

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O KAZENSKEM POSTOPKU (ZKP-N;
EVA: 2016-2030-0033)
medresorsko usklajevanje**

I. UVOD:

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o kazenskem postopku¹ je bil od svoje uveljavitve 1. januarja 1995 do zdaj spremenjen trinajstkrat. Med razlogi za dosedanje posege v ureditev kazenskega postopka je bila največkrat uskladitev zakona z odločbami Ustavnega sodišča Republike Slovenije ali obvezujočimi nadnacionalnimi akti; tudi za to novelo so razlogi v obvezni implementaciji nadnacionalnih predpisov, odločb ustavnega sodišča, poleg tega pa sta tokrat pomembna razloga za predlagane rešitve tudi prizadevanje in ambicija po učinkovitejši in bolj ekonomični izvedbi kazenskega postopka ob hkratni ustrezni ravni varstva pravic udeležencev v postopku, večji kontradiktornosti kazenskega postopka in s tem povezani enakosti orožij obeh strank v postopku, odpravi pomanjkljivosti v ureditvi, ki so se pokazale v praksi, ter posledično zagotovitvi večje pravne varnosti in zakonitosti v kazenskem postopku.

S predlogom novele se spreminja paradigma obravnavanja položaja žrtev kaznivih dejanj, ki ne bodo zgolj nekakšna kolateralna škoda kaznivega dejanja, s katero se bolj ali manj posredno ukvarjajo tudi različni organi v kazenskem postopku, saj skrb za njihovo dobrobit in procesne pravice stopa v ospredje. Navedeno sovpada tudi z implementacijo Direktive 2012/29/EU z dne 25. oktobra 2012, s katero se na sistemski oziroma celostni ravni ureja položaj žrtev kaznivih dejanj, posebna pozornost pa se namenja zlasti ranljivim skupinam žrtev.

Namen direktive je zagotoviti, da žrtve kaznivih dejanj dobijo potrebne informacije, podporo in možnost sodelovanja v kazenskem postopku ter po potrebi ustrezno zaščito.

S predlogom novele se zasledujejo tudi pomembni drugi cilji – večja stopnja transparentnosti in krepitve zaupanja v pravno državo se bo zagotavljala z možnostjo podaje ločenih mnenj na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije. To bo pomembno prispevalo k razvoju sodne prakse (saj bodo obrazložena ločena mnenja ob ustrezni prepričljivosti argumentacije pripomogla tako k temu, da bo večinska odločba bolj izbrušena, kakor tudi k temu, da bo lahko v prihodnjih odločbah večji poudarek dan vidikom, ki jih izpostavljajo posamezni sodniki). Tudi z vidika zagotavljanja enotnosti sodne prakse pa je pomembno, da so odločbe čim bolj prepričljivo obrazložene (k čemur posredno pripomorejo ločena mnenja).

Upoštevalo se bo najnovejšo prakso Ustavnega sodišča Republike Slovenije in Evropskega sodišča za človekove pravice se sistematično ureja zaseg predmetov, spisov in elektronskih naprav odvetnikov in drugih oseb, če gre za njihovo gradivo, ki vsebuje privilegirano komunikacijo. Ob upoštevanju primerjalno-pravnih rešitev in veljavne medijske zakonodaje se ureja tudi varovanje novinarjevega vira v kazenskem postopku. Ureditev hišne preiskave se popravlja tako, da se po eni strani varujejo

---

¹ Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US in, 65/16 – odl. US in 66/17 – ORZKP153,154.

pravice imetnika nepremičnine, kadar je slednji nedosegljiv. Pri odločanju o pritožbi zoper sklep o odreditvi pripora, ki ga je izdalo Vrhovno sodišče Republike Slovenije, se jasno določa možnost pritožbe, tudi ob upoštevanju odprte ustavnosodne presoje.

Z vidika povečevanja učinkovitosti dela organov pregona in preiskovanja kaznivih dejanj in zbiranja dokazov se uvaja možnost uporabe t.i. IMSI lovilca, bolj jasno in določno ter ustavnoskladno se urejata vprašnji uporabe prometnih podatkov ter pridobitev zaupnih bančnih podatkov, vzpostavlja se podlaga za odločanje izvenobravnavnega senata v primeru nestrinjanja preiskovalnega sodnika s predlaganimi prikritimi preiskovalnimi ukrepi, hišnimi in osebnimi preiskavami ipd.

Z namenom kadrovske racionalizacije dela sodišč in pospešitve kazenskega postopka se, upoštevajoč naravo posameznih odločitev in njegovo že obstoječo vlogo, sodniku, ki je za to določen (z letnim razporedom pri posameznem okrožnem sodišču, torej t.i. izvenobravnavnemu sodniku) dajejo večja pooblastila. Med drugim možnost, da sam odloči o spremembi varnostnih ukrepov, preklicu pogojne obsodbe, izbrisu obsodbe in prenehanju varnostnih ukrepov... Gre predvsem za odločitve, ki so po veljavni ureditvi v pristojnosti t.i. izvenobravnavnega senata. Pri omenjeni rešitvi gre torej za pomembno razbremenitev kadrovskih virov na sodiščih, in sicer s ciljem hitrejšega odločanja in učinkovitejše rabe človeških virov.

Ker pogosto vračanje zadev z višjega na prvostopno sodišče marsikdaj po nepotrebnem podaljšuje postopke, je z vidika povečevanja učinkovitosti kazenskega sodstva podrobneje urejen pritožbeni postopek, in sicer v smeri, da se doseže večja možnost vsebinskega odločanja (presojanja) na drugi sodni stopnji (višja sodišča), kar pomeni hitrejše (pravnomočne) kazenske sodbe. To je primerno tako z vidika interesa pravne države kot tudi z vidika spoštovanja koncepta kazenske obtožbe v okviru razumnega roka.

Poleg navedenih in opisanih sprememb predlog novele vsebuje tudi druge rešitve, ki bodo prispevale h kakovostnejšemu sodelovanju organov odkrivanja in pregona, hitrejšemu in smotrnejšemu poteku predkazenskega in kazenskega postopka ter racionalizaciji dela organov odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, organov pregona in sodišč ter h krepitvi varstva pravic obdolžencev.

V nadaljevanju so po sklopih podrobneje predstavljeni bistveni razlogi za predlog novele.

1.1 Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. 10. 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ²:

Zaradi ohranjanja in razvijanja območja svobode, varnosti in pravice mora načelo vzajemnega priznavanja sodb in drugih odločb pravosodnih organov postati temelj pravosodnega sodelovanja v kazenskih in civilnih zadevah med državami članicami Evropske unije³. Ob tem je za izboljšanje sodelovanja v kazenskih zadevah med pristojnimi organi držav članic pomembno, da države članice zaupajo v kazenskopravne sisteme drugih držav članic. Zato so potrebna podrobna pravila o

---

² UL L 315 z dne 14. 11. 2012.

³ Tako je določeno v sklepih predsedstva Evropskega sveta iz Tampereja, z dne 15. in 16. 10. 1999 (33. točka).

varovanju procesnih pravic in jamstev oziroma oblikovanje skupnih minimalnih standardov na ravni Evropske unije.

Prvi ukrep, sprejet v tem okviru, je bila Direktiva 2010/64/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. 10. 2010 o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih⁴, naslednji pa Direktiva 2012/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. 5. 2012 o pravici do obveščeniosti v kazenskem postopku,⁵ ki določa minimalna pravila glede obveščeniosti o pravicah osumljenih ali obdolženih oseb. Obe direktivi sta bili v slovenski pravni red preneseni z novelo ZKP-M iz decembra 2014.

Evropska unija je med drugim zavezana tudi zaščiti žrtev kaznivih dejanj, zato je Svet že 15. marca 2011 sprejel Okvirni sklep 2001/220/PNZ o položaju žrtev v kazenskem postopku⁶. V Resoluciji z dne 10. junija 2011 o načrtu za okrepitev pravic in zaščite žrtev, zlasti v kazenskem postopku⁷, pa je Svet poudaril, da bi bilo treba sprejeti ukrepe na ravni Evropske unije, da se poveča podpora žrtvam kaznivih dejanj, ter da se okrepijo njihove pravice in zaščita. Posledično je bila sprejeta Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. 10. 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ (v nadaljevanju: Direktiva 2012/29/EU), katere implementacija bo – v primerjavi z navedenim Okvirnim sklepom – pomenila znaten napredek na področju ravni zaščite žrtev v okviru kazenskih postopkov v državah članicah Evropske unije.

Za namene te direktive je **pojmem »žrtve«** opredeljen drugače, kot pa je v šesti alineji 144. člena ZKP opredeljen primerljivi pojem »oškodovanca«. V skladu z 2. členom Direktive 2012/29/EU so žrtve namreč – poleg fizične osebe, ki je utrpela kakršnokoli škodo, ki jo je neposredno povzročilo kaznivo dejanje – tudi družinski člani osebe, katere smrt je bila neposredno povzročena s kaznivim dejanjem in so utrpeli škodo zaradi smrti te osebe. Za »družinske članke« se štejejo zakonec, oseba, ki je z žrtvijo živela v stalnem intimnem razmerju v skupnem gospodinjstvu, sorodniki v ravni vrsti, sorojenci in druge osebe, ki jih je žrtev preživljala (2. člen Direktive 2012/29/EU).

Direktiva 2012/29/EU državam članicam med drugim nalaga:

- sprejem ustreznih ukrepov za **pomoč žrtvam, da razumejo in se jih razume** od prvega stika dalje s pristojnimi organi. V tej zvezi naj bo – če ni v nasprotju z interesi žrtve ali bi posegalo v potek postopka – dovoljeno, da žrtev od prvega stika dalje spremlja oseba, ki si jo žrtev sama izbere, predvsem, kadar žrtev zaradi učinka kaznivega dejanja potrebuje pomoč (3. člen direktive). V skladu z veljavnim ZKP je to omogočeno mladoletnim oškodovancem, drugim pa le, če so žrtve nasilja (četrti odstavek 65. člena ZKP);
- da žrtvam od prvega stika s pristojnim organom dalje posredujejo **širok nabor informacij z namenom, da lahko uveljavijo pravice iz te direktive** (4. člen direktive);

---

⁴ UL L 280 z dne 26. 10. 2010.

⁵ UL L 142 z dne 1. 6. 2012.

⁶ UL L 82 z dne 22. 3. 2001.

⁷ UL C 187 z dne 28. 6. 2011.

- da morajo države članice žrtvam zagotoviti pisno potrdilo o naznanitvi kaznivega dejanja (in njegov brezplačni prevod) ter da jim morajo omogočiti podajo ovadbe v jeziku, ki ga razumejo ali pa jim zagotoviti potrebno jezikovno pomoč (5. člen direktive);
- če žrtve zaprosijo, jim je treba zagotoviti tudi **ažurne informacije o poteku in stanju konkretnega predkazenskega in kazenskega postopka**, predvsem: odločitve pristojnih organov v zvezi z začetkom, nadaljevanjem in končanjem predkazenskega ali kazenskega postopka ter informacije o pravnomočnih sodbah v postopku; pa tudi o tem, če je priprti osumljenec ali obdolženec izpuščen iz pripora ali iz njega pobegne (6. člen direktive). ZKP nekatere potrebne določbe v tej zvezi že vsebuje (na primer 60. in 161. člen ZKP v zvezi z obveščanjem oškodovanca o odstopu državnega tožilca od pregona; 363. člen ZKP v zvezi z vročitvijo sodbe oškodovancu);
- po vzoru Direktive 2010/64/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. 10. 2010 o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih, ki je to pravico uredila oziroma dogradila za osumljence in obdolžence, je treba zagotoviti **pravico do tolmačenja in prevajanja** tudi za žrtve oziroma oškodovance (7. člen direktive). V večji meri je to že zagotovljeno z 8. členom ZKP, kot je bil dopolnjen z ZKP-M;
- ureditev **pravice dostopa do brezplačnih splošnih (za vse žrtve) in specialističnih storitev (za žrtve s posebnimi potrebami) za pomoč in podporo žrtvam** (in v določenih primerih tudi njihovim družinskim članom) pred kazenskim postopkom, med njim in ustrezen čas po kazenskem postopku. Navedeno sicer ni vsebina, ki bi jo lahko urejali v ZKP, temveč v okviru predpisov s področja socialnega in zdravstvenega varstva; bo pa treba v ZKP določiti dolžnost pristojnih organov v predkazenskem in kazenskem postopku, da žrtve seznanijo z možnostmi oziroma jih usmerijo k ustrezni pomoči, ki se lahko zagotavlja v okviru javnih služb ali pa ob sodelovanju nevladnih organizacij (8. člen direktive);
- **v okviru storitev za podporo žrtvam** je treba zagotoviti vsaj nasvete, ki so relevantni za uveljavljanje pravic žrtev (vključno s shemami odškodnin za poškodbe zaradi kaznivih dejanj) in pripravo na udeležbo v sojenju; informacije o specialističnih storitvah oziroma napotitev na specialistične storitve; čustveno in – če je na voljo – tudi psihološko podporo; nasvete o ostalih vprašanjih, ki izvirajo iz kaznivega dejanja; nasvete glede sekundarne in ponovne viktimizacije, ustrahovanja in maščevanja ter o tem, kako to preprečiti. Še posebno pozornost je treba nameniti **posebnim potrebam žrtev**, ki so utrpele znatno škodo zaradi resnosti kaznivega dejanja, in v tem okviru zagotoviti varne nastanitve, če niso že zagotovljene z drugimi storitvami, ter usmerjeno podporo, pomoč in svetovanje žrtvam spolnega nasilja, nasilja na podlagi spola in družinskega nasilja (9. člen direktive);
- določitev **pravice do zaslišanja in predlaganja dokazov**; pri zaslišanju otrok žrtev pa je treba upoštevati starost in zrelost otroka (10. člen direktive). Navedeno področje je že ustrezno urejeno v 59. členu ZKP, glede otrok pa v 54. in 64. členu ter tretjem odstavku 236. člena in četrtem odstavku 240. člena ZKP;

- ureditev **pravice v primeru odločitve, da se pregon ne izvede** (11. člen Direktive), kar je v slovenskem sistemu rešeno s pravili o subsidiarnem pregonu – 60., 61. in 161. člen ZKP. Subsidiarni pregon je smiselno olajšati, hkrati pa pri težjih kaznivih dejanjih povečati vlogo oškodovanca (fizične osebe) pred zavrženjem ovadbe in na ta način preprečiti prezgodnji zaključek postopka;
- določitev **zaščitnih ukrepov v okviru poravnalne pravičnosti**, ki naj se izvaja samo, če je v interesu žrtev, in če žrtev na podlagi celovitih informacij s takim postopkom soglaša (12. člen direktive). V skladu z ZKP gre za postopka poravnavanja po 161.a členu ter odloženega pregona po 162. členu, ki se vedno izvajata s soglasjem osumljenca in oškodovanca;
- ureditev **pravice do pravne pomoči in povračila stroškov oškodovancu** (13. in 14. člen direktive), kar je v ZKP (na primer 8. točka drugega odstavka 92. člena) in deloma v Zakonu o brezplačni pravni pomoči (v nadaljevanju: ZBPP)⁸ že ustrezno urejeno. Prav tako je z določbami ZKP o premoženjskopravnem zahtevku oškodovanca ter s pravili začasnega zavarovanja in odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem ali zaradi njega (podobno določa tudi 224. člen ZKP), že ustrezno rešeno vprašanje **pravice žrtve do vračila premoženja** (15. člen direktive);
- glede ureditve **pravice do odločitve o odškodnini, naložene storilcu kaznivega dejanja**, Direktiva 2012/29/EU prepušča državam, da to uredijo v kazenskem postopku ali pa v kakšnem drugem sodnem postopku. V našem pravnem sistemu je vprašanje že ustrezno rešeno z določbami ZKP o premoženjskopravnem zahtevku, z ureditvijo v 132. in 164. do 189. členu Obligacijskega zakonika (v nadaljevanju: OZ)⁹ ter glede odškodnin žrtvam nasilnih naklepnih kaznivih dejanj tudi v Zakonu o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (v nadaljevanju: ZOZKD)¹⁰;
- sprejem **ukrepov za zmanjšanje težav, ki nastanejo, če žrtev prebiva v državi članici, ki ni država članica, kjer je bilo storjeno kaznivo dejanje**, ki so predvsem: možnost, da žrtev poda izjavo takoj ob naznanitvi kaznivega dejanja; možnost zaslišanja žrtve v postopku s pomočjo videokonference; možnost naznanitve kaznivega dejanja v državi, kjer žrtev prebiva, in dolžnost pristojnih organov, da tako prijavo takoj posredujejo pristojnim organom države članice, kjer je bilo kaznivo dejanje storjeno, če sami ne bodo začeli pregona storilca kaznivega dejanja (17. člen direktive). Področje je pretežno že ustrezno urejeno v 12. in 13. členu Kazenskega zakonika (v nadaljevanju: KZ-1)¹¹ glede veljavnosti KZ-1 za kazniva dejanja, storjena v tujini; v 10. poglavju Zakona o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije (v nadaljevanju: ZSKZDČEU-1)¹² glede izvajanja pristojnosti v vzporednih kazenskih postopkih ter v 146. (naznanitev kaznivega dejanja) in 244.a členu (videokonferenca) ZKP;

⁸ Uradni list RS, št. 48/01, 50/04 in 19/15.

⁹ Uradni list RS, št. 83/01 in 40/07.

¹⁰ Uradni list RS, št. 101/05 in 86/10.

¹¹ Uradni list RS, št. 50/12 – UPB, 54/15, 38/16 in 27/17.

¹² Uradni list RS, št. 48/13, 37/15 in 22/18.

- zagotovitev ustreznih **ukrepov za zaščito žrtev in družinskih članov pred sekundarno in ponovno viktimizacijo ter maščevanjem in ustrahovanjem**, ki poleg preprečevanja psihološke škode vključujejo tudi fizično zaščito (18. člen direktive). Področje je deloma že ustrezno urejeno med drugim v 141.a, 238., 140., 140.a, 242.a in 244.a členu ZKP ter v Zakonu o zaščiti prič (v nadaljevanju: ZZPrič)¹³. ZKP v 244.a členu z možnostjo zaslišanja oškodovanca preko videokonference (če zaradi upravičenih razlogov ni zaželeno ali možno, da bi oseba prišla k organu, ki opravlja zaslišanje) omogoča tudi **izogibanje stiku med žrtvijo ter storilcem**, razen če je tak stik (nujno) potreben zaradi pravil kazenskega postopka (19. člen direktive). V zvezi s tem je pomembna tudi možnost, ki jo preiskovalnemu sodniku daje četrti odstavek 178. člena ZKP, v skladu s katero lahko (v določenih primerih mora) odstraniti obdolženca z zaslišanja priče;
- ureditev **pravic do zaščite žrtev med kazenskimi preiskavami**, ki obsega zaslišanje žrtve brez nepotrebnih zamud po naznanitvi kaznivega dejanja, čim manjše število zaslišanj, prisotnost pravnega zastopnika in osebe po izbiri žrtve pri zaslišanju ter čim manjše število in obseg zdravstvenih pregledov žrtve, če so ti potrebni (20. člen direktive). V skladu z ZKP se kaznivo dejanje naznani pristojnemu državnemu tožilcu, če je naznanitev opravljena pri policiji, pa jo ta čimprej posreduje državnemu tožilcu (146. in 147. člen ZKP), zaslišanja prič v postopku preiskave izvaja preiskovalni sodnik (234. člen ZKP). Za pričo se povabi oseba, za katero je verjetno, da bo lahko kaj povedala o kaznivem dejanju, storilcu in drugih pomembnih okoliščinah, iz česar izhaja tudi, da se ista priča ne vabi po nepotrebnem večkrat. Oškodovanec lahko v skladu z 59. členom ZKP v postopku preiskave in glavni obravnavi opozarja na dejstva in predlaga dokaze. V zvezi s prisotnostjo osebe, jo izbere oškodovanec, pri zaslišanjih v predkazenskem in kazenskem postopku bo treba ustrezno dopolniti oziroma razširiti četrti odstavek 65. člena ZKP. V okviru hiše za otroke (Barnahus; projekt Ministrstva za pravosodje) naj bi delovala skupina različnih strokovnjakov, ki bo skrbela za celostno obravnavo otroka, oškodovanca spolnega delikta. Te osebe bi bile lahko prisotne med zaslišanjem, če bi bilo to smiselno zaradi varovanja otrokove integritete. Glede zdravstvenih pregledov (kot jih ureja direktiva) je smiselno razmisliti o spremembi 264. člena ZKP.
- zagotovitev **pravice do varstva zasebnosti** (21. člen direktive) je v ZKP že ustrezno urejena – gre predvsem za 188. in 295. člen; kršitev tajnosti postopka pred glavno obravnavo ali na njej pa je določena tudi kot kaznivo dejanje (287. člen KZ-1);
- ureditev, da se **žrtve pravočasno in individualno ocenijo, da bi ugotovili posebne potrebe po zaščiti**, pri čemer se upoštevajo osebne značilnosti žrtev ter vrsta, narava in okoliščine kaznivega dejanja. Posebno pozornost je treba nameniti **žrtvam s posebnimi potrebami** (žrtve, ki so utrpeli znatno škodo zaradi resnosti kaznivega dejanja; žrtve kaznivih dejanj zaradi predsodkov ali diskriminacije; žrtve, ki so zaradi odnosa s storilcem in odvisnosti od njega posebej ranljive; žrtve terorizma, organiziranega kriminala, trgovine z ljudmi, nasilja na podlagi spola, nasilja med bližnjimi, spolnega nasilja, izkoriščanja ali zločinov iz sovraštva ter žrtve, ki so invalidi); za otroke, ki so žrtve, pa se vedno šteje, da imajo posebne potrebe. Obseg individualne ocene se lahko prilagodi glede na resnost kaznivega dejanja ter stopnjo

¹³ Uradni list RS, št. 113/05, 61/06, 110/07 in 30/18.

škode, izvede pa se v sodelovanju z žrtvijo in ob upoštevanju njenih želja (22. člen direktive). Iz vseh v tem delu ocene stanja navedenih določb ZKP ter drugih, s tem področjem povezanih zakonov, izhaja, da pristojni organi na različnih stopnjah predkazenskega in kazenskega postopka ocenjujejo tudi stopnjo ogroženosti žrtev in jim zagotavljajo ustrezno psihično in fizično zaščito ter pomoč ali pa jih usmerijo k ustreznim organom in organizacijam, ki jim pomoč lahko nudijo. Temu je treba dodati še ureditev po Zakonu o nalogah in pooblastilih policije (v nadaljevanju: ZNPPol),¹⁴ ki poudarja spoštovanje človekove osebnosti in dostojanstva ter drugih človekovih pravic in v tem okviru izpostavlja tudi posebno obzirnost pri ravnanju policistov z žrtvami. Na tej podlagi policija žrtvam zagotavlja tudi pisne informacije o njihovih pravicah v postopku ter usmeritve k različnim oblikam pomoči. V zvezi z določeno kategorijo posebej občutljivih žrtev oziroma žrtev s posebnimi potrebami po Direktivi 2012/29/EU je treba izpostaviti še sistem, ki ga vzpostavlja Zakon o preprečevanju nasilja v družini (v nadaljevanju: ZPND)¹⁵. Ob tem je na mestu razmislek, da se dobre izkušnje z mrežo organov in organizacij ter nevladnih organizacij (drugi del ZPND), z vzpostavitvijo multidisciplinarnih timov (15. člen ZPND) ter regijskimi službami za koordinacijo in pomoč žrtvam nasilja v družini (16. člen ZPND) razširijo še na druge kategorije žrtev s posebnimi potrebami, kot so opredeljene v Direktivi 2012/29/EU; v ZKP pa bi dodali dolžnost pristojnih organov v predkazenskem in kazenskem postopku, da žrtev seznanijo in po potrebi usmerijo k ustrezni obliki pomoči. Poleg tega bi bilo v ZKP smiselno formalizirati tudi individualno oceno, in sicer na način, ki bo pristojnim organom puščal zadosti svobode, da v praksi izberejo najboljši pristop;

- **pravice žrtev s posebnimi potrebami po zaščiti v kazenskem postopku** se v skladu s 23. členom Direktive 2012/29/EU zagotavljajo brez poseganja v pravice obrambe in v skladu s pravili sodne diskrecije ter se lahko odrečejo, če bi lahko škodovala žrtvi ali poteku postopka. V predkazenskem postopku mora biti dana možnost izvedbe zaslišanja žrtve v posebnem prostoru (kar ZKP že omogoča vsaj s pravili zaslišanja po videokonferenci v 244.a členu; smiselno pa je razmisliti tudi o takšni možnosti za primere zaslišanja v t.i. varnih sobah; torej o vzpostavitvi izrecne pravne podlage za zaslihanje v posebej prilagojenem prostoru oziroma za uporabo možnosti, ki je že zdaj na voljo sodiščem); možnost zaslišanja žrtve s strani usposobljenih strokovnjakov ali ob njihovi prisotnosti (kar je v četrtem odstavku 240. člena ZKP že omogočeno v zvezi z mladoletnimi oškodovanci, treba pa bo dodati še tako možnost za ostale žrtve s posebnimi potrebami); možnost, da vsa zaslihanja žrtve opravi ista oseba (kar se za žrtve s posebnimi potrebami lahko doseže po vzoru petega odstavka 331. člena ZKP, ki v zvezi z mladoletnimi žrtvami na glavni obravnavi omogoča branje zapisnika s prejšnjega zaslišanja; hkrati pa bi bilo treba preučiti tudi možnost uveljavitve posebne pravne podlage za primer, če se priča v predkazenskem postopku zasliši pred državnim tožilcem oziroma policijo, torej o možnosti, ki se vzpostavlja s to novelo). Na glavni obravnavi je treba žrtvam s posebnimi potrebami med pričanjem zagotavljati ukrepe za izogibanje vidnemu stiku med žrtvami in storilci ter ukrepe, ki omogočajo, da je žrtev zaslišana, ne da bi bila prisotna na sodišču (kar že zagotavljata 240.a in 244.a člen ZKP, ki se v skladu s 331. členom ZKP smiselno uporabljata tudi za zaslihanje na glavni obravnavi); ukrepe za izogibanje nepotrebemu zaslišanju v zvezi z zasebnim življenjem žrtve, ki ni povezano s kaznivim dejanjem (drugi

¹⁴ Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr. in 10/17.

¹⁵ Uradni list RS, št. 16/08.

odstavek 334. člena ZKP že določa, da predsednik senata prepove vprašanje ali odgovor na že postavljeno vprašanje, če ni v zvezi z zadevo), ter ukrepe, ki omogočajo, da glavna obravnava poteka brez prisotnosti javnosti (v skladu z 295. členom ZKP sme senat od začetka glavne obravnave v vsakem času po uradni dolžnosti ali na predlog strank izključiti javnost, med drugim tudi, če je to potrebno zaradi varstva osebnega ali družinskega življenja oškodovanca ali koristi mladoletnika);

- zagotovitev naslednjih **dodatnih ukrepov v primeru, če je oškodovanec mladoletnik** (24. člen direktive): možnost snemanja zaslišanj mladoletnikov v predkazenskem postopku in postopku preiskave ter uporabe posnetkov kot dokazov v postopku (v skladu s 84. členom ZKP se lahko zvočno ali zvočno in slikovno snemajo vsa preiskovalna dejanja – pri čemer je treba snemanje zaslišanja mlajših mladoletnih oškodovancev določenih kaznivih dejanj urediti bolj zavezujoče) in možnost dodelitve zastopnika mladoletni žrtvi, če je staršem zaradi navzkrižja interesov to onemogočeno (problematika je že ustrezno urejena v 213. členu Zakona z zakonski zvezi in družinskih razmerjih; v nadaljevanju: ZZZDR,¹⁶ v skladu s katerim se poseben skrbnik postavi mladoletniku, nad katerim izvršujejo starši roditeljske pravice, v primeru spora med njim in starši, za sklenitev posameznih pravnih opravil med njimi, ter v drugih primerih, če so njihove koristi v navzkrižju; t.i. kolizijskega skrbnika ureja tudi 269. člen Družinskega zakonika;¹⁷ v nadaljevanju: DZ, deloma pa v zvezi z nekaterimi kaznivimi dejanji še v tretjem odstavku 65. člena ZKP – nabor teh kaznivih dejanj bi veljalo razširiti na druga kazniva dejanja podobne teže oziroma narave).

1.2 Prikriti preiskovalni ukrepi:

ZKP prikrite preiskovalne ukrepe, pogoje in postopek njihove odreditve ter izvedbe ureja v 149.a do 155.a členih in 156.a členu:

- tajno opazovanje v 149.a členu,
- pridobivanje podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju v 149.b členu,
- nadzor elektronskih komunikacij, kontrolo pisem in drugih pošilk ter računalniških sistemov bank in prisluškovanje ter snemanje pogovorov v 150. členu,
- prisluškovanje in opazovanje osebe v tujem stanovanju ali drugih prostorih v 151. členu,
- navidezni odkup v 155. členu,
- tajno delovanje v 155.a členu.

Pri ukrepu tajnega opazovanja (149.a člen) se, glede na izkazane potrebe policije, ustrezno dopolnjuje katalog hujših kaznivih dejanj, v zvezi s katerimi je dopustno uporabiti ta ukrep.

Ukrep pridobivanja podatkov o prometu je urejen v 149.b členu. Pridobivanje podatkov o udeležencih, okoliščinah in dejstvih telekomunikacijskega prometa, kot so številka ali druga oblika identifikacije uporabnikov elektronskih komunikacijskih storitev, vrsta, datum, čas in trajanje klica oziroma druge elektronske komunikacijske storitve, količina prenesenih podatkov in kraj, s katerega je bila storitev opravljena, je urejeno v prvem odstavku, ki določa, da takšne podatke operater

¹⁶ Uradni list SRS, št. 15/76 in 1/89, Uradni list RS, št. 64/01 in 16/04.

¹⁷ Uradni list RS, št. 15/17 in 21/18 – ZNOrg.

sporoči pristojnemu organu na podlagi odredbe preiskovalnega sodnika, ki jo ta izda na predlog državnega tožilca, če so podani predpisani pogoji. Medtem pa tretji odstavek določa, da mora operater policiji na njeno pisno zahtevo sporočiti podatke o lastniku ali uporabniku določenega komunikacijskega sredstva za elektronski komunikacijski promet iz neobjavljenega imenika ter o času, v katerem je uporabnik tako sredstvo (na primer mobilni telefon) uporabljal oziroma ga še uporablja. S tem je določena dolžnost operaterjev, da tovrstne podatke posredujejo že na zahtevo policije (t.j. brez odredbe preiskovalnega sodnika), ker tovrstni podatki ne predstavljajo vsebine ali sporočil v smislu ustavno varovane tajnosti občil.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je pred časom razveljavilo celotno XIII. poglavje Zakona o elektronskih komunikacijah, ki je določalo obvezno štirinajst oziroma osem mesečno hrambo določenih prometnih, lokacijskih in naročniških podatkov pri operaterjih javnih komunikacijskih storitev, za potrebe njihovega kasnejšega pridobivanja v skladu z ZKP, ZSOVA oz. ZObr.¹⁸ Med drugim je ocenilo, da omenjeni ukrep ni bil nujno potreben, ker zakonodajalec uporabe tako shranjenih osebnih podatkov v okviru kazenskega postopka ni zamejil le na preiskovanje, odkrivanje in pregon hudih kaznivih dejanj (zlasti 20., 23. in 27. točka obrazložitve).¹⁹ Ker je torej zakonodajalec z določitvijo obvezne hrambe prometnih podatkov izrazil posegel v pravico do varstva osebnih podatkov, hkrati pa ni skrbno odmeril okoliščin, na podlagi katerih bi ta poseg zamejil le na tisto, kar je še nujno potrebno za doseg namena, je s tem nesorazmerno posegel v pravico do varstva osebnih podatkov iz prvega odstavka 38. člena Ustave²⁰ (zlasti 27. točka obrazložitve). Upoštevajoč citirano odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije je torej **potrebno ustrezno prilagoditi tudi določbe o pridobivanju podatkov o prometu v okviru kazenskega postopka**, in sicer tako, da se določi bolj niansiran pristop. Predlog ZKP torej določa nov, podrobnejši in posodobljen ureditvi režim pridobivanja prometnih in sorodnih podatkov. Obstoječi ukrep po prvem odstavku 149. člena ZKP se razdvaja na dva ločena ukrepa, in sicer na prenovljeni 149.b člen, ki bo urejal pridobivanje podatkov o prometu za nazaj (t.j. pridobivanje shranjenih podatkov o prometu, ki jih operaterji že zakonito hranijo, na kateri drugi pravni podlagi), ter na nov 149.c člen, ki bo urejal ukrep zamrznitve in posredovanja podatkov o prometu za naprej. Pri tem se za dostop do shranjenih podatkov o prometu, ki tudi zadevajo večje število naročnikov oziroma uporabnikov, glede na zahteve citirane odločbe Ustavnega sodišča (glej zlasti opombo št. 33²¹), veže na ožji katalog kaznivih dejanj (podobno priporočilo je moč zaslediti tudi v strokovni literaturi²²). Hkrati se ukrep pridobivanja določenih naročniških podatkov iz tretjega odstavka veljavnega 149.b člena bolj jasno in podrobno ureja v novem 149.c členu, dodaja pa se še 149.d člen, ki ureja dostop do naročniških podatkov s strani zasebnega tožilca (kar se je izkazalo za potrebno zlasti pri pregonu kaznivih dejanj zoper čast in dobro

---

¹⁸ Št. U-I-65/13 z dne 3. 7. 2014; Uradni list RS, št. 54/2014.

¹⁹ Podobno tudi Sodišče Evropske unije v sodbi v združenih zadevah C-293/12 in C-594/12 z dne 8. 4. 2014 (zlasti točka 61, nato pa tudi točke 41, 42, 49, 51, 57, 58, 59 in 60 obrazložitve).

²⁰ Ustava Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16; Ustava.

²¹ Opomba št. 33 v odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije, citirani supra, op. št. 18: »Primerjaj prvi odstavek 149.b člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo in 47/13 – v nadaljevanju ZKP) in drugi odstavek 150. člena ZKP, kjer je zakonodajalec določil katalog kaznivih dejanj, v zvezi s katerimi se lahko odredijo ukrepi iz prvega odstavka 150. člena ZKP.«

²² Gorkič Primož, Hramba in obdelovanje prometnih podatkov za namene kazenskega postopka po razveljavitvi ZEKom-1, Pravna praksa št. 33/14, GV Založba, Ljubljana, 2014, str. 6-10: : »Pri tem zlasti ni mogoče mimo opombe 33 v odločbi, ki primerja 149.b člen ZKP in 150. člen ZKP, pri katerem je zakonodajalec določil katalog kaznivih dejanj, katerih preiskovanje lahko poteka tudi s posegi v komunikacijsko zasebnost. Menim, da je mogoče prvi in drugi odstavek 149.b člen ZKP razlagati skladno z Ustavo in uporabljati brez - sicer zelo zaželeno in celo nujne intervencije zakonodajalca.«

ime, storjenih preko svetovnega spleta). S 149.e členom se ureja začasna hramba elektronskih dokazov, vključno s prometnimi in vsebinskimi podatki, povezanimi s komunikacijami.

Hkrati je potrebno 149.b člen uskladiti še z določbami Zakona o elektronskem poslovanju na trgu (v nadaljevanju: ZEPT).²³ Sedanje besedilo namreč omogoča zgolj pridobivanje prometnih podatkov o prometu od »operaterjev« v smislu Zakona o elektronskih komunikacijah (v nadaljevanju ZEKom-1),²⁴ ne pa tudi od ponudnikov drugih storitev, izvršenih preko elektronskih komunikacijskih omrežij (še zlasti VoIP storitev, storitev hipnega klepeta, blogov, forumov in komentarjev pod novicami ter spletnih trgovin). Gre za storitve, ki se po navadi zagotavljajo za plačilo, na daljavo, z elektronskimi sredstvi in na posamezno zahtevo prejemnika storitev in glede katerih mora policija pogosto pridobiti podatke o končnem prejemniku storitve oziroma o sami komunikaciji, preko katere je bila izvršena storitev. ZEPT v četrtem odstavku 8. člena sicer že določa, da morajo ponudniki storitev vsem pristojnim organom na njihovo zahtevo najkasneje v roku treh dni od prejema sporočiti podatke, na podlagi katerih je mogoče identificirati prejemnike njihove storitve (ime in priimek, naslov, firma, elektronski naslov), vendar pa hkrati dodaja, da morajo ponudniki te podatke sporočiti na podlagi odredbe sodišča, brez odredbe sodišča pa, če tako določa področni zakon. Glede na to, da je ZKP zakon, ki predpisuje pogoje in postopke za pridobivanje podatkov za potrebe predkazenskih in kazenskih postopkov, je smiselno, da se pridobivanje določenih naročniških podatkov brez odredbe sodišča uredi prav v njem (v že omenjenem novem 149.č členu). Prav tako pa je potrebno urediti podlago za pridobivanje podatkov o prometu o rabi teh storitev, kar se zdaj ureja v prenovljenem 149.b členu. S tem za po mnenju predlagatelja zagotavlja, da ne bo več prihajalo do nejasnosti, zaznanih v praksi.

Odkrivanje in preiskovanje zahtevnih in hudih kaznivih dejanj ter hiter tehnološki razvoj so razlogi, zaradi katerih morajo imeti pristojni organi za odkrivanje in pregon storilcev kaznivih dejanj na voljo učinkovite preiskovalne ukrepe. Predvsem pri organiziranih kriminalnih združbah oziroma hudodelskih združbah pristojni organi v zadnjih letih zaznavajo, da gre za dogovarjanje in izvrševanje kaznivih dejanj v ozkem, homogenem in zaprtem krogu oseb, z natančno določenimi vlogami in visoko stopnjo previdnosti pri izvrševanju kriminalne dejavnosti. Svoje delovanje organizirajo tako, da posamezniki, ki izvršujejo kazniva dejanja v hudodelski združbi, uporabljajo le njim medsebojno znane telefonske aparate in številke ter v kratkih časovnih presledkih ob osebni stiku menjajo tako aparate kot številke. Navedeno pomeni, da policija s klasičnimi metodami preiskovanja po 148. členu ZKP ne more pridobiti telefonskih števil, s katerimi komunicirajo člani hudodelskih združb, in posledično tudi ne prestrezati teh komunikacij z uveljavljenimi prikritimi preiskovalnimi ukrepi po 150. členu ZKP.

Glede na navedeno in glede na dejstvo, da tehnične možnosti obstajajo, je treba tudi organom, ki takšna kazniva dejanja in storilce odkrivajo, preiskujejo in preganjajo, **omogočiti uporabo tehničnih sredstev za ugotavljanje podatkov za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje za namen priprave ukrepov** iz prvega odstavka 149.b, prvega odstavka 149.c člena oziroma ukrepa iz 1. točke prvega odstavka 150. člena ZKP, oziroma za ugotavljanje lokacije komunikacijskega sredstva. Zato je v tem Predlogu novele ZKP z novima 150.a in 150.b členom ZKP predlagana pravna podlaga za odreditev in uporabo t.i. IMSI lovilca. Seveda je ob tem upoštevano načelo sorazmernosti na podlagi t.i. strogega testa sorazmernosti, saj gre za poseg v

²³ Uradni list RS, št. 96/09 – UPB in 19/15.

²⁴ Uradni list RS, št. 109/12, 110/13, 40/14 – ZIN-B, 54/14 – odločba US, 81/15 in 40/17.

ustavno varovane človekove pravice, za kar morajo obstajati pogoji nujnosti, primernosti in sorazmernosti v ožjem smislu.

Iz prakse je mogoče razbrati, da nezmožnost preizkusa zavrnilnega stališča posameznega preiskovalnega sodnika (glede odreditve prikritih preiskovalnih ukrepov) zavira razvoj sodne prakse in jasnost ter določnost kriterijev v bolj mejnih oziroma občutljivih zadevah.

1.3 Kaznovalni nalog:

Postopek in pogoji za izdajo kaznovalnega naloga so določeni v XXV.a poglavju ZKP (445.a do 445.e člen). Postopek s kaznovalnim nalogom pomeni enega od dveh poenostavljenih postopkov, določenih v ZKP (poleg navedenega še postopek na podlagi sporazuma o priznanju krivde). V skladu z veljavno ureditvijo sme državni tožilec sodišču predlagati, da izda kaznovalni nalog, ne da bi opravilo glavno obravnavo, samo v primeru kaznivih dejanj iz pristojnosti okrajnega sodišča (kazniva dejanja s predpisano denarno kaznijo ali zaporom do treh let). Ob tem lahko predlaga izrek:

- denarne kazni, prepovedi vožnje motornega vozila, pogojne obsodbe z možnostjo določitve pogoja, da mora obdolženec v določenem roku vrniti premoženjsko korist ali povrniti škodo, ali sodnega opomina;

- odvzema predmetov in odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem.

V skladu s 163.a členom ZKP lahko državni tožilec pred odločitvijo, ali bo sodišču predlagal izrek sodbe o kaznovalnem nalogu, osumljenca in/ali oškodovanca povabi na državno tožilstvo, kjer osumljenca seznaniti z ovadbo, oškodovanca pa o njegovih pravicah.

Kaznovalni nalog je bil v slovenski pravni red uveden leta 2003 z novelo ZKP-E. Razlog je bila predvsem manjša družbena nevarnost velikega dela kaznivih dejanj iz pristojnosti okrajnih sodišč, pa tudi vse večja obremenjenost sodišč s težkimi in družbeno nevarnejšimi kazenskimi zadevami. Zaradi navedenih okoliščin so se tudi na ravni mednarodnih dokumentov in posledično v primerjalno-pravni teoriji in praksi izoblikovale t.i. alternativne oblike kazenskega pregona oziroma reševanja kazenskih zadev²⁵.

Iz Poročila državnih tožilstev za leto 2017, ki je objavljeno na spletni strani Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije, izhaja, da so državna tožilstva v letu 2017 predlagala izdajo kaznovalnega naloga zoper 2651 oseb (kar je 13 več kot v letu 2016). Sodišča so izdala 2533 kaznovalnih nalogov (kar je 55 manj kot v letu 2016). Sodišča so torej predlaganim kaznovalnim nalogom sledila v 96 % primerov (v letu 2016 v 98 %).

Navedeni podatki kažejo, da je bil v letu 2017 kazenski postopek zoper skoraj 2651 oseb pravnomočno končan, ne da bi bilo treba opraviti glavno obravnavo, kar je pomemben prispevek k zmanjšanju obremenitev tako državnih tožilstev kakor tudi kazenskih sodišč.

KZ-1 v 63. do 67. členu določa tudi možnost izreka pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom, katere pa po veljavnem besedilu 445.a člena ZKP državni tožilec ob predlogu za izdajo sodbe o kaznovalnem nalogu sodišču ne more predlagati. Ob navedeni sankciji sodišče lahko obdolžencu

---

²⁵ Poleg kaznovalnega naloga sta alternativni obliki še postopek poravnovanja iz 161.a člena ter postopek z odloženim pregonom iz 162. člena ZKP.

odredi eno ali več navodil iz 65. člena KZ-1 (zdravljenje, obiskovanje določene posvetovalnice, usposabljanje za poklic, poraba dohodkov v skladu s preživninskimi obveznostmi, prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov z eno ali več določenimi osebami, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev, prepoved druženja z nekaterimi osebami, prepoved približevanja, prepoved dostopa na posamezne kraje), zato je zaradi možnosti odpravljanja vzrokov kriminalnega ravnanja ustrezno, da je tudi izrek te sankcije mogoč v sodbi o kaznovalnem nalogu.

1.4 Izboljšave pravnih podlag za sodelovanje pristojnih organov in hitrejši tek postopkov:

V skladu z veljavno ureditvijo so odločitve o spremembi pravnomočne sodbe tudi brez obnove kazenskega postopka (peti odstavek 407. člena ZKP), spremembi varnostnih ukrepov (drugi odstavek 496. člena ZKP), preklicu pogojne obsodbe (prvi, tretji in četrti odstavek 506. člena), izbrisu obsodbe (peti odstavek 511. člena ZKP) in prenehanju varnostnih ukrepov (četrti odstavek 513. člena) prepuščene t.i. izvenobravnavnemu senatu (šesti odstavek 25. člena ZKP). Glede na naravo omenjenih odločitev in že obstoječo vlogo sodnika, ki je za to določen (z letnim razporedom dela pri okrožnem sodišču; torej t.i. izvenobravnavnega sodnika) pri nekaterih izmed omenjenih odločitev, je potrebna kadrovska racionalizacija dela sodišč, zlasti z vidika razmisleka o tem, ali je za sprejem omenjenih odločitev res potreben kolektivni organ.

Smiselno je bolj zavezujoče urediti združevanje sodnih postopkov.

V praksi se kaže potreba po bolj fleksibilno določeni stvarni pristojnosti specializiranega oddelka, ki opravlja preiskavo in sodi v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih podobnih kaznivih dejanj, v katerih obtožni akt vloži državno tožilstvo, pristojno za pregon storilcev navedenih kaznivih dejanj.

Glede na izkušnje iz prakse bi bilo treba urediti dostop do tajnih podatkov, ki se nahajajo v kazenskem spisu.

V praksi nastajajo problemi, ker sodišča o obsodilnih sodbah, na podlagi katerih nastopijo pravne posledice obsodbe, ne obveščajo delodajalcev oziroma drugih pristojnih organov ali institucij, ki bi morala ukrepati na podlagi tovrstnih sodb.

Pred uvedbo kazenskega postopka zaradi kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa sme policija, ki opravlja ogled, vzeti vozniško dovoljenje tistemu, za katerega je podan utemeljen sum, da je storil to kaznivo dejanje in o tem izdati potrdilo, vendar mora vozniško dovoljenje skupaj z ovadbo v treh dneh poslati državnemu tožilcu. Omenjeni rok bi bilo smiselno podaljšati in jasno urediti obveščanje organa, ki vodi evidenco vozniških dovoljenj.

Glede na veliko število izdanih potrdil o tem, ali je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku, bi bilo treba ob upoštevanju ustreznih varovalk poenostaviti njihovo izdajo.

V 146. členu ZKP je določena pravica vsakogar, da naznani kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, KZ-1 pa določa celo kaznivo dejanje opustitve ovadbe, da se pripravlja kaznivo dejanje (280. člen KZ-1) in kaznivo dejanje opustitve ovadbe kaznivega dejanja in storilca (281. člen KZ-1), oboje ob obstoju predpisanih pogojev v zvezi z višino predpisane kazni. Banke, hranilnice in druge gospodarske družbe (pa tudi osebe javnega prava) pri svojem poslovanju pogosto

ugotovijo obstoj razlogov za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, posledično skladno s 146. členom ZKP naznanijo kaznivo dejanje, hkrati pa ne morejo priložiti ustreznih podatkov, ker le-ti lahko pomenijo bančno zaupnost ali poslovno skrivnost.

Obstoječi sedmi odstavek 148. člena ZKP ureja možnost pritožbe pri pristojnem državnem tožilcu, in sicer za vsakega, zoper katerega je policija uporabila katerega izmed klasičnih policijskih ukrepov v predkazenskem postopku, kot so na primer zbiranje obvestil, preverjanje istovetnosti itd., ter tudi vabljenje oseb. Trenutna rešitev je podnormirana in v praksi ni zaživel, zato jo je smiselno dopolniti.

Pravila za pridobitev podatkov bank, hranilnic, plačilnih institucij oziroma družb za izdajo elektronskega denarja določa 156. člen ZKP. V prvem odstavku je določeno, katere podatke navedene institucije posredujejo za potrebe predkazenskega ali kazenskega postopka na podlagi odredbe preiskovalnega sodnika (gre za statične podatke – »*production order*«), pogoji za dinamično spremljanje finančnega poslovanja (»*monitoring order*«) so določeni v tretjem odstavku, peti odstavek 156. člena ZKP pa določa, katere podatke lahko policija od navedenih institucij pridobi brez odredbe preiskovalnega sodnika. Prvi odstavek 156. člena ZKP taksativno navaja podatke in dokumentacijo, ki so zaupni in za katere je potrebna odredba preiskovalnega sodnika) – gre za podatke o vlogah, depozitih, stanju in prometu na računih ali drugih poslih. Navedeno besedilo v praksi povzroča nejasnosti v razmerju do petega odstavka 156. člena ZKP, ki določa podatke glede katerih odredba preiskovalnega sodnika ni potrebna.

Treba bi bilo izboljšati pravno podlago, ki ureja Posebni oddelke, tudi s podlago za izmenjavo podatkov med Posebnim oddelkom in Policijo ter drugimi organi, ki jih nadzoruje Posebni oddelek.

Smiselno je razmisliti o možnosti bolj aktivne vključitve članov specializiranih preiskovalnih skupin v izvedbo posameznih preiskovalnih dejanj.

Glede na dosedanjo prakso bi morali podaljšati rok za izpolnitev poravnalnega sporazuma.

Olajšati bi bilo treba pregon kaznivih dejanj, storjenih zoper mladoletne osebe, zlasti, kadar gre za spolne delikte.

Z novelo ZKP-K je bil ureditvi kazenskega postopka dodan institut predobravnavnega naroka in s tem usklajen predpisani rok, v katerem mora predsednik senata določiti glavno obravnavo – v dveh mesecih od končanja predobravnavnega naroka (286. člen ZKP). Hkrati pa z novelo ZKP-K v novem 285.a členu ZKP ni bil določen rok, v katerem mora predsednik senata po pravnomočnosti obtožnice razpisati oziroma določiti predobravnavni narok. Glede na že določene instruksijske roke v ZKP je prav, da se tudi za razpis predobravnavnega naroka določi primeren rok.

Prav tako bi bilo smiselno razmisliti o tem, ali je sedanja prekluzija navajanja novih dokazov in zahtev za izločitev predsednika senata in dokazov (285.a člen ZKP) učinkovita oziroma ali nesorazmerno otežuje delo obrambe.

Po veljavni zakonski ureditvi v sodni dvorani niso dovoljena slikovna snemanja, izjemoma pa se sme dovoliti tako snemanje na posamezni glavni obravnavi, o čemer odloča Predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (301. člen ZKP). Gre za odločanje v kratkih rokih, ki zahteva kar veliko angažmaja in poizvedovanja na sodišču, pri katerem teče postopek, poleg tega je prošnja za snemanje razmeroma veliko, zaradi česar se je pojavilo vprašanje, ali je primerno, da o teh prošnjah odloča

Predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (in ob tem še dodatno vprašanje, ali je obstoječa zakonska ureditev zadosti natančna).

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (v nadaljevanju: ZZVZZ)²⁶ je predvidel mehanizem, ki sodišču omogoča preverjanje upravičenosti izostanka iz zdravstvenih razlogov. S strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje (ZZZS) imenovani zdravnik tako na zahtevo sodišča poda pisno mnenje o upravičenosti izdaje zdravniškega potrdila – »opravičila« (sedma alineja prvega odstavka 81. člena ZZVZZ). V preteklosti je Varuh človekovih pravic že opozoril, da ZKP ne vsebuje jasnega sklicevanja na ureditev po ZZVZZ, kar je smiselno popraviti in hkrati čimbolj nedvoumno urediti možnost opravičevanja odsotnosti.

V praksi se še vedno dogaja, da se na glavni obravnavi po nepotrebem bere obsežno dokazno gradivo, zato bi bilo smiselno bolj jasno zapisati izjemo od takšnega izvajanja dokazov.

Treba bi bilo spodbuditi uporabo možnosti, ki jih predvideva tretji odstavek 377. člena (»predhodno« preverjanje pritožbenih trditev itd.).

Glede na izkušnje iz prakse bi bilo treba poenostaviti opravo glavne obravnave na drugi stopnji, če so bile že na seji senata (kjer je bila sprejeta odločitev o opravi glavne obravnave) navzoče vse stranke in zagovorniki.

Varuh človekovih pravic opozarja, da je treba zagotoviti človeško ravnanje z osebami, ki jim sodišče ustavi varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ali obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti (oziroma prekliče pogojno obsodbo z varstvenim nadzorstvom, pri kateri je odredilo ustrezno navodilo).

Veljavna ureditev podaljševanja začasnih zavarovanj zahtevka za odvzem premoženjske koristi (502.b člen ZKP) je posledica odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-296/02 z dne 20. maja 2004. Zlasti z vidika dela državnih tožilcev je zaradi kratkosti veljavnih rokov prihajalo do prevelikega administriranja, ne da bi to dodatno delo izdatno povečalo pravno varnost obdolženca oziroma osebe, zoper katero je začasno zavarovanje odrejeno.

1.5 Ureditev posegov v zaupnost razmerja med odvetnikom in stranko:

ZKP ureja položaj odvetnika, ki ga sodišče povabi kot prič (235. in 236. člen ZKP). V prvem primeru, kadar ima odvetnik tudi položaj zagovornika obdolženca, ZKP prepoveduje izpovedovanje o dejstvih, ki mu jih je kot zagovorniku zaupal obdolženec. V drugem primeru, kadar gre za varovanje podatkov o tretjih osebah, ima odvetnik položaj privilegirane priče in se lahko zasliši le, če se privilegiju odpove.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je pred časom presodilo o pobudi Odvetniške zbornice Slovenije (v nadaljevanju: OZS) za oceno ustavnosti 214. do 224. člena ZKP in 8. člena Zakona o odvetništvu (št. U-I-115/14, Up-218/14 z dne 21. 1. 2016).²⁷ V omenjeni zadevi so se odprla vprašanja glede tega, do

²⁶ Uradni list RS, št. 72/06 – UPB3, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZSDT, 61/17 – ZUPŠ in 64/17 – ZZDej-K.

²⁷ Uradni list RS, št. 8/2016. Podobno je Ustavno sodišče Republike Slovenije odločilo tudi v zadevi št. U-I-193/15, Up-915/15 z dne 18. 2. 2016; Uradni list RS, št. 18/2016.

katere mere lahko policija poseže v zaupnost razmerja med odvetnikom in stranko (v primeru, kadar odvetnik ni storilec kaznivega dejanja) ter tudi glede možnosti predstavnika OZS, da pri preiskavi odvetniške pisarne prepreči zaseg predmetov oziroma zaščiti pravice tretjih, posebej pri zasegu in preiskavi elektronske naprave.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je ugotovilo neustavnost obeh omenjenih zakonov z Ustavo. V obrazložitvi je zapisalo, da se odvetniška zasebnost, ki je varovana s 35., 36. in 37. členom Ustave, nanaša na dejstva, razmerja, stvari, prostore, podatke in komunikacije, ki imajo vsebinsko zvezo z opravljanjem odvetnikovega poklica. Prek nje se varujeta tako zasebnost odvetnika kot zasebnost njegovih strank, ki se povezuje v neločljivo kompleksno celoto, temelječo na medsebojnem zaupanju in pričakovanju zaupnosti, ki tvori jedro razmerja med odvetnikom in njegovo stranko. Zbir zaupnih informacij, povezanih z odvetniškim poklicem, ki sestavljajo odvetniško zasebnost, ni varovan le v odvetniških pisarnah, pač pa povsod, kjer odvetnik opravlja svojo dejavnost. Zato so vse take lokacije varovane v okviru prostorskega vidika odvetniške zasebnosti. Ne varuje se prostor kot tak, pač pa zasebnost v njem.

Odvetnikova pravica do zasebnosti ni varovana kot absolutna. Vendar morajo biti za dopustnost poseganja v odvetniško zasebnost poleg splošnih pogojev dopustnosti poseganja v človekove pravice izpolnjena še posebna jamstva, ki se nanašajo na prostorski in komunikacijski vidik zasebnosti, ki jih izrecno določa Ustava (drugi do četrty odstavek 36. člena in drugi odstavek 37. člena Ustave). Za dopustnost posegov se zahteva vnaprejšnja sodna odločba; tudi če gre za poseg v tisti del odvetniške zasebnosti, ki je varovan le s 35. členom Ustave, ker je ta poseg po naravi stvari tako hud in prepleten s posebnimi vidiki zasebnosti.

Poleg splošnih in posebnih ustavnih zahtev, ki veljajo za posege v zasebnost drugih oseb, je treba upoštevati še, da so odvetniki pri izvrševanju svojega poklica v posebnem ustavno varovanem položaju. Tako je zaradi varovanja človekovih pravic odvetnikovih strank. Ustavno sodišče Republike Slovenije je ocenilo, da mora zakonodajalec ustvariti ustrezno zakonsko podlago za posege v odvetniško zasebnost tako glede pogojev za odreditev posega v odvetniško zasebnost kot tudi za način izvajanja posega v vsakem posamičnem primeru. Zakonska podlaga mora ustrezati zahtevam posebnega varstva odvetniške zasebnosti.

Hišna preiskava pri odvetniku, zaseg listin in predmetov ter preiskava elektronskih naprav posegajo v odvetniško zasebnost. Učinkovito preprečevanje, odkrivanje in preganjanje kaznivih dejanj oziroma uvedba in potek kazenskega postopka so ustavno dopustni cilji za poseganje v človekove pravice in temeljne svoboščine, praviloma tudi v odvetniško zasebnost. Vendar pravica obdolženca do obrambe in privilegij zoper samoobtožbo preprečujeta, da bi se izdala sodna odredba za preiskovalno dejanje pri odvetniku, ki je zagovornik osebe, zoper katero se vodita predkazenski ali kazenski postopek, glede podatkov, ki so v zvezi z zaupnim razmerjem zagovorništva med odvetnikom kot zagovornikom in obdolženo osebo.

Če obstaja ustavno dopusten cilj za poseg v odvetniško zasebnost, je poseg s preiskovalnimi dejanji dopusten, če je to nujno za uvedbo ali vodenje kazenskega postopka. Poseg v odvetniško zasebnost je nujen, če je že iz sodne odredbe, ki ga dovoljuje, razvidno, zakaj je do informacij oziroma podatkov, ki so v neposredni zvezi s prav točno določenim kazenskim postopkom, mogoče priti prav s preiskavo odvetniške pisarne in zakaj druga preiskovalna dejanja za njihovo pridobitev ne zadostujejo. Ustava poleg tega zahteva, da je z vidika nujnosti posega vsak poseg v odvetniško zasebnost po obsegu

omejen na najmanjšo zadostno mero. To pomeni med drugim tudi to, da preiskovalci ne smejo imeti možnosti niti zgolj trenutnega dostopa do vseh podatkov v odvetniški pisarni in drugih enako varovanih prostorih oziroma na odvetnikovih strežnikih ali računalnikih, torej po naravi stvari tudi do podatkov, katerih zaseg ni nujen za izpolnitev namena preiskave ali celo že z vidika cilja ni dopusten. Zakonska ureditev, ki omogoča široko in obsežno dostopanje preiskovalcev do podatkov, protiustavno posega v odvetniško zasebnost.

Veljavna zakonodaja omogoča, da je obseg vpogleda in zasega listin in (elektronskih) podatkov oziroma njihovih nosilcev, ki ju po lastni volji izvršijo preiskovalci, izredno širok in zajame tudi podatke in listine, ki niso navedeni v sodni odredbi za dovolitev preiskovalnega dejanja. Odvetnik in predstavnik Odvetniške zbornice Slovenije sicer lahko izrazita nestrinjanje s tem, ne moreta pa doseči omejitve posega in tega, da bi se odločitev o njem prenesla na neodvisen in nepristranski organ. V odvetniški pisarni in drugih enako varovanih prostorih in na elektronski napravi odvetnika so koncentrirane zaupne informacije, glede katerih je po naravi stvari treba urediti poseben način njihovega preiskovanja, da se zadosti ustavni zahtevi po izkazani nujnosti posega v vsakem posameznem primeru. Zato mora po mnenju Ustavnega sodišča Republike Slovenije zakon natančneje urediti tudi samo izvedbo sicer ustrezno sodno odrejenega posega v odvetniško zasebnost.

Če je ustavno dopustni cilj mogoče doseči z ukrepom, ki je blažji od zakonsko predvidenega, zakonska ureditev ne dosega nujnosti posegov v odvetniško zasebnost. Za omejevanje poseganja v odvetniško zasebnost na ustavno dopustne in nujne primere prideta v poštev dva blažja ukrepa: navzočnost odvetnika in predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije pri preiskovalnih dejanjih pri odvetniku ter možnost odvetnika in predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije ugovarjati vpogledu v določene podatke oziroma njihovemu zasegu, pri čemer mora o dovoljenosti posega imeti zadnjo besedo sodnik, ki o tem nepristransko odloči. Ta sodnik je edini predstavnik državne oblasti, ki sme opraviti (sicer po naravi stvari v določeni meri neizbežen) vpogled v podatke, ki niso cilj odredbe za preiskovalno dejanje, ker je treba od njih podatke, ki so cilj odredbe, šele ločiti.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je zapisalo, da že navzočnosti odvetnika in predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije zakonodaja ne ureja dosledno, končno odločanje o dopustnosti posegov v odvetniško zasebnost pa je praviloma prepuščeno policiji. Odvetnik in predstavnik Odvetniške zbornice Slovenije tako ne moreta preprečiti posegov v odvetniško zasebnost, ki niso nujni ali so celo že glede na cilj nedopustni. To pa pomeni, da izpodbijana ureditev dopušča čezmerne posege v zasebnost, ki imajo nepopravljive posledice, splošna zakonska prepoved razkritja tajnosti drugih listin in predmetov pa je izvedbeno prazna, ker vzpostavlja le cilj, ne pa tudi procesne poti, s katero bi udeleženci postopka lahko ta cilj dosegli. Zato je v neskladju s 35. členom, prvim odstavkom 36. člena in prvim odstavkom 37. člena Ustave.

Odvetniku, ki ni obdolženec, in predstavniku Odvetniške zbornice Slovenije zakonska ureditev ne zagotavlja nobenih pravnih sredstev zoper odredbo o preiskovalnem dejanju. Zato po mnenju Ustavnega sodišča Republike Slovenije posega v človekovo pravico iz 25. člena Ustave. Kadar preiskovalni sodnik opravo preiskovalnega dejanja prepusti policiji, pa je to, da zakonska ureditev ne določa sodne kontrole njene odločitve, poseg že v pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave. Za ta poseg ni ustavno dopustnega cilja, zato je zakonodajalčeva opustitev v neskladju z navedenima členoma Ustave.

Pri vprašanju preiskave odvetniške pisarne je treba upoštevati tudi prejšnjo ustavnosodno prakso, zlasti zadevo št. Up-2530/06 z dne 15. aprila 2010²⁸, v kateri je Ustavno sodišče Republike Slovenije med drugim zapisalo, da je navzočnost predstavnika Odvetniške zbornice pri preiskavi odvetniške pisarne namenjena varstvu človekovih pravic tretjih oseb, ki v situaciji iz prvega odstavka 8. člena ZOdv utemeljeno pričakujejo, da bo zagotovljeno varstvo njihove zasebnosti. Njegov položaj se razlikuje od siceršnjega položaja solemnitetnih prič. Slednje pazijo, kako se preiskava opravlja, in dajejo morebitne ugovore na zapisnik (tretji odstavek 216. člena ZKP). Predstavniki Odvetniške zbornice pa mora zagotoviti, da bo spoštovana tajnost listin in predmetov, ki niso predmet preiskave. Glede razmerja med odvetnikom in njegovimi strankami je Ustavno sodišče Republike Slovenije izpostavilo zaupno razmerje med zagovornikom in obdolžencem kot tudi med zagovornikom in njegovimi strankami. Ker je pri preiskavi odvetniške pisarne podana nevarnost, da bo policija pridobila listine in predmete, ki niso v zvezi s kaznivim dejanjem, ki je predmet preiskave, mora pravni red zagotavljati varstvo pravic iz 35. člena, prvega odstavka 37. člena in prvega odstavka 38. člena Ustave. Zato ne gre za varstvo interesov odvetnika (oziroma za njegov privilegij), temveč za njegovo dolžnost varovanja poklicne tajnosti in za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin njegovih strank.²⁹ V pritrdilnem ločenem mnenju je Jadranka Sovdat (mnenju se je pridružila tudi sodnica mag. Marija Krisper Kramberger) med drugim izpostavila, da preiskovalni sodnik ne bi smel prepustiti izvedbe hišne preiskave odvetniške pisarne policiji, izpostavila pa je tudi spornost stališča, da ima predstavnik OZS le vlogo priče, ki ima pravico biti navzoča in dajati na zapisnik ugovore, pripombe in predloge "kot vsi, ki imajo pravico ali morajo biti navzoči pri izvedbi hišne preiskave zaradi varstva svojih ali pravic drugih oseb v skladu z določbami členov 216/7 in 79-82 ZKP«. Po njeni oceni je treba pri preiskavi odvetniške pisarne odgovoriti na tri ključna vprašanja:

»1. Kdo v odvetnikovi pisarni poišče prav tiste spise, ki so glede na sodno odredbo lahko predmet preiskave, in iz njih izloči listine, ki jih je treba vpogledati?

2. Kdo oceni, ali je dopustno zaseči prav vse izločene listine?

3. Kdo lahko ugovarja zasegu listin in, če ugovarja, kdo o tem odloči ter kdaj in kaj se do te odločitve zgodi z zaseženimi listinami?»³⁰

Poleg omenjene odločbe je smiselno upoštevati vsaj še odločbo št. U-II-09 z dne 5. maja 2009,³¹ v kateri je Ustavno sodišče Republike Slovenije med drugim pojasnilo funkcionalno neodvisnost odvetništva, ki se nanaša predvsem na neodvisnost odvetnika pri njegovem odvetniškem delu, torej pri pravnem svetovanju, zastopanju in zagovarjanju strank pred sodišči in drugimi državnimi organi, pri sestavljanju listin ter pri zastopanju strank v njihovih pravnih razmerjih. Gre za ustavno zahtevo, ki je določena v korist ustavne vloge odvetništva in zato v korist njihovih strank. Neodvisnost odvetnika tako pomeni, da je treba zagotavljati, da lahko odvetniki svojo službo v konkretnih primerih opravljajo brez kakršnih koli neposrednih zunanjih vplivov, pritiskov, groženj, motenj ali neprimernih spodbud. Dolžnost varovanja tajnosti tega, kar mu je zaupala stranka, pa ne vzpostavlja le obveznosti odvetnika, da to tajnost varuje, temveč vzpostavlja tudi obveznost drugih, na prvem mestu države, da vanjo ne posegajo. Zato odvetnikovo neodvisnost zaokrožujejo nekatere določbe zakonov, ki urejajo sodne postopke. Med take določbe je vsekakor treba šteti tiste, ki odvetnikom omogočajo, da v

²⁸ Uradni list RS, št. 42/10 in OdlUS XIX, 13.

²⁹ Ibidem, tč. 7.

³⁰ Ibidem, tč. 4. in 6. pritrdilnega ločenega mnenja.

³¹ Uradni list RS, št. 35/2009 in OdlUS XVIII, 20.

postopkih odrečejo pričevanje o dejstvih, ki so jim jih zaupale stranke. Neodvisnost odvetnika kot posameznika je pogoj za uveljavljanje ustavne vloge odvetništva. Neodvisnost pa v določeni meri velja tudi za OZS, čeprav je njena neodvisnost instrumentalna oziroma njena neodvisnost služi zagotavljanju neodvisnosti posameznih odvetnikov. Tako na primer mora biti predstavnik OZS navzoč pri preiskavi odvetniške pisarne.

Tudi Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP) iz Strasbourga se je v preteklosti že opredelilo glede vprašanj, ki zadevajo varstvo zaupnosti razmerij med odvetniki in strankami ter preiskavo odvetniške pisarne oziroma zaseg in preiskavo odvetnikove elektronske naprave. Tu so le na kratko povzeta nekatera bistvena stališča:

- 8. člen Konvencije Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin³² zagotavlja zaupnost poklicnega razmerja med odvetnikom in njegovo stranko; varovani so vsi podatki, ki si jih odvetnik in njegova stranka kakorkoli izmenjata;

- v okviru 8. člena EKČP je raven varstva zaupnosti razmerja med odvetnikom in njegovo stranko višja, kadar sega na področje zastopanja v sodnih postopkih; ESČP je v tem kontekstu zapisalo, da zagotavlja 8. člen EKČP »močnejše varstvo razmerju med odvetniki in njihovimi strankami«, tako raven varstva pa narekuje posebna vloga odvetništva v demokratični družbi – odvetniki strank ne morejo učinkovito zastopati, če ni zagotovljena zaupnost tega razmerja; zaupnost razmerja zato posredno, a neizogibno vpliva na zagotavljanja pravice do poštenega sojenja, vključujoč privilegij zoper samoobtožbo;³³

- varstvo zaupnosti razmerja med odvetnikom in stranko torej ni absolutno varovano, posegi pa so dovoljeni le, če zadostijo pogojem iz drugega odstavka 8. člena EKČP.

- ESČP pri presoji francoske ureditve dolžnosti posredovanja podatkov ni ugotovilo kršitve 8. člena EKČP, pri čemer so bile odločilne naslednje okoliščine:

- prvič, odvetniki so zavezani posredovati le podatke, za katere zvedo, kadar svoje stranke zastopajo v finančnih ali drugih premoženjskih razmerjih, in ne, kadar gre za podatke, za katere zvedo v okviru zastopanja pred bodočimi, tekočimi ali preteklimi sodnimi postopki;

- in drugič, odvetniki podatkov niso dolžni posredovati neposredno državnemu organu, temveč posredno, preko predstavnika odvetniške zbornice; udeležba predstavnika odvetniške zbornice je torej tisto procesno jamstvo, ki zagotavlja dodatno varstvo tudi pri dolžnosti posredovati zaupne podatke.³⁴

Druga pomembnejša stališča:

- ESČP je poudarilo, da je varstvo zaupnosti razmerja med odvetnikom in stranko ključnega pomena za varstvo privilegija zoper samoobtožbo odvetnikove stranke. Med drugim je ugotovilo kršitev tudi ob okoliščini, da je bila preiskava odvetniške pisarne izvršena izključno zaradi težav, ki so jih pristojni

---

³² Uradni list RS št. 33/94 – Mednarodne pogodbe, št. 7/94, Uradni list RS, št. 102/03 – Mednarodne pogodbe, št. 22/03, Uradni list RS, št. 49/05 – Mednarodne pogodbe, št. 7/05, Uradni list RS, št. 48/09 – Mednarodne pogodbe, št. 12/09, Uradni list RS, št. 46/10 – Mednarodne pogodbe, št. 8/10 in Uradni list RS, št. 1/15 – Mednarodne pogodbe, št. 1/15.15 (EKČP).

³³ *Michaud v. Francija* (št. 12323/11 z dne 6.12.2012, paragrafa 117 in 118.)

³⁴ *Ibidem*.

organi imeli pri opravljanju davčnega pregleda in preiskovanja sumov, da je odvetnikova stranka vpletena v goljufijo;³⁵

- ESČP ne razlikuje med preiskavo odvetnikovega stanovanja in preiskavo njegove pisarne; odločilno je, ali poseduje predmete, spise ali podatke v kakršnikoli obliki, ki mu jih je posredovala oziroma zaupala njegova stranka;³⁶

- pritožnica odvetnica v konkretni zadevi ni bila osumljenka; njeno pisarno je policija preiskala, ko je preiskovala sume kaznivih dejanj njene stranke. ESČP je ugotovilo kršitev 8. člena EKČP, upoštevajoč popolno odsotnost mehanizmov, ki bi omejevali policijo pri odločanju in izvrševanju preiskave odvetniške pisarne. Preiskava odvetniške pisarne se sme opraviti le ob predhodni sodni odredbi ali ob *ex post factum* sodni kontroli, neposredno po opravljeni preiskavi;³⁷

- ESČP je ugotovilo kršitev 8. člena EKČP kljub temu, da je bila preiskava odvetniške pisarne opravljena na podlagi sodne odredbe. Slednja je vsebovala le splošno klavzulo in ni določeneje opredeljevala iskanih predmetov oziroma listin (odredba je dovoljevala preiskavo in zaseg »vseh predmetov, listin in drugih stvari, ki bi lahko prispevale k ugotovitvi resnice o očitanih dejanjih ali katerih uporaba bi lahko ovirala preiskovanje, zlasti listina datirana z dne 23. 7. 1998 z rokopisnim sporočilom vodjem oddelka«);³⁸

- procesne varovalke med preiskavo (navzočnost preiskovalnega sodnika, predstavnika državnega tožilstva in predstavnika odvetniške zbornice). Slednji mora imeti aktivno vlogo tako, da se ima pravico izjavljati o sami preiskavi in zasegu, njegove izjave pa so zabeležene na zapisnik o preiskavi in obravnavane;³⁹ V zadevi *Wieser and Bicos Beteiligungen GmbH v. Avstrija*⁴⁰ je tako ESČP obravnavalo ravnanje avstrijskih policistov, ki so na ugovor navzočega predstavnika zbornice zapečatili zasežene dokumente in s tem preprečili čezmerno seznanitev z zaupnimi podatki. Predmet nadzora predstavnika odvetniške zbornice mora biti celotna preiskava, torej ravnanje policistov pri preiskavi prostora, vključno z morebitnim zasegom in zavarovanjem elektronskih naprav ter podatkov na njih. ESČP je večkrat poudarilo tudi, da zgolj nadzor s strani oseb, ki ne zmorejo opredeliti, katero gradivo sodi v varovano sfero, ne zadošča (*Kolesnichenko v. Rusija* in *Golovan v. Ukrajina*). Ocena, ali gre za zaupne podatke, je strokovne narave, zato mora biti oseba, ki izvaja nadzor, ustrezno strokovno usposobljena;

- morebitno odsotnost mehanizmov, ki bi zagotavljali varstvo zaupnosti razmerja med samo preiskavo in zasegom, lahko nadomesti naknadni sodni nadzor in selekcija gradiva (*Kolesnichenko v. Rusija; Robathin v. Avstrija*⁴¹);

- v zadevi *Robathin v. Avstrija* je ESČP ugotovilo, da so avstrijski organi kršili 8. člen EKČP, ker so opravili zavarovanje elektronske naprave in preiskavo podatkov na podlagi preveč splošne odredbe;⁴²

³⁵ *Andre idr. v. Francija*, št. 18603/03 z dne 25. 7. 2008, para. 47.

³⁶ *Kolesnichenko v. Rusija*, št. 19856/04 z dne 9. 4. 2009, para. 33.

³⁷ *Heino v. Finska*, št. 56720/09 z dne 15. 2. 2011, para. 44. in 45.

³⁸ *Roemen in Schmit v. Luxemburg*, št. 51772/99 z dne 25. 2. 2003.

³⁹ *Andre idr. v. Francija*, para. 43; *Xavier Da Silveira v. Francija*, št. 43757/05 z dne 21.1.2010; *Golovan v. Ukrajina*, št. 41716/06 z dne 5.7.2012, para. 62 in nasl.

⁴⁰ Št. 74336/01 z dne 16. 10. 2007, para. 62. in 63.

⁴¹ Št. 30457/06 z dne 3. 7. 2012.

⁴² Odredba se je glasila na (po sodbi ESČP): »Dokumente, osebne računalnike in diske, hranilne knjižice, bančne dokumente, listine o darilih in oporokah v korist dr. Heinza Robathina in katerekoli druge doseje v zvezi z R. [osebno ime ene osebe] in G. [osebno ime druge osebe].«

pa ob tem ni bila zagotovljena učinkovita naknadna sodna kontrola, ki bi omogočila selekcijo podatkov, ki naj se preiščejo. Avstrijska policija je sicer sledila predlogu navzočega predstavnika odvetniške zbornice, naj ločeno, na kraju samem, zavaruje podatke o osebah, na katere se sklicuje odredba, in jih je tudi zapečatila. Vendar pa so bili zavarovani vsi podatki - in kasneje, kljub nasprotovanju obdolženca, tudi vsi podatki preiskani (para. 13). Avstrijsko sodišče se - niti ob nakladnem sodnem nadzoru - ni določno opredelilo, kateri nosilci podatkov (diski) naj se preiščejo in zakaj je njihova preiskava nujna (para. 51);

- v zadevi *Wieser and Bicos Beteiligungen GmbH v. Avstrija* je ESČP opozorilo na pomembnost sprotne nadzora predstavnika odvetniške zbornice in sprotne (v realnem času) protokoliranja zavarovanja elektronskih podatkov (para. 63) ter seznanitve predstavnika odvetniške zbornice o izsledkih preiskave;

- v zadevi *Schonenberger in Durmaz v. Švica*⁴³ je ESČP ugotovilo kršitev 8. člena EKČP zaradi prestrežanja pisma, ki ga zagovornik pošilja svoji stranki. ESČP je ob tem ugotovilo, da zagovornikov nasvet obdolžencu (naj se ne zagovarja) ni take narave, da bi kazal na udeležbo zagovornika pri kaznivem dejanju ali da bi predstavljal grožnjo za potek kazenskega postopka;

- v zadevi *Kopp v. Švica*⁴⁴ je ESČP postavilo tudi temeljna izhodišča odločanja in izvrševanja posegov v komunikacijsko zasebnost odvetnika. Izhodišče presoje v omenjeni zadevi je spoznanje, da mora biti vzpostavljena jasna pravna podlaga, ki dopušča posege v komunikacijsko zasebnost odvetnika, kakor tudi mehanizem, ki omogoča varstvo zaupnosti razmerij med odvetnikom in njegovimi strankami. EKČP ne izključuje ureditve, ki dopušča prestrežanje komunikacij odvetnika. Vendar pa mora biti vzpostavljen neodvisen – sodni – mehanizem, ki jasno določa, katere vsebine so lahko predmet nadzora komunikacije in katere ne, ker bi sicer nedopustno posegli v zaupna razmerja;

- v zadevi *Aalmoes idr. v. Nizozemska*⁴⁵ je ESČP kot skladno z zahtevami 8. člena EKČP ocenilo nizozemsko ureditev varstva zaupnih razmerij pri prestrežanju komunikacij. Po tej ureditvi sprejme odločitev o tem, kako ravnati z zaupnimi podatki, pridobljenimi pri prikritih posegih v svobodo komuniciranja, preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca, ki ju o pridobljenih zaupnih podatkih obvesti neposredni izvajalec ukrepa;

- v zadevi *Sérvulo & Associados de Advogados, RI v. Portugalska*⁴⁶ je ESČP potrdilo primernost preiskave odvetniške pisarne z vidika 8. člena EKČP. V konkretnem primeru je po mnenju pritožnikov sodna odredba vsebovala preveč splošne ključne besede za iskanje po elektronski bazi, vendar je ESČP upoštevalo tudi druge varovalke (preiskovalni sodnik, ki je nadziral preiskavo državnega tožilca, je izločil nepotrebne dokumente; preiskava se je vodila proti odvetniku kot obdolžencu; med preiskavo sta bila prisotna pritožnik in predstavnik odvetniške zbornice ipd.).

- 8. člen EKČP ne prepoveduje zasegov, preiskav prostorov ali preiskav elektronskih naprav, kadar je odvetnik, tudi če je zagovornik, osumljen kaznivega dejanja (*Kolesnichenko v. Rusija*).

1.6 Odločanje o priporu:

---

⁴³ Št. 11368/85 z dne 20. 6. 1988.

⁴⁴ Št. 023224/94 z dne 25. 3. 1998.

⁴⁵ Št. 16269/02 z dne 25. 11. 2004.

⁴⁶ Št. 27013/10 z dne 3. 9. 2015.

Veljavna ureditev ni jasna, ko gre za odločanje o pritožbi zoper sklep o odreditvi pripora, ki ga je izdalo Vrhovno sodišče Republike Slovenije pri odločanju o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje. Treba je upoštevati tudi odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-12/15 z dne 28. septembra 2016 (Uradni list RS, št. 64/2016).

1.7 Izvrševanje pripora:

Upoštevajoč priporočila Varuha človekovih pravic oziroma Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT) je smiselno razmisliti o spremembi disciplinskega kaznovanja pripornika za disciplinski prestop (tako z vidika obveznosti predhodnega zaslišanja pripornika kot tudi glede predvidene disciplinske kazni). Nadalje je treba uvesti tudi izrecno pravno podlago za bolj humano ureditev pripora, kadar gre za mater dojenčka oziroma majhnega otroka ter zagotoviti pravno sredstvo v primeru prepovedi obiska pripornika. Nenazadnje pa je treba zaradi spoštovanja človeškega dostojanstva kot ustavnopravne vrednote zagotoviti zakonsko možnost premestitve pripornika iz razloga prezasedenosti prostorov.

1.8 Izključitev javnosti glavne obravnave (smiselno enako tudi preiskave):

Upoštevajoč priporočila Varuha človekovih pravic kot tudi Vrhovnega državnega tožilstva bi bilo smiselno preučiti možnost bolj jasne zaščite interesa prič ter pri ureditvi izključitve javnosti upoštevati druge spremembe, ki jih prinaša predlog novele.

1.9 Varovanje novinarjevega vira oziroma identitete avtorja:

Že Zakon o medijih (v nadaljevanju: ZMed)⁴⁷ napotuje na kazensko zakonodajo, ko gre za ureditev tega, kdaj urednik, novinar ali avtor prispevka niso dolžni razkriti vira informacij (drugi odstavek 21. člena ZMed). Vendar kljub temu do zdaj to vprašanje ni bilo urejeno v kazensko procesni zakonodaji. Upoštevajoč tudi primerjalno-pravno ureditev, je smiselno zagotoviti, da se v jasno določenih primerih omogoči varovanje vira.

1.10 Pravice pri hišni oziroma osebni preiskavi:

Sledeč izkušnjam iz prakse, je treba zagotoviti varstvo pravic imetnika stanovanja oziroma prostorov pri hišni preiskavi, kadar sta imetnik ali njegov zastopnik nedosegljiva. Poleg tega je treba razmisliti o tem, kdo lahko zahteva sodno odredbo za hišno ali osebno preiskavo ter ali bi bilo podobno kot pri prikritih preiskovalnih ukrepih treba predvideti posredovanje mnenja zunajobravnavnemu senatu v primeru nestrinjanja preiskovalnega sodnika s pisnim predlogom za hišno ali osebno preiskavo.

1.11 Pritožba zoper sodbo sodišča druge stopnje:

---

⁴⁷ Zakon o medijih, Uradni list št. 110/06 – UPB, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odločba US, 87/11 – ZAvMS, 47/12 in 47/15 - ZZSDT.

Pritožba zoper sodbo sodišča druge stopnje je v veljavnem ZKP dokaj omejena, kar je logično, saj gre za odločanje na drugi stopnji, stranke pa imajo na voljo tudi izredna pravna sredstva. Vendar pa je treba pri ureditvi tega vprašanja izrecno upoštevati pravice tretjih oseb, ki niso v stranke v postopku.

1.12 Očitno neutemeljene zahteve za varstvo zakonitosti

Glede na obremenitev Vrhovnega sodišča Republike Slovenije bi bilo treba razmisliti o poenostavljeni možnosti zavrnitve očitno neutemeljenih zahtev za varstvo zakonitosti, ob zagotovitvi primernih varovalk.

1.13 Ločena mnenja vrhovnih sodnikov:

Vrhovnim sodnikom bi zaradi večje transparentnosti in javnosti odločanja kot tudi posledično zaradi krepitev zaupanja v pravno državo, v omejenem obsegu lahko dali možnost dajanja ločenih mnenj, brez da bi s tem okrnili cilje, ki jih sicer zasleduje vrhovno sodišče, torej enotnost sodne prakse in njen razvoj.

1.14 Kaznovanje z denarno kaznijo zaradi žaljive izjave

Upoštevajoč sodbi ESČP *Pečnik proti Sloveniji* (št. 44901/05 z dne 27. 9. 2012) in *Kyprianou v. Ciper* (št. 73797/01 z dne 15. 12. 2005) ter novejši odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. Up-185/14, U-I-51/16 z dne 28. septembra 2016 (Uradni list RS, št. 65/2016) je smiselno razmisliti o takšni ureditvi kaznovanja z denarno kaznijo, po kateri sodnik, zoper katerega bo podana žalitev, o njej ne bo mogel odločati. Upoštevajoč odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-145/03 z dne 23. 6. 2005 (Uradni list RS, št. 69/2005 in OdlUS XIV, 62) v povezavi s prej omenjenima odločbama Ustavnega sodišča Republike Slovenije, je smiselno razmisliti o sorazmernosti pretvorbe denarne kazni v dneve zaporov (kar posredno zadeva tudi obstoječe rešitve o višini možnega zaporov za osebo, ki ne želi izročiti predmetov, ali pričo, ki ne želi pričati).

1.15 Postopek za izročitev obdolžencev in obsojencev:

Mednarodno sodelovanje v kazenskih zadevah, ki vključuje tudi postopek za izročitev obdolžencev in obsojencev, je v veljavnem pravnem redu Republike Slovenije urejeno v XXX. in XXXI. poglavju ZKP, ki urejata postopke v zvezi z mednarodno pravno pomočjo v kazenskih zadevah ter izročitvami obdolžencev in obsojencev. Poglavji se uporabljata subsidiarno, saj 514. in 521. člen ZKP določata, da se mednarodna pravna pomoč daje, izročitev pa zahteva in opravlja po določbah Zakona o kazenskem postopku le, če ni z mednarodno pogodbo določeno drugače. Glede na to, da se za sodelovanje s pristojnimi organi držav članic EU uporablja Zakon o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije⁴⁸, se navedene določbe v predstavljenem obsegu uporabljajo za sodelovanje s pristojnimi organi tretjih držav. Republika Slovenija ima sklenjenih več dvostranskih pogodb o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah in o izročitvah, hkrati pa je tudi

---

⁴⁸ Uradni list RS, št. 48/13, 37/15; ZSKZDČEU-1.

pogodbenica večine najpomembnejših večstranskih konvencij Sveta Evrope s tega področja in konvencij Organizacije Združenih narodov, ki ob urejanju posameznih področij kazenskega prava vsebujejo tudi določbe o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah in izročitvah.

1.16 Vročevalci:

Treba bi bilo spremeniti ureditev vročanja (v delu, ki se nanaša na to, kdo lahko vroča), tako da bo učinkovita in da bo nad vročevalci ustrezen nadzor.

1.17 Podaljšanje roka za pritožbo zoper odločbo o pridržanju

Ob smiselnem upoštevanju odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-89/15 z dne 30. 11. 2017⁴⁹ bi bilo treba preučiti možnost za podaljšanje roka za vložitev pritožbe zoper odločbo o pridržanju.

1.18 Podaljšanje rokov za pritožbo

Smiselno bi bilo razmisliti o podaljšanju rokov za pritožbo zoper sodbo, odgovor na pritožbo in pritožbo zoper sklep.

1.19 Pritožba oškodovanca zoper sodbo

Upošteevajoč novejšo ustavno-sodno prakso je potrebno oškodovancu zagotoviti pritožbo zoper sodbo (kadar gre za uresničevanje njegovega interesa).

1.20 Redakcijski popravki:

V 1. točki prvega odstavka 25. člena ZKP je določena stvarna pristojnost okrožnega sodišča pri kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime (Razžalitvi, Obrekovanju, Žaljivi obdolžitvi, Opravljanju in Očitaniu kaznivega dejanja z namenom zaničevanja – 158. do 162. člen KZ-1), ki so storjena s tiskom, po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja. Zaradi jasnosti in določnosti je smiselno razširiti omenjeni nabor.

Sedmi odstavek 25. člena ZKP določa sestavo senata vrhovnega sodišča za odločanje o pritožbi zoper sklep sodišča druge stopnje glede pripora. Ob tem v oklepaju navaja situacijo iz 394. člena ZKP, ko sodišče druge stopnje o priporu odloči ob spremembi sodbe sodišča prve stopnje, izpušča pa primer iz 392. člena ZKP, ko sodišče druge stopnje odloči o priporu ob razveljavitvi sodbe sodišča prve stopnje.

---

⁴⁹ Uradni list RS, št. 3/2018. Ustavno sodišče Republike Slovenije je v omenjeni odločbi zapisalo: »Ker je poseg v pravico do osebne svobode iz prvega odstavka 19. člena Ustave eden najhujših posegov v človekove pravice ali temeljne svoboščine, učinkovito varstvo te pravice zahteva, da ima prizadeti možnost pridobiti sodno odločbo o posegih v to človekovo pravico, čeprav poseg ne učinkuje več. ... Zakonska ureditev je, kadar pomeni poseg v človekovo pravico, pa za tak poseg ni izkazan ustavno dopusten cilj, že iz tega razloga v neskladju s to človekovo pravico.«

Zaradi zahtev Direktive 2012/29/EU se spreminja 8. člen ZKP, kar zahteva druge redakcijske popravke.

V 3. točki drugega odstavka 39. člena ZKP je napačno sklicevanje na 450.c člen ZKP.

Smiselno bi bilo za oškodovance (in priče) dosledno uporabljati izraz »mladoletna oseba« (namesto mladoletnik).

83. člen ZKP ureja izločanje dokazov in se v četrtem odstavku sklicuje na 4.a točko 39. člena ZKP, ki je v zakonu ni več. Navedeni člen je bil namreč z eno prejšnjih novel ZKP preoblikovan v dva odstavka tako, da je vsebina prejšnje 4.a točke 39. člena prenesena v 2. točko drugega odstavka istega člena.

Smiselno bi bilo posodobiti izrazoslovje, ki se nanaša na elektronsko vročanje.

Slovnično je treba popraviti 143.c člen.

Definicija zunajzakonske skupnosti bi morala biti usklajena z ZZZDR oziroma z DZ (deveta alineja 144. člena ZKP).

Zaradi jasnosti bi bilo smiselno redakcijsko popraviti drugi in deseti odstavek 148. člena ZKP.

Prepoved približevanja določeni osebi bi morala nedvoumno vključevati prepoved kakršnih koli stikov z osebo, vključno z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi, hkrati pa bi bilo treba jasno urediti nadzorovanje ukrepa in ravnanje ob ugotovljeni kršitvi.

158.a člena ZKP bi bilo smiselno uskladiti z novejšim izrazoslovjem oziroma ureditvijo 199. člena Zakona o državnem tožilstvu (v nadaljevanju: ZDT-1).⁵⁰

Podlaga za izdajo podzakonskega akta, ki ureja poravnavanje, sodi v materialni del zakona (161.a člen ZKP).

ZKP v 162. členu določa pravila, na podlagi katerih sme državni tožilec v soglasju z oškodovancem odložiti kazenski pregon za kaznivo dejanje s predpisano denarno kaznijo ali zaporom do treh let in za v drugem odstavku istega člena določena kataloška kazniva dejanja. V postopku odloženega pregona se mora osumljenec ravnati po navodilih državnega tožilca in izpolniti določene naloge. Ena od takih nalog je določena v 2. točki prvega odstavka 162. člena ZKP (plačilo določenega prispevka v korist javne ustanove ali v dobrodelne namene ali v sklad za povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj), vendar pa uporabljeni pojem »dobrodelnih namenov« ni podrobneje opredeljen in lahko v praksi povzroča težave. Splošno navodilo (generalnega državnega tožilca) za enotno uporabo določb 162. člena ZKP o odložitvi kazenskega pregona navedeni pojem sicer konkretizira s »plačilom v korist humanitarnih organizacij«, kar je po mnenju nevladnih organizacij preozko. Glede na navedeno, je treba ustrezno spremeniti in dopolniti formulacijo. Poleg tega je glede na končno odločitev o tem, v kakšni obliki se bo institucionaliziral »sklad za povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj« potreben redakcijski popravek. Nadalje je treba določbe 162. (in tudi 161.a člena ZKP) redakcijsko prilagoditi Zakonu o probaciji (v nadaljevanju: ZPro)⁵¹ ter v obeh določbah uporabiti bolj primeren izraz kot je trenutno »splošno koristno delo«.

---

⁵⁰ Uradni list RS, št. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 – ZODPol, 47/13 – ZDU-1G, 48/13 – ZSKZDČEU-1, 19/15 in 23/17 – ZSSve; ZDT-1.

⁵¹ Uradni list RS, št. 27/17.

Z dopolnitvijo prepovedi približevanja določeni osebi bo nedvoumno vključena prepoved kakršnih koli stikov z osebo, vključno z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi, kar zahteva določene redakcijske popravke.

Spreminja se disciplinsko kaznovanje pripornikov, posledično pa je bil potreben redakcijski popravek.

Treba je redakcijsko urediti 219.a in 223.a člena ZKP.

Treba je zmanjšati nabor osebnih podatkov, ki se pridobi ob zaslišanju obdolženca (zgolj na tiste, ki so res potrebni - 227. člen ZKP), hkrati pa zagotoviti, da oškodovanec oziroma priča navedeta tudi EMŠO.

Glede na predvidene spremembe tretjega odstavka 236. člena ZKP, bo treba prilagoditi tudi 237. člen ZKP.

V 240.a členu bi bilo treba nadomestiti obsoletni izraz »uradna tajnost« z bolj primernim terminom.

Ogled bi bilo smiselno definirati bolj izčrpno.

Glede na izkušnje iz prakse bi bilo treba bolj zavezujoče zapisati dolžnost sodišča, da obvešča zavod o napotitvi obdolženca na daljše opazovanje, kadar mu je hkrati odredilo pripor.

V KZ-1 in ZKP bi bilo treba poenotiti rabo pojma »način izvršitve kazni zapor«, tako da bi obsegala vikend zapor, hišni zapor, delo v korist skupnosti in še režim prestajanja (vrsta oddelka).

V zvezi s postopkom s pritožbo zoper sklep prvi odstavek 403. člena ZKP določa med drugim smiselno uporabo četrtega in petega odstavka 377. člena ZKP. Glede na to, da 377. člen ZKP petega odstavka ne vsebuje več, je potrebna redakcijska sprememba.

Določbo ZKP, ki ureja obnovo kazenskega postopka na podlagi odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije (416. člen ZKP), je treba redakcijsko popraviti, tako da bo dejansko smiselna (saj odločbam ESČP dejansko sledi le ZVZ).

Veljavni tretji odstavek 421. člena ZKP posebej določa tudi štetje roka za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti v primeru, ko zoper odločbo sodišča prve stopnje ni bilo pritožbe. Glede na to, da peti odstavek 420. člena ZKP določa, da je zahteva za varstvo zakonitosti dopustna le, če je vložnik izčrpal pravna sredstva, torej ni mogoče vložiti zahteve za varstvo zakonitosti, če prej ni bil vložena pritožba.

Smiselno bi bilo bolj zavezujoče definirati dolžnost sodišča, da proda, podari ali uniči zasežene predmete oziroma zavarovano premoženje.

Za brisanje obsodb iz kazenske evidence pri t.i. zakonski rehabilitaciji (torej po izteku zakonsko določenih rokov ob pogoju, da obsojenec v vmesnem času ne stori novega kaznivega dejanja) je pristojno Ministrstvo za pravosodje (508. člen ZKP), vendar pa 510. člen ZKP glede pogojnih obsodb določa, da ugotovitveni sklep izda sodišče, ki je sodilo na prvi stopnji in ga vroči obsojencu, državnemu tožilcu (če je postopek tekel na njegovo zahtevo) in Ministrstvu za pravosodje. Glede na navedeno je smiseln razmislek o tem, da se tako z vidika pristojnosti za brisanje obsodb kot tudi z vidika razmerja med prej navedenima normama veljavna ureditev poenostavi in poenoti.

Novela KZ-1C uvaja nov varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja (71.a člen KZ-1), zaradi česar so potrebni redakcijski popravki 513. člena ZKP.

V 518. členu so navedena zastarela poimenovanja kaznivih dejanj, kot pristojen organ za sprejem podatkov pa je navedeno Ministrstvo za notranje zadeve (dejansko pa je to policija, kot samostojni organ v sestavi), poleg tega je predvideno obveščanje Urada za preprečevanje pranja denarja o kaznivih dejanjih pranja denarja in z njimi povezanimi kaznivimi dejanji (ki se podvaja s tovrstno obveznostjo v zakonu, ki ureja preprečevanje pranje denarja).

S predlaganimi spremembami ZKP se bistveno bolj podrobno ureja položaj oškodovanca, zaradi česar je treba zagotoviti, da se bo tudi s terminološkega vidika izraz oškodovanec uporabljal dosledno v pomenu, kot je definiran v 144. členu ZKP.

Spreminja se 522. člen ZKP, zaradi česar so potrebni tudi manjši popravki druge določbe.

Določbe, ki urejajo pristojnosti Državnega odvetništva, bi bilo treba redakcijsko prilagoditi.

2. CILJI, NAČELA IN POGlavITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji predloga zakona

Poglavitni cilji predloga novele so:

- implementacija določb Direktive 2012/29/EU oziroma sistemska ureditev položaja oškodovanca v kazenskem postopku;
- ustrežnejša ureditev posegov v privilegirano komunikacijo, upoštevajoč novejšo ustavno sodno prakso in prakso ESČP glede zaupnosti razmerja med odvetnikom in stranko;
- krepitev učinkovitosti dela policije in državnega tožilstva pri odkrivanju in preiskovanju zahtevnejših oziroma hujših kaznivih dejanj ter pregonu storilcev z določitvijo dveh novih prikritih preiskovalnih ukrepov, s spremenjeno ureditvijo pogojev za uporabo prometnih podatkov, nadalje z ukrepi, ki racionalizirajo delo pravosodnih organov (bolj fleksibilna ureditev pristojnosti specializiranega oddelka okrožnega sodišča, možnost ovaditelja, da priloži tudi zaupno oziroma tajno dokazno gradivo, zmanjševanje administriranja pri podaljševanju začasnega zavarovanja);
- zagotavljanje zakonitosti pri odreditvi prikritih preiskovalnih ukrepov in hišnih ter osebnih preiskav (preiskovalni sodnik predlog za izdajo odredbe za prikriti preiskovalni ukrep ali hišno ali osebno preiskavo, s katerim se ne strinja, odstopi izvenobravnavnemu senatu);
- zagotovitev varovanja novinarjevega vira, razen, ko je slednjega nujno treba razkriti glede na ozko predpisane zakonske izjeme;
- širitev možnosti za izključitev javnosti glavne obravnave, pri čemer se upoštevajo predlogi Varuha človekovih pravic (hkrati pa izrecna dopustitev možnosti, da tudi glavni obravnavi, pri kateri je izključena javnost, prisostvuje oseba, ki jo izbere oškodovanec);
- varovanje pravic osumljencev oziroma obdolžencev (odločanje o priporu, ureditev postopka izročitve) in tretjih oseb (pritožba zoper sodbo sodišča druge stopnje);
- kaznovanje z denarno kaznijo zaradi žaljive izjave se ureja skladno s prakso ESČP in Ustavnega sodišča Republike Slovenije;

- bolj natančna ureditev pristojnosti za podajo predloga za izdajo odredbe za hišno in osebno preiskavo ter pravice imetnika prostorov, ki je odsoten;
- razbremenitev pristojnih organov z izboljšanjem pravnih podlag za njihovo sodelovanje in hitrejši tek postopkov;
- zagotovitev možnosti, da vrhovni sodniki svoje (ne)strinjanje z odločbo obrazložijo v ločenem mnenju;
- odprava manjših nejasnosti v zakonskem besedilu z redakcijskimi popravki.

2.2 Načela v predlogu zakona

V predlogu novele so z implementacijo določb Direktive 2012/29/EU še bolj okrepljena načela, povezana z zaščito žrtev kaznivih dejanj, saj se krepijo ukrepi za podporo in zaščito oškodovancev v predkazenskem in kazenskem postopku. Tako se na primer pravica do uporabe svojega jezika odraža v spremembah 8. člena ZKP (odločbe, ki zadevajo oškodovanca so izrecno navedene) in novem 147.a členu ZKP (jezikovna pomoč oškodovancu, brezplačen prevod potrdila o prejemu kazenske ovadbe).

Predlog novele poleg tega uvaja tudi novo načelo (oziroma splošno obveznost) obzirnega ravnanja v predkazenskem in kazenskem postopku z udeleženci postopka, ki so ranljivi v najširšem pomenu besede (novi 18.a člen ZKP). Navedena rešitev posredno zadeva tudi prenos Direktive 2012/29/EU, saj se nanaša tudi na oškodovance.

V Predlogu novele je upoštevano tudi načelo učinkovitosti ob ustreznem varstvu pravic obdolžencev, oškodovancev in tretjih oseb. Pri tem predlagatelj izpostavlja zlasti predlagana nova prikrita preiskovalna ukrepa (in spremenjeno ureditev pogojev za uporabo prometnih podatkov) ter predloge v zvezi z izboljšanjem pravnih podlag za sodelovanje pristojnih organov in hitrejši tek postopkov (druge rešitve, ki prispevajo k učinkovitosti, so naštetje pod cilji, ki jih zasleduje predlog novele).

Upoštevano je tudi načelo pravne države oziroma načeli jasnosti in določnosti pravnih predpisov, ki sta vključeni v prej omenjeno ustavno načelo (npr. pri urejanju 149.b, 149.c in 149.č člena, nadalje pri urejanju problematike zdravniških opravičil, pri nadzoru nad izdajo odredb za prikrita preiskovalne ukrepe in odredb za hišne in osebne preiskave itd.).

Nadalje je z dopolnjeno ureditvijo predvsem zasega odvetnikovih predmetov, spisov in elektronskih naprav bolj ustrezno urejeno poseganje pristojnih organov v zaupnost razmerja med odvetnikom in stranko (enako velja tudi za druga razmerja zaupnosti, ki jih sicer varuje ZKP).

Načelo javnosti se razširja tako, da so tudi pri glavnih obravnavah, pri katerih je sicer izključena javnost, izrecno lahko prisotne tudi osebe, ki jih izberejo oškodovanci.

Načelo neposrednosti in ustnosti se širi z zagotavljanjem, da se bodo glavne obravnave izvajale tudi na drugi stopnji, hkrati pa se pri odločanju na drugi stopnji zagotavlja tudi kontradiktornost (sodnik poročevalec strankam omogoči seznanitev in opredelitev do gradiva).

2.3 Poglavitne rešitve

2.3.1 Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. 10. 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ:

Kot izhaja iz uvodne ocene stanja, je veliko določb Direktive 2012/29/EU v veljavnih določbah ZKP že izpolnjenih, potrebne pa so še naslednje spremembe in dopolnitve.

Zaradi določb **tretjega odstavka 3. člena in (c) točke 20. člena Direktive 2012/29/EU** je treba v četrtem odstavku 65. člena ZKP razširiti možnost mladoletnega oškodovanca in drugih fizičnih oseb/oškodovancev, ki so žrtve nasilja (da jih v postopku spremlja oseba, ki jo izberejo), tudi na ostale oškodovance, vsaj v primerih, ko to terja narava ali teža kaznivega dejanja, s katerim so bili oškodovani, ali njihove osebne okoliščine ali stopnja ogroženosti; razen v primerih, ko bi bilo spremstvo osebe, ki jo izbere oškodovanec, v nasprotju z interesi uspešne izvedbe kazenskega postopka ali koristmi oškodovanca. Skupina različnih strokovnjakov, ki bo skrbela za celostno obravnavo otroka v okviru hiše za otroke (Barnahus), bo lahko prisotna med zaslišanjem, kolikor bo preiskovalni sodnik ocenil, da je njihova prisotnost smiselna oziroma potrebna glede na interese zaščite integritete otroka, ki je oškodovanec spolnega delikta.

Glede na zahtevo **Direktive 2012/29/EU iz 19. člena** je treba določiti obveznost policije, državnega tožilstva in sodišča, da oškodovancu tako v predkazenskem kot tudi kazenskem postopku zagotovijo izogibanje stiku z osumljencem ali obdolžencem, razen kadar je tak stik nujno potreben zaradi uspešne izvedbe postopka (smiselno enako pa naj velja tudi za izvedence, kadar opravijo razgovor z oškodovancem v okviru opravljanja izvedenskega dela).

Direktiva 2012/29/EU v 4. členu določa dokaj širok nabor informacij, ki jih je treba fizični osebi/oškodovancu posredovati ob prvem stiku s pristojnimi organi v predkazenskem ali kazenskem postopku, kar je opredeljeno v predlaganem novem 65.a členu ZKP. Do prvega stika oškodovanca s pristojnimi organi ne pride v vsakem primeru v isti fazi postopka, hkrati pa vsakemu oškodovancu ni treba podati enakih informacij. Zato sta obseg in vrsta informacij, ki jih je oškodovancu treba posredovati, ustrezno zamejena. Določeni sta tudi pravica oškodovanca do prejemanja informacij o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka ter pravnomočnih sodb, če zanje zaprosi (ali če tako določa zakon – torej, kadar je izrečena pogojna obsodba z varstvenim nadzorstvom in v tem okviru z navdilom, ki vključuje prepoved približevanja oškodovancu), in pravica biti obveščen o izpustitvi oziroma pobegu osumljenca oziroma obdolženca iz hišnega pripora in pripora, če bo za to zaprosil. Glede na to, da bo oškodovanca o izpustitvi in pobegu iz pripora obveščal pristojni zavod, je treba ustrezno dopolniti zbirke podatkov Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij o pripornikih tako, da bodo lahko vsebovale tudi osebne in kontaktne podatke oškodovancev. Prejemanju navedenih informacij na zaprosilo se bo oškodovanec lahko kadarkoli odrekel.

Glede na zahtevo **Direktive 2012/29/EU iz 5. člena** se fizični osebi/oškodovancu omogočata izdaja potrdila o naznanitvi kaznivega dejanja (in brezplačnega prevoda tega potrdila) in uporaba lastnega jezika pri naznanitvi oziroma ustrezna jezikovna pomoč (147.a člen ZKP).

Glede na pravico do tolmačenja in prevajanja tudi za žrtve oziroma oškodovance (7. člen **Direktive 2012/29/EU**) se ustrezno spreminja 8. člen ZKP (dopolnjuje se seznam bistvenih dokumentov, ki se pisno prevajajo, hkrati se ureja smiselna uporaba člena za neme osebe).

Pri zaslišanju otrok žrtev je treba upoštevati starost in zrelost otroka (10. člen direktive). S spremembo tretjega odstavka 236. člena ZKP se dodatno določa možnost zaslišanja mladoletne priče, ki ne more razumeti pomena pravice, da ni dolžna pričati, če sodnik oceni, da je zaslišanje v njeno največjo korist.

V primeru odločitve, da se pregon ne izvede (11. člen **Direktive 2012/29/EU**), je v slovenskem sistemu predvidena možnost subsidiarnega pregona – 60., 61. in 161. člen ZKP. Z vidika dodatne zaščite interesov oškodovanca je predlagano podaljšanje roka za njegovo odločitev o subsidiarnem pregonu, in sicer z osmih na trideset dni poleg tega pa se zagotavlja tudi učinkovito obveščanje oškodovanca o možnosti sprožitve ali prevzema subsidiarnega pregona (ob tem velja poudariti, da se podaljšuje tudi rok za podajo oškodovančevega predloga za pregon oziroma za vložitev zasebne tožbe, in sicer s treh na šest mesecev). Predlagano je tudi, da mora državni tožilec pisno seznaniti oškodovanca kaznivega dejanja, za katero je v zakonu predpisana kazen zapora več kot osem let in ki je fizična oseba, z obrazloženimi razlogi za zavrženje in mu tako dati možnost, da se do njih predhodno opredeli. S tem se vnaša dodatna varovalka, ki preprečuje neutemeljeno zavrženje. Pri tem je zagotovljena tudi ustavno varovana samostojnost državnega tožilca oziroma državnega tožilstva, saj ima oškodovančevo mnenje le »posvetovalno« naravo. Mnenje se pošlje tudi vodji pristojnega okrožnega državnega tožilstva, kar slednjemu olajšuje možnost prevzema zadeve v reševanje (če bi bili za to izpolnjeni zakonski pogoji), morebitni sklep o zavrženju pa mora vsebovati tudi opredelitev glede ovaditeljevega mnenja.

Na podlagi tretjega odstavka 22. člena Direktive 2012/29/EU je predlagan nov pomen izraza »oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti« v 144. členu ZKP, ki mu gre več pravic kot ostalim oškodovancem.

V skladu z (a) (ii) in (b) točko prvega odstavka 2. člena Direktive 2012/29/EU je v 144. členu ZKP tudi bolj jasno določen pojem oškodovanca v procesnem smislu, tako da je izrecno razširjen še na določene družinske člane osebe, katere smrt je bila neposredna posledica kaznivega dejanja.

Direktiva 2012/29/EU v 17. členu državam članicam določa sprejem ukrepov za zmanjšanje težav, ki nastanejo, če žrtev prebiva v državi članici, ki ni država članica, kjer je bilo storjeno kaznivo dejanje. Predvsem gre za možnost, da žrtev naznani kaznivo dejanje v državi, kjer prebiva, in dolžnost pristojnih organov, da tako prijavo takoj posredujejo pristojnim organom države članice, kjer je bilo kaznivo dejanje storjeno, če sami ne bodo začeli pregona storilca kaznivega dejanja. Področje je načeloma že ustrezno urejeno v KZ-1 glede veljavnosti KZ-1 za kazniva dejanja, storjena v tujini; v ZSKZDČEU-1 glede izvajanja pristojnosti v vzporednih kazenskih postopkih (pomemben je tudi prvi odstavek 52. člena ZSKZDČEU-1, ki ureja izmenjavo informacij, v primerih, če ni pristojen pravosodni organ Republike Slovenije) ter v ZKP.

Direktiva 2012/29/EU v 12. členu določa, kateri zaščitni ukrepi oziroma ukrepi za podporo žrtvam so na voljo tudi v postopkih poravnalne pravičnosti. Po ZKP gre torej za postopke poravnavanja po 161.a členu in postopke odloženega pregona po 162. členu ZKP. Glede na to, da se oba postopka lahko izvajata le s soglasjem oškodovanca in da je dogovor v okviru obeh postopkov prostovoljen, dopolnitev ureditve v tem pogledu ni potrebna; dodatno je treba določiti le obveznost državnega tožilca, da oškodovanca ustrezno pouči o pomenu in posledicah odloženega pregona ter z njegovimi pravicami (kar v skladu z veljavno podzakonsko ureditvijo pri poravnavanju opravi poravnalec).

Direktiva 2012/29/EU v 20.d členu določa, da morajo biti zdravstveni pregledi čim manjši in da se izvedejo le, če so nujno potrebni za namene kazenskega postopka. Glede na navedeno se ustrezno spreminja določba, ki ureja pregled poškodovanca s strani izvedenca.

Direktiva 2012/29/EU v 22. členu določa, da se žrtve pravočasno in individualno ocenijo, da bi ugotovili posebne potrebe po zaščiti. Predlagana rešitev (143.č člen) formalizira individualno oceno. Glede na neposredni stik z oškodovancem, ki ga ima v predkazenskem postopku zlasti policija, je predvideno, da bo predvsem policija izvajala individualno oceno, kasneje pa jo bo po potrebi nadgrajevalo državno tožilstvo. Na podlagi individualne ocene se bo ugotovilo, koliko je oškodovanec izpostavljen sekundarni in ponovni viktimizaciji, ustrahovanju in maščevanju, takšna ocena pa se bo potem (ob drugih zakonskih pogojih) upoštevala pri ugotovitvi, ali in v kolikšni meri bi oškodovancu koristili ukrepi iz prvega odstavka 84. člena (avdio-vizualno snemanje), petega in šestega odstavka 240. člena (zaslišanje s pomočjo strokovnjaka oziroma zaslišanje v posebej prilagojenih prostorih), prvega in četrtega odstavka 240.a člena (zaščitni ukrepi za priče), prvega odstavka 244.a člena (videokonferenca) in 295. člena ZKP (izključitev javnosti glavne obravnave). Individualna ocena bo morala zajeti opredelitev organizacijskih in postopkovnih ukrepov namenjenih preprečevanju ponovne viktimizacije oziroma zagotovitvi potrebne dodatne zaščite oškodovancev s posebnimi potrebami po zaščiti, še posebej mladoletnikov, invalidov, starejših in oškodovancev spolnega nasilja ter nasilja v družini. Pri tem je treba upoštevati, da je sicer predlagano obvezno snemanje zaslišanja priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona (npr. kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost); ob upoštevanju dejstva, da sodišča že razpolagajo z ustrezno opremo.

Direktiva 2012/29/EU v 23. členu opredeljuje dodatne pravice oškodovancev oziroma žrtev s posebnimi potrebami po zaščiti, ki so do določene mere že opredeljene v veljavnih določbah ZKP. S predlaganim novim petim odstavkom 240. člena ZKP pa je v skladu z (b) točko drugega odstavka 23. člena direktive omogočeno, da se sodišče odloči, da bo zaslišanje take priče opravljeno s pomočjo strokovnjaka ustrezne stroke. Če si bo taka priča v skladu z dopolnjenim četrtem odstavkom 65. člena ZKP izbrala osebo, da jo spremlja, pa bo pri zaslišanju lahko prisotna tudi ta. Z novim šestim odstavkom 240. člena ZKP bo omogočeno, da se zaslišanje opravi v posebej prilagojenih prostorih – (a) točka drugega odstavka 23. člena direktive. Hkrati pa je uporaba posebej prilagojenih prostorov praviloma obvezna pri zaslišanju priče, ki je mlajša od 15 let in oškodovanka kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 165. člena ZKP (predvidena je tudi smiselna uporaba te rešitve v primeru razgovora izvedenca z oškodovancem – novi 264.a člen ZKP). Upoštevati je treba tudi nov 148.b člen ZKP, s katerim je predvideno zbiranje obvestil pred policijo.

Direktiva 2012/29/EU v 24. členu določa pravice mladoletnih oškodovancev do zaščite, ki so prav tako večinoma že opredeljene v veljavnih določbah ZKP. Tako na primer veljavni peti odstavek 331. člena ZKP že določa posebno pravico oseb, mlajših od 15 let, ki so žrtve kaznivih dejanj iz veljavnega tretjega odstavka 65. člena ZKP (nabor teh kaznivih dejanj se zdaj širi še na vsa kazniva dejanja iz XXI. poglavja KZ-1 in na kaznivo dejanje spravljanja v suženjsko razmerje iz 112. člena KZ-1), da na glavni obravnavi ne smejo biti zaslišane in se zato prebere zapisnik o prejšnjem zaslišanju. Dodatno se s predlagano dopolnitvijo določa še možnost sodišča, da – kadar je to potrebno (na podlagi osebnih okoliščin in stopnje ogroženosti priče) v primeru, ko gre za mladoletnega oškodovanca ali oškodovanca s posebnimi potrebami po zaščiti, prav tako odloči, da na glavni obravnavi ne bosta zaslišana, temveč se bo prebral zapisnik o njunem prejšnjem zaslišanju. Če je bilo prejšnje zaslišanje

take priče posneto z napravo za zvočno ali zvočno-slikovno snemanje (84. člen ZKP), pa lahko sodišče že v skladu z veljavnim 341. členom ZKP odloči, da se namesto zaslišanja poslušša oziroma pogleda tak posnetek (pri čemer se zdaj redakcijsko spreminja ta določba, tako da se izrecno sklicuje na peti odstavek 331. člena ZKP). Poleg tega se zvišuje starost, ki je v veljavnem tretjem odstavku 331. člena ZKP predvidena za možnost izključitve javnosti med zaslišanjem priče (starost se s 14 let dviguje na 18 let). In nenazadnje se s spremembo 65. člena ZKP uveljavila domneva, da je oškodovanec mladoletnik, če njegova starost ni jasna, obstajajo pa razlogi, ki govorijo v prid temu, da je mladoletnik.

2.3.2 Prikriti preiskovalni ukrepi:

Kot že pojasnjeno zgoraj pri točki 1.2, je Ustavno sodišče Republike Slovenije pred časom razveljavilo celotno XIII. poglavje ZEKom-1 (že omenjena odločba št. U-I-65/13 z dne 3. 7. 2014), pri čemer je takratnemu režimu hrambe in uporabe podatkov o prometu očitalo, da iz več razlogov ni nujno potreben in posledično ne sorazmeren. Upoštevajoč citirano odločbo se predlaga bolj niansiran pristop do pridobivanja podatkov o prometu v predkazenskem oziroma kazenskem postopku, in sicer tako, da se obstoječo vsebino 149.b člena razdeli v tri nove člene (prenovljeni 149.b ter nova 149.c in 149.č člen), glede na različno intenzivnost in kvaliteto posega v človekove pravice in svoboščine pri posamezni metodi dostopa do podatkov.

V spremenjenem 149.b členu se na novo ureja vsebina dosedanjega ukrepa pridobivanja obstoječih (že shranjenih) podatkov o prometu s t.i. ex tunc (za nazaj) odredbami. Upošteva se že navedena pojasnila Ustavnega sodišča Republike Slovenije glede izjemne sporočilne vrednosti neselektivno shranjenih podatkov o prometu (glej prvi odstavek izreka sodbe) oziroma nesorazmernosti uporabe teh podatkov tudi za preiskave lažjih kaznivih dejanj (glej zlasti opombo št. 33 k odkazani sodbi) se predlaga vezavo na preiskave kataloško opredeljenih hujših kaznivih dejanj (nabor kataloških kaznivih dejanj v 149.a členu). Navedeni katalog je sicer namenjen odreditvi ukrep tajnega opazovanja, vendar pa ni videti prepričljivih razlogov, da bi imeli drugačen katalog kaznivih dejanj za pridobivanje prometnih podatkov. Predlagatelj meni, da je z opisano zaostritvijo pogojev za dostop do shranjenih prometnih podatkov jasno določil meje uporabe tega ukrepa oziroma tiste vrednote, za katere ocenjuje, da so tako pomembne, da je za njihovo zaščito dovoljen tako invaziven poseg. V nadaljnjih odstavkih se potem podaja rešitve za nekatere probleme, ki so bili zaznani v praksi. V izjemnih (nujnih) primerih je dovoljena ustna odredba preiskovalnega sodnika, z obveznostjo naknadnega pisnega odpravka. Za te izjemne (nujne) primere je predpisan *ex post* sistem nadzora nad tem ukrepom z določitvijo obveznosti, da se osebo katere podatki so bili posredovani policiji, o tem posebej obvesti. Za ostale primere pa je dodana klavzula, ki časovno omejuje odstop od splošnih predpisov glede seznanitve z lastnimi osebnimi podatki. Za možnost seznanitve z lastnimi podatki je določen rok 24 mesecev po posredovanju podatkov, pri čemer pa lahko sodišče v odredbi določi drugačen rok (ga spremeni, podaljša, ali prepoved seznanitve odpravi), če to terjajo posebne okoliščine primera. Obveščanje v primeru ustnih odredb na način, kot je predviden, je po oceni predlagatelja nujni sistemski nadzorni mehanizem. V ostalih primerih pa splošni rok 24 mesecev po posredovanju podatkov predstavlja razumen čas za zaključek tudi bolj kompleksnih predkazenskih postopkov, zato po preteku 24 mesecev ni nobenega razloga, da se posameznik katerega podatki so bili posredovani, s tem ne bi mogel seznaniti, kar sicer omogočajo splošni predpisi s področja varstva osebnih podatkov. Hkrati je izrecno opredeljeno, da se odredba lahko nanaša le na enolično določena

komunikacijska sredstva (identifikacija komunikacijskega sredstva mora biti dovolj natančna, da zahtevek omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb) in da na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije, oziroma da se pridobljeni podatki lahko uporabijo le v zadevi, v kateri so pridobljeni.

Za razliko od 149.b člena, novi 149.c člen ZKP ureja t. i. *ex nunc* odredbe, t.j. odredbe za začetek shranjevanja podatkov o prometu za posameznega naročnika oziroma uporabnika. Ker gre za ukrep za naprej, kar pomeni večjo osredotočenost in posledično manjšo invazivnost v primerjavi z vnaprejšnjo neselektivno hrambo, je tu katalog kaznivih dejanj ustrezno širši, upošteva torej načelo sorazmernosti in metodo niansiranja. Takšen način pridobivanja podatkov o prometu bi po mnenju predlagatelja lahko nadomestil večino primanjkljaja, ki bi ga policija utrpela zaradi izgube dostopa do shranjenih prometnih podatkov po prejšnjem členu. Specifično: po razpoložljivih podatkih predlagatelja, relativno velik delež predlogov po dosedanjem 149.b členu odpade zlasti na kazniva dejanja zatajitve, tatvine in velike tatvine, za katere se bo lahko uporabljal ta člen. Posebej velja poudariti, da je na podlagi tega člena omogočeno t.i. sledenje v realnem času, če so za to podani tehnični pogoji, in sicer za kataloška kazniva dejanja iz 149.a člena ali če je podano soglasje zakonitega uporabnika. S tem zadnjim primerom so pokrite statistično pogoste situacije pri uporabi tega ukrepa, ko recimo pride do tatvine ali zatajitve mobilnega telefona.

Novi 149.č člen ZKP pa ureja primere iz obstoječega tretjega odstavka 149.b člena. Ker so se v praksi pojavljali dokumentirani primeri, ko je bil s strani policije ta ukrep preširoko uporabljen, včasih tudi za pridobivanje prometnih podatkov, varovanih po 37. členu Ustave RS, nov zapis jasneje določa, da ta člen nikakor ni bil niti namenjen temu - to pokrivata predhodna dva člena (149.b in 149.c člen), kar jasno izhaja iz drugega in četrtega odstavka 149.č člena. Poleg tega je izrecno predvideno, da po novem 149.č členu lahko postopa tudi sam državni tožilec (kar je *a fortiori* logično že iz sistemskega vidika, saj po navedenem členu sicer postopa policija).

Na podlagi prvega odstavka 149.č člena ZKP se bo lahko od operaterjev (oziroma ponudnikov storitev informacijske družbe) zahtevalo podatke o naročniku in morebitnem zakonitem zastopniku znanega naslova elektronske pošte, telefonske ali IMSI številke. Za znanega naročnika bo tako mogoče pridobiti podatke, ki se nahajajo v pogodbi (naročnik, podatki iz 148. člena ZEKom-1, kraj in čas sklenitve pogodbe) ter podatke v zvezi s pogodbo, ki ne predstavljajo posega, za katerega se zahteva uporaba pooblastil iz 149.b in 149.c člena ZKP (IMSI številka, podatek o aktivaciji in deaktivaciji telefonske številke).

Kot sistemske varovalke pred morebitno zlorabo ali nepravilno uporabo tega člena iz malomarnosti sta predvidena dva ukrepa. Zakon predvideva možnost operaterja ali ponudnika storitev informacijske družbe, da namesto policiji oziroma državnemu tožilcu podatke posreduje neposredno (pisno) pristojnemu sodišču na svoje stroške. Preiskovalni sodnik nato opravi ustrezno presojo in zbrane podatke bodisi posreduje policiji bodisi jih uniči. Če jih uniči, o tem napravi uradni zaznamek in ga posreduje operaterju ali ponudniku storitev informacijske družbe, vodji okrožnega državnega tožilstva ali pristojnemu državnemu tožilcu in Ministrstvu za notranje zadeve ter Policiji, ki imajo možnost uvesti potrebne (npr. notranje-organizacijske) ukrepe. Zadnja sistemska varovalka je *ex post* nadzor, ki je zagotovljen preko možnosti obveščanja osebe, katere podatki so bili s strani operaterja ali ponudnika posredovani.

Domet zavezancev za posredovanje podatkov o prometu se širi z zgolj operaterjev po ZEKom-1 tudi na ponudnike drugih storitev informacijske družbe (po ZEPT). Glede na to, da je ZKP tisti zakon, ki predpisuje pravila za vodenje predkazenskega in kazenskega postopka ter pogoje in postopke za zakonito pridobivanje dokazov v predkazenskih in kazenskih postopkih ter glede na to, da 149.b člen ZKP že v veljavnem besedilu pokriva tiste »ponudnike storitev«, ki so hkrati tudi »operaterji« po ZEKom-1, ostalih pa ne, je predlagana dopolnitev 149.b člena ZKP tako, da so operaterjem po ZEKom-1 dodani tudi ponudniki po ZEPT. Glede terminologije smiselno enako velja za nova 149.c in 149.č člen ZKP.

S predlaganim novim 149.d členom ZKP se določa pravna podlaga za identifikacijo storilca kaznivega dejanja, ki se preganja na zasebno tožbo. Zasebni tožilec bo tako lahko predlagal sodišču, da zaradi učinkovitega sodnega varstva od upraviteljev zbirk osebnih podatkov pridobi osebne podatke storilca, vključno z osebnimi podatki, ki jih upravljajo operaterji in ponudniki storitev informacijske družbe. Hkrati se zaradi upoštevanja odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-65/13-19 z dne 3. julija 2014 (posredno, s sklicevanjem na uporabo 149.č člena ZKP) izvzema možnost pridobitve prometnih podatkov (razen seveda pri zgoraj opisani izjemi, ki jo dopušča peti odstavek 149.č člen ZKP).

S predlaganim novim 149.e členom ZKP se določa pravna podlaga za začasno hrambo elektronskih dokazov na zahtevo policije ali tožilstva do pridobitve sodne odredbe. Sprememba se nanaša na 16. in 17. člen Budimpeštanske konvencije.⁵²

S predlaganima novima 150.a in 150.b členoma ZKP so na podlagi razlogov iz 1.3 točke te uvodne obrazložitve določeni pogoji in postopek za uporabo t.i. IMSI lovilca. Gre za posebno tehnično sredstvo, ki zna simulirati nekatere funkcije bazne postaje mobilne telefonije ter na ta način opraviti določena preiskovalna dejanja na bližnjih mobilnih telefonih. Zavaljo težav pri zagotovitvi nadzora nad zakonitostjo izvajanja ukrepa (v primerjavi z obstoječimi ukrepi nadzora komunikacij, ki zahtevajo sodelovanje operaterja oziroma ponudnika storitve), se **dopustne namene uporabe lovilca omejuje** na identifikacijo določenega mobilnega telefonskega priključka, oziroma na natančnejšo določitev lokacije takšnega priključka. Tako policija s pomočjo lovilcev ne bo smela izvajati »prisluškovanja iz zraka«, tako pasivnega (dešifriranje obstoječega prometa) kot tudi ne aktivnega (t.i. man-in-the-middle napad), prav tako pa ne drugih naprednih preiskovalnih dejanj.

V skladu s predlaganim 150.a členom ZKP bo policija smela z IMSI lovilcem ugotavljati:

- podatke, potrebne za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje za namen priprave ukrepa iz prvega odstavka 149.b člena, prvega odstavka 149.c člena ali ukrepa iz 1. točke prvega odstavka 150. člena ZKP. Ta ukrep bo preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca lahko odredil le, če bodo podani utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena ZKP in če bodo podani utemeljeni razlogi za sum, da se za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja komunikacijsko sredstvo ali bo tako sredstvo uporabljeno, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da izvajanje ukrepa iz prvega odstavka 149.b, prvega odstavka 149.c člena ali ukrepa iz 1. točke prvega odstavka 150. člena ZKP brez ugotavljanja podatkov, potrebnih za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje, ne bi bilo

---

⁵² Konvencija Sveta Evrope o kibernetiski kriminaliteti, ratificirana leta 2004 z Zakonom o ratifikaciji Konvencije o kibernetiski kriminaliteti in Dodatnega protokola h Konvenciji o kibernetiski kriminaliteti, ki obravnava inkriminacijo rasističnih in ksenofobičnih dejanj, storjenih v informacijskih sistemih (MKKKDP), Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 17/04.

možno ali bi bilo povezano z nesorazmernimi težavami. Takšna identifikacija uporabljanega priključka je v praksi potrebna v primerih preiskav storilcev organiziranega kriminala, ki, ravno zavoljo izogibanja nadzoru, redno menjujejo mobilne telefone oziroma SIM kartice in s tem policiji otežujejo, da bi ugotovila njihovo telefonsko številko ter zoper njo odredila že navedene ukrepe nadzora. Policija bo s pomočjo lovilca lahko dognala podatke, potrebne za pridobitev te številke, oziroma za njihovo ponovno pridobitev po vsaki naslednji menjavi telefona oziroma SIM kartice. Pridobivala bo lahko le podatke za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva (IMEI številke) in podatke o številki za elektronsko komuniciranje (IMSI številke), ne pa tudi druge podatke o bližnjih mobilnih telefonih. Podatke, ki pripadajo tretjim osebam, bo morala ustrezno zapisniško evidentirati, nato pa zavreči.

- lokacijo komunikacijskega sredstva; ta ukrep bo preiskovalni sodnik lahko odredil le, če bodo podani utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena ZKP ali kaznivega dejanja protipravnega odvzema prostosti po 133. členu KZ-1 in če obstaja utemeljeni sum, da za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja določeno komunikacijsko sredstvo ali bo tako sredstvo uporabljeno, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da odkrivanje lokacije storilca z drugimi ukrepi ne bi bilo možno ali bi bilo povezano z nesorazmernimi težavami.

O izvedbi navedenih ukrepov, o pregledu IMSI lovilca ter o ugotovitvah bo morala policija skladno s predlogom sestaviti zapisnik, kjer bo morala med drugim navesti prepoznane številke komunikacijskih sredstev, številke za elektronsko komuniciranje oziroma lokacije komunikacijskih sredstev, časovno opredelitev izvajanja ukrepa, podatke, ki bodo omogočali identifikacijo izvajalcev ukrepov, in ugotovitve na podlagi izvajanja ukrepa ter druge pomembne okoliščine. Tako je omogočena »zapisniška sledljivost« izvajanja novih ukrepov in pridobivanja podatkov, predlagana ureditev pa zahteva tudi, da tehnična naprava IMSI lovilec omogoča sledljivost obdelav podatkov (vpogledov v zapise, sprememb v zapisih, njihovega kopiranja ipd.). Kot že rečeno ne bo dovoljeno uporabljati takšnega IMSI lovilca, ki omogoča ali bi lahko omogočal prisluškovanje elektronskim komunikacijam (temveč le ugotavljanje številke oziroma lokacije), prav tako ne bo dovoljeno ugotavljati lokacijo komunikacijskih sredstev oseb, ki niso osumljenci oziroma obdolženci. Če se bodo novi prikriti preiskovalni ukrepi izvajali v nasprotju z določbami ZKP, sodišče ne bo smelo opreti svoje odločbe na tako dobljene podatke.

Glede na predlagani novi 150.b člen ZKP se bo ukrep ugotavljanja lokacije komunikacijskega sredstva (in s tem načeloma tudi obdolženca) lahko odredil tudi takrat, ko bo odkrivanje lokacije komunikacijskega sredstva, za katerega je verjetno, da ga uporablja obdolženec (torej ugotavljanje lokacije obdolženca), nujno potrebno za izvedbo odrejenega pripora, hišnega pripora, tiralice ali privedbe v postopku zaradi kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena ZKP in je mogoče utemeljeno sklepati, da lokacije obdolženca ne bo mogoče odkriti z drugimi ukrepi. Gre torej za situacije, ko je večinoma že podan utemeljen sum (npr. odrejen pripor) kot sorazmerno visoka stopnja suma, da je osumljenec storil kaznivo dejanje, ali celo pravnomočna obsodba (npr. razpisana tiralica); v členu naštetih ukrepi, ki morajo biti odredeni s strani sodišča, pa kažejo na to, da je na begu pred pristojnimi organi.

Za ukrepe po predlaganih 150.a in 150.b členu ZKP veljajo postopki, pogoji, jamstva in omejitve, kot so ti določeni za že uveljavljene prikrita preiskovalna ukrepa. Zato so s predlogom novele predlagane

tudi spremembe in dopolnitve 152., 153. in 154. člena ZKP (podobno velja tudi za spremenjen 149.b in nov 149.c člen ZKP).

Predvideno je, da mora v primeru nestrinjanja s pisnim predlogom za odreditev prikritih preiskovalnih ukrepov preiskovalni sodnik z obrazloženim mnenjem zahtevati, da o tem odloči izvenobravnavni senat. Zoper odločitev izvenobravnavnega senata ni predvidena pritožba (drugi odstavek 399. člena ZKP).

2.3.3 Kaznovalni nalog:

Glede na predlagano dopolnitev 1. točke drugega odstavka 445.a člena ZKP bo državnemu tožilcu omogočeno, da ob predlogu za izdajo sodbe o kaznovalnem nalogu sodišču predlaga tudi izrek pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom (63. do 67. člen KZ-1) in s tem tudi odreditev enega ali več navodil iz 65. člena KZ-1 (zdravljenje, obiskovanje določene posvetovalnice, usposabljanje za poklic, poraba dohodkov v skladu s preživninskimi obveznostmi, prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov z eno ali več določenimi osebami, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev, prepoved druženja z nekaterimi osebami, prepoved približevanja, prepoved dostopa na posamezne kraje).

2.3.4 Izboljšave pravnih podlag za sodelovanje pristojnih organov in hitrejši tek postopkov:

Z namenom kadrovske racionalizacije dela sodišč se, upoštevajoč naravo posameznih odločitev in njegovo že obstoječo vlogo, izvenobravnavnemu sodniku predpisuje, da spremeni pravnomočno sodbo tudi brez obnove kazenskega postopka (peti odstavek 407. člena ZKP) in odloči o spremembi varnostnih ukrepov (drugi odstavek 496. člena ZKP), preklicu pogojne obsodbe (prvi, tretji in četrti odstavek 506. člena), izbrisu obsodbe (peti odstavek 511. člena ZKP) in prenehanju varnostnih ukrepov (četrti odstavek 513. člena). Gre za odločitve, ki so po veljavni ureditvi v pristojnosti t.i. izvenobravnavnega senata (šesti odstavek 25. člena ZKP). Pri omenjeni rešitvi gre torej za pomembno razbremenitev kadrovskega virov na sodiščih, in sicer s ciljem hitrejšega odločanja. Poleg tega se ob upoštevanju ustavnosodne prakse omenjenemu sodniku prepuščajo tudi nekatere pristojnosti pri odločanju o varovanih in zaupnih podatkih (peti odstavek 154. člena, deveti do enajsti odstavek 219.a člena, prvi do šesti odstavek 222.a člena ZKP) ter odločanje o žaljivi izjavi (tretji odstavek 78. člena ZKP). Spremembe 32. člena so namenjene povečanju učinkovitosti postopka in hkrati krepijo pravico obdolženca do hitrega sojenja, saj nalagajo sodišču, da praviloma združi vse sorodne zadeve in izvede enoten postopek (posamična obravnava povezanih zadev bo torej izjema).

Predvidena je možnost, da se zadeva, ki jo obravnava specializirani oddelek, prenese v obravnavo okrožnemu sodišču ali drugemu specializiranemu oddelku (če je to smiselno na podlagi tehtnih razlogov). O prenosu zadeve odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije (ki lahko zadevo prenese v obravnavo drugemu oddelku znotraj okrožnega sodišča ali okrožnemu sodišču, ki sicer ne bi bilo krajevno pristojno za njeno obravnavo, pri čemer lahko upošteva tudi pripad zadev oziroma siceršnja obremenjenost sodišča); ker gre torej lahko za prenos zadeve k okrožnemu sodišču z območja drugega višjega sodišča, je za odločanje predvideno Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Smiselno enaka ureditev se uporablja za prenos na drug specializirani oddelek. Zoper takšen sklep ni možna pritožba (33.a člen ZKP).

Po zgledu zakona, ki ureja splošni postopek, se določa jasna pravica dostopa do dokumentacije kazenskega spisa, ki vsebuje tajne podatke, in sicer tako, da se zagovorniku in strankam dopušča pregled tovrstne dokumentacije, ne pa tudi njen prepis, saj bi se s prepisom lahko razkrila vsebina tajnih podatkov.

Smiselno je, da se obveznost sodišča, da pristojnim posreduje podatke o obsodilni sodbi, na katere se nanašajo pravne posledice obsodbe, jasno predpiše v ZKP, pri čemer se področnim zakonom dopusti, da navedeno vprašanje glede na naravo konkretne pravne posledice obsodbe, ki jo predpisujejo, uredijo bolj podrobno.

Podaljšuje se tridnevni rok za odvzem voziškega dovoljenja s strani policije pred uvedbo kazenskega postopka zaradi kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa. V času ogleda kraja dejanja se ugotavljajo vsa potrebna dejstva in okoliščine tudi s pomočjo strokovnjakov in izvedencev. Za izdelavo mnenj, pridobitev rezultatov in s tem ustrezno podkrepljen predlog za začasen odvzem voziškega dovoljenja je potreben daljši čas (npr. rezultati alkoholimetrične analize, zaslišanje poškodovanih v prometni nesreči ipd.). S petdnevnim rokom se kazenski postopek ureja smiselno enako kot prekrškovni. V praksi prihaja do težav, ker se ukrep začasnega odvzema voziškega dovoljenja ne zavede v evidenco voziških dovoljenj (evidenco vodi Ministrstvo za infrastrukturo), kar pa pomeni, da nadzorni organi ob ponovni kontroli osumljenega nimajo podatka o veljavnosti njegovega voziškega dovoljenja. Zato je narejen tudi ustrezni sklic na določbe ZP-1.

V skladu s predlogom se prosilcem za izdajo potrdila o tem, ali so v kazenskem postopku, ne bo treba več osebno zglasiti na sodišču, da vložijo prošnjo ali prevzamejo potrdilo, čeprav bo to še vedno mogoče. Ker pri potrdilu ne gre za akt, ki je del kazenskega postopka, temveč je po vsebini podoben upravnemu postopku, je predvideno tudi osebno vročanje v skladu z zakonom, ki ureja upravni postopek, če bo potrdilo izkazovalo, da je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku, v nasprotnem primeru pa bo (glede na manjšo občutljivost podatkov) zadoščalo že pošiljanje z navadno pošto.

Predlagana je dopolnitev 146. člena ZKP z novim odstavkom tako, da je določena vsebina naznanitve kaznivega dejanja, pravne osebe javnega ali zasebnega prava (npr. banke, hranilnice in druge gospodarske družbe) in podružnice tujih podjetij v Sloveniji pa bodo v primeru, kadar se odločijo naznaniti kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, skupaj z naznanilom posredovale tudi podatke, za katere je z zakonom ali sklepom pristojnega organa osebe zasebnega prava določena kakršnakoli vrsta zaupnosti.

Možnost pritožbe pri pristojnem državnem tožilcu (sedanji sedmi odstavek 148. člena ZKP), se ureja bolj določno. Pristojni državni tožilec najkasneje v roku osmih dni ustno ali pisno obvesti pritožnika o tem, kar je ukrenil. Zoper obvestilo ni dovoljena pritožba ali upravni spor.

Predvidena je sprememba 156. člena ZKP, na podlagi katere bodo jasno razmejeni podatki, ki jih bo mogoče dobiti s sodno odredbo, od tistih, ki jih bosta lahko pridobila državni tožilec in policija neposredno od finančnih institucij. Podatki, pridobljeni brez sodne odredbe, ne bodo smeli vsebovati podatkov o stanju in prometu na računu oziroma o premoženjskem stanju posameznika. 156. člen ZKP se hkrati dopolnjuje tako, da so med institucije, od katerih se po tem členu pridobiva podatke, poleg družb za izdajo elektronskega denarja vključene tudi podružnice in zastopniki, ki zanje

opravljajo plačilne storitve ali distribuirajo elektronski denar ter družbe za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualnimi valutami (npr. bitcoin).

Predvideno je, da mora Posebni oddelek Specializiranega državnega tožilstva obvestiti predstojnika organa, v katerem je zaposlena uradna oseba, o zaključku predkazenskega postopka, saj je ta podatek pomemben z vidika pristojnosti, ki jih ima predstojnik organa v odnosu do te uradne osebe (posebej pa je urejeno tudi obveščanje v primeru, ko je treba uradni osebi odvzeti pooblastila).

S predlagano spremembo se jasno določa, da so lahko člani specializirane preiskovalne skupine, ki so v to skupino imenovani s strani predstojnikov organov, pri katerih delujejo, navzoči pri posameznih preiskovalnih dejanjih (razgovorih, zaslišanjih, hišnih preiskavah, preiskavah elektronskih naprav ipd.) in pri teh preiskovalnih dejanjih tudi svetujejo državnemu tožilcu (brez da bi sami aktivno prevzeli vodenje oziroma izvajanje funkcije pregona; 160.a člen ZKP). Na ta način bodo lahko pomembne strokovne vsebine področij, ki jih pokrivajo člani specializirane preiskovalne skupine, ustrezno upoštevane, odprta strokovna vprašanja pa rešena ali ustrezno naslovljena že sproti ob izvajanju preiskovalnih dejanj.

Predvideno je podaljšanje roka za izpolnitev sporazuma o poravnavanju, in sicer iz treh mesecev na šest mesecev, pri čemer se upošteva čas, ki je potreben za organiziranje izvedbe splošno koristnega dela. Osumljenca je namreč treba povabiti na individualni pogovor, ga napotiti na zdravniški pregled, organizirati ustrezno izobraževanje s področja varstva pri delu in poskrbeti za njegovo zavarovanje.

Dodatno se upošteva interes mladoletne osebe oziroma otroka kot oškodovanca kaznivega dejanja, glede na njeno sposobnost razumevanja ter omogoča dokazovanje in pregon kaznivih dejanj spolnih in podobnih deliktov, ki jih najbližji storijo proti mladoletnim oškodovancem. Pogosto je izjava mladoletnega oškodovanca pomemben dokaz o spolnem deliktu, zato je prepoved zaslišanja v primeru nerazumevanja pravice do oprostitev pričevanja zoper starše, posvojitelje ali druge sorodnike v nasprotju z največjo koristjo otroka, na katero mora paziti državni organi po uradni dolžnosti (npr. 5a. člen ZZZDR in 7. člen DZ).

Predlagano je, da mora predsednik senata razpisati predobravnavni narok najkasneje dva meseca po pravnomočnosti obtožnice.

Upoštevajoč predloge Odvetniške zbornice Slovenije, se manj strogo formulira prepoved prekluzije kasnejšega navajanja dokaznih in drugih predlogov – prekluzija bo zdaj prepovedana le, če bo šlo za očitno zavlačevanje postopka ali zlorabo pravic.

O snemanju na glavni obravnavi bo namesto Predsednika Vrhovnega sodišča odločal predsednik posameznega sodišča. Predsednik tega sodišča ima na voljo vse potrebne informacije, pooblastila po hišnem redu, poleg tega pa bo zaradi razpršenega odločanja obremenitev predsednika posameznega sodišča bistveno manjša. V predlagani spremembi je izrecno naveden namen dovolitve snemanja, primeroma sta naštetih možni izjemi, hkrati pa je predviden izrecen sklic na pravila Sodnega reda.

Predlagana je sprememba 193. člena ZKP (in še nekaj drugih povezanih členov ZKP), v skladu s katero bo obdolženec lahko opravičil svoj izostanek, če bo imel za to upravičene razloge, sodišče pa bo lahko preverjalo (ne)upravičenost njegovega izostanka (tudi upoštevajoč ureditev po ZZVZZ, če bo šlo za zdravstvene razloge). Smiselno podobna ureditev je predvidena tudi za priče oziroma oškodovance, oškodovance kot tožilce in zasebne tožilce.

Sledeč predlogu Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki se zgleduje po nemški ureditvi, se bolj jasno ureja možnost sodišča, da se izogne nepotrebnemu branju obsežnega dokaznega gradiva na glavni obravnavi, hkrati pa so predvidene tudi izjeme oziroma možnost ugovora.

S predhodnim preverjanjem pritožbenih trditev ali »informativno« izvedbo v pritožbi zatrjevanih dokazov bo olajšana odločitev senata, ali naj o zadevi odloči na (javni) seji, ali obravnavi in katere dokaze naj na slednji izvede, pri čemer bodo obrambi zagotovljena jamstva iz 29. člena Ustave.

Po predlagani dopolnitvi se bo glavna obravnava na drugi stopnji začela z dokaznim postopkom in torej ne bo treba ponavljati poročila sodnika poročevalca ter predstavitve pritožb, kolikor so bile na seji senata že prisotne vse stranke in zagovorniki, o seji pa je bil obveščen tudi oškodovanec.

Kadar sodišče ustavi varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ali obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti ali prekliče pogojno obsodbo z varstvenim nadzorstvom, pri kateri je odredilo ustrezno navodilo, mora pravočasno obvestiti pristojni Upravo Republike Slovenije za probacijo in bližnjega te osebe. Poleg že predpisane možnosti nadaljnega zdravljenja je tej osebi treba zagotoviti tudi posebno zaščito in varstvo (če je to seveda potrebno).

Podaljšujejo se roki začasnih zavarovanj zahtevka za odvzem premoženjske koristi (502.b člen ZKP), s čimer se posredno odpravljata večkratno podaljševanje in s tem povezano administriranje (hkrati pa se določba formulira tudi bolj nedvoumno).

2.3.5 Ureditev posegov v zaupnost razmerja med odvetnikom in stranko:

Zaradi razlogov, predstavljenih v uvodni oceni stanja, je predlagana ureditev, ki sledi praksi ESČP in Ustavnega sodišča Republike Slovenije, pri čemer problematiko ureja sistemsko (torej upoštevajoč tudi druge vrste zaupne komunikacije, ne le tiste med odvetnikom in stranko), in na kratko določa:

- prepoved sankcioniranja domnevnega storilca ali oseb, ki so zavezane varovati (poklicno ali drugo tajnost), in drugih oseb, ki uživajo pravico odreči pričanje, zaradi odklonitve izročitve ali posredovanja zahtevanih predmetov, spisov ali podatkov;
- ureditev mehanizmov (sodnega) nadzora nad preiskavami in zasegi, ki posegajo v sfero varstva (poklicne ali druge) tajnosti;
- ureditev dodatnih mehanizmov v primeru prikritih preiskovalnih ukrepov;
- diferencirano ureditev dovoljenosti zbiranja in obdelovanja ter uporabe varovanih podatkov v kazenskem postopku.

2.3.6 Odločanje o priporu:

Jasno se določa možnost pritožbe, ko gre za odločanje o pritožbi zoper sklep o odreditvi pripora, ki ga je izdalo Vrhovno sodišče Republike Slovenije pri odločanju o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje (četrti odstavek 399. člena ZKP), pritožbeni organ (senat petih sodnikov Vrhovnega sodišča Republike Slovenije – predlagani sedmi odstavek 25. člena ZKP), hkrati pa je v tovrstnih primerih

predlagana tudi ukinitve možnosti vložitve zahteve za varstvo zakonitosti. Ni namreč smiselno, da bi isto sodišče najprej na prvi stopnji odredilo pripor, potem bi na drugi stopnji v širšem senatu odločalo o pritožbi zoper ta sklep, na koncu pa bi na tretji stopnji v še širšem senatu odločalo o izrednem pravnem sredstvu zoper pravnomočno odločbo o priporu. Z navedeno rešitvijo se izrecno upošteva tudi odločba št. U-I-12/15 z dne 28. septembra 2016 (Uradni list RS, št. 64/2016), s katero je Ustavno sodišče Republike Slovenije zapisalo, da mora biti v skladu z drugim odstavkom 20. člena Ustave priporniku dana pravica do pritožbe proti pisni in obrazloženi odločbi o odreditvi pripora, in sicer v vsakem primeru in ne glede na to, v kateri fazi (pred)kazenskega postopka je odrejen pripor. Nespoštovanje ustavnih procesnih jamstev, ki so izrecno določena v drugem odstavku 20. člena Ustave, pa hkrati pomeni, da se o posegu v pravico do osebne svobode odloča na protiustaven način, zato je taka ureditev v neskladju tudi s prvim odstavkom 19. člena Ustave. Ustavno sodišče Republike Slovenije je poleg tega določilo prehodni režim, ki je enak predlagani spremembi ZKP.

2.3.7 Izvrševanje pripora:

213.c člen ZKP ureja disciplinsko kaznovanje pripornika za disciplinski prestop. Izrecno ne predvideva možnosti zaslišanja slednjega pred izrekom kazni. Sledeč predlogu Varuha človekovih pravic oziroma CPT, je predlagana sprememba, iz katere nedvoumno sledi, da je treba pripornika pred izrekom disciplinske kazni zaslišati.

Upoštevajoč priporočila CPT, se prav tako ukinja disciplinska kazen prepovedi ali omejevanja obiskov in dopisovanja (takšna prepoved ali omejitev je torej mogoča le zaradi interesov postopka – četrti odstavek 213.b člena ZKP). Namesto tega je predviden začasen odvzem nekaterih predmetov.

Materam dojenčkov in majhnih otrok se omogoča, da slednji med priporom bivajo z njimi. Hkrati se uvaja pravna podlaga za to, da stroški zdravljenja otroka, ki biva z mamo med priporom, postanejo stroški kazenskega postopka.

Prepoved obiska pripornika mora biti izdana v obliki sklepa, ki je obrazložen in zoper katerega je možna pritožba. Vzpostavlja se tudi zakonska podlaga za premestitev pripornika iz razloga prezasedenosti prostorov.

2.3.8 Izključitev javnosti glavne obravnave (smiselno enako tudi preiskave):

Med pogoji za izključitev javnosti glavne obravnave se izrecno navaja »varstvo osebnega ali družinskega življenja priče«. Navedena rešitev je sicer že zdaj vsebovana v besedilu »če bi po mnenju senata javnost škodovala interesom pravičnosti«, če seveda priča ni oškodovanec ali mladoletnik. Vendarle pa se bo sedaj bolj jasno zapisala. Poleg tega se od izključitve javnosti izrecno izvzema oseba, ki jo je izbral oškodovanec in ki ga lahko spremlja (četrti odstavek 65. člena ZKP).

Smiselno enaka rešitev je predvidena tudi za fazo preiskave oziroma za posamezna preiskovalna dejanja (188. člen ZKP).

2.3.9 Varovanje novinarjevega vira oziroma identitete avtorja:

S predlagano spremembo se uvaja podobna rešitev, kot jo (gledano s primerjalno-pravnega vidika) že vsebujeta na primer švicarski (t.i. *Quellenschutz*)⁵³ in kosovski Kazenski zakonik⁵⁴. Upoštevač slovensko kazensko-procesno ureditev se torej omogoča varovanje vira, razen v primerih, kadar bi bilo razkritje nujno za preprečitev neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi ali za preprečitev izvršitve kaznivega dejanja, za katerega je predpisana kazen treh ali več let zapora in preprečitev še nekaterih kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva, ki imajo v temeljni obliki nižjo predpisano kazen od treh leta zapora, so pa po svoji naravi takšna, da jih je tudi smiselno izvzeti iz skupine tistih, pri katerih pravo ne zagotavlja varovanje vira, če bi se sicer lahko preprečilo takšno kaznivo dejanje.

2.3.10 Pravice pri hišni oziroma osebni preiskavi:

Sledeč izkušnjam iz prakse, je predlagana rešitev, na podlagi katere se zagotavlja varstvo pravic imetnika stanovanja oziroma prostorov pri hišni preiskavi (slednji je lahko bodisi osumljenec ali pa tretja oseba). Kadar je imetnik oziroma njegov zastopnik nedosegljiv, mu sodišče po uradni dolžnosti postavi pooblaščenca izmed odvetnikov. Predlagana rešitev tudi posredno preprečuje ekskluzijo pridobljenih dokazov (219. člen ZKP).

Poleg tega je predvideno, da bo sodišče izdalo odredbo za hišno ali osebno preiskavo na obrazložen pisni predlog državnega tožilca (ki je sicer pristojen za vodenje pregona in usmerjanje policije) oziroma drugega upravičenega tožilca (pri čemer se upošteva predlog Vrhovnega sodišča Republike Slovenije). Podobno kot pri predlagani spremembi pri odločanju preiskovalnega sodnika glede prikritih preiskovalnih ukrepov v 156.a členu ZKP (tam se sicer tudi rok za odločanje preiskovalnega sodnika iz 48 podaljšuje na 72 ur) je v primeru nestrinjanja preiskovalnega sodnika s prejetim pisnim predlogom državnega tožilca za hišno ali osebno preiskavo predvideno, da preiskovalni sodnik v takšni situaciji predlog in svojo obrazloženo zahtevo za presojo posreduje senatu (šesti odstavek 25. člena). Zoper odločitev izvenobravnavnega senata ni predvidena pritožba (drugi odstavek 399. člena ZKP).

2.3.11 Pritožba zoper sodbo sodišča druge stopnje:

Pritožbo zoper sodbo sodišča druge stopnje je treba spremeniti tako, da bo ustrezno urejen položaj tretjih oseb, kadar v njihov pravni položaj s sodbo poseže drugostopenjsko sodišče. Glede na možnosti, ki jih ima na voljo sodišče druge stopnje, ko odloča o pritožbi zoper sodbo sodišča prve stopnje, je torej treba zagotoviti, da bodo tretje osebe lahko vložile pritožbo kot redno pravno sredstvo zoper sodbo sodišča druge stopnje (398. člen ZKP), in sicer v vsakem primeru, kadar jim bo slednje s sodbo vzelo predmet (drugi odstavek 73. člena KZ-1) ali premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem (75., 77.a in 77.b člen KZ-1). Enako velja tudi za pravne osebe, če jim bo sodišče druge stopnje izreklo odvzem premoženjske koristi (77. člen KZ-1).

---

⁵³ Angleška različica Kazenskega zakonika Švicarske konfederacije je dostopna tudi na spletu (gre za 28.a člen, Zaščita virov): <https://www.admin.ch/ch/e/rs/3/311.0.en.pdf>.

⁵⁴ Tudi angleška različica Kazenskega zakonika Republike Kosovo je dostopna na spletu (gre za 38. člen – Zaščita vira informacije): <http://www.assembly-kosova.org/common/docs/ligjet/Criminal%20Code.pdf>.

2.3.12 Očitno neutemeljene zahteve za varstvo zakonitosti

Ključni nalogi Vrhovnega sodišča Republike Slovenije sta razvoj kazenskega prava in poenotenje sodne prakse. Čeprav lahko tudi sicer neutemeljena zahteva za varstvo zakonitosti odpre možnost za rešitev pomembnega vprašanja (in večina zahtev za varstvo zakonitosti je neutemeljenih), pa je mogoče domnevati, da je med njimi večina takšnih, da odločitve v teh zadevah nimajo nikakršnega pozitivnega učinka na zasledovanje prej navedenih temeljnih ciljev. Odločanje o zahtevah za varstvo zakonitosti, ki so očitno neutemeljene in ki očitno ne bodo pripomogle k ciljem, ki naj jih zasleduje Vrhovno sodišče Republike Slovenije, je potrebno ustrezno omejiti, hkrati pa predvideti ustrezne varovalke. Takšna zavrnitev bo možna le glede na podlagi obrazloženega predloga Vrhovnega državnega tožilca, sprejeta pa mora biti soglasno in še vedno je potrebno na kratko obrazložiti, zakaj je zahteva za varstvo zakonitosti očitno neutemeljena.

2.3.13 Ločena mnenja vrhovnih sodnikov:

Predlagana je nova rešitev, na podlagi katere bodo vrhovni sodniki pri odločanju o zahtevi za varstvo zakonitosti lahko podali ločena mnenja. Nova rešitev je oblikovana na podlagi vzora ureditve, ki sicer velja za ločena mnenja ustavnih sodnikov. Možnost dajanja ločenih mnenj s strani sodnikov najvišjega rednega sodišča zlasti lahko pripomore k razvoju sodne prakse (saj bodo obrazložena ločena mnenja ob ustrezni prepričljivosti argumentacije pripomogla tako k temu, da bo večinska odločba bolj izbrušena, kakor tudi k temu, da bo lahko v prihodnjih odločbah večji poudarek dan vidikom, ki jih izpostavljajo posamezni sodniki). Tudi z vidika zagotavljanja enotnosti sodne prakse pa je pomembno, da so odločbe čim bolj prepričljivo obrazložene (k čemur posredno pripomorejo ločena mnenja). Upoštevati je treba tudi položaj Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ki v postopkih ustavne pritožbe zagotavlja, da sodna praksa ni arbitrarna. Posledično se bo na podlagi ureditve ločenih mnenj povečalo zaupanje v pravno varnost kot del ustavnega načela pravne države (2. člen Ustave). Nenazadnje možnost dajanja ločenih mnenj prispeva tudi k večji transparentnosti in javnosti sodnega odločanja. Ločena mnenja so tudi odraz neodvisnosti sodnikov (iz 125. člena Ustave), torej neodvisnosti, ki pripada vsakemu posameznemu sodniku (in se v tem delu razlikuje od »sistemske« neodvisnosti sodišč iz prvega odstavka 23. člena Ustave) in ki jo gre v kontekstu ločenih mnenj razumeti bolj kot vezanost sodnika na Ustavo in zakon (kar posledično pomeni, da sodnik ni »vezan« k strinjanju s stališčem senata, katerega del je, čeprav ga je seveda dolžan spoštovati).

2.3.14 Kaznovanje z denarno kaznijo zaradi žaljive izjave

S spremembo 78. člena ZKP (in povezanimi spremembami nekaterih drugih določb ZKP) se zagotavlja, da sodnik oziroma senat, na katerega je naslovljena žalitev, ne bo sam odločal o žaljivi izjavi (kar bi bilo lahko v nasprotju s pravico do poštenega sojenja iz prvega odstavka 6. člena EKČP).

Denarna kazen po ZKP se tudi ne bo mogla pretvoriti v več kot 10 dni zapora (pri čemer se zaradi spoštovanja načela sorazmernosti upošteva praksa Ustavnega sodišča Republike Slovenije in ESČP). Smiselno enake rešitve so predvidene tudi v 220. in 244. členu ZKP.

2.3.15 Postopek za izročitev obdolžencev in obsojencev:

Predlagane spremembe se nanašajo na institut izročitve. Njihov cilj je zagotovitev neodvisne sodne presoje v primeru zatrjevanja verjetnosti kršitve človekovih pravic, in sicer pravice do prepovedi mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja, s strani osebe, katere izročitev se zahteva, v primeru izročitve državi prosilki. Rešitev, da verjetnost kršitve ustavno zagotovljenih človekovih pravic v izročitvenem postopku presoja sodišče, in sicer v okviru presoje zakonskih pogojev za izročitev sledi ustavnopravnim standardom sodnega varstva kot tudi rešitvam, ki so bile sprejete v primerljivih tujih ureditvah. Predvideni so tudi kratki roki za vložitev tožbe in odločanje Upravnega sodišča Republike Slovenije v izročitvenih postopkih ter subsidiarna uporaba zakona, ki ureja upravni spor.

2.3.16 Vročevalci:

Glede na sistemski pristop, ki uvaja novo ureditev vročanja v pravnih postopkih (novela ZPP-E)⁵⁵, letemu sledi tudi ta novela ZKP. Tako kot v ZPP bodo vročanje opravljali detektivi in izvršitelji in ne več pravne in fizične osebe s seznama pooblaščenih vročevalcev, ki ga na podlagi prehodnih določb vodi Ministrstvo za pravosodje.

2.3.17 Podaljšanje roka za pritožbo zoper odločbo o pridržanju

Rok za vložitev pritožbe zoper odločbo o pridržanju se podaljšuje tudi na čas po koncu pridržanja, in sicer za tri dni. Pri tem je treba upoštevati, da bo pridržani po koncu pridržanja bodisi izpuščen na prostost, bodisi po prvem odstavku 157. člena ZKP pripeljan k preiskovalnemu sodniku in v skladu z njegovo odločitvijo priprt ali izpuščen na prostost. V obeh primerih je po oceni predlagatelja podaljšan rok primeren.

2.3.18 Podaljšanje rokov za pritožbo

Na predlog Vrhovnega državnega tožilstva in Odvetniške zbornice Slovenije se podaljšuje rok za pritožbo, za odgovor na pritožbo in splošni rok za pritožbo zoper sklep. Sedanji roki so namreč dokaj kratki, zlasti v zapletenih in obsežnih zadevah, v katerih je obsežen spis in posledično tudi obsežna sodba. Smiselno enako rešitev je na področju civilnega prava uvedla novela ZPP-E.

2.3.19 Pritožba oškodovanca zoper sodbo

Ob upoštevanju ustavno-sodne prakse (in posredno tudi Direktive 2012/29/EU z dne 25. oktobra 2012) se ureja možnost pravnega sredstva - pritožbe oškodovanca zoper zavrnilno in oprostilno sodbo iz vseh pritožbenih razlogov. Oškodovanec sme izpodbijati tudi obsodilno sodbo, vendar le v delu, s katerim je sodišče odločilo o njegovem premoženjskopravnem zahtevku in v delu glede stroškov postopka. S pravico oškodovanca do pritožbe so povezane tudi spremembe 378. člena ZKP.

---

⁵⁵ Uradni list RS, št. 10/17.

2.3.20 Redakcijski popravki:

S spremembo 25. člena ZKP se nedvoumno jasno določa stvarna pristojnost okrožnega sodišča pri kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime (Razžalitvi, Obrekovanju, Žaljivi obdolžitvi, Opravljanju in Očitaniu kaznivega dejanja z namenom zaničevanja – 158. do 162. člen KZ-1), ki so storjeni z javno objavo na spletnih straneh ali na javnem shodu. Hkrati pa se zaradi učinka javne priobčitve upoštevajo tudi druga podobna izvršitvena dejanja (gramofonska plošča, zgoščanka, film, DVD ali druga videosredstva, zvočna ali podobna sredstva, ki so namenjena širšemu krogu ljudi).

S predlogom novele je predlagana ustrezná dopolnitev sedmega odstavka 25. člena ZKP (sestava senata vrhovnega sodišča), ko gre za odločanje o priporu (392. člen ZKP).

V 3. točki drugega odstavka 39. člena se popravlja sklicevanje na 450.č člen.

V 54., 64. in 237. členu se beseda »mladoletnik« nadomešča z izrazom »mladoletne osebe« (gre za oškodovance oziroma priče).

V 74. členu ZKP se popravlja sklicevanje na 8. člen ZKP (ki se tudi spreminja).

Popravlja se sklicevanje v četrtem odstavku 83. člena ZKP na 4.a točko 39. člena ZKP, ki je v zakonu ni več.

Posodablja se izrazoslovje, ki zadeva (pravno podlago za) elektronsko vročanje. Gre za določbe 76., 83., 84., 86., 117., 117.a, 128., 314., 315. in 363. člen ZKP.

V 143.c členu ZKP se popravlja sklon.

Definicija zunajzakonske skupnosti se popravlja tako, da se izrecno sklicuje na temeljni zakon (tako je upoštevana tudi odsotnost »razlogov, zaradi katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna« (prvi odstavek 12. člena ZZZDR; prvi odstavek 4. člena DZ), ki je definicija po ZKP pomotoma ni vključevala.

V drugem odstavku 148. člena se izrecno poudarja, da mora biti delovanje policije po omenjeni določbi »v skladu z zakonskimi pooblastili in pristojnostmi« (s tem se bolj jasno določa, da ne gre torej za neko splošno klavzulo, ki pride v poštev, kadar ni druge pravne podlage). V desetem odstavku 148. člena ZKP se poleg obvestil izrecno izpostavljajo še dokazi.

Predlagane so redakcijske uskladitve prvega, drugega in tretjega odstavka 158.a člena ZKP – namreč uskladitve z novjšim izrazoslovjem ZDT-1 (199. člen), ki določa, da gre za Posebni oddelek Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije, saj (le) izrazoslovno ne gre več za specializirani oddelek Skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala. Predvideno je tudi, da lahko Posebni oddelek obravnava tudi povezane zadeve, če je tako odločeno (glede na tretji odstavek 199. člena ZDT-1).

Pooblastilna norma za izdajo Pravilnika o poravnavanju v kazenskih zadevah se prenaša v 161.a člen ZKP, posledično je predvideno tudi črtanje ustrezne prehodne določbe, torej 83. člena novele ZKP-A.⁵⁶

---

⁵⁶ Uradni list RS, št. 72/98.

Poleg tega je predlagana širitev kroga uradnih oseb pod pristojnostjo Posebnega (policijskega) oddelka Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije na vse uradne osebe Slovenske obveščevalno-varnostne agencije in Obveščevalno-varnostne službe Ministrstva za obrambo – tako je že v peti in šesti alineji drugega odstavka 199. člena ZDT-1; iz redakcijskih (uskladitvenih) razlogov so črtane druge uradne osebe, zaposlene na področju notranjih zadev, ker je ta krog uradnih oseb že črtan (leta 2013) tudi iz druge alineje drugega odstavka 199. člena ZDT-1.

Predlagana je ustrezna sprememba 2. točke prvega odstavka 162. člena ZKP tako, da so »dobrodelni nameni« nadomeščeni s plačilom v korist »nevladne organizacije v javnem interesu, kot jo določa zakon, ki opredeljuje nevladno organizacijo«. »Sklad za povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj« se redakcijsko nadomešča z namensko proračunsko postavko za pomoč žrtvam in povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj (glede na 13. točko 21. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019,⁵⁷; v nadaljevanju: ZIPRS1819), pri čemer se namen te proračunske postavke razširja tudi na pomoč žrtvam in ne zgolj odškodnino. Raba besedne zveze »splošno koristno delo« se nadomešča s pojmom »delo v splošno korist«, ki se pojavlja na drugih mestih. Glede na ustanovitev organa, ki je pristojen za probacijo z ZPro, in prenos določenih nalog tudi v zvezi z delom v splošno korist na omenjeni organ (razen pri mladoletnih storilcih kaznivih dejanj), se ustrezno redakcijsko popravlja sklicevanje na centre za socialno delo (smiselno enako velja za 161.a člen ZKP).

Predlog vsebinsko sledi ureditvi, ki jo pozna 142. člen Zakona o dohodnini (v nadaljevanju: ZDoh-2), na podlagi katerega Vlada Republike Slovenije vsako leto objavi seznam organizacij, ki izpolnjujejo zgornje pogoje. Na tem seznamu so sicer še verske skupnosti, politične stranke in reprezentativni sindikati, vendar so ti kategorizirani posebej in v predlagano novo opredelitev 2. točke prvega odstavka 162. člena ZKP ne sodijo.

Glede na dopolnitev prepovedi približevanja določeni osebi se spreminja tudi določba tretjega odstavka 195.a člena, ki predvideva možnost izreka denarne kazni, če prepoved namerno krši z ukrepom varovana oseba. Zaradi notranje enotnosti ZKP in večje jezikovne usklajenosti je poleg spremembe 195.a člena predlagana tudi sprememba 7. točke prvega odstavka 162. člena ZKP. Hkrati se glede nadzоровanja izvajanja ukrepa in ravnanja v primeru njegove kršitve določa smiselna uporaba določb, ki sicer veljajo za hišni pripor.

Redakcijsko se spreminja sklicevanje za smiselno uporabo Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (v nadaljevanju: ZIKS-1),⁵⁸ ko gre za izvrševanje pripora, redakcijsko se popravlja tudi 211.a člen (FURS).

V 219.a in 223.a členu ZKP se bolj dosledno uporabljajo izrazi kot sta npr. zaseg (elektronske naprave) in zavarovanje (elektronskih podatkov) ter izraz »uporabnik« (poleg imetnik). Črtajo se primeroma navedene pojavne oblike elektronske naprave, hkrati pa se omogoča preiskava podatkov, shranjenih v oblaku.

Obdolžencu pri zaslišanju ne bo treba več posredovati podatkov o imenu in priimku staršev, narodnosti, podatkov o tem, ali je vpisan v vojaško evidenco in pri katerem organu za obrambo ter o tem, ali je bil odlikovan. Na ta način se upoštevajo tudi priporočila Informacijskega pooblaščenca in Varuha človekovih pravic. Hkrati bo poleg poklica treba navesti tudi podatke o funkciji na državni ali

---

⁵⁷ Uradni list RS, št. 71/17 in 13/18 – ZJF-H.

⁵⁸ Uradni list RS, št. 110/06 – UPB, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15 in 11/18.

lokalni samoupravni ravni (saj sam poklic ne pokriva tudi teh kategorij), podatek pa je pomemben zlasti zaradi tega, ker lahko pravnomočna obsodilna sodba vpliva na obstoj funkcije.

Priča bo pri zaslišanju navedla tudi EMŠO (torej enolični identifikator), saj to omogoča bistveno lažje preverjanje pravilnosti podatkov, njihovo ažuriranje, vse to pa odpravlja enega od razlogov za zastoje v postopkih zaradi nepravilnih, spremenjenih in nepopolnih podatkov. Smiselno enako velja za oškodovanca, ne glede na to, ali je podal ovadbo ali ne.

Glede na spremembe pri pravnem pouku mladoletni priči (tretji odstavek 236. člena) je predvideno redakcijsko črtanje ustreznega dela 237. člena ZKP.

Izraz »uradna tajnost« se nadomešča z drugačno formulacijo, ki bolj natančno odraža, da gre za postopkovno tajnost.

Definicija ogleda se dopolnjuje, tako da je bolj izčrpna. Poleg opazovanja (torej uporabe vida) je namreč pri ogledu treba upoštevati tudi druga čutila (torej zaznavanje v najširšem smislu), hkrati pa se pri ogledu uporabljajo tudi različna tehnična sredstva.

Sodišča bodo morala zavod obveščati o vsaki spremembi pripora glede obdolženca, ki je na opazovanju v zdravstvenem zavodu, saj je tovrstna komunikacija potrebna zaradi izvrševanja zakonitih pristojnosti pravosodnih policistov.

S spremembo 359. člena ZKP se dodaja ustrezna pravna podlaga, ki bo kazenskim sodiščem omogočila odločanje o takšnem načinu izvršitve kazni, kot ga uveljavlja novela KZ-1C – odprti, polodprti oddelek. V KZ-1 in ZKP se bo torej poenotila raba pojma »način izvršitve kazni zapor«, tako da bi obsegala vikend zapor, hišni zapor, delo v korist skupnosti in še režim prestajanja (vrsta oddelka).

V prvem odstavku 403. člena ZKP je predlagana redakcijska sprememba tako, da bo ustrezno določena smiselna uporaba tretjega in četrtega odstavka 377. člena ZKP.

Predlagana je redakcijska sprememba 416. člena ZKP, ki bo jasno določala, da je obnova mogoča le na podlagi odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije ne pa tudi ESČP (saj je glede na naravo odločb ESČP smiselna le zahteva za varstvo zakonitosti). Hkrati se spreminja tudi vsebinsko sklicevanje, in sicer na način, da se smiselno uporabljajo le procesni členi tega poglavja (členi 411 do 415) in ne vsi členi, ki npr. določajo tudi razloge za obnovo postopka (členi 406 do 415), saj smiselna uporaba teh določb v primeru vložene zahteve za spremembo pravnomočne sodne odločbe na podlagi odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije ni vsebinsko logična.

Predlagano je črtanje tega dela tretjega odstavka 421. člena ZKP.

V 506.a členu ZKP se črta beseda »lahko«, s čimer se bolj izpostavlja dolžnost sodišča, da odredi prodajo, podaritev ali uničenje zaseženih predmetov oziroma zavarovanega premoženja, če bi bila hramba povezana z nesorazmernimi stroški ali pa se vrednost predmetov oziroma premoženja zmanjšuje.

Predlagano je črtanje 510. člena ZKP, s čimer se poenostavlja ureditev, hkrati pa se odpravlja tudi morebitna dilema pri razlagi 510. člena kot bodisi *lex specialis* pri brisanju pogojnih obsodb ali kot norme, ki predvideva subsidiarno pristojnost sodišča glede na primarno dolžnost Ministrstva za pravosodje (upoštevajoč zgodovinsko genezo predpisov).

S predlagano spremembo 513. člena ZKP se smiselno upošteva novi varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja (71.a člen KZ-1).

518. člen se redakcijsko spreminja tako, da se ustrezno popravijo v njem navedena kazniva dejanja in da se določi obveznost pošiljanja podatkov policiji (namesto Ministrstvu za notranje zadeve); hkrati se črta tudi obveščanje Urada za preprečevanje pranja denarja glede kaznivih dejanj pranja denarja in z njimi povezanih kaznivih dejanj (ki izhaja že iz zakona, ki ureja preprečevanje pranje denarja).

Predvideni so tudi redakcijski popravki, ki so potrebni glede na definicijo oškodovanca in siceršnja pozornost, ki jo predlog novele posveča oškodovancu (v celotnem ZKP je treba zagotoviti dosledno uporabo omenjenega izraza). V 539., 540., 541. in 546. členu ZKP izraz oškodovanec ni uporabljen v smislu žrtve kaznivega dejanja, temveč kot generično ime za upravičenca v postopku za povrnitev škode, rehabilitacijo in uveljavitev drugih pravic oseb, ki so bile neupravičeno obsojene ali jim je bila neutemeljeno vzeta prostost. Iz smiselno enakih razlogov je predvidena tudi sprememba 178. člena ZKP.

V 529.a členu ZKP se popravlja sklicevanje na določbe 522. člena ZKP (ki se tudi spreminja).

539. in 540. člen se redakcijsko prilagajata ureditvi po Zakonu o državnem odvetništvu.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

/

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

/

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1. Prikaz prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije

S predlogom zakona se v slovenski pravni red prenašajo določbe Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. 10. 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ, kot je to razvidno iz priložene korelacijske tabele.

5.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

IMSI lovilec

POLJSKA

Poljsko pravo ne ureja uporabe IMSI lovilca. Sicer pa so institucije kot Pošta, Telekom in Carina dolžne posredovati sodišču ali državnemu tožilcu kakršno koli korespondenco, prenose, podatke, ki pa morajo imeti pomen za kazenski postopek. Institucije, ki delujejo na področju telekomunikacij, morajo na zahtevo sodišča ali državnega tožilca zavarovati elektronske podatke bodisi na opremi, ki vsebuje te podatke, bodisi v informacijskem sistemu ali na nosilcu, vendar ne za dlje kot za 90 dni.

Varovana korespondenca in prenosi morajo imeti pomen za kazenski postopek. Večina podatkov, ki jih je treba posredovati in ki so navedeni v uredbi ministra za infrastrukturo, se ujema z večino podatkov, do katerih je mogoče priti z IMSI lovilec, izjema so le posnetki telefonskih pogovorov. Slednje je mogoče pridobiti le s soglasjem sodišča, kadar gre za najtežja kazniva dejanja.

FINSKA

Na Finskem policija lahko uporablja IMSI lovilec za potrebe preiskovanja kaznivih dejanj. Navedeno urejata Zakon o policiji in Zakon o prisilnih ukrepih. Oba sta bila pred letom dni spremenjena. Spremenjene različice obeh zakonov vključujejo bolj podrobne določbe glede uporabe IMSI lovilca.

Policija torej lahko uporabi IMSI lovilec zaradi preprečitve kaznivega dejanja, za katerega je zagrožena kazen več kot eno leto zapora. Finski nadzorni organ za področje telekomunikacij pregleda tehnično primernost tovrstne naprave in zagotovi, da ne more imeti škodljivih posledic za opremo ali za javno komunikacijsko mrežo. O uporabi IMSI lovilca odloča policist, ki ima pooblastilo, da lahko aretira ljudi. Nacionalni policijski odbor in vodje enot nadzorujejo tovrstno skrivno zbiranje informacij. Minister za notranje zadeve mora letno poročati parlamentarnemu Varuhu človekovih pravic o uporabi in nadziranju skrivnega zbiranja informacij.

FRANCIJA

Francoska kazenska procesna zakonodaja ne ureja uporabe IMSI lovilca (je pa urejen za področje obveščevalne dejavnosti). Policisti ga torej ne smejo uporabljati pri preiskovanju kaznivih dejanj.

IRSKA

Na Irskem ni posebne zakonodaje, ki bi dovoljevala uporabo IMSI lovilca za potrebe kazenskega preiskovanja. Nadzor poštnih pošiljk in elektronske komunikacije sicer odreja minister, pri čemer se lahko posvetuje s sodnikom. Tovrstni nadzor lahko traja največ tri mesece in se lahko podaljša še za največ tri mesece.

NEMČIJA

Nemški Zakon o kazenskem postopku ureja uporabo IMSI lovilca (100.i člen). Za uporabo mora obstajati utemeljen sum, da je nekdo storilec ali sotorilec težjih kataloško navedenih kaznivih dejanj. Uporablja se lahko za pridobitev številke mobilnega telefona in kartice ter za pridobitev lokacije mobilnega telefona, izrecno pa je prepovedana uporaba podatkov, pridobljenih iz »jedra zasebnega življenja«. Ukrep lahko odredi sodišče na predlog državnega tožilca. Če obstaja neposredna nevarnost, odredbo lahko izda državni tožilec, vendar jo mora sodišče v roku treh dni potrditi.

Ureditve posegov v zaupnost odnosa med odvetnikom in stranko

NEMČIJA

Nemška ureditev (Zakon o kazenskem postopku, Strafprozesordnung; StPO) prepoveduje zaseg naslednjih predmetov oziroma spisov (para. 97 StPO):

(1) dopisovanja med obdolžencem in osebami, ki imajo položaj privilegiranih prič (para. 52 in 53 StPO), med katere sodijo bližnji obdolženca (privilegij zaradi osebnega razmerja z obdolžencem, para. 52 StPO) in osebe, ki uživajo privilegij zaradi varstva poklicne ali druge tajnosti (para. 53 StPO), med katere sodi tudi zagovornik obdolženca ali odvetnik (2. in 3. točka prvega odstavka para. 53 StPO);

(2) zapiskov oseb, ki uživajo privilegij zaradi varovanja poklicne tajnosti, o podatkih, ki jim jih je zaupal obdolženec ali o podatkih, za katere izvedbo v okviru opravljanja svojega poklica;

(3) drugih predmetov, vključno z medicinsko dokumentacijo, ki sodijo v sfero privilegija zaradi varovanja poklicne tajnosti.

Te omejitve veljajo načeloma le za zaseg omenjenih predmetov in spisov v posesti oseb, ki uživajo privilegij (drugi odstavek para. 97 StPO).

Osebe, ki lahko odrečejo izpovedovanje (obdolženec in privilegirane priče, med katere sodijo tudi odvetniki), niso zavezane k izročitvi predmetov, tudi če so lahko predmet zasega (para. 95 StPO). Hkrati so prepovedani preiskovalna dejanja in ukrepi neposredno zoper nekatere kategorije oseb, ki so zavezane k varstvu zaupnih podatkov, med drugim tudi zoper odvetnike (para. 160a StPO). Prepoved velja, če je mogoče pričakovati, da bodo z dejanji pridobljeni podatki, glede katerih velja pravica odreči pričanje. Tako pridobljeno gradivo se ne sme uporabiti in ga je treba uničiti brez odlašanja. Če preiskovalno dejanje ali ukrep vendarle poseže tudi v položaj določenih privilegiranih prič (med katere sodijo tudi odvetniki), je treba pri odrejanju in izvajanju ravnati v skladu z načelom sorazmernosti; enako velja tudi pri odločitvi, ali uporabiti tako zbrano gradivo v dokaznem postopku. Te omejitve ne veljajo, če so osebe, sicer zavezane k varstvu zaupnih podatkov, osumljene kaznivega dejanja ali udeležbe pri kaznivem dejanju.

ŠVICA

Švicarski StPO v para. 171 ureja pravico odreči izpovedovanje priče zaradi varstva zaupnosti podatkov. Med osebe, ki imajo to pravico, uvršča švicarski zakon tudi odvetnike in zagovornike. Pravice odreči pričanje ni, če obstaja dolžnost posredovati podatke ali če jih pristojna oseba odveže dolžnosti varovati zaupnost podatkov.

Omejitve glede zasega predmetov veljajo ne glede na lokacijo in nastanek predmeta zasega (para. 264 StPO). Prepoved zasega predmetov velja za dokumente, ki se uporabljajo v komunikaciji med obdolžencem in njegovim zagovornikom, predmete in listine, ki se nanašajo na komunikacijo med obdolžencem in drugimi osebami, ki se lahko odrečejo pričanju (in niso same obdolženci v istem postopku) ter za predmete in listine, ki se nanašajo na komunikacijo med tretjimi osebami in njihovimi odvetniki, ki niso sami obdolženci v kazenski zadevi. Če imetnik predmetov ali listin trdi, da velja prepoved njihovega zasega, se zaseženi predmeti ali listine zapečatijo. Odločitev o tem, ali naj se zaseženi predmeti ali listine uporabijo, sprejme sodišče (para. 248 StPO).

Para. 265 StPO določa splošno edicijsko dolžnost in njene izjeme, med katere sodijo obdolženec in osebe, ki lahko odrečejo izpovedovanje.

Varstvo zaupnih podatkov pri prestrezanju komunikacij (para. 271 StPO) zagotavlja sodišče. Če se prestrezanje komunikacij izvaja zoper osebo, ki je zavezana k varstvu zaupnih podatkov, je treba

zagotoviti, da z zaupnimi podatki niso seznanjeni organi preiskovanja, kar se zagotovi tako, da se podatki hranijo ločeno. Prestrežanje je dovoljeno le, če je podan utemeljen sum, da je oseba, zavezana k varstvu osebnih podatkov, storila kaznivo dejanje in obstajajo utemeljene okoliščine, ki narekujejo prestrežanje komunikacij. Če se ukrep izvaja zoper druge osebe, se podatki, ki jih posreduje oseba, zavezana k varstvu zaupnosti podatkov, uničijo. Ukrepe, s katerimi se zagotovi varstvo zaupnih podatkov, mora odrediti sodišče (para. 274 StPO).

KANADA

Omejitve zasega, pregleda ali prepisovanja listin (tudi kot nosilcev elektronskih podatkov, člen 321 Kazenskega zakonika), ki vsebujejo zaupne podatke iz razmerja med odvetnikom in določeno stranko, določa člen 488.1 Kazenskega zakonika. Če odvetnik izjavi, da listina vsebuje zaupne podatke, mora policija zaseženo listino dati v ovitek in zaseči ter posebej shraniti. Odvetnik lahko v roku 14 dni zahteva, naj o uporabi zasežene listine odloči sodišče. Sodišče lahko – po potrebi po opravljenem naroku in pregledu listine – odloči:

(i) da se vsebina listine ne razkrije, listina ponovno zapečati in vrne odvetniku ali stranki;

(ii) da se vsebina listine razkrije in izroči uradni osebi, ki je listino zasegla, pri tem pa po potrebi določi omejitve in pogoje njene uporabe, ki se zdijo sodišču primerni.

V primeru zahteve za izročitev predmetov, listin ali podatkov – tudi v elektronski obliki – (člen 487.012 Kazenskega zakonika) ali v primeru odreditve prestrežanja komunikacij (člen 186 Kazenskega zakonika) sme sodišče v odredbi določiti ukrepe, ki so potrebni, da se zagotovi varstvo zaupnega razmerja med odvetnikom in njegovimi strankami. Dodatno Kazenski zakonik v primeru zahteve za izročitev omogoča sodišču, da ne odredi izročitve listin ali podatkov, ki so zaupne narave (člen 487.015 Kazenskega zakonika), v primeru prestrežanja komunikacij pa, da se smejo zaupni podatki, pridobljeni pri prestrežanju, uporabiti kot dokaz le s privolitvijo osebe, ki je zavezana varstvu zaupnosti podatkov.

Ločena mnenja sodnikov

ANGLIJA IN WALES

V večini primerov odloča sodnik posameznik, kadar pa odloča senat sodnikov, je možnost podajanja sodnikovega mnenja omejena bodisi z zakonom ali s precedensom.

Kadar sodišča odločajo v senatih, so ti največkrat sestavljeni iz »poklicnega« sodnika (funkcionarja) in dveh sodnikov porotnikov (laikov); t.i. *tribunals*. Vprašanje možnosti vplivanja sodnikov laikov na sestavljanje sodbe je bilo obravnavano v zadevi *Anglian Home Improvements Ltd v. Kelly* ([2005] ICR 242). Iz omenjenega primera sledi, da mora v primeru neenotnega senata »poklicni« sodnik oblikovati sodbo tako, da vzame v obzir tudi argumente, ki izražajo nestrinjanje z odločitvijo in da poskrbi, da so takšni argumenti korektno povzeti v sodbi. »Poklicni« sodnik mora oblikovati sodbo tudi takrat, kadar je sam v manjšini (*Smith v. Safeway*, [2004] IRLR 456). Zakonodaja pri tribunalih ne predvideva ločenih manjšinskih in večinskih mnenj, kadar odločitev ni soglasna.

Pritožbeno sodišče (*The Court of Appeals*) je razdeljeno na civilni in kazenski oddelek. Na civilnem oddelku sodniki lahko podajo ločeno odklonilno ali pritrtilno mnenje. Na kazenskem oddelku so ločena mnenja možna le glede pravnih vprašanj in le z dovoljenjem predsednika senata (podlaga za ločena mnenja je določena v zakonu). *The Divisional Court*, ki je sodišče prve stopnje, dovoljuje le

izdajo enotne sodbe. Če sodniki niso soglasni, se zadeva preda senatu treh sodnikov, ki opravi narok. *The Privy Council* prav tako dopušča, da kateri koli član senata, ki je prisoten na zaslišanju lahko izda odklonilno ločeno mnenje (podlaga za ločena mnenja je določena v zakonu). Na Vrhovnem sodišču (*The Supreme Court*) so senati vselej sestavljeni iz lihega števila sodnikov in posamezni sodnik lahko poda ločeno mnenje.

Večinske odločbe so se uveljavile v 16. stoletju. Parlamentarna tradicija svobodnega izražanja mnenj je pomenila, da je pravosodni odbor Lordske zbornice (*House of Lords*) v praksi dopuščal odklonilna ločena mnenja, vendar pa sodbe niso bile javno objavljene vse do leta 1850. Vrhovno sodišče zdaj nadaljuje to tradicijo možnosti podajanja ločenih mnenj.

V kazenskih sodbah naj bi prevladala enotnost jezika, tako da sodbe odražajo jasnost, gotovost in preprostost (Lord Griffiths v zadevi *R v. Howe*, [1987] 2WLR 568). Spodbujajo naj se enotne sodbe, kjer pa soglasje ni možno, naj imajo člani možnost, da podajo ločeno mnenje (takšno stališče zastopa npr. Baronessa Hale). Tako je pravo bolj fleksibilno, prav tako pa se sodniki lažje poistovetijo z odločitvami, ali lahko podajo svoje argumente. Na ta način se tudi omogoča razvoj prava. Občasno se zgodi, da ločeno mnenje s težo argumenta na dolgi rok prevlada (npr. odklonilno ločeno mnenje Lorda Atkina v zadevi *Liveridge v. Anderson*, [1941] UKHL1, je danes splošno sprejeto kot pravilna razlaga zakona).

LITVA

Pravica sodnika, ki se ne strinja s stališčem večine sodnikov glede odločitve v zadevi, da razglasi odklonilno ločeno mnenje, je odraz njegove notranje neodvisnosti pri izvrševanju pravičnosti. V litvanskem pravnem redu imajo to pravico sodniki splošne pristojnosti in sodniki upravnih sodišč, torej sodniki, ki sodijo v kazenskih, pravnih in upravnih zadevah, in sicer na vseh ravneh sodnega odločanja, vključno z Ustavnim sodiščem. Ločeno mnenje se priloži v spis. V obdobju 2009 – 2013 so na primer sodniki podali 45 odklonilnih ločenih mnenj (28 ločenih mnenj so podali ustavni sodniki, osem ločenih mnenj so podali civilni sodniki, šest ločenih mnenj so podali kazenski sodniki, tri ločena mnenja pa so podali upravni sodniki).

HRVAŠKA

V Republiki Hrvaški so pritrdilna ločena mnenja objavljena skupaj z drugimi sodnimi odločitvami v bazi sodnih odločb, ki jo vzdržuje Vrhovno sodišče Republike Hrvaške. Odklonilna ločena mnenja pa se zaprejo v posebno ovojnico in se hranijo v spisu, kar je utemeljeno z imuniteto sodnikov, dejstvom, da sodnikov ni mogoče preganjati zaradi stališč, ki so jih izrazili pri sojenju ali zaradi glasovanja pri sojenju in z zunanjo neodvisnostjo sodnikov. Načelna pravna mnenja, ki jih poda Vrhovno sodišče Republike Hrvaške, se objavijo v zbirki sodnih odločb.

POLJSKA

Dovoljena so tako pritrdilna kot tudi odklonilna ločena mnenja v kazenskih in upravnih sodnih postopkih, in sicer na vseh ravneh sodnega odločanja. Pritrdilna ločena mnenja se nanašajo na obrazložitev sodbe. Obrazložitev sodbe se oblikuje le na zahtevo stranke ali po uradni dolžnosti, torej kadar je izdano ločeno mnenje.

Postopek za izročitev obdolžencev in obsojencev

AVSTRILIJA

Avstrija ima mednarodno kazenskopravno pomoč, kamor sodi tudi institut izročitve, urejeno v Zveznem zakonu z dne 4. decembra 1979 o izročitvi in pravni pomoči v kazenskih zadevah (Bundesgesetz vom 4. december 1979 über die Auslieferung und die Rechtshilfe in Strafsachen - v nadaljevanju: ARHG). Izročitveni postopek je razdeljen na dve fazi in sicer sodno fazo ter politično fazo. Avstrijski zakon sprejema sistem sodnega veta, saj negativna odločitev sodišča zavezuje izvršilno vejo oblasti. Politična odločitev o dovolitvi oziroma izročitvi izročitve je v pristojnosti Zveznega ministrstva za pravosodje Republike Avstrije.

Avstrijski zakonodajalec je v zakonu uredil vsa temeljna načela ekstradicijskega prava, kot so načelo ekstradibilnosti, načelo dvojne kaznivosti, načelo specialnosti, ne bis in idem, ter določene omejitve, ki so vezane na osebo (kot je prepoved izročanja lastnih državljanov), omejitve, vezane na kaznivo dejanje (prepoved izročanja za politična, vojaška in fiskalna dejanja) itd. Eden izmed razlogov za neizročitev osebe je tudi obstoj suma, da kazenski postopek v državi prosilki ne bo oziroma ni bil voden skladno z načeli 3. in 6. člena Konvencije Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin oziroma da bo kazen oziroma varnostni ukrep, izrečen ali predviden v državi prosilki, izvršen na način, ki ni skladen z zahtevami 3. člena Konvencije (paragraf 19 ARHB). Prav tako se izročitev osebe ne dovoli, če bi bila oseba, katere izročitev se zahteva, v državi prosilki kazensko preganjana zaradi svoje narodnosti, rase, vere, pripadnosti posamezni etični ali socialni skupini, narodnosti ali političnega prepričanja ali bi bilo pričakovati, da bi bila v slabšem položaju zaradi katerega od teh razlogov. Skladno z avstrijsko zakonodajo o zakonsko določenih pogojih za izročitev in dovoljenosti izročitve presoja sodišče (paragraf 31 ARHB). Avstrijsko sodišče izčrpno presoja dopustnost izročitve tako z vidika pravnih vidikov, vključno z vsemi predpostavkami in ovirami za izročitev osebe, kot te izhajajo iz meddržavnih sporazumov, posebej s področja azilnega prava in z vidika osebnih pravic osebe, zagotovljenih z zakonom in zvezno ustavo (paragraf 33 ARHB).

V drugi fazi o izročitvi odloča zvezni minister za pravosodje, in sicer skladno z meddržavnimi sporazumi in načeli meddržavnih pravih razmerij, upoštevajoč interese in obveznosti Avstrije po mednarodnem pravu. Minister za pravosodje izročitev zavrne, če je bila ta pravnomočno izrečena za nedopustno (paragraf 34 ARHB).

VELIKA BRITANIJA

V Veliki Britaniji je izročitveni postopek urejen v Izročitvenem zakonu (Extradition Act 2003). O izročitvi odloča sodišče (»magistrate court«), pri čemer med drugimi pogoji za izročitev presoja tudi obstoj okoliščin, ki bi lahko vodile do zaključka, da izročitev ne bi bila skladna s Konvencijo Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Tako 87. člen britanskega izročitvenega zakona določa da sodnik presoja, ali bi bila izročitev osebe skladna s Konvencijskimi pravicami v smislu Zakona o človekovih pravicah iz leta 1988. Če sodnik ugotovi, da izročitev osebe ne bi bila skladna z navedenim zakonom, odredi izpustitev osebe, če pa je odločitev pozitivna, zadevo odstopi v odločanje izvršilnemu organu (Secretary of State). V drugi fazi o izročitvi tako odloča tudi izvršilna oblast (Secretary of State), vendar pa presoja druge razloge za zavrnitev izročitve, in sicer okoliščino smrtne kazni, načelo specialnosti in predhodno izročitev osebe iz druge države ali s strani Mednarodnega kazenskega sodišča (93. člen EA).

NEMČIJA

Nemški Zakon o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah (Gesetz über die Internationale Rechtshilfe in Strafsachen – v nadaljevanju: IRG), ki se uporablja komplementarno in subsidiarno z

mednarodnimi pogodbami ureja tudi postopek izročitve, ob smiselni uporabi Zakona o kazenskem postopku (Strafprozesordnung).

Nemška zakonodaja določa dvotirni postopek izročitve, ki se deli na sodno fazo in postopek pred upravnimi organi. V zakonu so določena vsa temeljna načela izročitvenega prava. Poleg drugih pozitivnih predpostavk za izročitev in predpisanih ovir za izročitev se izročitev ne dovoli, če obstajajo resni razlogi za sum, da bo oseba v državi prosilki kazensko preganjana ali kaznovana zaradi svoje rase, vere, državljanstva, pripadnosti posamezni socialni skupini, zaradi političnih prepričanj, ali zato ker bi se osebi zaradi teh razlogov položaj poslabšal.

Seznanjanje osebe z izročitvenim postopkom, zaslišanje osebe in ugotavljanje ostalih formalnosti je v pristojnosti sodnika pristojnega okrajnega sodišča («Amtsgericht»). Izročitev se lahko dovoli le v primeru, da jo sodišče oceni kot dopustno (paragraf 12 IRG). O dopustnosti izročitve v primerih, ko oseba nasprotuje izročitvi, odloča pristojno višje deželno sodišče («Oberlandesgericht»; paragraf 32 IRG), ki odloča tudi o vseh predpostavkah in ovirah za izročitev.

Po končanem postopku pred sodiščem se postopek izročitve nadaljuje pred upravnimi organi. Najvišji organ za dovolitev izročitve je zvezni minister za pravosodje, pristojnost za odločanje pa je lahko prenesena tudi na pristojni organ posamezne zvezne dežele, kar je bilo realizirano z Zakonom o prenosu pristojnosti iz leta 1993. Odločitev ministra oziroma pristojne deželne vlade je zadnja instanca v fazi odločanja, saj zakon ni predvidel nobenega pravnega sredstva zoper odločbo ministra.

HRVAŠKA

Hrvaška ima urejen postopek izročitve v Zakonu o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah (ZOMPO z dne 10. decembra 2004). Postopek izročitve je dvofazen, in sicer v prvi fazi odloča o izpolnjevanju pogojev za izročitev sodišče, v drugi fazi pa minister za pravosodje. Skladno s 57. členom ZOMPO minister izda odločitev, s kateri izročitev dovoli ali ne dovoli. Pri tem lahko poleg pogoja načela specialnosti navede državi prosilki tudi druge pogoje za izročitev. Zoper odločitev ministra pritožba ni dopustna. Kot izhaja iz komentarja zakona minister za pravosodje odločitev o dovolitvi oziroma nedovolitvi izročitve sprejme na podlagi svoje diskrecijske ocene.

BELGIJA

V Belgiji je izročitveni postopek urejen v Zakonu o izročitvah (Extradition Act z dne 15.3.1974). Eden izmed razlogov za zavrnitev izročitve je tudi obstoj resne nevarnosti, da bi bila oseba v primeru izročitve državi prosilki podvržena očitnim kršitvam sodnega varstva, mučenju ali nehumanemu in ponižujočemu ravnanju (section 2bis). V postopku izročitve najprej odloča pristojno sodišče (regional court), pri čemer o pritožbi odloča pritožbeno sodišče (Indictment division of Court of appeal). Slednje tudi ugotavlja obstoj zakonskih predpostavk za izročitev in obstoj ovir za izročitev, o čemer izda svoje mnenje, ki ga posreduje ministru za pravosodje, ki odloči o izročitvi.

ITALIJA

V Italiji je izročitveni postopek urejen v členih 696 do 722 Zakona o kazenskem postopku (Codice de Procedura Penale). O pozitivnih predpostavkah za izročitev in ovirah za izročitev odloča prizivno sodišče (Corte di appello). Navedeno sodišče med drugim lahko zavrne izročitev, če je oseba bila ali bi z izročitvijo lahko bila podvržena postopku, ki ne zagotavlja spoštovanja temeljnih pravic. Odločitev

prizivnega sodišča se lahko izpodbija pred kasacijskim sodiščem. Če je pravnomočna odločitev sodišča pozitivna, minister podpiše nalog za izročitev.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona določa nekatere poenostavitve v poslovanju pristojnih organov v predkazenskih in kazenskih postopkih ter določa pravne podlage za njihovo učinkovitejše delovanje (natančneje so naštetih pri 2.1 Cilji predloga zakona).

Olajšuje se pridobitev potrdila o tem, ali je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku (potrdila ne bo treba iskati osebno na sodišče oziroma tam zaprositi zanj, oboje bo možno prejeti tudi po pošti).

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Nekoliko se spreminjajo možnosti oziroma podatki, ki so potrebni za pridobitev potrdila o tem, ali je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike:

/

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo:

/

6.4 Presoja posledic na socialnem področju:

Sistemsko se ureja položaj oškodovancev v kazenskem postopku, in sicer z implementacijo Direktive 2012/29/EU. Učinki bodo zlasti v bolj obzirnem delu z žrtvami kaznivih dejanj (individualna ocena ogroženosti, obveščanje o pravicah itd.).

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja:

/

6.6 Presoja posledic za druga področja:

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

/

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

II. BESEDILO ČLENOV:

1. člen

V Zakonu o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US, 65/16 – odl. US in 66/17 – ORZKP153,154) se 8. člen spremeni tako, da se glasi:

»8. člen

(1) Stranke, priče, osumljenci in drugi udeleženci v postopku imajo pri preiskovalnih in drugih sodnih dejanjih ali na glavni obravnavi pravico uporabljati svoj jezik.

(2) Če preiskovalno, drugo sodno dejanje ali glavna obravnava ne tečejo v jeziku oseb iz prejšnjega odstavka, je treba zagotoviti ustno tolmačenje tistega, kar oni ali drugi govorijo ter pisno prevajanje listin in drugega pisnega dokaznega gradiva, kar za obdolžence in osumljence vključuje bistvene dokumente, kot so: obtožni akti, vabila, vse odločbe o odvzemu prostosti, sodbe, odločbe sodišč o izločitvi dokazov, zavrnitvi dokaznih predlogov in izločitvi sodnikov. Pisno prevajanje dokumentov za oškodovance na njihovo zahtevo pa vključuje sklepe o zavrženju kazenske ovadbe, sklepe o zavrženju ali zavrnitvi zahteve za preiskavo, sklepe o ustavitvi postopka, sklepe o zavrženju obtožnega akta, sodbe in pouk o pravici prevzeti oziroma nadaljevati pregon (60., 62. in 433. člen tega zakona).

(3) Sodišče lahko na predlog oškodovanca, osumljenca ali obdolženca odloči, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi drugega gradiva ali dejanj, da se zagotovi uresničevanje jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku.

(4) Sodišče lahko izjemoma odloči, da se zagotovi le ustno tolmačenje tistih delov sicer bistvenih dokumentov, ki niso pomembni za razumevanje kazenske zadeve ali za morebitno uporabo pravnih sredstev s strani posamezne osebe iz prvega odstavka tega člena.

(5) Osebe iz prvega odstavka tega člena lahko pri opravljanju preiskovalnih in drugih sodnih dejanj ali na glavni obravnavi in v primerih iz drugega in tretjega odstavka tega člena na podlagi smiselne uporabe sedmega odstavka 82. člena tega zakona vložijo ugovor, če menijo, da tolmačenje ali prevajanje ni ustrezno, ker ne omogoča uresničevanja jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku, ali če zaradi potrebe njihovega spoštovanja menijo, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi v drugih primerih v skladu s tretjim odstavkom tega člena.

(6) O pravici do prevajanja in tolmačenja je treba osebe iz prvega odstavka tega člena poučiti. Če zna jezik, v katerem teče postopek, se lahko posameznik prostovoljno in izrecno odpove prevajanju ali tolmačenju določenega preiskovalnega in drugega sodnega dejanja ali dela glavne obravnave ali določenih sodnih ali drugih pisanj v skladu s tem členom. Pouk in izjava posameznika se vpišeta v zapisnik.

(7) Prevaja in tolmači sodna tolmačka ali sodni tolmač (v nadaljnjem besedilu: sodni tolmač). Če za določen jezik ni na razpolago sodnega tolmača, lahko sodišče po uradni dolžnosti ali na predlog državnega tožilca ali policije v skladu s smiselno uporabo 233. člena v zvezi s četrtem odstavkom 249. člena tega zakona postavi za opravljanje prevajanja ali tolmačenja drugo ustrezno osebo, ki obvlada tuj jezik, za katerega ni sodnih tolmačev ali jih primanjkuje.

(8) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za gluhe in neme osebe.

(9) Stroški za tolmačenje ali prevajanje se ne zaračunajo osebam iz prvega in osmega odstavka tega člena.«.

2. člen

Za 18. členom se doda nov 18.a člen, ki se glasi:

»18.a člen

Policija, državno tožilstvo, sodišče in drugi državni organi, strokovnjaki, izvedenci, tolmači in poravnalci morajo med predkazenskim in kazenskim postopkom še posebej skrbno in obzirno ravnati z oškodovanci, osumljenci, obdolženci in obsojenci, kadar je to potrebno zaradi njihove starosti, zdravja, nebogljenosti, ranljivosti ali druge podobne okoliščine.«.

3. člen

V prvem odstavku 25. člena se:

- 1. točka spremeni tako, da se glasi:

»1) sodijo okrožna sodišča o kaznivih dejanjih, za katera je v zakonu predpisana kazen zapora petnajstih ali več let, v senatih, ki jih sestavljajo dva sodnika in trije sodniki porotniki, o kaznivih dejanjih, za katera je predpisana milejša kazen in o kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime, storjenih z javno objavo teh dejanj s tiskom, po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja, na spletnih straneh ali na javnem shodu, na gramofonski plošči, zgoščenki, filmu, DVD-ju ali drugih videosredstvih, zvočnih ali podobnih sredstvih, ki so namenjena širšemu krogu ljudi, pa v senatih, ki jih sestavljajo en sodnik in dva sodnika porotnika;«.

- za 1.a) točko se doda nova 1.b) točka, ki se glasi:

»1.b) je sodnik pri okrožnem sodišču, ki je za to določen (v nadaljnjem besedilu: izvenobravnavni sodnik), pristojen tudi za naslednja procesna dejanja:

a) da odloči o žaljivi izjavi (tretji odstavek 78. člena);

b) da odloči glede varovanja podatkov (peti odstavek 154. člena, deveti do enajsti odstavek 219.a člena, prvi do šesti odstavek 222.a člena);

c) da spremeni pravnomočno sodbo tudi brez obnove kazenskega postopka (peti odstavek 407. člena);

č) da odloči o spremembi varnostnih ukrepov (drugi odstavek 496. člena);

- d) da odloči o preklicu pogojne obsodbe in preklicu pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom (prvi, tretji in četrti odstavek 506. člena);
- e) da odloči o izbrisu obsodbe (peti odstavek 511. člena);
- f) da odloči o prenehanju varnostnih ukrepov (četrti odstavek 513. člena);» in

- v 3. točki prvega odstavka se za besedilom »predsednik senata« dodata vejica in besedilo »izvenobravnavni sodnik«.

Sedmi in osmi odstavek se spremenita tako, da se glasita:

»(7) V senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki, odloča vrhovno sodišče o pritožbi zoper sklep sodišča druge stopnje glede pripora (sedmi odstavek 392. člena ter tretji in četrti odstavek 394. člena). V senatu, ki ga sestavlja pet sodnikov, odloča vrhovno sodišče o pritožbi zoper sklep o odreditvi pripora (četrti odstavek 399. člena v zvezi s četrtim odstavkom 394. člena in drugim odstavkom 398. člena).

(8) O predlogu za zavrnitev zahteve za varstvo zakonitosti kot očitno neutemeljene (drugi odstavek 421. in drugi odstavek 425. člena), odloča vrhovno sodišče v senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki. O zahtevi za varstvo zakonitosti odloča vrhovno sodišče v senatu, ki ga sestavlja pet sodnikov, če pa je zahteva vložena zoper odločbo iz tretjega odstavka tega člena, pa odloča o tem senat, ki ga sestavlja sedem sodnikov. O zahtevi za varstvo zakonitosti zoper pravnomočno odločbo o priporu iz četrtega odstavka 420. člena tega zakona odloča vrhovno sodišče v senatu treh sodnikov, razen če je pripor odredilo sodišče druge stopnje (četrti odstavek 394. člena) ali če je bil pripor podaljšan s sklepom senata vrhovnega sodišča (drugi odstavek 205. člena). V tem primeru o zahtevi za varstvo zakonitosti odloča vrhovno sodišče v senatu petih sodnikov.«.

Doda se nov deveti odstavek, ki se glasi:

»(9) V senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki, odloča vrhovno sodišče o pritožbi zoper sklep o kaznovanju, ki ga je izdalo višje sodišče in o pritožbi zoper sklep o kaznovanju, ki ga je izdal predsednik vrhovnega sodišča (peti odstavek 78. člena).«.

4. člen

Tretji odstavek 28. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Določbe prejšnjih dveh odstavkov se smiselno uporabljajo tudi v primeru, če sta bila spis ali izjava javno objavljena po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja, na spletnih straneh ali na javnem shodu, na gramofonski plošči, zgoščenki, filmu, DVD-ju ali drugih videosredstvih, zvočnih ali podobnih sredstvih, ki so namenjena širšemu krogu ljudi.«.

5. člen

Peti odstavek 32. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(5) V primerih iz prvega do četrtega odstavka tega člena ali če pred istim sodiščem tečejo ločeno postopki zoper isto osebo za več kaznivih dejanj ali zoper več oseb za isto kaznivo dejanje, se izvede praviloma enoten postopek in se izda ena sama sodba. Izjemoma lahko na predlog strank, sodnika posameznika, preiskovalnega sodnika ali predsednika senata, predsednik sodišča, ki je pristojno za enoten postopek, odloči, da se ne izvede enoten postopek, če bi to oteževalo uspešno izvedbo

kazenskega postopka, če bi bilo to nesmotno ali v nasprotju z drugimi tehtnimi razlogi. Zoper sklep, s katerim je predsednik sodišča sprejel ali zavrnil predlog, da se ne izvede enoten postopek, ni pritožbe.«.

Sedmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(7) O združitvi postopka v primeru iz prejšnjega odstavka tega člena odloča sodišče, ki je pristojno za enoten postopek. Zoper sklep, s katerim je sodišče odredilo združitev postopka, ali zavrnilo predlog za združitev postopka, ni pritožbe.«.

Osmi odstavek se črta.

6. člen

Za 33. členom se dodata nov naslov in nov 33.a člen, ki se glasita:

»3.a Prenos stvarne pristojnosti

33.a člen

(1) Specializirani oddelek okrožnega sodišča, ki opravlja preiskavo in sodi v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih podobnih kaznivih dejanj, v katerih obtožni akt vloži državno tožilstvo, pristojno za pregon storilcev navedenih kaznivih dejanj (v nadaljnjem besedilu: specializirani oddelek), lahko predlaga vrhovnemu sodišču, da se posamezna zadeva prenese v obravnavo okrožnemu sodišču, če je to primerno ob upoštevanju stopnje zahtevnosti, zapletenosti in pomena zadeve, smotrnosti obravnavanja ter drugih podobnih tehtnih razlogov. Vrhovno sodišče lahko zadevo prenese v obravnavo kateremu koli izmed okrožnih sodišč. Določbe tega odstavka se smiselno uporabljajo tudi v primeru, če se posamezna zadeva prenese v obravnavo drugemu specializiranemu oddelku.

(2) Zoper sklep iz prejšnjega odstavka ni pritožbe.«.

7. člen

V drugem odstavku 39. člena se v 3. točki besedilo »(450.c člen)« nadomesti z besedilom »(450.č člen)«.

8. člen

V prvem odstavku 52. člena se beseda »treh« nadomesti z besedo »šestih«.

9. člen

V prvem odstavku 54. člena se beseda »mladoletnike« nadomesti z besedilom »mladoletne osebe«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Mladoletna oseba, ki je dopolnila šestnajst let, lahko sama poda predlog ali vloži zasebno tožbo.«.

10. člen

V drugem odstavku 60. člena se beseda »osmih« nadomesti z besedo »tridesetih«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Oškodovanec, ki ni bil obveščen o tem, da državni tožilec ni začel pregona, sme dati svojo izjavo za nadaljevanje postopka pred pristojnim sodiščem v tridesetih dneh od dneva, ko je izvedel, da je državni tožilec zavrgel ovadbo. Oškodovanec, ki ga sodišče ni obvestilo o tem, da je državni tožilec odstopil od pregona, sme dati svojo izjavo za nadaljevanje pregona pred pristojnim sodiščem v tridesetih dneh od dneva, ko je izvedel, da je državni tožilec odstopil od pregona, pri čemer se smiselno uporabljajo določbe drugega do četrtega odstavka 61. člena tega zakona.«.

11. člen

Za 62. členom se doda nov 62.a člen, ki se glasi:

»62.a člen

Kadar sodišče odloča o opravičenosti izostanka oškodovanca, oškodovanca kot tožilca ali zasebnega tožilca (drugi odstavek 58. člena, drugi odstavek 61. člena, prvi odstavek 61.a člena in drugi odstavek 62. člena), ki se sklicuje na zdravstvene razloge, se uporabljata peti in šesti odstavek 193. člena tega zakona.«.

12. člen

V prvem odstavku 64. člena se beseda »mladoletnik« nadomesti z besedilom »mladoletna oseba«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Če starost oškodovanca ni jasna in obstaja verjetnost, da gre za mladoletno osebo, se šteje, da je oškodovanec mladoletna oseba.«.

13. člen

Tretji in četrti odstavek 65. člena se spremenita tako, da se glasita:

»(3) V kazenskem postopku, ki teče zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost iz XIX. poglavja, kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke iz XXI. poglavja Kazenskega zakonika, kaznivega dejanja spravljanja v suženjsko razmerje po 112. členu in kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu Kazenskega zakonika, mora imeti mladoletni oškodovanec ves čas od uvedbe kazenskega postopka dalje pooblaščenca, ki skrbi za njegove pravice, še posebej v zvezi z zaščito njegove integritete med zaslišanjem in uveljavljanjem premoženjskopравnega zahtevka. Mladoletni oškodovanec kaznivih dejanj iz prejšnjega stavka mora imeti pooblaščenca tudi, kadar je

zaslišan v predkazenskem postopku. Mladoletnemu oškodovancu, ki pooblaščenca še nima, postavi pooblaščenca sodišče po uradni dolžnosti izmed odvetnikov.

(4) V predkazenskem in kazenskem postopku je lahko ob mladoletnem oškodovancu, ob oškodovancu, ki je žrtev nasilja, ali ob drugem oškodovancu, če to terjajo narava in teža kaznivega dejanja, njegove osebne okoliščine ali stopnja njegove ogroženosti, oseba, ki si jo oškodovanec sam izbere, razen če bi bilo to v nasprotju z interesi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka ali koristmi oškodovanca.«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Organ, ki vodi predkazenski in kazenski postopek, mora oškodovancu omogočiti, da se izogne neželenim stikom z osumljencem ali obdolžencem, razen če je stik nujno potreben zaradi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka.«.

14. člen

Za 65. členom se doda nov 65.a člen, ki se glasi:

»65.a člen

(1) Oškodovanca pristojni organ v predkazenskem ali kazenskem postopku ob prvem stiku seznaniti z možnostjo obveščanja po tem odstavku in mu zagotovi informacije o:

- zdravstveni, psihološki in drugi pomoči in podpori;
- pomoči in ukrepih po zakonu, ki ureja preprečevanje nasilja v družini;
- zaščitnih in drugih ukrepih za zagotavljanje osebne varnosti po tem zakonu in zakonu, ki ureja zaščito prič;
- pravicah iz 65. člena tega zakona ter pravici do brezplačne pravne pomoči po zakonu, ki ureja brezplačno pravno pomoč;
- možnostih za povrnitev škode po tem zakonu in po zakonu, ki ureja odškodnino žrtvam kaznivih dejanj;
- plačilu in povrnitvi stroškov oškodovanca po 92. členu tega zakona;
- pravici do tolmačenja in prevajanja po tem zakonu;
- kontaktni osebi pristojnega organa, s katero lahko komunicira o svoji zadevi.

(2) Obseg in vrsta informacij iz prejšnjega odstavka sta odvisna od osebnih značilnosti in ranljivosti oškodovanca, njegovih posebnih potreb po zaščiti, narave, teže in okoliščin kaznivega dejanja ter faze predkazenskega ali kazenskega postopka.

(3) Oškodovanec ima pravico do prejemanja informacij o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka ter pravnomočnih sodb, če zanje zaprosi ali če tako določa zakon (šesti odstavek 363. člena) Pristojni organ v predkazenskem oziroma kazenskem postopku ga s pravico seznaniti in to ustrezno zabeleži na način, da se s tem lahko seznanijo policija, pristojni državni tožilec oziroma sodnik. Obveščanje o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka se lahko izvaja prek spletnih strani.

(4) Oškodovanec zaradi zagotavljanja svoje osebne varnosti lahko zaprosi za obveščanje o izpustitvi oziroma pobegu osumljenca ali obdolženca iz hišnega pripora ali iz pripora. S pravico ga ob prvem stiku v predkazenskem ali kazenskem postopku seznanijo pristojni organ in seznanitev ustrezno zabeleži. Obveščanje se lahko zavrne, če bi bil osumljenec ali obdolženec zaradi tega lahko ogrožen. O pobegu osumljenca ali obdolženca iz hišnega pripora oškodovanca obvesti policija ali sodišče, o izpustitvi osumljenca ali obdolženca iz hišnega pripora pa oškodovanca obvesti sodišče. O izpustitvi oziroma pobegu osumljenca ali obdolženca iz pripora oškodovanca obvesti zavod iz 210. člena tega zakona. Pristojni organ, ki je zaprosilo oškodovanca prejel, obvesti policijo, sodišče ali zavod iz 210. člena tega zakona o zaprosilu in kontaktnih podatkih oškodovanca. Na zaprosilo oškodovanca se po tem odstavku obvešča tudi center za socialno delo.

(5) Od oškodovanca, ki ni podal ovadbe, se ob prvem stiku s pristojnim organom pridobi osebno ime, dan, mesec in leto rojstva, enotno matično številko (v nadaljnjem besedilu: EMŠO) ter naslov ali prebivališče. Hkrati se ga opozori na dolžnost obveščanja o vsaki spremembi naslova ali prebivališča (66. člen) in pravico do prevzema pregona (60., 62. in 433. člen), kar se ustrezno zaznamuje.

(6) Odločitev o prejemanju informacij iz tretjega in četrtega odstavka tega člena lahko oškodovanec kadarkoli med predkazenskim in kazenskim postopkom spremeni, kar pristojni organ ustrezno zabeleži na način, da se s tem lahko seznanijo drugi pristojni organi iz tretjega in četrtega odstavka tega člena.

(7) Osebam iz drugega stavka sedme alineje 144. člena tega zakona se omogoči dostop do pomoči iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena tudi, če se ne štejejo za oškodovanca po tem zakonu, kadar so izkazane posebne potrebe po zaščiti in je to utemeljeno z obsegom škode, povzročene oškodovancu; dostop do ukrepov iz tretje alineje prvega odstavka tega člena pa pod pogoji iz 141.a ali 240.a člena tega zakona.«.

15. člen

V 66. členu se za besedo »prebivališča« dodata vejica in besedilo »oškodovanec ter njegov zakoniti zastopnik in pooblaščenec pa morajo vsako spremembo naslova ali prebivališča sporočiti tudi državnemu tožilstvu (60. člen)«.

16. člen

V četrtem odstavku 74. člena se besedilo »od četrtega do šestega odstavka« nadomesti z besedilom »od sedmega do devetega odstavka«.

17. člen

V prvem odstavku 76. člena se besedilo »varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom« nadomesti z besedilom »elektronskim podpisom, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu«, besedilo »informativnemu sistemu sodišča« pa se nadomesti z besedilom »informativnemu sistemu e-sodstvo«.

V drugem odstavku se besedilo »varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom« nadomesti z besedilom »elektronskim podpisom, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu«.

V petem odstavku se besedilo »informatijskega sistema sodišča« nadomesti z besedilom »informatijskega sistema e-sodstvo«.

18. člen

Prvi odstavek 78. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Sodišče kaznuje z denarno kaznijo zagovornika, pooblaščenca, zakonitega zastopnika, oškodovanca, zasebnega tožilca ali oškodovanca kot tožilca, če v vlogi ali govoru žali sodišče ali koga, ki sodeluje v postopku. Denarna kazen znaša najmanj eno petino zadnje uradno objavljene povprečne mesečne neto plače v Republiki Sloveniji na zaposleno osebo, in največ trikratni znesek te plače.«.

Za prvim odstavkom se dodajo novi drugi, tretji, četrti, peti in šesti odstavek, ki se glasijo:

»(2) Sklep o izreku denarne kazni izda preiskovalni sodnik oziroma senat, pred katerim je bila dana žaljiva izjava, če je žalitev zapisana v vlogi, pa sodnik ali senat, ki naj o njej odloči, razen če naj o njej odloči vrhovno sodišče.

(3) Če se žaljiva izjava nanaša na sodnika ali senat, ki bi moral odločiti po prejšnjem odstavku in sodnik ali predsednik senata oceni, da so izpolnjeni pogoji za kaznovanje, poda predlog za kaznovanje, o katerem odloči izvenobravnavni sodnik. Če je žalitev zapisana v vlogi, o kateri odloča vrhovno sodišče, o njej odloči predsednik vrhovnega sodišča ali izvenobravnavni sodnik v primeru, če se žaljiva izjava nanaša na predsednika vrhovnega sodišča.

(4) Če se ustna žaljiva izjava nanaša na sodnika ali senat, pred katerim je bila podana, je treba osebi, ki jo je podala, omogočiti, da se opredeli do predloga za kaznovanje, ki ga sodnik ali predsednik senata posreduje izvenobravnavnemu sodniku.

(5) Zoper sklep o izreku denarne kazni je dovoljena pritožba. O pritožbi zoper sklep o izreku denarne kazni, ki ga je izdalo višje sodišče, odloči vrhovno sodišče. O pritožbi zoper sklep o izreku denarne kazni, ki ga je izdal predsednik vrhovnega sodišča, odloči vrhovno sodišče.

(6) Če državni tožilec, koga žali, se o tem obvesti Vrhovno državno tožilstvo. O kaznovanju odvetnika oziroma odvetniškega kandidata se obvesti odvetniška zbornica.«.

V dosedanjem drugem odstavku, ki postane sedmi odstavek, se besedilo »prejšnjem odstavku« nadomesti z besedilom »prvem odstavku tega člena«.

19. člen

V četrtem odstavku 83. člena se besedilo »4.a točki 39. člena« nadomesti z besedilom »2. točki drugega odstavka 39. člena«.

V šestem odstavku se za besedilom »informativnem sistemu« doda beseda »e-sodstvo«.

20. člen

V prvem odstavku 84. člena se na koncu prvega stavka pika nadomesti z vejico in doda besedilo »vselej pa se posname zaslišanje priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona.«.

Na koncu tretjega odstavka se doda besedilo, ki se glasi: »Če se spremenijo osebe, ki so navzoče pri preiskovalnem dejanju, se mora to skupaj s časom spremembe na posnetku ustrezno označiti.«.

V petem odstavku se za besedo »treba« doda besedilo »navesti tudi kontrolno vrednost in metodo njenega izračuna oziroma na drug ustrezen način zagotoviti možnost naknadnega preverjanja istovetnosti in integritete posnetih podatkov ter«, besedilo »informativnem sistemu sodišča« pa se nadomesti z besedilom »informativnem sistemu e-sodstvo«.

21. člen

Drugi in tretji odstavek 86. člena se spremenita tako, da se glasita:

»(2) Zapisnik o posvetovanju in glasovanju obsega potek glasovanja, sprejeto odločbo in napoved ločenih mnenj vrhovnih sodnikov (prvi odstavek 114.a člena).

(3) Ta zapisnik podpišejo vsi člani senata in zapisnikar. Zraven se priložijo posebna mnenja, če niso vpisana v sam zapisnik, in morebitni uradni zaznamek s pojasnilom, zakaj napovedana ločena mnenja vrhovnih sodnikov niso izdelana (šesti odstavek 114.a člena).«.

Za četrtim odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Prejšnji odstavek se ne uporablja, kadar vrhovno sodišče odloča o zahtevi za varstvo zakonitosti, pa ne gre za odločanje po četrtem odstavku 420. člena tega zakona.«.

Dosedanji peti odstavek, ki postane šesti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(6) Zapisnik o posvetovanju in glasovanju, ki se izda v elektronski obliki, podpišejo vsi člani senata in zapisnikar s svojimi elektronskimi podpisi, ki so enakovredni lastnoročnim podpisom. Zapisnik o posvetovanju in glasovanju, ki se izda v elektronski obliki, se v informativnem sistemu e-sodstvo vodi v posebni mapi tako, da je dostopen v povezavi z obravnavano zadevo. Ko višje sodišče pri odločanju o pravnem sredstvu pregleda tak zapisnik, ga mora spet shraniti v posebno mapo v informativnem sistemu e-sodstvo in na njej označiti, da ga je pregledalo.«.

Dosedanji šesti odstavek postane sedmi odstavek.

22. člen

V drugem odstavku 92. člena se:

- v 1. točki besedilo »po pravni ali fizični osebi« nadomesti z besedilom »po detektivu ali izvršitelju« in

- 5. točka spremeni tako, da se glasi:

»5) stroški za zdravljenje obdolženca, dokler je v priporu, stroški poroda in stroški zdravljenja otroka, ki biva z mamo v priporu, razen če se ti stroški plačajo iz sredstev zdravstvenega zavarovanja;«.

23. člen

Za 114. členom se doda nov 114.a člen, ki se glasi:

»114.a člen

(1) Kadar vrhovno sodišče odloča o zahtevi za varstvo zakonitosti, pa ne gre za odločanje po četrtem odstavku 420. člena tega zakona, lahko vrhovni sodnik, ki ne soglaša z izrekom ali obrazložitvijo odločbe, napove ločeno mnenje, ne more pa dati posebnega mnenja (tretji odstavek 86. člena).

(2) Ločeno mnenje je namenjeno predstavitvi stališč, ki jih je vrhovni sodnik izrazil ob obravnavanju oziroma odločanju o zahtevi za varstvo zakonitosti in ki so narekovala njegovo odločitev.

(3) Ločeno mnenje lahko da več vrhovnih sodnikov skupaj, lahko pa se ločenemu mnenju vrhovnega sodnika pridruži drug vrhovni sodnik.

(4) Ločeno mnenje lahko da le vrhovni sodnik, ki je to napovedal ob odločanju. Pridružitve k ločenemu mnenju je možna tudi brez predhodne napovedi.

(5) Vrhovni sodnik izdelava ločeno mnenje v sedmih dneh od dneva, ko dobi besedilo odločbe o zahtevi za varstvo zakonitosti. Senat lahko določi rok za izdelavo ločenega mnenja, ki je krajši ali daljši od sedmih dni, če to narekujejo narava ali okoliščine konkretne zadeve. O podaljšanju ali skrajšanju roka odloči senat takoj po končanem glasovanju z večino glasov članov senata.

(6) Če ločeno mnenje ni izdelano v roku iz prejšnjega odstavka, se šteje, da se je vrhovni sodnik ločenemu mnenju odpovedal.

(7) Ločeno mnenje se priloži odločbi o zahtevi za varstvo zakonitosti in se pošilja oziroma vroča skupaj z njo.

(8) Vprašanja v zvezi z ločenimi mnenji, ki niso urejena v tem zakonu, uredi poslovnik, ki je veljavno sprejet, če zanj glasujeta najmanj dve tretjini sodnikov vrhovnega sodišča. Poslovnik se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

24. člen

V prvem odstavku 115. člena se na koncu besedila pika nadomesti z vejico in doda besedilo »če ta zakon ne določa drugače.«.

25. člen

V prvem odstavku 117. člena se besedilo »po pravni ali fizični osebi, ki opravlja vročanje v kazenskem postopku« nadomesti z besedilom »po detektivu ali izvršitelju«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Obdolženec, priča, zasebni tožilec, oškodovanec kot tožilec in oškodovanec lahko sodišču sporoči, da želi vročitev pisanj po varni elektronski poti v varen elektronski predal ali na naslov za vročanje po varni elektronski poti, registriran v informacijskem sistemu e-sodstvo, katerega naslov navede v vlogi ali na naroku in je enakovreden naslovu prebivališča. Če navedene osebe pošljejo vlogo v elektronski obliki po varni elektronski poti, se šteje, da želijo vročanje po varni elektronski poti, dokler ne sporočijo drugače. Če sodišče ugotovi, da vročitev v varen elektronski predal ni mogoča, vroči pisanje na drug način v skladu s prejšnjim odstavkom in navede razlog za tako vročitev.«.

V tretjem odstavku se besedilo »varen poštni predal« nadomesti z besedilom »varen elektronski predal« na koncu odstavka pa se doda besedilo, ki se glasi: »V prejšnjem stavku navedeni organi in osebe morajo v informacijskem sistemu sodstva registrirati svoj varni elektronski predal ali naslov za vročanje po varni elektronski poti.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Minister, pristojen za pravosodje, določi pravila postopanja detektivov in izvršiteljev, kadar opravljajo vročanje v kazenskem postopku, njihovo nagrado ter vsebino sporočil pri vročanju in vročilnic.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Minister, pristojen za pravosodje, predpiše, kaj je varna elektronska pot, katere pisanja se pošiljajo in vročajo po varni elektronski poti, način identifikacije, pogoje, obliko in način vročanja po varni elektronski poti ter določi nadomestilo za posredovanje pri vročanju pisanj v varni elektronski predal.«.

26. člen

Tretji odstavek 117.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Pristojni organ ali pooblaščen organizacija za sodišča vzpostavi in vzdržuje informacijski sistem e-sodstvo. Po varni elektronski poti se vročitev pisanja opravi prek informacijskega sistema e-sodstvo neposredno na naslov za vročanje, ki je registriran v informacijskem sistemu e-sodstvo, ali v varni elektronski predal s posredovanjem pravne ali fizične osebe, ki opravlja vročanje pisanj po varni elektronski poti kot registrirano dejavnost in pridobi dovoljenje ministra, pristojnega za pravosodje, če izpolnjuje tehnične pogoje, ki jih določi minister, pristojen za pravosodje.«.

V četrtem odstavku se besedilo »varni poštni predal« nadomesti z besedilom »varni elektronski predal«, za besedilom »Informacijski sistem« se doda beseda »e-sodstvo«, za besedilom

»informativnem sistemu« se doda beseda »e-sodstvo« in za besedilom »informativnega sistema« se doda beseda »e-sodstvo«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Naslovnik se z vsebino pisanja, poslanega po varni elektronski poti, seznanja in ga prevzame tako, da se pred prevzemom na predpisan način identificira, elektronsko podpiše vročilnico in jo tako podpisano vrne pošiljatelju po varni elektronski poti.«.

V šestem odstavku se za besedilom »informativni sistem« doda beseda »e-sodstvo«, za besedilom »informativnega sistema« se doda beseda »e-sodstvo«.

V sedmem odstavku se za besedilom »Informativni sistem« doda beseda »e-sodstvo«.

Osmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(8) Na način, določen v tem členu, se po varni elektronski poti lahko vročajo tudi tista pisanja, ki imajo izvornike v fizični obliki, če je elektronski (digitaliziran) prepis, ki je izdelan na podlagi izvornika v fizični obliki, opremljen z elektronskim žigom informativnega sistema e-sodstvo.«.

27. člen

Za petim odstavkom 128. člena se dodata nov šesti in sedmi odstavek, ki se glasita:

»(6) Če so bili v postopku uporabljeni dokumenti, ki vsebujejo tajne podatke in so bili uporabljeni kot podlaga za odločitev, jih imajo stranke in zagovornik pravico pregledati. Sodnik lahko odloči, da glede na stopnjo varovanja tajnih podatkov in težav z zagotavljanjem primernih varnostnih pogojev dopusti vpogled v spise, ki vsebujejo tajne podatke, v prostorih sodišča, ki ne izpolnjujejo varnostnih pogojev, kot jih določa zakon, ki ureja tajne podatke, ob uvedbi dodatnih varnostnih ukrepov. Prepis ali kopiranje listin in drugih delov spisa, ki vsebujejo tajne podatke, ni dovoljen, razen pod pogoji, kot jih določa zakon, ki ureja tajne podatke.

(7) Vpogled v listine in dele spisa, ki vsebujejo tajne podatke, se v skladu s pogoji iz prejšnjih odstavkov lahko dopusti tudi izvedencem, cenilcem, tolmačem, če je seznanitev s to vsebino nujna za opravo njihovega dela ter jih sodišče opozori, da morajo podatke varovati v skladu z določbami zakona, ki ureja tajne podatke, in na posledice in njihovo odgovornost v primeru razkritja teh podatkov.«.

Dosedanji šesti odstavek postane osmi odstavek.

Dosedanji sedmi odstavek, ki postane deveti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(9) Spis v elektronski obliki imajo upravičenci po tem zakonu pravico pregledovati in prepisovati tudi v elektronski obliki v informativnem sistemu e-sodstvo, v katerem stranka dokaže svojo istovetnost.«.

V dosedanjem osem odstavku, ki postane deseti odstavek, se za besedilom »informativnem sistemu« doda beseda »e-sodstvo«.

28. člen

V 129. členu se za četrtem odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Če zaradi pravnomočne sodbe nastanejo z zakonom predpisane pravne posledice obsodbe, ki se nanašajo na prenehanje ali izgubo posameznih pravic (prvi odstavek 79. člena Kazenskega zakonika in 21. člen Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja), sodišče, ki je izdalo sodbo na prvi stopnji, pošlje obvestilo o pravnomočni sodbi s podatki o opravljeni številki sodbe, imenu in priimku obsojenca, EMŠO obsojenca, opredelitev kaznivega dejanja z navedbo člena iz Kazenskega zakonika in izrečeno sankcijo pristojnemu organu, delodajalcu ali drugi pravni osebi oziroma instituciji, ki glede na zakon, s katerim so predpisane pravne posledice obsodbe, zagotovi njihovo spoštovanje. Zakon, ki predpisuje pravne posledice obsodbe, lahko bolj podrobno uredi način in rok pošiljanja obvestila iz prejšnjega stavka.«.

29. člen

V 130. členu se na koncu prvega stavka pika nadomesti z vejico in doda besedilo »vendar ne več kot deset dni zapora.«.

30. člen

V prvem odstavku 137. člena se beseda »treh« nadomesti z besedo »petih«, beseda »osmih« pa z besedo »desetih«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Glede izvršitve ukrepa iz tega člena se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij, o prepovedi vožnje motornega vozila in določbe zakona, ki ureja prekrške, o obveščanju organa, ki vodi evidenco izdanih vozniških dovoljenj.«.

31. člen

143.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»143.a člen

(1) Vsak posameznik ali pravna oseba, ki zaradi obveznosti ali pravice, določene z zakonom, ali če je to nujno potrebno zaradi zaposlitve, potrebuje dokazilo, da ni v kazenskem postopku za kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, ima pravico brezplačno pridobiti ustrezno potrdilo. Delodajalci in druge osebe lahko pridobijo potrdilo, ali je zoper njihovega delavca ali drugo osebo, s katero so ali bodo v pravnem razmerju, uveden kazenski postopek, le, če imajo za to izrecno pisno privolitev posameznika oziroma pravne osebe, na katero se ti podatki nanašajo, ali če je tako izrecno določeno v zakonu.

(2) Potrdilo iz prejšnjega odstavka mora ne glede na določbe tega zakona o krajevni pristojnosti izdati vsako sodišče prve stopnje s splošno pristojnostjo v Republiki Sloveniji. V potrdilu se navede le, da posameznik ali pravna oseba ni v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, ali da je v kazenskem postopku. V potrdilu, da je posameznik ali pravna

oseba v kazenskem postopku, se navede določeno kaznivo dejanje le, če njegovo navedbo ali navedbo vrste kaznivega dejanja zahteva drug zakon.

(3) Prošnja za izdajo potrdila za posameznika vsebuje ime in priimek, datum in kraj rojstva, naslov stalnega ali začasnega bivališča, državljanstvo, namen izdaje potrdila, navedbo, ali bo posameznik potrdilo prevzel osebno ali pa naj se mu vroči ali pošlje po pošti, in podpis. Državljeni Republike Slovenije in drugi posamezniki, ki so vpisani v centralnem registru prebivalstva, v prošnji navedejo tudi EMŠO. Prošnja za izdajo potrdila za pravno osebo vsebuje firmo oziroma ime pravne osebe in podatke o poslovnem naslovu, namen izdaje potrdila, navedbo, ali bo zakoniti zastopnik potrdilo prevzel osebno ali pa naj se pravni osebi vroči ali pošlje po pošti, ime in priimek zakonitega zastopnika in njegov podpis. Pravne osebe, ki so vpisane v poslovnem registru, v prošnji navedejo matično številko, druge pravne osebe pa davčno številko.

(4) Prošnja za izdajo potrdila se lahko vloži osebno na sodišču ali po pošti. Posamezniki in pravne osebe lahko potrdilo prevzamejo osebno na sodišču ali po pošti. Če ga prevzamejo po pošti, se jim vroči osebno, v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, če je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, sicer pa se jim lahko pošlje z navadno pošto.

(5) Posameznik se pri osebni vložitvi prošnje ali osebno prevzemu potrdila izkaže s svojim veljavnim osebnim dokumentom, iz katerega je mogoče nedvoumno ugotoviti njegovo istovetnost, za pravno osebo pa lahko osebno vloži prošnjo ali osebno prevzame potrdilo njen zakoniti zastopnik, ki se izkaže z ustrežno listino o zakonitem zastopanju in z veljavnim osebnim dokumentom, iz katerega je mogoče nedvoumno ugotoviti njegovo istovetnost.

(6) Sodišče mora ob vsaki izdaji potrdila zabeležiti pravno podlago, po kateri ga je izdalo, pisno izjavo posameznika ali zakonitega zastopnika, da potrebuje potrdilo in za kateri namen v skladu s prvim odstavkom tega člena, ter preveriti v vlogi navedeno vrsto, številko in datum izdaje veljavnega osebnega dokumenta iz prejšnjega odstavka.

(7) Izjemoma, če je to nujno zaradi učinkovitega ali takojšnjega zavarovanja pravic ali uveljavljanja obveznosti posameznikov ali pravnih oseb, ki prebivajo ali imajo sedež v drugih državah ali nameravajo delati ali delovati ali delajo ali delujejo v drugi državi ali za mednarodno organizacijo ali za posameznike zaradi prehajanja državnih meja, lahko diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Slovenije ali diplomatsko-konzularna predstavništva, ki zastopajo Republiko Slovenijo, pridobijo potrdilo s smiselno uporabo določb prejšnjih odstavkov tega člena. Če je glede na okoliščine zadeve nujno, se v potrdilu navede tudi določeno kaznivo dejanje.«.

32. člen

V 143.c členu se beseda »sredstev« nadomesti z besedo »sredstvih«.

33. člen

Za 143.c členom se doda nov 143.č člen, ki se glasi:

»143.č člen

(1) Pristojni organ v predkazenskem oziroma kazenskem postopku zaradi ugotovitve obstoja posebnih potreb po zaščiti že ob prvem stiku z oškodovancem, če je to mogoče, individualno oceni stopnjo oškodovančeve izpostavljenosti sekundarni in ponovni viktimizaciji, ustrahovanju in maščevanju.

(2) Pri individualni oceni se preučijo predvsem osebne značilnosti oškodovanca, narava, teža in okoliščine kaznivega dejanja, ravnanje obdolženca in oškodovanca v predkazenskem oziroma kazenskem postopku in izven njega, upošteva se mnenje oškodovanca, zlasti če oškodovanec izrecno vnaprej zavrne možnost posebne zaščite. Posebej se upoštevajo starost in morebitna invalidnost oškodovanca ter okoliščine kaznivih dejanj, izvršenih zaradi predsodkov, diskriminacije, izkoriščanja ali iz sovraštva, kaznivih dejanj s prvinami nasilja ali zoper spolno nedotakljivost ter kaznivih dejanj s prvinami terorizma, trgovine z ljudmi in kaznivih dejanj, izvršenih v hudodelski združbi.

(3) Obseg individualne ocene se lahko prilagodi glede na težo kaznivega dejanja in stopnjo očitne škode, ki jo je utrpel oškodovanec. Za oškodovanca, ki je mladoletna oseba, se vedno šteje, da ima posebne potrebe po zaščiti.

(4) Individualna ocena oškodovanca se upošteva pri ugotovitvi, ali in v kolikšni meri bi oškodovancu koristili ukrepi iz prvega odstavka 84. člena tega zakona, 148.b člena tega zakona, petega in šestega odstavka 240. člena tega zakona, prvega in četrtega odstavka 240.a člena tega zakona, prvega odstavka 244.a člena tega zakona in 295. člena tega zakona, in sicer zaradi stopnje njegove izpostavljenosti sekundarni oziroma ponovni viktimizaciji, ustrahovanju oziroma maščevanju. Če iz individualne ocene izhaja, da ima oškodovanec posebne potrebe po zaščiti oziroma da bi mu koristili navedeni ukrepi, se ti lahko uveljavijo ob izpolnitvi drugih zakonskih pogojev.

(5) Individualna ocena se posodablja, če se bistveno spremenijo njeni elementi. Policija pripravi in posodobi individualno oceno do vložitve kazenske ovadbe ali dokler ne pošlje poročila po desetem odstavku 148. člena tega zakona, državno tožilstvo pa v nadaljevanju predkazenskega in kazenskega postopka oziroma v primeru, če je oškodovanec vložil ovadbo na državno tožilstvo. Zaradi izdelave individualne ocene lahko policija oziroma državno tožilstvo oškodovanca vabita na policijsko postajo oziroma na državno tožilstvo. Pri izdelavi ali posodobitvi ocene se lahko pridobi in preuči tudi mnenje pristojnega centra za socialno delo.

(6) Individualno oceno za določeno vrsto kaznivih dejanj ali za določena kazniva dejanja izdelata in posodablja drug organ, če tako določa drug predpis.

(7) Določbe prejšnjih odstavkov se ne uporabljajo za oškodovanca, ki je pravna oseba.«.

34. člen

V 144. členu se za šesto alinejo doda nova sedma alineja, ki se glasi:

»- oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti je oškodovanec, čigar osebna ali premoženjska pravica je s kaznivim dejanjem znatno prekršena, pa zaradi njegovih osebnih značilnosti ali ranljivosti, zaradi narave, teže ali okoliščin kaznivega dejanja ali zaradi ravnanja obdolženca ali oškodovanca v predkazenskem oziroma kazenskem postopku in izven njega obstaja posebna potreba po varstvu oškodovančeve duševne celovitosti pri posameznih dejanjih v predkazenskem in kazenskem postopku. Kadar je neposredna posledica kaznivega dejanja smrt osebe, se za oškodovanca s posebnimi potrebami ali oškodovanca po tem zakonu lahko štejejo tudi njen zakonec oziroma oseba, s katero je živela v zunajzakonski skupnosti, njeni krvni sorodniki v ravni vrsti, njen posvojenec ali posvojitelj, njeni bratje in sestre ter osebe, ki jih je vzdrževala oziroma jih je bila dolžna vzdrževati;«.

Dosedanja deveta alineja, ki postane deseta alineja, se spremeni tako, da se glasi:

»- zunajzakonska skupnost je skupnost, kot jo določa zakon, ki ureja družinska razmerja;«.

Dosedanje sedma, osma in deseta alineja postanejo osma, deveta in enajsta alineja.

35. člen

V 146. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Obenem z ovadbo ovaditelj navede dokaze, za katere ve. Ne glede na določbe drugih zakonov pravne osebe zasebnega ali javnega prava, samostojni podjetniki posamezniki in podružnice tujih podjetij v Sloveniji z naznanitvijo kaznivega dejanja posredujejo tudi podatke, ki nastanejo ali jih pridobijo pri ali v zvezi s svojo dejavnostjo, pa je z zakonom ali s sklepom pristojnega organa subjekta določeno, da jih morajo varovati kot zaupne oziroma da jih ne smejo razkriti drugim.«.

Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

36. člen

Za 147. členom se doda nov 147.a člen, ki se glasi:

»147.a člen

(1) Pristojno državno tožilstvo oškodovanca, ki je podal ovadbo, pouči o pravici in mu, če želi, izda pisno potrdilo o podaji ovadbe, ki vsebuje številko zadeve, čas in kraj podaje ovadbe, osebno ime, dan, mesec in leto rojstva, EMŠO, naslov ali prebivališče ovaditelja, navedbo kaznivega dejanja ter, če so znani, še podatke o času in kraju storitve kaznivega dejanja in kakršni koli škodi, ki naj bi jo povzročilo kaznivo dejanje in navedbo, da je ovaditelj oškodovanec. Oškodovanca se v potrdilu opozori tudi na dolžnost obveščanja o vsaki spremembi naslova ali prebivališča (66. člen) in pravico do prevzema pregona (60., 62. in 433. člen).

(2) Sprejem ovadbe se lahko potrdi tudi na kopiji sprejete pisne ovadbe ali na drugem dokumentu v primeru ustne ovadbe, če vsebuje podatke iz prejšnjega odstavka. Če oškodovanec ne želi potrdila, se izjava oškodovanca in opozorilo iz prejšnjega odstavka ustrezno zaznamujeta.

(3) Če je ovadba podana v elektronski obliki, preko telefona ali telefaksa, se oškodovanca pouči o pravicah in dolžnostih iz prvega odstavka ob prvem stiku s pristojnim državnim tožilstvom v predkazenskem ali kazenskem postopku.

(4) Oškodovancu, ki ne govori oziroma ne razume jezika v uradni rabi, se zagotovi potrebna jezikovna pomoč osebe, ki poleg jezika v uradni rabi razume oziroma govori jezik, ki ga razume oziroma govori oškodovanec, in ki je pripravljena spoštovati zaupnost podatkov, za katere izve pri nudenju jezikovne pomoči, če oseba, ki sprejme ovadbo, sama ne govori oziroma ne razume jezika, ki ga razume oziroma govori oškodovanec. Jezikovne pomoči ne more nuditi oseba, ki bi bila lahko prič v kazenskem postopku ali ki zaradi svoje povezanosti z osumljencem ali zaradi drugih utemeljenih razlogov za to ne bi bila primerna.

(5) Oškodovancu je treba na njegovo prošnjo zagotoviti prevod pisnega potrdila o podani ovadbi v jezik, ki ga razume.

(6) Po določbah prejšnjih odstavkov ravnajo tudi sodišče, policija in nepristojni državni tožilec, če sprejmejo ovadbo, ki jo je podal oškodovanec (tretji odstavek 147. člena). Stroški nudenja jezikovne pomoči po četrtem odstavku tega člena in stroški prevajanja po petem odstavku tega člena gredo v breme organa, pred katerim teče postopek oziroma ki nudi jezikovno pomoč in zagotavlja prevajanje.«.

37. člen

V drugem odstavku 148. člena se za besedilom »in storiti drugo, kar je potrebno« doda besedilo »v skladu z zakonskimi pooblastili in pristojnostmi«

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Policija lahko vabi osebe k sebi in od njih zbere obvestila in podatke ali jih zasliši. Vabi jih lahko pisno, neposredno ustno, po telefonu ali po elektronski poti. Osebi mora biti ob vabljenju pojasnjeno, zakaj in v kakšni vlogi je vabljen. Če se oseba vabi zaradi zbiranja obvestil, jo policija lahko prisilno privede, če jo vabi pisno in če pisno vabilo vsebuje poduk, da se jo, če na vabilo ne bo prišla, lahko prisilno privede. Če vabilo ni pisno, se o njem napravi uradni zaznamek. Ko ravna po določbah tega člena, policija ne sme oseb zasliševati kot obdolžencev, prič ali izvedencev, razen osumljenca v primeru iz 148.a člena tega zakona.«.

Sedmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Oseba, zoper katero je bilo uporabljeno kakšno dejanje ali ukrep iz drugega ali tretjega odstavka tega člena, ima pravico v roku treh dni pritožiti se pristojnemu državnemu tožilcu. Pristojni državni tožilec najkasneje v roku osmih dni ustno ali pisno obvesti pritožnika o tem, kar je ukrenil. Zoper obvestilo iz prejšnjega stavka ni dovoljena pritožba ali upravni spor.«.

Deveti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(9) Policija na podlagi zbranih obvestil in dokazov sestavi kazensko ovadbo ali dopolni prejeto kazensko ovadbo (četrti odstavek 147. člena) in jo pisno po pošti ali prek elektronskih komunikacijskih povezav pošlje pristojnemu državnemu tožilcu. V ovadbi ali poročilu za njeno

dopolnitev opiše ugotovljeno dejansko stanje in navede ter predloži zbrane dokaze in gradivo, ki je potrebno za odločitev državnega tožilca ali utegne biti koristno za uspešno izvedbo postopka, pri čemer v kazensko ovadbo ali poročilo v njeno dopolnitev ne vpiše vsebine izjav, ki so jih posamezne osebe dale pri zbiranju obvestil. Če policija naknadno izve za nova dejstva ali dokaze, mora zbrati potrebna obvestila in državnemu tožilcu poslati poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe.«.

V desetem odstavku se za besedilom »zbranih obvestil« doda besedilo »in dokazov ugotovi, da«.

38. člen

Za 148.a členom se doda nov 148.b člen, ki se glasi:

»148.b člen

Obvestila od oškodovanca zbira ista oseba. Obvestila od oškodovanca kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost, kaznivega dejanja nasilja v družini iz 191. člena kazenskega zakonika, drugega kaznivega dejanja s prvinami nasilja, storjenega proti bližnjemu, ali kaznivega dejanja, ki je bilo proti oškodovancu storjeno zaradi njegovega spola, na njegovo željo zbira oseba istega spola. Določbe tega člena se ne uporabljajo, če z zbiranjem obvestil ni mogoče odlašati ali če to preprečujejo začasni razlogi organizacijske narave.«.

39. člen

Četrty odstavek 149.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Kazniva dejanja, v zvezi s katerimi se lahko odredi ukrep tajnega opazovanja, so:

- 1) kazniva dejanja, za katera je v zakonu predpisana kazen zapora petih ali več let;
- 2) kazniva dejanja iz 2. točke drugega odstavka 150. člena tega zakona in kazniva dejanja protipravnega odvzema prostosti po 133. členu, zalezovanja po 134.a členu, grožnje po 135. členu, zlorabe osebnih podatkov po tretjem, četrtem, petem in šestem odstavku 143. člena, zaposlovanja na črno po drugem in tretjem odstavku 199. člena, goljufije po prvem, tretjem in četrtem odstavku 211. člena, prikrivanja po prvem, drugem in tretjem odstavku 217. člena, goljufije na škodo Evropske unije po 229. členu, napada na informacijski sistem po drugem, tretjem in četrtem odstavku 221. člena, ponareditve ali uničenja poslovnih listin po 235. členu, izdaje in neupravičene pridobitve poslovne tajnosti po prvem, drugem in tretjem odstavku 236. člena, zlorabe informacijskega sistema po 237. členu, zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu, ponarejanja listin po 251. členu, posebnega primera ponarejanja listin po 252. členu, zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu, izdaje tajnih podatkov po 260. členu, javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po 297. členu, prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu, onesnaženja pitne vode po prvem, tretjem, četrtem in šestem odstavku 336. člena, onesnaženja živil ali krme po prvem, tretjem, četrtem in šestem odstavku 337. člena ter mučenja živali po drugem, tretjem in četrtem odstavku 341. člena Kazenskega zakonika;
- 3) kaznivo dejanje pomoči storilcu po storitvi kaznivega dejanja po 282. členu Kazenskega zakonika, in sicer tudi zoper osebe iz četrtega odstavka 282. člena Kazenskega zakonika – za kazniva dejanja, ki so navedena v tem odstavku.«.

Štirinajsti odstavek se črta.

40. člen

149.b člen se spremeni tako, da se glasi:

»149.b člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje iz četrtega odstavka prejšnjega člena in je za odkritje, preprečitev ali dokazovanje tega kaznivega dejanja ali odkritje storilca treba pridobiti podatke o prometu v zvezi s komunikacijo osumljenca, oškodovanca ali oseb iz drugega odstavka prejšnjega člena, lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, da pristojnemu organu sporoči relevantne podatke v zvezi z omenjeno komunikacijo, ki obstajajo v času izdaje odredbe. Preiskovalni sodnik mora v odredbi opredeliti kategorije podatkov, ki jih zahteva. Odredba se operaterju oziroma ponudniku informacijskih storitev vroča v delu, ki se nanaša nanj.

(2) Predlog in odredba morata biti pisna in morata vsebovati podatke, ki omogočajo enolično identifikacijo komunikacijskega sredstva ali uporabnika, utemeljitev razlogov, relevantno časovno obdobje, za katerega se podatki zahtevajo, ostale pomembne okoliščine, ki narekujejo uporabo ukrepa, ter ustrezen rok za izvršitev. Identifikacija komunikacijskega sredstva mora biti dovolj natančna, da zahtevek omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb.

(3) Izjemoma, če pisne odredbe ni mogoče pravočasno pridobiti in če obstaja nevarnost, da bi zaradi odlašanja bilo ogroženo življenje ali zdravje ljudi, lahko preiskovalni sodnik na ustni predlog državnega tožilca odredi izvršitev ukrepa iz prvega odstavka tega člena z ustno odredbo neposredno operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe. O ustnem predlogu državnega tožilca preiskovalni sodnik napravi uradni zaznamek. Pisna odredba mora biti izdana najkasneje v 12 urah po izdaji ustne odredbe. Če se med izdelavo pisnega odpravka izkaže, da izrečeni ukrep ni bil upravičen, se vselej postopa po četrtem odstavku 154. člena tega zakona.

(4) Operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe svojemu uporabniku, naročniku ali tretjim osebam ne sme razkriti, da je ali da bo v skladu s tem členom posredoval določene podatke. Tega ne sme razkriti 24 mesecev po preteku meseca, v katerem se je zaključilo izvrševanje odredbe. Preiskovalni sodnik lahko z odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi.

(5) Na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati ali pridobiti podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije.«.

41. člen

Za 149.b členom se dodajo novi 149.c, 149.č, 149.d člen in 149.e člen, ki se glasijo:

»149.c člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katerega je predpisana kazen enega ali več let zavora in je za odkritje, preprečitev ali dokazovanje tega kaznivega dejanja ali odkritje storilca treba pridobiti podatke o prometu v zvezi s komunikacijo osumljenca, oškodovanca ali oseb iz drugega odstavka 149.a člena tega zakona ali če zakoniti uporabnik komunikacijskega sredstva s tem soglaša, lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, da začne z zavarovanjem potrebnih prometnih podatkov v zvezi s komunikacijo ter sporočanjem le-teh pristojnemu organu. Preiskovalni sodnik mora v odredbi natančno opredeliti kategorije podatkov, ki jih zahteva, in obdobje, za katero se ukrep odreja in ki ne sme biti daljše od treh mesecev. Preiskovalni sodnik lahko z novo odredbo odredi podaljšanje izvajanja ukrepa za tri mesece. Če je zoper komunikacijsko sredstvo odrejen tudi ukrep po 150. členu tega zakona lahko sodnik odreja ukrepe po tem členu za ves čas izvrševanja ukrepov iz 150. člena tega zakona zoper to komunikacijsko sredstvo. Odredba se operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe vroča v delu, ki se nanaša nanj.

(2) Predlog in odredba morata biti pisna in morata vsebovati podatke, ki omogočajo enolično identifikacijo komunikacijskega sredstva ali uporabnika, utemeljitev razlogov, relevantno časovno obdobje, za katerega se ukrep odreja, pogostost sporočanja podatkov pristojnemu organu ter ostale pomembne okoliščine, ki narekujejo uporabo ukrepa, vključno z obrazložitvijo sorazmernosti. Identifikacija komunikacijskega sredstva mora biti dovolj natančna, da zahtevek omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb.

(3) Z odredbo ni mogoče zahtevati posredovanja podatkov, ki se nanašajo na lokacijo komunikacijskega sredstva ali uporabnika, razen za kazniva dejanja iz četrtega odstavka 149.a člena tega zakona ali s soglasjem zakonitega uporabnika komunikacijskega sredstva.

(4) Operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe svojemu uporabniku, naročniku ali tretjim osebam ne sme razkriti, da je ali da bo v skladu s tem členom posredoval določene podatke. Tega ne sme razkriti 24 mesecev po preteku meseca, v katerem se je zaključilo izvrševanje odredbe. Preiskovalni sodnik lahko z odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi. Ne glede na določbe tega odstavka pa v primeru posredovanja podatkov na podlagi soglasja zakonitega uporabnika operater oziroma ponudnik storitve informacijske družbe v roku osem dni od posredovanja podatkov obvesti zakonitega uporabnika o izvršitvi odredbe.

(5) Na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati ali pridobiti podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije.

149.č člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno oziroma da se pripravlja kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in je za odkritje, preprečitev ali dokazovanje tega kaznivega dejanja ali odkritje storilca treba pridobiti naročniške podatke o lastniku ali uporabniku določenega

komunikacijskega sredstva ali storitve informacijske družbe ali obstoju in vsebini njegovega pogodbenega razmerja z operaterjem oziroma ponudnikom storitev informacijske družbe v zvezi z opravljanjem komunikacijske dejavnosti ali storitev informacijske družbe, lahko sodišče, državni tožilec oziroma policija od operaterja oziroma ponudnika storitev informacijske družbe v pisni obliki zahteva, da tudi brez privolitve posameznika, na katerega se ti podatki nanašajo, sporoči te podatke. Pisna zahteva mora vsebovati pravni pouk iz drugega odstavka tega člena in navedbo pristojnega sodišča. Državni tožilec oziroma policija morata v pisni zahtevi natančno opredeliti kategorije naročniških podatkov, ki jih zahtevata, prav tako pa mora pisna zahteva vsebovati pravni pouk iz drugega odstavka tega člena in navedbo pristojnega sodišča.

(2) Operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe lahko iz obrazloženih razlogov in na svoje stroške zahtevane podatke skupaj s kopijo zahteve namesto policiji ali državnemu tožilcu pisno posreduje pristojnemu sodišču. Sodišče po prejemu preveri zakonitost kategorij podatkov, ki so navedeni v zahtevi. V primeru, da zahteva vsebuje tudi podatke, ki niso naročniški podatki po prvem odstavku tega člena ali podatke, ki se jih v skladu s četrtrim odstavkom tega člena ne sme posredovati, prejete podatke uniči, sicer pa jih posreduje državnemu tožilcu ali policiji. V primeru uničenja preiskovalni sodnik o tem napravi uradni zaznamek, ki ga posreduje operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, vodi pristojnega okrožnega državnega tožilstva ali državnemu tožilcu, ministrstvu, ki je pristojno za nadzor nad delom policije, in policiji.

(3) Operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe svojemu uporabniku, naročniku ali tretjim osebam ne sme razkriti, da je ali da bo v skladu s tem členom posredoval določene podatke. Tega ne sme razkriti 24 mesecev po preteku meseca, v katerem so bili posredovani podatki. V primeru, da operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe v tem roku prejme sodno odredbo, ki se sklicuje na podatke, pridobljene z zahtevo po tem členu, se rok prepovedi razkritja te zahteve podaljša do izteka morebitnega roka iz prejete odredbe. Preiskovalni sodnik oziroma sodišče lahko z odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi.

(4) Na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati ali pridobiti prometnih podatkov, ki se nanašajo na katero koli določljivo komunikacijo, ali podatkov, za pridobitev katerih je potrebna obdelava podatkov, ki se lahko pridobijo samo na podlagi 149.b in 149.c člena tega zakona. Na podlagi tega člena prav tako ni mogoče zahtevati ali pridobiti podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije.

149.d člen

Ob vložitvi zasebne tožbe se lahko ne glede na določbe 434. člena tega zakona namesto imena in priimka obdolženca navedejo podatki, na podlagi katerih bi bil obdolženec določljiv ob smiselni uporabi prejšnjega člena. Če sodišče po prejšnjem členu pridobi podatke, se šteje, da je zasebna tožba že ob vložitvi vsebovala ime in priimek obdolženca.

149.e člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, in je za odkritje, preprečitev ali

dokazovanje tega kaznivega dejanja ali za odkritje storilca potrebno pridobiti podatke, ki se hranijo v elektronski obliki, in za pridobitev katerih je v skladu s tem ali drugim zakonom potrebna odredba sodišča, pa je verjetno, da bi lahko bili ti podatki do izročitve odredbe že izbrisani ali spremenjeni, lahko državni tožilec oziroma policija od imetnika, uporabnika ali operaterja oziroma ponudnika storitev informacijske družbe zahteva, da brez nepotrebne odlašanja ohrani podatke do prejema odredbe sodišča, vendar ne dlje kot trideset dni od izročitve zahteve dalje. Državni tožilec oziroma policija lahko rok z dodatno zahtevo podaljšata še za največ trideset dni. Če imetniku, uporabniku ali operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe v roku za ohranitev ni vročena sodna odredba, se ohranitev podatkov odpravi.

(2) Ohranitev podatkov o prometu oziroma podatkov o vsebini komunikacij pri operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, je mogoče zahtevati le zaradi odkritja, preprečitve ali dokazovanja kaznivega dejanja iz četrtega odstavka 149.a člena ali iz drugega odstavka 150. člena tega zakona oziroma zaradi odkritja storilca takšnega kaznivega dejanja.

(3) Imetnik, uporabnik ali operater oziroma drug ponudnik elektronske komunikacijske storitve mora na zahtevo poleg ohranitve zahtevanih podatkov državnemu tožilcu oziroma policiji brez nepotrebne odlašanja sporočiti tudi zadostno količino podatkov o prometu, da je mogoče ugotoviti identitete drugih operaterjev oziroma ponudnikov elektronskih komunikacijskih storitev, ki so sodelovali pri izvedbi komunikacij, oziroma ugotovitev komunikacijskih poti, po katerih so bile komunikacije izvedene.

(4) Zahteva iz prejšnjega odstavka mora biti pisna in mora vsebovati:

- 1) podatke, ki omogočajo identifikacijo podatkov, za katere se zahteva ohranitev: navedba uporabnika ali komunikacijskega sredstva za elektronski komunikacijski promet, na katerega se podatki v elektronski obliki nanašajo. Identifikacija mora biti dovolj natančna, da zahtevo omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb;
- 2) kategorije podatkov, za katere se zahteva ohranitev, ter časovno obdobje, na katerega se podatki nanašajo;
- 3) navedbo kaznivega dejanja, zaradi katerega se zahteva ohranitev;
- 4) ustrezen rok za izvršitev.

(5) Izjemoma, če pisne zahteve ni mogoče pravočasno izdati in obstaja nevarnost, da bi že v času do njene izdaje podatki lahko bili uničeni, lahko državni tožilec oziroma policija ohranitev odredi z ustno zahtevo. O podaji ustne zahteve napravi uradni zaznamek. Pisna zahteva mora biti izdana najkasneje v 24 urah po vročitvi ustne zahteve. Če pisna zahteva ni pravočasno izdana, se ohranitev podatkov odpravi.

(6) Kopija zahteve se priloži predlogu preiskovalnemu sodniku za izdajo odredbe za pridobitev ohranjenih podatkov v skladu z določbami tega zakona.

(7) Imetnik, uporabnik ali operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe posamezniku oziroma drugi osebi, na katerega se nanašajo podatki, katerih ohranitev se je zahtevalo, ne sme razkriti, da je v skladu s tem členom prejel zahtevo za ohranitev oziroma da je izvedel ohranitev njegovih podatkov. Tega ne sme razkriti do preteka roka, za katerega je bila zahtevana ohranitev. Če je bila izdana sodna odredba, se prepoved razkritja podaljša v skladu s pogoji, ki so določeni v primeru izdaje sodne odredbe.«.

Za 150. členom se dodata nova 150.a in 150.b člen, ki se glasita:

»150.a člen

(1) S posebnimi tehničnimi sredstvi za nadzor signala mobilne telefonije sme policija ugotavljati:

- 1) podatke, potrebne za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje za namen priprave ukrepa iz prvega odstavka 149.b člena tega zakona, prvega odstavka 149.c člena tega zakona ali ukrepa iz 1. točke prvega odstavka prejšnjega člena;
- 2) lokacijo komunikacijskega sredstva.

(2) Ukrep iz 1. točke prejšnjega odstavka se lahko odredi, če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj iz drugega odstavka prejšnjega člena, in če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da se za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja komunikacijsko sredstvo ali bo tako sredstvo uporabljeno, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da izvajanje ukrepa iz prvega odstavka 149.b člena tega zakona, prvega odstavka 149.c člena tega zakona oziroma ukrepa iz 1. točke prvega odstavka prejšnjega člena brez ugotavljanja podatkov, potrebnih za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje, ne bi bilo možno ali bi bilo povezano z nesorazmernimi težavami.

(3) Ukrep iz 2. točke prvega odstavka tega člena se lahko odredi le, če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj iz drugega odstavka prejšnjega člena ali kaznivega dejanja protipravnega odvzema prostosti po 133. členu Kazenskega zakonika, in če obstaja utemeljen sum, da se za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja določeno komunikacijsko sredstvo ali da bo tako sredstvo uporabljeno, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da odkrivanje lokacije storilca z drugimi ukrepi ne bi bilo možno ali bi bilo povezano z nesorazmernimi težavami.

(4) O izvedbi ukrepov in pregledu tehnične naprave iz prvega odstavka tega člena ter ugotovitvah se sestavi zapisnik, ki obsega:

- navedbo prepoznanih številke komunikacijskih sredstev, številke za elektronsko komuniciranje oziroma lokacij komunikacijskih sredstev;
- datum ter uro začetka in konca uporabe ukrepov iz prvega odstavka tega člena;
- podatke, ki omogočajo identifikacijo izvajalcev ukrepov;
- številko odredbe in sodišče, ki jo je izdalo;
- način izvedbe ukrepa;
- ugotovitve na podlagi izvajanja ukrepa in druge pomembne okoliščine.

(5) Osebni podatki oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci, pridobljeni z ukrepi iz prvega odstavka tega člena, se smejo obdelovati le, če je to iz tehničnih razlogov neizogibno potrebno za doseg cilja iz tega člena, in na način, da se najmanj posega v pravice teh oseb. Ti podatki se, razen za primerjavo podatkov pri ugotavljanju identitete številke za razpoznavo komunikacijskega sredstva, ne smejo uporabljati in jih je treba po prenehanju izvajanja ukrepa nemudoma izbrisati. O izbrisu se sestavi zapisnik, ki mora vsebovati tudi število izbranih podatkov.

(6) Ne smejo se uporabljati tehnična sredstva iz prvega odstavka tega člena, ki omogočajo ali bi lahko omogočala prisluškovanje in snemanje elektronskih komunikacij, prav tako se z njimi ne sme ugotavljati lokacija komunikacijskih sredstev oseb, ki niso osumljenci oziroma obdolženci.

(7) Če so bili ukrepi iz prvega odstavka tega člena izvršeni v nasprotju s prejšnjim odstavkom, sodišče ne sme opreti svoje odločbe na tako pridobljene podatke.

150.b člen

(1) Ukrep iz 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena se lahko odredi tudi takrat, ko je odkrivanje lokacije komunikacijskega sredstva, za katerega je verjetno, da ga uporablja obdolženec, nujno potrebno za izvedbo privedbe, hišnega pripora, pripora ali tiralice v postopku zaradi kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena tega zakona ali kaznivega dejanja protipravnega odvzema prostosti po 133. členu Kazenskega zakonika in je mogoče utemeljeno sklepati, da lokacije obdolženca ne bo mogoče odkriti z drugimi ukrepi.

(2) Pri izvedbi ukrepa iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo četrti do sedmi odstavek prejšnjega člena.«.

43. člen

V prvem odstavku 152. člena se:

- v napovednem stavku za besedilom »150.« dodata vejica in besedilo »150.a, 150.b« in

- 2. točka spremeni tako, da se glasi:

»2) utemeljitev oziroma ugotovitev razlogov za sum, da gre za izvrševanje, pripravo ali organizacijo v 150., 150.a, 150.b oziroma 151. členu tega zakona določenih kaznivih dejanj, pri ukrepu iz 150.b člena tega zakona pa se tudi navede, da je bila odrejena privedba, hišni pripor, pripor ali tiralica;«.

V drugem odstavku se za besedilom »150.« dodata vejica in besedilo »150.a, 150.b in 151.«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Izvajanje ukrepov iz 150. člena tega zakona, 1. točke prvega odstavka 150.a člena tega zakona in prejšnjega člena lahko traja največ en mesec, iz tehtnih razlogov pa se lahko njihovo trajanje podaljša vsakič za en mesec, vendar za ukrepe iz 150. člena tega zakona in 1. točke prvega odstavka 150.a člena tega zakona skupno največ šest mesecev, za ukrep iz prejšnjega člena pa skupno največ tri mesece. Izvajanje ukrepov iz 2. točke prvega odstavka 150.a člena tega zakona in 150.b člena tega zakona lahko traja največ en mesec.«.

V šestem odstavku se za besedilom »150.« dodata vejica in besedilo »150.a in 150.b«.

V sedmem odstavku se za besedilom »150.« dodata vejica in besedilo »150.a in 150.b«.

44. člen

Prvi odstavek 153. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Po prenehanju uporabe ukrepov iz 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155. in 155.a člena tega zakona mora policija vse izvode posnetkov, sporočil in vse predmete, pridobljene z uporabo teh ukrepov, skupaj s poročilom, ki obsega povzetek zbranih dokazov, predati državnemu tožilcu. V primeru uporabe ukrepov iz 150.a in 150.b člena tega zakona policija priloži tudi zapisnike po četrtem in petem odstavku 150.a člena tega zakona.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če državni tožilec izjavi, da ne bo začel kazenskega pregona zoper osumljenca ali če v roku dveh let po koncu izvajanja zadnjega od ukrepov, ki jih odreja državni tožilec, ne vložiti obtožnega akta niti ne predlaga, odredi ali izvede nobene aktivnosti, ukrepa oziroma preiskovalnega dejanja usmerjenega v pregon zoper osumljenca, preiskovalnemu sodniku preda tudi celotno gradivo, zbrano s temi ukrepi.«.

45. člen

Prvi odstavek 154. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Podatke, sporočila, posnetke ali dokazila, pridobljene z uporabo ukrepov iz 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155. in 155.a člena tega zakona, hrani sodišče zaradi uspešne izvedbe kazenskega postopka in zavarovanja pravice osumljenca oziroma obdolženca do obrambe, dokler se hrani kazenski spis, oziroma do uničenja po drugem odstavku tega člena.«.

Drugi odstavek se spremeni tako da se glasi:

»(2) Če državni tožilec izjavi, da ne bo začel kazenskega pregona zoper osumljenca ali če v roku dveh let po koncu izvajanja zadnjega od ukrepov iz 149.a, prvega odstavka 149.b., 149.c, 150., 150.a., 150.b., 151., 155. in 155.a člena tega zakona ne vložiti obtožnega akta niti ne predlaga, odredi ali izvede nobene aktivnosti, ukrepa oziroma preiskovalnega dejanja usmerjenega v pregon zoper osumljenca, se gradivo iz prejšnjega odstavka pod nadzorstvom preiskovalnega sodnika uniči. O uničenju napravi preiskovalni sodnik uradni zaznamek. Pred uničenjem preiskovalni sodnik o uporabi teh ukrepov obvesti oškodovanca. Če oškodovanec v skladu s 60. členom tega zakona prevzame pregon, se gradivo iz prejšnjega odstavka ne uniči. Pred uničenjem obvesti preiskovalni sodnik o uporabi teh ukrepov osumljenca, oziroma v primerih iz drugega ali devetega odstavka 149.a člena tega zakona, osebo, zoper katero se je ukrep izvajal, ki ima pravico seznaniti se s pridobljenim gradivom, v primerih večjega obsega tega gradiva pa s poročilom iz prvega odstavka 153. člena tega zakona. V primeru, ko so bili uporabljeni ukrepi iz drugega ali devetega odstavka 149.a člena tega zakona, in državni tožilec proti osumljencu začne kazenski pregon, preiskovalni sodnik najpozneje do vložitve obtožnice oziroma takoj po tem, ko je bila oseba, zaradi katere se je ukrep izvajal, prijeta, obvesti o uporabi teh ukrepov osebo, zoper katero so se ukrepi izvajali, ki ima pravico seznaniti se s pridobljenim gradivom. Če je mogoče utemeljeno sklepati, da bo zaradi seznanitve z gradivom nastala nevarnost za življenje in zdravje ljudi ali iz drugih tehtnih razlogov, lahko preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca ali po uradni dolžnosti odloči, da osumljenca, oziroma v primerih iz drugega ali devetega odstavka 149.a člena tega zakona, osebo, zoper katero se je ukrep izvajal, z delom vsebine ali s celotno vsebino pridobljenega gradiva ne bo seznanil. V primeru iz petega odstavka tega člena se osumljenca seznaniti z zapisnikom oziroma uradnim zaznamkom o uničenju podatkov.«.

V tretjem odstavku se za besedilom »149.a,« doda besedilo »149.b, 149.c,«, za besedilom »150.,« pa se doda besedilo »150.a, 150.b,«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če so bili ukrepi iz 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155., 155.a in 156. člena tega zakona izvršeni brez odredbe državnega tožilca (peti in deveti odstavek 149.a člena, prvi odstavek 155. člena, tretji odstavek 155.a člena) oziroma brez odredbe preiskovalnega sodnika (šesti odstavek 149.a člena, prvi in tretji odstavek 149.b člena, prvi odstavek 149.c člena, 150.a, 150.b in 153. člen, četrti odstavek 155.a člena, prvi odstavek 156. člena) ali senata (drugi odstavek 156.a člena) ali v nasprotju z njo ali če daljšega izvajanja ukrepov ni preveril senat (dvanajsti odstavek 149.a člena), sodišče ne sme opreti svoje odločbe na tako dobljene podatke, sporočila, posnetke ali dokazila.«.

Na koncu petega odstavka se doda besedilo, ki se glasi: »Če policija pri izvrševanju ukrepov iz 150., 151. in 155.a tega člena tega zakona spozna, da pridobljeni podatki, posnetki, sporočila ali dokazila vsebujejo podatke iz prvega odstavka 222.a člena tega zakona, mora z njimi brez nepotrebnega odlašanja seznaniti državnega tožilca in izvenobravnavnega sodnika. Izvenobravnavni sodnik lahko po zaslišanju državnega tožilca in ob smiselni uporabi določb tretjega in četrtega odstavka 222.a člena tega zakona odloči, da se ti podatki in vsi njihovi prepisi uničijo, če je to nujno zaradi zagotovitve varstva tajnosti ali zaupnosti pridobljenih podatkov. O naroku izvenobravnavni sodnik sestavi poseben zapisnik. Podatki se uničijo pod nadzorstvom izvenobravnavnega sodnika, ki o tem napravi uradni zaznamek.«.

V šestem odstavku se za besedilom »150.,« doda besedilo »150.a, 150.b,«.

46. člen

Prvi odstavek 156. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Preiskovalni sodnik lahko na obrazložen predlog državnega tožilca odredi banki, hranilnici, plačilni instituciji, družbi za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnici ali zastopniku, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družbi za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto, da mu, lahko pa tudi pristojnemu organu, sporoči zaupne podatke in pošlje dokumentacijo o stanju vlog in depozitov ter o stanju in prometu na računih ali drugih poslih osumljenca, obdolženca in drugih oseb, za katere je mogoče utemeljeno sklepati, da so udeležene v finančnih transakcijah ali poslih osumljenca ali obdolženca, če bi ti podatki utegnili biti dokaz v kazenskem postopku ali če so potrebni zaradi zasega predmetov ali zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi oziroma premoženja v vrednosti premoženjske koristi.«.

V drugem odstavku se črta beseda »ali«, za besedilom »družba za izdajo elektronskega denarja« se doda besedilo »oziroma podružnica ali zastopnik, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družba za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto«, za besedilom »preiskovalnemu sodniku« pa se doda besedilo »in pristojnemu organu, določenemu v odredbi«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Pod pogoji iz prvega odstavka tega člena lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi banki, hranilnici, plačilni instituciji, družbi za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnici ali zastopniku, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družbi za izdajo upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto, da tekoče spremlja finančno poslovanje osumljenca, obdolženca in drugih oseb, za katere je mogoče utemeljeno sklepati, da so udeležene v finančnih transakcijah ali poslih osumljenca ali obdolženca in da mu sproti sporoča zaupne podatke o transakcijah ali poslih, ki jih pri njih opravijo ali nameravajo opraviti navedene osebe. V odredbi preiskovalni sodnik določi rok, v katerem mu mora banka, hranilnica, plačilna institucija, družba za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnica ali zastopnik, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družba za izdajo upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto sporočiti podatke.«.

Peti in šesti odstavek se spremenita tako, da se glasita:

»(5) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno oziroma da se pripravlja kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in je za preprečitev ali odkritje tega kaznivega dejanja ali storilca treba pridobiti podatke o imetniku ali pooblaščenцу določenega ali določljivega plačilnega računa, hranilne vloge, denarnice za hrambo virtualne valute ali denarnega depozita, najemniku ali pooblaščenцу sefa ter o času, v katerem so bili oziroma so v uporabi, ali podatke o obstoju pogodbenega oziroma poslovnega razmerja z osumljeno osebo, ki ne zajemajo podatkov o premoženjskem stanju osumljenca oziroma o stanju vlog in depozitov ter o stanju in prometu na računih oziroma denarnici virtualne valute, lahko državni tožilec ali policija od banke, hranilnice, plačilne institucije, družbe za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnice ali zastopnika, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družbe za izdajo upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto, pisno zahteva, da tudi brez privolitve osebe, na katero se ti podatki nanašajo, brez odlašanja sporoči te podatke oziroma posreduje dokumentacijo, ki vsebuje te podatke, če ne vsebuje tudi podatkov o premoženjskem stanju osumljenca oziroma o stanju vlog in depozitov ter o stanju in prometu na računih.

(6) Banka, hranilnica, plačilna institucija, družba za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnica ali zastopnik, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družba za izdajo upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto svoji stranki ali tretji osebi ne sme razkriti, da je ali da bo podatke in dokumentacijo poslala preiskovalnemu sodniku, državnemu tožilcu ali policiji (prejšnji odstavek). Tega ne sme razkriti 24 mesecev po zaključku izvrševanja odredbe preiskovalnega sodnika oziroma posredovanja podatkov državnemu tožilcu ali policiji. Preiskovalni sodnik lahko z odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi.«.

47. člen

156.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»156.a člen

(1) Organ, ki je pristojen za izdajo pisne odredbe, s katero se odredi ali dovoli izvajanje ukrepov iz 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155., 155.a in 156. člena tega zakona, mora odločiti

najpozneje v 72 urah od prejetja pisnega predloga in svojo odločitev brez odlašanja sporočiti organu, ki je podal predlog.

(2) Če je za izdajo pisne odredbe iz prejšnjega odstavka pristojen preiskovalni sodnik, ki se ne strinja s pisnim predlogom državnega tožilca, z obrazloženim mnenjem zahteva, naj o tem odloči senat (šesti odstavek 25. člena), ki mora odločiti najpozneje v 72 urah od prejetja pisnega predloga in obrazloženega mnenja ter svojo odločitev brez odlašanja sporočiti državnemu tožilcu.«.

48. člen

V sedmem odstavku 157. člena se za besedilom »dokler traja pridržanje« črta vejica in doda besedilo »oziroma tri dni po koncu pridržanja,«.

49. člen

158.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»158.a člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, storila uradna oseba zaposlena v policiji, v z zakonom določenem pristojnem organu v ministrstvu, pristojnem za obrambo, ki ima pooblastila policije v predkazenskem postopku, ali uradna oseba, ki ima pooblastila policije v predkazenskem postopku in je napotena na misijo v tujini, ali uradna oseba Slovenske obveščevalno-varnostne agencije ali Obveščevalno varnostne službe ministrstva, pristojnega za obrambo, imajo policisti v Oddelku za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (v nadaljnjem besedilu: Posebni oddelek) pooblastila policije v predkazenskem postopku, ki jih določa ta zakon in vsa pooblastila, ki jih lahko izvršujejo uradne osebe iz prvega odstavka 158. člena tega zakona. Policisti Posebnega oddelka izvršujejo ta pooblastila tudi glede oseb, ki so imele v času storitve kaznivega dejanja status uradne osebe, pa jim je ta status kasneje prenehal.

(2) Policisti Posebnega oddelka in policija o razlogih za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje iz prejšnjega odstavka tega člena, nemudoma obvestijo pristojnega državnega tožilca iz Posebnega oddelka in mu redno poročajo o načrtovanju in poteku predkazenskega postopka.

(3) Državni tožilec iz prejšnjega odstavka usmerja in nadzoruje predkazenski postopek iz prejšnjih odstavkov ter odloča o njegovem poteku in končanju. Pravico ima vpogledati spise, sodelovati pri zbiranju dokazov in neposredno opravljati posamezna dejanja v postopku. Policisti Posebnega oddelka in policije delujejo po usmeritvah državnega tožilca.

(4) Posebni oddelek je v skladu z zakonom, ki ureja državno tožilstvo, pristojen tudi za obravnavo zadev, ki jih obravnava drugo okrožno državno tožilstvo, če so te zadeve vsebinsko povezane z zadevo, ki jo po določbah prvega odstavka tega člena obravnava Posebni oddelek.

(5) Posebni oddelek obvesti predstojnika organa, v katerem je zaposlena uradna oseba iz prvega odstavka tega člena, o zaključenem predkazenskem postopku. Če je treba uradni osebi iz prvega odstavka tega člena odvzeti pooblastila, pa predstojnika organa obvesti tudi že pred zaključkom predkazenskega postopka, kolikor to ne vpliva na uspešno izvedbo predkazenskega ali kazenskega postopka.«.

50. člen

V tretjem odstavku 160.a člena se na koncu odstavka doda besedilo, ki se glasi: »Po odredbi ali s predhodnim soglasjem državnega tožilca je lahko član specializirane preiskovalne skupine navzoč oziroma lahko svetuje državnemu tožilcu pri izvedbi posameznih preiskovalnih dejanj.«.

51. člen

Za tretjim odstavkom 161. člena se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Preden državni tožilec zavrže ovadbo za kaznivo dejanje, za katero je v zakonu predpisana kazen zapora več kot osem let, mora oškodovanca pisno seznaniti o nameri, da bo zavrgel ovadbo, ter mu navesti bistvene razloge za to odločitev in mu omogočiti, da se v roku 15 dni do njih pisno opredeli ter da posreduje morebitne dodatne podatke in dokaze glede utemeljenosti suma, da je osumljenec storil kaznivo dejanje. Oškodovanec svoje mnenje, podatke in dokaze posreduje državnemu tožilcu in vodi pristojnega okrožnega državnega tožilstva. Šteje se, da se oškodovanec ne želi opredeliti do namere o zavrženju, kolikor mu pisnega pojasnila ni mogoče vročiti, ker državnemu tožilstvu ni pravočasno posredoval spremembe naslova ali prebivališča (66. člen). Ta odstavek se ne uporablja za oškodovanca, ki je pravna oseba.«.

Dosedanji četrti odstavek, ki postane peti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Državni tožilec zavrže ovadbo, če so tudi po opravljenih dejanjih iz drugega do četrtega odstavka tega člena podane kakšne okoliščine iz prvega odstavka tega člena. V primeru iz prejšnjega odstavka se mora državni tožilec v sklepu o zavrženju ovadbe opredeliti tudi do mnenja oškodovanca.«.

Dosedanji peti odstavek postane šesti odstavek.

52. člen

Četrti odstavek 161.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če se vsebina sporazuma nanaša na opravljanje dela v splošno korist, izvajanje sporazuma pripravi in vodi organ, ki je pristojen za probacijo, ali center za socialno delo, ob sodelovanju poravnalca, ki je vodil poravnavanje, in državnega tožilca.«.

V petem odstavku se beseda »treh« nadomesti z besedo »šestih«.

Za šestim odstavkom se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Pravila o poravnavanju predpiše minister, pristojen za pravosodje, v soglasju z ministrom, pristojnim za delo, družino in socialne zadeve.«.

53. člen

V prvem odstavku 162. člena se:

- 2. točka spremeni tako, da se glasi:

»2) plačilo določenega prispevka v korist javne ustanove ali na namensko proračunsko postavko za pomoč žrtvam in povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj ali v korist nevladne organizacije v javnem interesu, kot jo določa zakon, ki opredeljuje nevladno organizacijo;«

- 3. točka spremeni tako, da se glasi:

»3) oprava kakšnega dela v splošno korist;« in

- 7. točka spremeni tako, da se glasi:

»7) upoštevanje izrečene prepovedi približevanja oškodovancu ali kakšni drugi osebi, kar obsega tudi prepoved navezovanja stikov z njo na kakršen koli način, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev, oziroma upoštevanje prepovedi dostopa na posamezne kraje.«.

V tretjem odstavku se besedilo »pripravijo in vodijo centri za socialno delo« nadomesti z besedilom »pripravi in vodi organ, ki je pristojen za probacijo, ali center za socialno delo«, na koncu odstavka pa se doda besedilo, ki se glasi: »Za izvedbo naloge iz 3. točke prvega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij, o opravljanju dela v splošno korist, če ni s tem zakonom ali splošnimi navodili iz šestega odstavka tega člena določeno drugače.«.

54. člen

Na koncu prvega odstavka 163.a člena se na koncu besedila pika nadomesti z vejico in doda besedilo »oškodovanca pa seznaniti s pomenom in posledicami odloženega pregona ter z njegovimi pravicami.«.

V drugem odstavku se besedilo »oškodovanca pa o njegovih pravicah« nadomesti z besedilom »oškodovanca pa s pomenom in posledicami možnih odločitev iz prejšnjega stavka ter z njegovimi pravicami.«.

55. člen

V prvem odstavku 165.a člena se besedilo »določeno preiskovalno dejanje, če je oprava takega dejanja potrebna«, nadomesti z besedilom »eno ali več posameznih preiskovalnih dejanj, če je to potrebno«.

56. člen

Četrty odstavek 178. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Državni tožilec, obdolženec in zagovornik so lahko navzoči pri zaslišanju priče. Preiskovalni sodnik lahko odredi, da se obdolženec odstrani z zaslišanja, če priča v njegovi navzočnosti ne želi izpovedati ali če okoliščine kažejo, da v njegovi navzočnosti ne bo govorila resnice ali v primeru, če bo po zaslišanju priče potrebno opraviti sodno prepoznavo. Obdolženec ne sme biti navzoč pri zaslišanju

priče, mlajše od 15 let, ki je oškodovanec katerega izmed kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona. Oškodovanec sme biti navzoč pri zaslišanju priče samo, če je verjetno, da priča ne bo prišla na glavno obravnavo. Preiskovalni sodnik lahko v posameznem primeru dovoli, da so zaradi zaščite integritete priče, mlajše od 15 let, ki je oškodovanec katerega izmed kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, med njenim zaslišanjem navzoče tudi druge osebe.«.

57. člen

V 188. členu se besedilo »obdolženca ali oškodovanca« nadomesti z besedilom »obdolženca, oškodovanca ali priče«.

58. člen

V drugem odstavku 193. člena se za besedilom »če ne pride;« doda besedilo »pouk o dolžnosti primerno opravičiti svoj izostanek (peti in šesti odstavek tega člena);«.

Za četrtem odstavkom se dodata nova peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Sodišče lahko opraviči izostanek obdolžencu, če so za to opravičljivi razlogi, ki onemogočajo njegov prihod na sodišče, kot so smrt bližnjega, zdravstveni razlogi, naravna nesreča ali neodložljiva obveznost, katere neizpolnitev ima za posledico nastanek pomembne škode.

(6) Obdolženec mora opravičilo vložiti pri sodišču, pred katerim teče postopek, vsaj 48 ur pred narokom, na katerega je vabljen, razen če razlog nastane kasneje in ga ni bilo mogoče predvideti. Če se vabilu ne odzove zaradi zdravstvenih razlogov, jih sodišče upošteva le, če je bolezen ali poškodba nenadna in nepredvidljiva ter mu onemogoča prihod na sodišče ali sodelovanje pri dejanju v kazenskem postopku. Obdolženec mora predložiti zdravniško opravičilo, izdano na obrazcu, v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo. Sodišče lahko zahteva presojo upravičenosti izdaje zdravniškega opravičila pri imenovanem zdravniku Zavoda za zdravstveno zavarovanje v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo. Stroški, ki nastanejo zaradi presoje, v primeru upravičene izdaje zdravniškega opravičila bremenijo Zavod za zdravstveno zavarovanje, v primeru neupravičene izdaje pa gredo v breme obdolženca.«.

Dosedanji peti odstavek postane sedmi odstavek.

59. člen

V prvem odstavku 194. člena se za besedilom »ne opraviči« črta vejica in doda besedilo »(peti in šesti odstavek prejšnjega člena),«.

60. člen

V drugem odstavku 195.a člena se za besedo »prekoračiti« črta podpičje in doda besedilo »oziroma obdolžencu prepove navezovati stike z osebo na kakršen koli način, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev;«.

V tretjem odstavku se za besedo »obdolženec« črta vejica in doda besedilo »oziroma prepoved navezovanja stikov na kakršen koli način, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev,«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Glede nadzorovanja izvajanja ukrepa prepovedi približanja določenemu kraju ali osebi in ravnanja v primeru njegove kršitve se smiselno uporabljajo določbe petega in šestega odstavka 199.a člena tega zakona.«.

61. člen

V prvem odstavku 211. člena se za besedo »pripornikov« doda besedilo »in obveščanja oškodovancev o izpustitvi in pobegu pripornikov«, za besedo »pripornikih« pa se doda besedilo »in oškodovancih«.

Na koncu drugega odstavka se pika nadomesti s podpičjem in se doda nova 6. točka, ki se glasi:

»6. podatke o oškodovancu, ki je zahteval obveščanje o izpustitvi in pobegu pripornika:

- podatki o zahtevi za obveščanje;

- ime in priimek, poštni naslov, elektronski naslov, telefonska številka, številka telefaksa oziroma drugi kontaktni podatki.«.

Na koncu tretjega odstavka se doda besedilo, ki se glasi: »Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij zbira osebne podatke za zbirke podatkov o oškodovancu iz 6. točke prejšnjega odstavka od policije, državnega tožilstva, centra za socialno delo in sodišča (četrty odstavek 65.a člena), lahko pa tudi neposredno od oškodovanca.«.

V petem odstavku se za besedo »pripornikih« doda besedilo »in oškodovancih«.

62. člen

V prvem odstavku 211.a člena se za besedilom »zaradi varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin pripornikov,« doda besedilo »obveščanja oškodovancev o izpustitvi in pobegu pripornikov,«.

V drugem odstavku se za besedo »pripornikih« doda besedilo »in oškodovancih«.

V četrtem odstavku se besedilo »Davčne uprave« nadomesti z besedilom »Finančne uprave Republike Slovenije«.

63. člen

V tretjem odstavku 212. člena se za besedo »discipline« dodata vejica in besedilo »prezasedenosti zavoda«.

64. člen

Za 212. členom se doda nov 212.a člen, ki se glasi:

»212.a člen

(1) Pripornicam, ki so noseče ali so rodile, se zagotovi ustrezno zdravstveno varstvo.

(2) Otrok pripornice sme do dopolnjenega drugega leta starosti na njeno zahtevo bivati skupaj z njo, če je to v njegovo največjo korist, zlasti za njegovo duševno stabilnost ali zdravstveno stanje. O tem, ali otrok ostane s pripornico ali se ji ga pripelje, v roku treh dni od prejetja zahteve odloči direktor zavoda, ki lahko pridobi mnenje pristojnega centra za socialno delo, kateremu pred tem posreduje potrebne podatke. Direktor zavoda po uradni dolžnosti spremeni odločitev, če je to v največjo korist otroka.

(3) Zoper odločbo iz prejšnjega odstavka, s katero direktor zavoda ne dovoli bivanja otroka skupaj s pripornico, se pripornica in zakoniti zastopnik otroka lahko pritožita v roku treh dni od seznanitve z odločbo. Odločba se posreduje pristojnemu centru za socialno delo, ki jo vroči zakonitemu zastopniku. Pritožba ne zadrži izvršitve. O pritožbi v roku treh dni po prejetju pritožbe odloča generalni direktor Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, ki pridobi mnenje pristojnega centra za socialno delo, kateremu pred tem posreduje potrebne podatke. Odločbe po tem in prejšnjem odstavku se izdajajo z uporabo določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

(4) Pripornici in otroku, ki biva z njo, se zagotovijo ustrezno zdravstveno varstvo ter pogoji za nego in vzgojo otroka.

(5) Pripornica, ki ima pri sebi otroka, biva ločeno od ostalih pripornic, razen če to ni v največjo korist otroka.

(6) Načrt za varstvo in nego otroka v času, ko pripornica zaradi sodelovanja na obravnavi ali drugih obveznosti tega sama ne zmore, pripravi pristojni center za socialno delo v sodelovanju s pripornico in zavodom.«.

65. člen

V prvem odstavku 213.b člena se drugi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Preiskovalni sodnik s sklepom prepove posamezne obiske, če bi zaradi tega lahko nastala škoda za postopek.«.

66. člen

V prvem odstavku 213.c člena se drugi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Disciplinsko kazen sme po zaslišanju pripornika izreči preiskovalni sodnik oziroma predsednik senata.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Za disciplinske prestopke se lahko izreče disciplinska kazen začasnega odvzema predmetov, razen stvari za osebno rabo, stvari za vzdrževanje higiene, sredstev za spremljanje javnih medijev, tiskovine, strokovne in druge literature in denarja.«.

67. člen

Prvi odstavek 213.č člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ni drugače določeno, se glede spremljanja, zasledovanja, nadziranja, zagotavljanja varnosti, vzdrževanja reda in discipline, uporabe prisilnih sredstev in disciplinskega kaznovanja za pripornike smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij, in na njegovi podlagi izdanih predpisov.«.

Drugi odstavek se črta.

68. člen

Prvi odstavek 215. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Preiskavo na obrazložen pisni predlog upravičenega tožilca odredi preiskovalni sodnik z obrazloženo pisno odredbo. Če se preiskovalni sodnik ne strinja s pisnim predlogom upravičenega tožilca, z obrazloženim mnenjem zahteva, naj o tem odloči senat (šesti odstavek 25. člena), ki mora odločiti najpozneje v 72 urah od prejetja pisnega predloga in obrazloženega mnenja ter svojo odločitev brez odlašanja sporočiti upravičenemu tožilcu.«.

69. člen

Na koncu prvega odstavka 216. člena se doda besedilo, ki se glasi: »Če tisti, čigar stanovanje ali prostor se preiskuje ali njegov zastopnik ni dosegljiv, mu postavi sodišče pooblaščenca po uradni dolžnosti izmed odvetnikov.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če se opravi preiskava v prostorih državnih organov, podjetij ali drugih pravnih oseb, se povabi njihov predstojnik, naj bo pri preiskavi navzoč. Če se opravi preiskava v prostorih Državnega zbora Republike Slovenije ali Državnega sveta Republike Slovenije, se povabi predstavnik zbora ali sveta, naj bo pri preiskavi navzoč. Če se v Državnem zboru Republike Slovenije opravi preiskava v prostorih poslanske skupine, parlamentarne preiskovalne komisije ali pristojnega delovnega telesa Državnega zbora za nadzor obveščevalno-varnostnih služb, se povabi predstavnik Državnega zbora ter predstavnik navedene skupine ali telesa, da naj bo navzoč pri preiskavi.«.

70. člen

Peti odstavek 218. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Kadar opravijo policisti preiskavo brez odredbe, morajo o tem nemudoma podati poročilo državnemu tožilcu, če postopek že teče, pa tudi preiskovalnemu sodniku.«.

71. člen

Prvi odstavek 219.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Preiskava elektronskih in z njo povezanih naprav ter nosilcev elektronskih podatkov (elektronska naprava), vključno s preko omrežja povezanimi in dosegljivimi informacijskimi sistemi, kjer so shranjeni podatki, se zaradi pridobitve podatkov v elektronski obliki lahko opravi, če so podani utemeljeni razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje in je podana verjetnost, da elektronska naprava vsebuje elektronske podatke:

- na podlagi katerih je mogoče osumljenca ali obdolženca identificirati, odkriti ali prijeto ali odkriti sledove kaznivega dejanja, ki so pomembni za kazenski postopek, ali
- ki jih je mogoče uporabiti kot dokaz v kazenskem postopku.«

Na koncu drugega odstavka se doda besedilo, ki se glasi:

»Preiskava elektronske naprave, zasežene odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku, se lahko opravi le na podlagi sodne odredbe, ki je obrazložena v skladu s šestim odstavkom 220. člena tega zakona.«.

V petem odstavku se besedilo »shranjene ali kopirane« nadomesti z besedo »zavarovane«.

V šestem odstavku se besedilo »razen če gre za osumljenca ali obdolženca ali osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen) ali se je v skladu s tem zakonom odrekla pričevanju (236. člen)« nadomesti z besedilom »razen če gre za osumljenca, obdolženca, osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen), ali osebo, ki se lahko odreče pričevanju (236. člen).«.

Za osmim odstavkom se dodajo novi deveti, deseti in enajsti odstavek, ki se glasijo:

»(9) Če je treba opraviti preiskavo elektronske naprave, ki je bila zasežena in podatki na njej zavarovani ter zapečateni na podlagi sedmega odstavka 223.a člena tega zakona in ob smiselni uporabi petega odstavka 220. člena tega zakona, jo v prostorih sodišča oziroma v drugih prostorih, če je to potrebno zaradi uporabe tehničnih sredstev pri preiskavi, opravi izvedenec. Izvedenec s posebno odredbo postavi izvenobravnavni sodnik, če ga ni postavil že preiskovalni sodnik (sedmi odstavek 223.a člena). Z odredbo določi tudi morebitno uporabo drugih prostorov. Preiskava elektronske naprave se opravi ob smiselni uporabi drugega in tretjega odstavka 222. člena tega zakona.

(10) Na preiskavo iz prejšnjega odstavka izvenobravnavni sodnik povabi tudi zagovornika, če je bila elektronska naprava zasežena osumljencu ali obdolžencu, in zastopnika tistega, ki mu je bila elektronska naprava zasežena, če ga ima, predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije pa, če je bila elektronska naprava zasežena odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku. Navedene osebe lahko ugovarjajo, da so se pri preiskavi našli podatki iz prvega odstavka 222.a člena tega zakona. Ob tem sme izvenobravnavni sodnik odrediti, da je treba najdene podatke obravnavati kot posebej zaščitene podatke ter določiti druge potrebne ukrepe, kot so: prepoved prepisovanja podatkov, razen če je to neogibno zaradi izdelave izvida in mnenja, določitev načina obdelovanja podatkov in drugi, tudi tehnični ukrepi, s katerimi se zagotovi varstvo tajnosti ali zaupnosti podatkov ter prepreči prekomerno poseganje v pravice oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci. Pri preiskavi se uporabljajo določbe tega zakona o izvedenstvu. Policija pri izvedbi preiskave ne sme sodelovati.

(11) Najdeni podatki se pregledajo ob uporabi določb drugega do šestega odstavka 222.a člena tega zakona.«.

Dosedanji deveti odstavek, ki postane dvanajsti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(12) Če se pri preiskavi najdejo podatki, ki niso v zvezi s kaznivim dejanjem, zaradi katerega je bila preiskava odrejena, temveč kažejo na drugo kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, se to navede v zapisniku in takoj sporoči državnemu tožilcu, da začne kazenski pregon. Ti podatki pa se takoj uničijo, če državni tožilec spozna, da ni razloga za kazenski pregon in tudi ne kakšnega drugega zakonskega razloga, da bi se morali podatki hraniti. O uničenju se sestavi zapisnik.«.

Dosedanja deseti in enajsti odstavek postaneta trinajsti in štirinajsti odstavek.

72. člen

Drugi odstavek 220. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Kdor ima take predmete, jih mora na zahtevo policije, državnega tožilca ali sodišča, ki mora predmete določno ali določljivo opredeliti, izročiti. Če noče izročiti predmetov niti na zahtevo sodišča, se sme kaznovati z denarno kaznijo, določeno v prvem odstavku 78. člena tega zakona, če tega še vedno noče storiti, pa se sme zapreti. Zapor traja do izročitve predmetov ali do konca kazenskega postopka, vendar največ deset dni. Ne sme se kaznovati ali zapreti oseba, ki ima položaj osumljenca, obdolženca, oseba, ki v postopku ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen), ali oseba, ki se v postopku lahko odreče pričevanju (236. člen).«.

Za petim odstavkom se dodata nova šesti in sedmi odstavek, ki se glasita:

»(6) Sodna odredba, na podlagi katere se zasežejo predmeti ali spisi odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku, mora vsebovati obrazložitev, iz katere je razvidno, da se ne nanaša na spise ali predmete iz 1. točke prvega odstavka 222.a člena tega zakona, in obrazložitev, iz katere je razvidno, da iskanih podatkov, ki morajo biti v odredbi določeno ali določljivo opredeljeni in ki se nanašajo na določen predkazenski ali kazenski postopek, dejansko ni mogoče učinkovito pridobiti na drug način. Sodna odredba se pred zasegom vroči tudi Odvetniški zbornici Slovenije, ki mora v največ dveh urah od obvestila o preiskovalnem dejanju zagotoviti navzočnost svojega predstavnika pri zasegu. Če je zaseg opravljen v okviru preiskave odvetniške pisarne, se glede navzočnosti predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije smiselno uporablja določba zakona, ki ureja odvetništvo, o navzočnosti predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije pri preiskavi odvetniške pisarne.

(7) Če tisti, ki so mu bili predmeti ali spisi zaseženi, njegov zastopnik ali pooblaščenec (prvi odstavek 216. člena), odvetnik (drugi odstavek 215. člena), druga navzoča oseba (četrti in peti odstavek 216. člena) oziroma predstavnik Odvetniške zbornice Slovenije pri zasegu izjavi, da gre za predmete ali spise iz prvega odstavka 222.a člena tega člena, je treba ravnati po določbah 222.a člena tega zakona.«.

73. člen

Za 222. členom se doda nov 222.a člen, ki se glasi:

»222.a člen

(1) Zaseženi predmeti in spisi se vselej dajo v ovitek, zapečatijo in izročijo v hrambo izvenobravnavnemu sodniku, če je verjetno:

1) da je predmete, spise ali podatke, ki jih vsebujejo zaseženi predmeti ali spisi, zagovorniku zaupal osumljenec ali obdolženec (2. točka 235. člena) ali

2) da bi oseba, ki so ji bili predmeti ali spisi zaseženi, z njihovo izročitvijo ali posredovanjem podatkov, ki jih ti vsebujejo, lahko prekršila dolžnost varovanja tajnosti spovedi (4. točka prvega odstavka 236. člena), dolžnost varovanja poklicne tajnosti (5. točka prvega odstavka 236. člena) ali dolžnost varovanja novinarske zaupnosti (6. točka prvega odstavka 236. člena).

(2) Popis in pregled predmetov ali listin iz prejšnjega odstavka se opravi na naroku ob smiselni uporabi drugega in tretjega odstavka prejšnjega člena. Na narok izvenobravnavni sodnik povabi tudi državnega tožilca, zagovornika, če so bili predmeti ali spisi zaseženi osumljencu ali obdolžencu, in zastopnika tistega, ki so mu bili predmeti ali spisi zaseženi, če ga ima, osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (2. točka 235. člena) in osebo, ki se lahko odreče pričevanju (4., 5. in 6. točka prvega odstavka 236. člena), lahko pa povabi tudi policiste, ki so izvedli zaseg. Če so zaseženi predmeti ali spisi odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku, se povabi tudi predstavnik Odvetniške zbornice Slovenije. Policisti, ki so izvedli zaseg, in državni tožilec, se ne smejo seznaniti z vsebino zaseženih predmetov ali spisov.

(3) Če izvenobravnavni sodnik pri pregledu predmetov ali spisov, zaseženih odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku, ugotovi, da je predmete, spise ali podatke, ki jih ti vsebujejo, odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku zaupal osumljenec ali obdolženec kot svojemu zagovorniku (1. točka prvega odstavka tega člena), se ti deloma ali v celoti nemudoma ponovno zapečatijo in po pravnomočnosti sklepa iz šestega odstavka tega člena, s katerim je bilo zahtevi ugodeno, vrnejo osebi, kateri so bili zaseženi, razen če osumljenec ali obdolženec ne izjavi drugače ali če so podani zakonski razlogi, da bi se morali predmeti ali spisi vzeti (498. člen).

(4) Če izvenobravnavni sodnik pri pregledu predmetov in spisov ugotovi, da ti vsebujejo podatke iz 2. točke prvega odstavka tega člena in niso bili zaseženi skladno z ustavno in zakonito zahtevo ali nalogom oziroma da za zaseg predmetov ali listin tudi niso bili izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 164. člena tega zakona, se ti popišejo, nato pa nemudoma deloma ali v celoti ponovno zapečatijo ter po pravnomočnosti sklepa iz šestega odstavka tega člena, s katerim je bilo zahtevi ugodeno, vrnejo osebi, kateri so bili zaseženi, razen v primerih iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona ali če so podani zakonski razlogi, da bi se morali predmeti ali spisi vzeti (498. člen), ali če so izpolnjeni pogoji, določeni v zakonu, pod katerimi so te osebe odvezane dolžnosti varovanja tajnosti oziroma so dolžne posredovati zaupne podatke pristojnim organom.

(5) Pri postopanju na podlagi tretjega in četrtega odstavka tega člena sme izvenobravnavni sodnik po potrebi odrediti tudi, da morajo osebe, ki so se s podatki seznanile, te ohraniti v tajnosti.

(6) O zahtevi tistega, ki so mu bili predmeti ali spisi iz prvega odstavka tega člena zaseženi, njegovega zastopnika, zagovornika oziroma predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije za vrnitev podatkov ali njihovem izbrisu iz kazenskega spisa, odloči izvenobravnavni sodnik z obrazloženim sklepom, iz katerega ne sme izhajati vsebina zaupnih podatkov oziroma vsebina podatkov, za katere vložnik zahteve zatrjuje, da so zaupni. Zoper sklep, s katerim izvenobravnavni sodnik zahtevo zavrne, se lahko pritoži vložnik zahteve. Zoper sklep, s katerim izvenobravnavni sodnik zahtevi ugodi, se lahko pritoži državni tožilec, ki se pri tem ne sme seznaniti z zaupnimi podatki oziroma s podatki, za katere vložnik zahteve v svoji pritožbi zatrjuje, da so zaupni. O pritožbi odloči višje sodišče v roku osmih dni. Iz sklepa višjega sodišča ne sme izhajati vsebina zaupnih podatkov oziroma podatkov, ki bi bili glede na odločitev višjega sodišča lahko zaupni. Po pravnomočnosti sklepa, s katerim je zahteva zavrnjena, se predmeti oziroma spisi vrnejo državnemu tožilcu oziroma policiji.«.

74. člen

V drugem odstavku 223.a člena se za besedilom »državnega tožilca« beseda »in« nadomesti z vejico, besedilo »oziroma uporabnika elektronske naprave, če je znan.« pa se nadomesti z besedilom »in znanega ter dosegljivega uporabnika elektronske naprave.«.

V tretjem odstavku se besedilo »razen če gre za osumljenca, obdolženca ali osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen) ali se je v skladu s tem zakonom odrekla pričevanju (236. člen)« nadomesti z besedilom »razen če gre za osumljenca, obdolženca, osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen) ali osebo, ki se lahko odreče pričevanju (236. člen).«.

V četrtem odstavku se za besedo »imetnika« doda besedilo »in znanega ter dosegljivega uporabnika«.

V petem odstavku se za besedilom »kontrolna vrednost« črta vejica in doda besedilo »in metoda njenega izračuna,«.

V šestem odstavku se za besedo »Zaseg« doda besedilo »elektronske naprave«.

Za šestim odstavkom se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Pri zasegu elektronske naprave in zavarovanju podatkov se smiselno uporabljata šesti in sedmi odstavek 220. člena tega zakona, pri čemer se v primeru iz sedmega odstavka 220. člena tega zakona zavarovani podatki ne smejo pregledovati ali preiskovati. Če podatkov odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku ni mogoče zaseči in zavarovati, ne da bi se prej pregledali ali preiskali, to lahko stori le preiskovalni sodnik ali sodni izvedenec, ki ga postavi on. Tako zavarovani podatki se izročijo v hrambo sodišču.«.

V dosedanjem sedmem odstavku, ki postane osmi odstavek, se beseda »zaseženih« nadomesti z besedo »zavarovanih«.

V dosedanjem osmem odstavku, ki postane deveti odstavek, se za besedo »imetnik« doda besedilo »in znan ter dosegljiv uporabnik«.

75. člen

V prvem odstavku 227. člena se prvi stavek spremeni tako, da se glasi: »Ko se obdolženec zaslišuje prvič, ga je treba vprašati za ime in priimek in morebitni vzdevek, tudi prejšnje osebno ime, če je bilo spremenjeno, kje je rojen, kje stanuje, dan, mesec in leto rojstva, EMŠO, državljanstvo, poklic, funkcije na državni ali samoupravni lokalni ravni, kakšne so njegove družinske razmere, ali je pismen, katere šole ima, oziroma ali je podčastnik, častnik ali vojaški uslužbenec, kakšni so njegov osebni dohodek in njegove premoženjske razmere, ali je bil že obsojen, pa obsodba še ni bila izbrisana, kdaj in zakaj, in ali je in kdaj izrečeno kazen prestal, ali teče zoper njega postopek za kakšno drugo kaznivo dejanje, če je mladoleten, pa tudi, kdo je njegov zakoniti zastopnik.«.

76. člen

V 235. členu se v 1. točki besedilo »uradne ali vojaške tajnosti« nadomesti z besedilom »tajnih podatkov«.

77. člen

Na koncu prvega odstavka 236. člena se pika nadomesti s podpičjem in doda nova 6. točka, ki se glasi:

»6) urednik, novinar ali avtor prispevka glede razkritja vira informacij, razen če je razkritje nujno za preprečitev neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi ali za preprečitev izvršitve kaznivega dejanja, za katerega je predpisana kazen treh ali več let zapora ali kaznivega dejanja pridobivanja oseb, mlajših od petnajst let, za spolne namene po 173.a členu, prikazovanja, posesti, izdelave in posredovanja pornografskega gradiva po 176. členu ali zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu Kazenskega zakonika.«.

Tretji odstavek 236. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Mladoletne osebe, ki glede na svojo starost in duševno razvitost ne more razumeti pomena pravice, da ni dolžna pričati, ni dovoljeno zaslišati kot priče, razen če to zahteva sam obdolženec. Ne glede na prejšnji stavek lahko sodišče takšno osebo zasliši, če teče zoper obdolženca postopek zaradi katerega izmed kaznivih dejanj po tretjem odstavku 65. člena tega zakona, in če oceni, da je to v njeno največjo korist.«.

78. člen

V 237. členu se besedilo »ali če je bil zaslišan mladoletnik, ki ni mogel razumeti pomena pravice, da ni dolžan pričati,« nadomesti z besedilom »ali če je bil v nasprotju s tretjim odstavkom 236. člena tega zakona zaslišana mladoletna oseba, ki ni mogla razumeti pomena pravice, da ni dolžna pričati,«.

79. člen

V prvem odstavku 239. člena se za besedilom »navedba, da se vabi kot priča,« doda besedilo »pouk o dolžnosti primerno opravičiti svoj izostanek (peti in šesti odstavek 193. člena),«.

80. člen

V tretjem odstavku 240. člena se za besedilom »dan, mesec in leto rojstva« dodata vejica in beseda »EMŠO«, za besedilom »v 5.« pa se doda besedilo »in 6.«.

Dodata se nova peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Zaslišanje priče, ki je oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti, se glede na njene osebne okoliščine lahko opravi s pomočjo strokovnjaka ustrezne stroke, navzoča pa je lahko tudi oseba, ki jo priča sama izbere, razen če bi bilo to v nasprotju z interesi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka ali koristmi priče.«.

(6) Zaslišanje priče, ki je oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti, se glede na njene osebne okoliščine lahko opravi v posebej prilagojenih prostorih. Zaslišanje priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, se opravi v posebej prilagojenih prostorih, razen če to ni potrebno zaradi opravičljivih razlogov, ki jih mora sodišče posebej obrazložiti.«.

81. člen

V prvem odstavku 240.a člena se v 2. točki besedilo »uradno tajnost« nadomesti z besedilom »podatke, ki zaradi interesov postopka niso javno dostopni«.

V tretjem, petem in šestem odstavku se besedilo »uradna tajnost« nadomesti z besedilom »podatki, ki zaradi interesov postopka niso javno dostopni«.

82. člen

V prvem odstavku 244. člena se za besedilom »ne opraviči« črta vejica in doda besedilo »(peti in šesti odstavek 193. člena),«.

V drugem odstavku se beseda »mesec« nadomesti z besedo »deset«.

83. člen

245. člen se spremeni tako, da se glasi:

»245. člen

Ogled se opravi, kadar je za ugotovitev ali razjasnitev kakšnega pomembnega dejstva v postopku potrebno neposredno opazovanje oziroma zaznavanje. Pri ogledu se lahko uporabljajo tudi tehnična sredstva.«.

84. člen

Drugi odstavek 249. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Če je za določeno vrsto izvedenskega dela strokoven javni zavod ali če se da izvedensko delo opraviti v okviru državnega organa, se tako delo, zlasti če je bolj zamotano, zaupa praviloma takemu javnemu zavodu oziroma organu. Javni zavod oziroma organ določi enega ali več strokovnjakov, ki naj to delo opravijo.«.

85. člen

V prvem odstavku 264. člena se za besedilom »ali ni« doda beseda »nujno«, na koncu odstavka pa se doda besedilo, ki se glasi: »Pri pregledu je treba spoštovati telesno in duševno celovitost poškodovanca.«.

86. člen

Za 264. členom se doda nov 264.a člen, ki se glasi:

»264.a člen

Za razgovor, ki ga izvedenec opravi z oškodovancem, se smiselno uporabljajo določbe petega odstavka 65. člena tega zakona in šestega odstavka 240. člena tega zakona.«.

87. člen

Četrty odstavek 265. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če sodišče pošlje v zdravstveni zavod obdolženca, ki mu je odrejen pripor, obvesti zavod o tem, zakaj je bil odrejen pripor, da zavod ukrene, kar je potrebno za zagotovitev namena pripora. Sodišče obvesti zavod tudi o morebitnem podaljšanju ali odpravi pripora.«.

88. člen

Na koncu prvega odstavka 284. člena se doda besedilo, ki se glasi: »Zahtevo lahko poda le do razpisa predobravnavnega naroka.«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Zahtevo iz prejšnjega odstavka lahko predsednik senata poda tudi v primeru, če je bil vložen ugovor zoper obtožnico. V tem primeru lahko zahtevo poda senatu najkasneje ob predložitvi obdolženčevega ugovora senatu.«.

89. člen

V 285. členu se za besedilom »predobravnavni narok« črtata vejica in besedilo »oziroma, ko je pretekel rok iz drugega odstavka prejšnjega člena«.

90. člen

V prvem odstavku 285.a člena se na začetku beseda »Po« nadomesti z besedilom »Najkasneje v dveh mesecih po«, na koncu odstavka pa se doda besedilo, ki se glasi: »Če predsednik senata v določenem roku ne razpiše predobravnavnega naroka, obvesti predsednika sodišča, iz katerih razlogov predobravnavnega naroka ni razpisal. Predsednik sodišča ukrene, kar je potrebno, da se predobravnavni narok določi v nadaljnjem roku največ dveh mesecev.«.

V tretjem odstavku se v 4. točki besedilo »da navede utemeljene razloge, zakaj jih ni podal na tem naroku« nadomesti z besedilom »da ne gre za očitno zavlačevanje ali zlorabo pravic«.

91. člen

V četrtem odstavku 288. člena se za besedo »obtožbo« črta pika in doda besedilo »ter da bo v tem primeru imel možnost vrnitve v prejšnje stanje (drugi odstavek 61. člena in 62.a člen).«, za besedilom »umaknil predlog za pregon« pa se črta pika in doda besedilo »ter da bo v tem primeru imel možnost vrnitve v prejšnje stanje (prvi odstavek 61.a člena in 62.a člen)«.

V petem odstavku se na koncu odstavka črta pika in doda besedilo »ter da bosta v tem primeru imela možnost vrnitve v prejšnje stanje (drugi odstavek 58. člena, drugi odstavek 62. člena in 62.a člen).«.

92. člen

V 295. členu se besedilo »obtoženca ali oškodovanca« nadomesti z besedilom »obtoženca, oškodovanca ali priče«.

93. člen

V prvem odstavku 296. člena se beseda »in« nadomesti z vejico, na koncu besedila se črta pika in doda besedilo »in osebo, ki jo izbere oškodovanec.«.

94. člen

Tretji odstavek 301. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) V sodni dvorani so v okviru izvrševanja pravice javnosti sojenja izjemoma dovoljena snemanja glavnih obravnav. Predsednik sodišča lahko dovoli snemanje na posamezni glavni obravnavi, senat na glavni obravnavi pa lahko iz opravičenih razlogov, zlasti spoštovanja domneve nedolžnosti in pravic drugih oseb, odloči, da se posamezni deli glavne obravnave ne snemajo. Snemanje se dovoli in izvaja v skladu s pravili sodnega reda.«.

95. člen

V tretjem odstavku 314. člena se besedilo »informativnem sistemu sodišča« nadomesti z besedilom »informativnem sistemu e-sodstvo«.

V petem odstavku se besedilo »informativnega sistema sodišča« nadomesti z besedilom »informativnega sistema e-sodstvo«.

96. člen

Peti odstavek 315. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Zapisnik, izdelan v elektronski obliki, podpiše predsednik senata z elektronskim podpisom. Zapisnik podpiše tudi zapisnikar, če je sodeloval pri njegovi sestavi. Podpisa nista obvezna, če se podatki o datumu zapisnika v elektronski obliki ter podatki o zapisnikarju, ki ga je sestavil, in o sodniku, ki je vodil zapisnik, samodejno evidentirajo v informativnem sistemu e-sodstvo.«.

97. člen

V tretjem odstavku 331. člena se beseda »štirinajst« nadomesti z besedo »osemnajst«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Neposredno zaslišanje oseb, mlajših od 15 let, ki so bile oškodovanci kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, na glavni obravnavi ni dopustno. Sodišče mora v teh primerih odločiti, da se prebere zapisnik o prejšnjem zaslišanju teh oseb. Če je potrebno, ravna sodišče enako tudi glede drugih mladoletnih oškodovancev in glede oškodovanca s posebnimi potrebami po zaščiti.«.

98. člen

339. člen se spremeni tako, da se glasi:

»339. člen

(1) Zapisnike o ogledu zunaj glavne obravnave, o hišni ali osebni preiskavi, prepoznavi oseb, predmetov ali kraja storitve in o zasegu stvari ter listine, knjige, spise in druga pisanja, ki se uporabijo kot dokaz, na glavni obravnavi zaradi ugotovitve vsebine preberejo stranke oziroma upravičeni predlagatelji izvedbe posameznega dokaza ali predsednik senata, če gre za izvedbo dokaza po uradni dolžnosti. Po presoji predsednika senata se sme reproducira zvočni ali slikovni posnetek opravljanja preiskovalnega dejanja. Pisanja, ki pomenijo dokaz, se po možnosti predložijo v izvorniku.

(2) Po presoji predsednika senata smejo osebe iz prejšnjega odstavka vsebino pisanj na kratko povzeti ali pa od branja odstopijo, če se je senat seznanil z besedilom pisanj, drugi pa so z razpoložljivostjo pisanj v spisu imeli možnost, da to storijo. Vselej se prebere predhodni zapisnik o zaslišanju priče ali izvedenca, če je to potrebno zaradi obuditve spomina ali razjasnitve protislovij in predhodni zapisnik o zaslišanju obtoženca, če je to potrebno zaradi izvedbe dokaza o priznanju krivde ali razjasnitve protislovij. Če upravičeni tožilec, obtoženec ali zagovornik nemudoma vložijo ugovor na odredbo predsednika senata, da se v skladu s določbami tega člena vsebina pisanj na kratko povzame ali, da se odstopi od branja, odloči senat. V zapisnik se vnese odredba predsednika senata, ugotovitev, da se je senat z besedilom pisanja seznanil, drugi pa so z razpoložljivostjo pisanj v spisu imeli možnost, da to storijo, da je bila dana možnost ugovora in sam ugovor.

(3) Predmeti, ki utegnejo pripomoči k razjasnitvi stvari, se lahko med glavno obravnavo pokažejo obtožencu, po potrebi pa tudi pričam in izvedencem.«.

99. člen

V 341. členu se za besedilom »325.,« doda besedilo »petega odstavka 331.,«.

100. člen

Tretji odstavek 359. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Sodišče lahko v sodbi odloči tudi o načinu izvršitve kazni.«.

101. člen

Tretji odstavek 363. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Sodbo, ki se izda v fizični obliki, lastnoročno podpiše predsednik senata. Sodbo, ki se izda v elektronski obliki, podpiše predsednik senata s svojim elektronskim podpisom.«.

V šestem odstavku se na koncu besedila pika nadomesti z vejico in doda besedilo: »v vsakem primeru pa, če je bila izrečena pogojna obsodba z varstvenim nadzorstvom in določenim navodilom prepovedi približevanja žrtvi (7. točka tretjega odstavka 65. člena Kazenskega zakonika) ali če je bil izrečen varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo (4. točka 69. člena Kazenskega zakonika).«.

102. člen

V prvem odstavku 366. člena se beseda »petnajstih« nadomesti s številko »30«.

103. člen

Četrty odstavek 367. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Oškodovanec sme izpodbijati sodbo, s katero je sodišče zavrnilo obtožbo (357. člen), oprostilo obtoženca obtožbe (358. člen), sodbo, s katero je sodišče obtoženca spoznalo za krivega, pa sme izpodbijati le glede odločbe o premoženjskopravnem zahtevku (7. točka prvega odstavka 359. člena), objavi pravnomočne sodbe in odločbe o stroških. Če je državni tožilec prevzel pregon od oškodovanca kot tožilca (drugi odstavek 63. člena), se sme oškodovanec pritožiti iz vseh razlogov, iz katerih se sme izpodbijati sodba (370. člen).«.

104. člen

V 376. členu se beseda »osmih« nadomesti s številko »15«.

105. člen

V tretjem odstavku 377. člena se na koncu odstavka doda besedilo, ki se glasi: »Sodnik poročevalec z vsebino pridobljenega gradiva seznanj vse stranke in zagovornike ter oškodovanca, ki se je pritožil zoper sodbo in jim določi rok, v katerem se lahko izjavijo o gradivu. Po tem odstavku lahko postopa tudi senat na seji ali obravnavi.«.

106. člen

Prvi odstavek 378. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Sodišče o seji obvesti vse stranke, zagovornike in oškodovanca, ki se je pritožil zoper sodbo, če katerikoli izmed njih zahteva, da je o seji senata obveščen ali če predsednik senata oziroma senat oceni, da je njihova navzočnost na seji koristna za razjasnitev stvari.«.

Tretji in četrti odstavek se spremenita tako, da se glasita:

»(3) Sejo senata vodi predsednik senata. Seja se začne s poročilom sodnika poročevalca o stanju stvari in predstavitev pritožb, ki se bodo obravnavale. Če je stranka ali oškodovanec, ki je vložil pritožbo, na seji navzoč, predstavi glavne poudarke vložene pritožbe, nasprotna stranka pa lahko poda odgovor na pritožbo. Senat lahko zahteva od strank in oškodovanca, ki so navzoči na seji, potrebna pojasnila glede na njihove navedbe in v zvezi z navedbami v pritožbi ter v odgovoru na pritožbo. Strankam in oškodovancu se lahko na njihov obrazložen predlog dovoli, da v dopolnitev pritožbenih navedb preberejo posamezne spise ali listine iz spisa oziroma da se vpogleda v določeno spisovno gradivo. Po zaključenih nastopih strank predsednik senata naznani, da je seja končana in se senat umakne k posvetovanju in glasovanju.

(4) Če stranke ali oškodovanec, ki se je pritožil zoper sodbo, ki so bili v redu obveščeni, ne pridejo, to ni ovira, da senat ne bi imel seje. Če obtoženec ali oškodovanec ki se je pritožil zoper sodbo, ni sporočil sodišču spremembe prebivališča ali naslova, ima senat lahko sejo, čeprav obtoženec ali oškodovanec o njej ni bil obveščen.«.

Osmi in deveti odstavek se spremenita tako, da se glasita:

»(8) Če je sodišče druge stopnje opravilo sejo senata, o kateri so bile stranke in oškodovanec, ki se je pritožil zoper sodbo, v redu obveščeni, razglasitev odločitve pa je bila odložena, o dnevu in kraju razglasitve ni potrebno ponovno obveščati strank in oškodovanca, ki na seji niso bil navzoči.

(9) Sklepi iz 389. in 390. člena tega zakona se smejo izdati tudi brez obvestila strank in oškodovanca, ki se je pritožil zoper sodbo, o seji senata.«.

107. člen

Za tretjim odstavkom 381. člena se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Če so bile na seji senata, na kateri je bilo odločeno, da se opravi obravnava, navzoče vse stranke in zagovorniki, o seji pa je bil obveščen tudi oškodovanec, se obravnava začne z zaslišanjem obtoženca.«.

Dosedanji četrti in peti odstavek postaneta peti in šesti odstavek.

108. člen

V prvem odstavku 398. člena se:

- na koncu 3. točke pika nadomesti s podpičjem in

- za 3. točko se doda nova 4. točka, ki se glasi:

»4) če je sodišče druge stopnje s sodbo tretji osebi vzelo predmet (drugi odstavek 73. člena Kazenskega zakonika) ali premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem (75., 77.a in 77.b člen Kazenskega zakonika) ali če je pravni osebi s sodbo izreklo odvzem premoženjske koristi (77. člen Kazenskega zakonika).«.

109. člen

Četrty odstavek 399. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Zoper sklep vrhovnega sodišča je dovoljena pritožba le, kadar se z njim odredi pripor (četrty odstavek 394. člena in drugi odstavek 398. člena tega zakona) ali kadar se z njim izreče denarna kazen zaradi žaljive izjave (prvi, tretji in peti odstavek 78. člena).«.

110. člen

V drugem odstavku 400. člena se beseda »osmih« nadomesti s številko »15«.

111. člen

V prvem odstavku 403. člena se besedilo »četrty in peti odstavek 377. člena« nadomesti z besedilom »tretji in četrty odstavek 377. člena«.

112. člen

Peti odstavek 407. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Novo sodbo izda izvenobravnavni sodnik na predlog državnega tožilca, če je tekel postopek na njegovo zahtevo ali obsojenca. Če je predlog podal državni tožilec, izvenobravnavni sodnik pred izdajo nove sodbe zasliši obsojenca. Če je predlog podal obsojenec, izvenobravnavni sodnik pred izdajo nove sodbe posreduje predlog državnemu tožilcu, ki se lahko do njega opredeli v roku osem dni.«.

113. člen

416. člen se spremeni tako, da se glasi:

»416. člen

Določbe tega poglavja o obnovi kazenskega postopka (členi 406 do 415) se smiselno uporabljajo tudi, kadar je vložena zahteva za spremembo pravnomočne sodne odločbe na podlagi odločbe ustavnega sodišča, s katero je bil razveljavljen ali odpravljen predpis, na podlagi katerega je bila izdana pravnomočna obsodilna sodba«.

114. člen

V četrtem odstavku 420. člena se za besedilom »zoper pravnomočno odločbo o odreditvi pripora,« doda besedilo »razen v primeru, ko je pripor odredilo vrhovno sodišče (četrty odstavek 394. člena in drugi odstavek 398. člena),«.

115. člen

Drugi odstavek 421. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Vrhovni državni tožilec sme vložiti zahtevo za varstvo zakonitosti tako v škodo, kakor tudi v korist obdolženca. Vrhovni državni tožilec lahko predlaga, da se zahteva za varstvo zakonitosti, ki jo je vložila druga oseba, zavrne kot očitno neutemeljena. Izvod obrazloženega predloga se pošlje nasprotni stranki, ki lahko v osmih dneh od prejema nanj odgovori.«.

V tretjem odstavku se črta zadnji stavek.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če je s sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice ugotovljena kršitev človekove pravice ali temeljne svoboščine iz Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin oziroma njenih protokolov, ki se nanaša na pravnomočno sodno odločbo, se rok za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti šteje od dneva dokončnosti sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice.«.

116. člen

425. člen se spremeni tako, da se glasi:

»425. člen

(1) Vrhovno sodišče zavrne s sodbo zahtevo za varstvo zakonitosti kot neutemeljeno, če ugotovi, da ni podana kršitev zakona, na katero se sklicuje vložnik v svoji zahtevi ali če je zahteva za varstvo zakonitosti vložena zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja.

(2) Vrhovno sodišče zavrne zahtevo za varstvo zakonitosti s sodbo s skrajšano obrazložitvijo, če na podlagi obrazloženega predloga vrhovnega državnega tožilca soglasno ugotovi, da je očitno neutemeljena (drugi odstavek 421. člena). Skrajšana obrazložitev vsebuje navedbo razlogov za očitno neutemeljenost.«.

117. člen

Za 427. členom se doda nov 427.a člen, ki se glasi:

»427.a člen

Kadar vrhovno sodišče odloča o zahtevi za varstvo zakonitosti, pa ne gre za odločanje po četrtem odstavku 420. člena tega zakona, za obrazložitvijo odločbe navede izid glasovanja in imena in priimke

vrhovnih sodnikov, ki so glasovali za odločitev, ter imena in priimke vrhovnih sodnikov, ki so dali ločena mnenja.«.

118. člen

Prvi odstavek 434. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Obtožni predlog oziroma zasebna tožba mora obsegati: ime in priimek obdolženca, z osebnimi podatki, če so znani, opis kaznivega dejanja in njegovo zakonsko označbo, sodišče, pred katerim naj se opravi glavna obravnava, predlog, kateri dokazi naj se izvedejo na glavni obravnavi, predlog, da se obdolženec spozna za krivega in obsodi po zakonu ter obrazložitev. V obrazložitvi se s sklicevanjem na

identifikacijske oznake dokumentov navede, katera dejstva in kateri pregledno navedeni oziroma označeni dokazi utemeljujejo sum, da je obdolženec storil kaznivo dejanje, ki je predmet obtožbe oziroma zasebne tožbe.«.

119. člen

V drugem odstavku 445.a člena se v 1. točki za besedilom »ki jo je povzročil s kaznivim dejanjem,« doda besedilo »pogojno obsodbo z varstvenim nadzorstvom«.

120. člen

V drugem odstavku 495. člena se za besedilom »nadaljevanja zdravljenja« doda besedilo »ali posebne zaščite in varstva«.

121. člen

Na koncu prvega odstavka 496. člena se doda besedilo, ki se glasi: »Pri ustavitvi ukrepa se smiselno uporablja drugi odstavek prejšnjega člena, če to dopuščajo okoliščine.«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Odločitve iz prejšnjega odstavka sprejme izvenobravnavni sodnik. Sodnik pred odločitvijo po potrebi razpiše narok, o katerem obvesti državnega tožilca in zagovornika, in zasliši storilca, če je to potrebno in če storilčevo stanje to dopušča.«.

122. člen

V tretjem odstavku 502.b člena se besedilo »tri mesece« nadomesti z besedilom »šest mesecev«, za besedo »obtožnice« se doda besedilo »do izvršitve pravnomočne sodbe«, besedilo »šestih mesecev« pa se nadomesti z besedilom »enega leta«.

V četrtem odstavku se besedilo »enega leta« nadomesti z besedilom »dveh let«.

123. člen

Na koncu prvega odstavka 506. člena se doda besedilo, ki se glasi: »V postopku preklica pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom se smiselno uporabljajo določbe tega člena, če to dopuščajo okoliščine pa tudi drugega odstavka 495. člena tega zakona.«.

V drugem odstavku se besedilo »Sodnik, ki je za to določen,« nadomesti z besedilom »Izvenobravnavni sodnik«, za besedo »odločitev« pa se črtata vejica in besedilo »nakar pošlje spise senatu (šesti odstavek 25. člena)«.

Tretji in četrti odstavek se spremenita tako, da se glasita:

»(3) Nato izvenobravnavni sodnik po potrebi razpiše narok, o katerem obvesti tožilca, obsojenca in oškodovanca. Če stranke in oškodovanec, ki so bili v redu obveščeni, ne pridejo, ali če se obsojenec očitno izmika ali ne želi priti na narok, to ni ovira za sprejem odločitve.

(4) Če izvenobravnavni sodnik ugotovi, da obsojenec ni izpolnil obveznosti, ki mu je bila naložena s sodbo, izda sodbo, s katero pogojno obsodbo prekliče in izreče kazen ali določi nov rok za izpolnitev obveznosti ali v pogojni obsodbi določeno obveznost nadomesti z drugo ustrezno, zakonsko določeno obveznostjo, ali pa odpravi ta pogoj. Če pa spozna, da ni podlage za nobeno od teh odločb, postopek za preklic pogojne obsodbe ustavi s sklepom.«.

124. člen

V drugem odstavku 506.a člena se črta beseda »lahko«.

125. člen

510. člen se črta.

126. člen

V tretjem odstavku 511. člena se besedilo »Sodnik, ki je za to določen,« nadomesti z besedilom »Izvenobravnavni sodnik«.

V petem odstavku se besedilo »pošlje sodnik spise z obrazloženim predlogom senatu (šesti odstavek 25. člena)« nadomesti z besedilom »o prošnji odloči izvenobravnavni sodnik«.

127. člen

V prvem odstavku 513. člena se za besedilom »prepovedi opravljanja poklica« dodata vejica in besedilo »prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja«, za besedilom »četrti odstavek 71.« pa se dodata vejica in besedilo »šesti odstavek 71.a«.

V drugem odstavku se besedilo »Sodnik, ki je za to določen,« nadomesti z besedilom »Izvenobravnavni sodnik«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Po poizvedbah in po zaslišanju državnega tožilca, če je tekel postopek na njegovo zahtevo, pri postopku za prenehanje varnostnega ukrepa prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja (šesti odstavek 71.a člena Kazenskega zakonika) pa tudi po zaslišanju oškodovanca o prošnji odloči izvenobravnavni sodnik. Če oškodovanec, ki je bil v redu vabljen, ne pride, to ni ovira za sprejem odločitve.«.

V petem odstavku se črta beseda »senata«.

128. člen

518. člen se spremeni tako, da se glasi:

»518. člen

Kadar gre za kazniva dejanja ponarejanja denarja, neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog, omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu, spravljanja v suženjsko razmerje, trgovine z ljudmi, pridobivanja oseb, mlajših od petnajst let, za spolne namene, prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva ali za kakšno drugo kaznivo dejanje, glede katerega je po mednarodnih pogodbah dogovorjena centralizacija podatkov, mora organ, pred katerim teče kazenski postopek, brez odlašanja poslati policiji podatke o kaznivem dejanju in storilcu, sodišče prve stopnje pa tudi pravnomočno sodbo.«.

129. člen

Na koncu prvega odstavka 522. člena se pika nadomesti s podpičjem in doda nova 14. točka, ki se glasi:

»14. da ne obstaja verjetnost, da bi bila oseba, katere izročitev se zahteva, v državi prosilki mučena, da bi se z njo nečloveško ali ponižujoče ravnilo oziroma bi se jo na ta način kaznovalo.«.

130. člen

V sedmem odstavku 524. člena se črta podpičje, besedilo »nato pa zahteva od njega, naj navede, kar ima povedati v svoj zagovor.« pa se nadomesti z besedilom »in ga pouči, da se ni dolžan zagovarjati, lahko pa navede, kar ima povedati v svoj zagovor.«.

131. člen

V tretjem odstavku 525. člena se za besedilom »Preiskovalni sodnik izpusti tujca,« doda besedilo »če mu je priznana mednarodna zaščita,«.

132. člen

Drugi odstavek 526. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Po opravljenem poizvedovanju pošlje preiskovalni sodnik morebitne pridobljene dokaze skupaj s svojim mnenjem tujcu, njegovemu zagovorniku, če ga ima in državnemu tožilcu, da se v roku, ki ne sme biti krajši od osmih dni, o njem izjavijo. Po izteku roka pošlje preiskovalni sodnik poizvedovalne spise s svojim mnenjem in izjavo tujca ter državnega tožilca, če sta jo podala, senatu (šesti odstavek 25. člena).«.

133. člen

V četrtem odstavku 529.a člena se za besedilom »iz 1. do 12.« doda besedilo »in 14.«.

V petem odstavku se za besedilom »iz 1. do 12.« doda besedilo »in 14.«.

134. člen

Tretji odstavek 530. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Minister, pristojen za pravosodje, ne dovoli izročitve tujca, če mu je priznana mednarodna zaščita ali če gre za politično ali vojaško kaznivo dejanje.«.

135. člen

Za 530. členom se doda nov 530.a člen, ki se glasi:

»530.a člen

(1) Zoper odločbo ministra za pravosodje, s katero je bilo odločeno o izročitvi tujca, katerega izročitev se zahteva, je mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče. Tožba se vложи v 15 dneh od vročitve odločbe.

(2) Upravno sodišče o tožbi zoper odločbo o izročitvi odloči v 60 dneh, če je zoper tujca odrejen pripor po 524. členu tega zakona, pa v 30 dneh od vložitve tožbe.

(3) V postopku sodnega varstva zoper odločbo ministra za pravosodje o izročitvi se uporablja zakon, ki ureja upravni spor, če s tem zakonom ni drugače določeno.«.

136. člen

Drugi odstavek 539. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Preden vložiti pri sodišču tožbo za povrnitev škode, se mora upravičenec iz prejšnjega člena s svojo zahtevo obrniti na državno odvetništvo, da se z njim sporazume o obstoju škode ter o vrsti in višini odškodnine, v skladu z določili o predhodnem postopku iz zakona, ki ureja državno odvetništvo.«.

137. člen

V prvem odstavku 540. člena se beseda »pravobranilstvo« nadomesti z besedo »odvetništvo«, beseda »oškodovanec« pa se nadomesti z besedilom »upravičenec iz 538. člena tega zakona«.

Drugi odstavek se črta.

138. člen

V prvem odstavku 541. člena se beseda »oškodovančevo« črta, beseda »oškodovanec« pa se nadomesti z besedilom »upravičenec iz 538. člena tega zakona«.

V drugem odstavku se beseda »oškodovanca« nadomesti z besedilom »upravičenca iz 538. člena tega zakona«, beseda »oškodovanec« pa se nadomesti z besedilom »upravičenec iz 538. člena tega zakona«.

139. člen

V tretjem odstavku 546. člena se prvi stavek spremeni tako, da se glasi: »Če pristojni organ ne upošteva dobe, priznane po prvem odstavku tega člena, lahko upravičenec iz prvega odstavka tega člena zahteva, naj sodišče (prvi odstavek 540. člena) ugotovi, da mu je ta čas po zakonu priznan.«.

140. člen

V prvem odstavku 551. člena se besedilo »ministrstvo, pristojno za notranje zadeve« nadomesti z besedo »policija«.

PREHODNE DOLOČBE IN KONČNA DOLOČBA

141. člen

Nove določbe 33.a člena zakona se ne uporabljajo za kazniva dejanja, za katera so bili obtožni akti vloženi pred začetkom uporabe tega zakona. Postopki, ki so začeti na podlagi teh obtožnih aktov, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

142. člen

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

- 83. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 72/98),
- drugi in tretji odstavek 87. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 68/08) in
- Pravilnik o delovanju oseb, ki opravljajo vročanje v kazenskem in pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 104/10, 35/13 in 63/16).

(2) Določbe pravilnika iz tretje alineje prejšnjega odstavka se v delu, ki določa pravila za delovanje pooblaščenih vročevalcev v kazenskem postopku, uporabljajo do začetka uporabe tega zakona.

143. člen

(1) Pravne in fizične osebe, ki imajo dovoljenje ministra, pristojnega za pravosodje, za opravljanje vročanja in so vpisane v register pooblaščenih vročevalcev, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), v skladu s Pravilnikom o delovanju oseb, ki opravljajo vročanje v kazenskem in pravnem postopku (Uradni list RS, št. 104/10, 35/13 in 63/16), prenehajo opravljati dejavnost vročanja za sodišča z dnem začetka uporabe tega zakona.

(2) Spremenjena določba 1. točke drugega odstavka 92. člena zakona se ne uporablja za obračun in povrnitev stroškov pooblaščenih vročevalcev, ki niso detektivi in izvršitelji in jim je sodišče odredilo vročitev pred začetkom uporabe tega zakona po določbah Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US in 65/16 – odl. US). V primerih iz prejšnjega stavka se stroški obračunajo in povrnejo po dosedanjih predpisih. Če

pooblaščenim vročevalcem, ki niso detektivi in izvršitelji, do začetka uporabe tega zakona še niso opravili vročitve, nevročena pisanja vrnejo sodišču.

(3) Z dnem začetka uporabe tega zakona se ukine register pooblaščenih vročevalcev, ki ga ministrstvo upravlja na podlagi Pravilnika o delovanju oseb, ki opravljajo vročanje v kazenskem in pravnem postopku (Uradni list RS, št. 104/10, 35/13 in 63/16).

(4) Z dnem ukinitve registra iz prejšnjega odstavka ministrstvo izda ugotovitveno odločbo, s katero se ugotovi, da je pooblaščenemu vročevalcu prenehalo dovoljenje za opravljanje dejavnosti vročanja. Identifikacijske kartice (izkaznice), ki so bile izdane pooblaščenim vročevalcem, postanejo neveljavne.

(5) Pooblaščenim vročevalcem mora v 15 dneh po dokončnosti odločbe iz prejšnjega odstavka ministrstvu predati podatke v evidenci, ki jo je vodil v skladu z 8. členom Pravilnika o delovanju oseb, ki opravljajo vročanje v kazenskem in pravnem postopku (Uradni list RS, št. 104/10, 35/13 in 63/16), in podatke v evidenci, ki jo je vodil na podlagi Pravilnika o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati osebe za opravljanje vročanja, in o pravilih za njihovo delovanje (Uradni list RS, št. 32/00) ter vrniti vse izkaznice, ki so bile izdane osebam, ki so pri njem opravljale vročanje. Ministrstvo prejete izkaznice komisijsko uniči. Za ta namen minister, pristojen za pravosodje, imenuje komisijo, ki o uničenju sestavi zapisnik.

144. člen

Minister, pristojen za pravosodje, izda podzakonski predpis iz spremenjenega četrtega in petega odstavka 117. člena zakona v petih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

145. člen

Minister, pristojen za pravosodje, ob tehnični izpolnitvi pogojev z odredbo določi datum, od katerega je mogoče vročanje prek informacijskega sistema sodstva neposredno na naslov za vročanje, ki je registriran v informacijskem sistemu e-sodstva po tretjem odstavku 117.a člena zakona.

146. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati se začne šest mesecev po uveljavitvi, do tedaj pa se uporabljajo dosedanji predpisi, razen spremenjenih in novih določb 149.a člena, 149.b člena, 149.c člena, 149.č člena, 149.d člena, 149.e člena, 150.a člena, 150.b člena, 152. člena, 153. člena, prvega do četrtega odstavka in šestega odstavka 154. člena, 156. člena in 156.a člena zakona, ki se začnejo uporabljati tri mesece po uveljavitvi tega zakona, do tedaj pa se uporabljajo dosedanji predpisi.

III. OBRAZLOŽITEV:

K 1. členu (8. člen ZKP)

Veljavni 8. člen ZKP se dopolnjuje z rešitvami, ki so potrebne zaradi implementacije tretjega in petega odstavka 7. člena Direktive 2012/29/EU. Tako je zaradi večje jasnosti primeroma navedeno, kateri so z vidika pisnega prevajanja za oškodovanca bistveni dokumenti (sklep o zavrženju kazenske ovadbe, sklep o zavrženju ali zavrnitvi zahteve za preiskavo, sklep o ustavitvi postopka, sklep o zavrženju obtožnega akta, sodbe in pouk o pravici prevzeti oziroma nadaljevati pregon). Pri tem je treba upoštevati, da je glede na zahteve 5. člena Direktive 2012/29/EU (ki ureja pravice oškodovancev pri naznanitvi kaznivega dejanja) predlagani 147.a člen ZKP *lex specialis* glede na 8. člen ZKP (npr. glede jezikovne pomoči, ki jo je treba zagotoviti oškodovancu).

Hkrati je člen redakcijsko urejen oziroma preoblikovan tako, da bo bolj pregleden. Dodana pa je tudi smiselna uporaba za neme osebe (drugi odstavek 233. člena ZKP). Upoštevajoč operativne težave, ki so se pojavljale v praksi, se izrecno določa, da lahko tudi državni tožilec ali policija predlagata sodišču, da v skladu s smiselno uporabo 233. člena v zvezi s četrtem odstavkom 249. člena ZKP postavi za opravljanje prevajanja ali tolmačenja drugo ustrezno osebo, ki obvlada tuj jezik (sedmi odstavek 8. člena ZKP). Glede na to, da je celoten člen preoblikovan, je del sedanje določbe prvega odstavka (»Sodišče lahko na predlog osumljencev ali obdolžencev odloči, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi v drugih primerih...«) nekoliko preoblikovan in premeščen v tretji odstavek (»Sodišče lahko na predlog oškodovanca, osumljenca ali obdolženca odloči, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi drugega gradiva ali dejanj...«). Z navedeno določbo se glede na konkretne okoliščine zagotavlja možnost prevoda tudi v drugim primerih, kadar to zahteva uresničevanje jamstev ali pravic v postopku (če bi npr. osredotočenost suma zoper konkretnega osumljenca pred njegovim zaslišanjem izhajala iz uradnih zaznamkov, bi lahko zahteval njihov prevod ipd.).

K 2. členu (nov 18.a člen ZKP)

S predlagano določbo se na najbolj splošni ravni določa, da je treba z različnimi udeleženci postopka (torej ne le z oškodovanci, temveč tudi z osumljenci, obdolženci in obsojenci) v predkazenskem in kazenskem postopku ravnati skrbno in obzirno, kadar to zahtevajo določene okoliščine, ki so v členu naštetih primeroma (gre pa v splošnem za takšne okoliščine, ki zadevajo ranljivost osebe v najširšem pomenu). Določba ne zavezuje le policistov, državnih tožilcev in sodnikov, temveč vse zaposlene v omenjenih organih, torej vse tiste, ki imajo dejanski stik z udeleženci postopka. Zavezuje tudi zaposlene v »drugih državnih organih« (npr. kadar oškodovanec poda ovadbo nepristojnemu državnemu organu) ter tudi strokovnjake, izvedence, tolmače in poravnalce (torej druge osebe, ki imajo bolj aktiven stik z ranljivimi udeleženci postopka). Poleg predlagane »splošne« določbe sicer ZKP tudi z drugimi določbami na bolj konkretni ravni ureja ravnanje z bolj ranljivimi osebami, npr. pri zaslišanju prič (četrty odstavek 240. člena ZKP).

K 3. členu (25. člen ZKP)

KZ-1 pri kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime (razžalitvi, obrekovanju, žaljivi obdolžitvi, opravljanju in očitaniu kaznivega dejanja z namenom zaničevanja – 158. do 162. člen KZ-1) določa kvalificirane oblike v primeru, ko je takšno kaznivo dejanje storjeno »s tiskom, po radiu, televiziji ali z

drugim sredstvom javnega obveščanja ali na spletnih straneh ali na javnem shodu«. V strokovni literaturi je zaslediti stališče, da je bilo že pred izrecno navedbo »spletnih strani« v omenjenih členih (z novelo KZ-1B, Uradni list RS, št. 91/11), mogoče objavo na spletnih straneh šteti za storitev dejanja »z drugim sredstvom javnega obveščanja«, saj ima za oškodovanca »najmanj enako hude posledice, kot velja za druge, izrecno navedene medije.«⁵⁹ Glede na navedeno se stvarna pristojnost okrožnega sodišča na prvi stopnji ureja tako, da nedvoumno zajame vsa zgoraj naštetá izvršitvena dejanja (torej tudi primere, kadar je kaznivo dejanje storjeno na spletnih straneh ali na javnem shodu), saj ni razbrati utemeljenega razloga, da bi le o dveh izvršitvenih dejanjih sicer kvalificirane oblike kaznivega dejanja odločal sodnik posameznik okrajnega sodišča. Upoštevajoč učinek javne priobčitve so s predlagano spremembo zajeta tudi druga podobna izvršitvena dejanja (gramofonska plošča, zgoščanka, film, DVD ali druga videosredstva, zvočna ali podobna sredstva, ki so namenjena širšemu krogu ljudi).

Z namenom kadrovske racionalizacije dela sodišč se, upoštevajoč naravo posameznih odločitev in njegovo že obstoječo vlogo, sodniku, ki je za to določen (z letnim razporedom pri posameznem okrožnem sodišču; torej izvenobravnavnemu sodniku), predpisuje, da odloči o žaljivi izjavi (tretji odstavek 78. člena ZKP), da odloči glede varovanja podatkov (peti odstavek 154. člena, deveti do enajsti odstavek 219.a člena, prvi do šesti odstavek 222.a člena), spremeni pravnomočno sodbo tudi brez obnove kazenskega postopka in da odloči o spremembi varnostnih ukrepov (drugi odstavek 496. člena ZKP), preklicu pogojne obsodbe (prvi, tretji in četrty odstavek 506. člena), izbrisu obsodbe (peti odstavek 511. člena ZKP) in prenehanju varnostnih ukrepov (četrty odstavek 513. člena). Večinoma gre za odločitve, ki so po veljavni ureditvi v pristojnosti t.i. izvenobravnavnega senata (šesti odstavek 25. člena ZKP). Pri tem velja opozoriti, da bi se v primerih, ko bi bil izvenobravnavni sodnik dejansko tisti, ki je bil hkrati tudi predsednik sodečega senata (oziroma »sodnik posameznik okrožnega sodišča« – 2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP), lahko poslužili instituta izločitve sodnika.

Sedmi odstavek 25. člena ZKP določa sestavo senata vrhovnega sodišča za odločanje o pritožbi zoper sklep sodišča druge stopnje glede pripora v primeru iz 394. člena ZKP, ko sodišče druge stopnje o priporu odloči ob spremembi sodbe sodišča prve stopnje, izpušča pa primer iz sedmega odstavka 392. člena ZKP, ko sodišče druge stopnje odloči o priporu ob razveljavitvi sodbe sodišča prve stopnje. Zato je predlagana ustrezna dopolnitev besedila v oklepaju sedmega odstavka 25. člena ZKP.

Poleg tega je predlagana tudi sprememba, s katero se določa pritožbeni organ, to je senat petih sodnikov vrhovnega sodišča (predlagani sedmi odstavek 25. člena ZKP), kadar Vrhovno sodišče Republike Slovenije odloča o pritožbi zoper sklep o odreditvi pripora, ki ga je samo izdalo pri odločanju o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje. Ta sprememba se navezuje na dve drugi. Tako je predlagana možnost vložitve pritožbe zoper sklep, s katerim Vrhovno sodišče Republike Slovenije odredi pripor (četrty odstavek 399. člena ZKP), hkrati pa je v tovrstnih primerih predlagana tudi ukinitvev možnosti vložitve zahteve za varstvo zakonitosti. Z možnostjo vložitve pritožbe je namreč že zadoščeno ustavni zahtevi po pritožbi oziroma pravnem sredstvu (25. člen Ustave in specifično z vidika pripora drugi odstavek 20. člena Ustave). Ni namreč smiselno, da bi isto sodišče najprej na prvi stopnji odredilo pripor, potem bi na drugi stopnji v širšem senatu odločalo o pritožbi zoper ta sklep, na koncu pa bi na tretji stopnji v še širšem senatu odločalo o izrednem pravnem

---

⁵⁹ Dr. Ambrož Matjaž, Jenull Hinko, Kazenski zakonik (KZ-1) z novelama KZ-1A in KZ-1B, GV Založba, Ljubljana, 2012, str. 137.

sredstvu zoper pravnomočno odločbo o priporu. Treba je upoštevati tudi, da je pritožba kot redno pravno sredstvo z vidika možnih pritožbenih razlogov širša od zahteve za varstvo zakonitosti (zlasti z vidika ugotavljanja dejanskega stanja). Vrhovno sodišče Republike Slovenije bo o njej odločalo v senatu petih sodnikov, torej v senatu enakega obsega, kot sicer odloča o zahtevah za varstvo zakonitosti v pripornih zadevah, v katerih je bil pripor odrejen s strani sodišča druge stopnje (Vrhovno sodišče Republike Slovenije pa je pri njih imelo vlogo pritožbenega organa) oziroma v zadevah, v katerih je samo pred vložitvijo obtožnice podaljšalo pripor. Poleg tega je treba upoštevati tudi, da ima obdolženec na voljo še ustavno pritožbo. S predlagano rešitvijo se upošteva tudi prehodni režim, kot ga je Ustavno sodišče Republike Slovenije določilo v odločbi št. U-I-12/15 z dne 28. septembra 2016.

Glede na podrobnejšo ureditev kaznovanja žaljivih izjav (ki se spreminja ob upoštevanju prakse Ustavnega sodišča Republike Slovenije in ESČP) je tako predvideno, da bo Vrhovno sodišče Republike Slovenije v tričlanskem senatu odločalo o pritožbi zoper sklep o kaznovanju, ki ga je izdalo višje sodišče in o pritožbi zoper sklep o kaznovanju, ki ga je izdal predsednik vrhovnega sodišča (78. člen ZKP). Ni namreč smiselno, da bi na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije o žalitvi odločal kar senat, ki odloča o sami vlogi (saj bi bil to lahko tudi petčlanski ali sedemčlanski senat), kar pomeni, da bi bilo težko oblikovati senat, ki bi glede na manjši pomen kaznovanja žaljivih izjav (z vidika drugih pristojnosti Vrhovnega sodišča Republike Slovenije) odločal o pritožbi.

Sprememba osmega odstavka je povezana z razbremenitvijo Vrhovnega sodišča pri odločanju o zahtevah za varstvo zakonitosti, ki so vložene zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja (oziroma z osredotočenjem njegove vloge na razvoj in poenotenje sodne prakse). Z navedeno spremembo je povezana tudi dopolnitev drugega odstavka 421. člena ZKP in 425. člena ZKP (glej obrazložitev k 425. členu).

K 4. členu (28. člen ZKP)

V strokovni literaturi je bilo mogoče že pred uveljavitvijo KZ-1 zaslediti stališče, da bi morali določbo tretjega odstavka 28. člena ZKP (torej smiselno uporabo določb o krajevni pristojnosti sodišča, če je bilo kaznivo dejanje storjeno s tiskom, za primere, ko je bilo storjeno po radiu ali televiziji), uskladiti z ustrezno določbo Kazenskega zakonika (v KZ-1 gre za določbo drugega odstavka 166. člena), ki govori o t.i. kaskadni odgovornosti, t.j. s tistim delom omenjene določbe, ki našteva tudi druga avdio in video sredstva oziroma, da je do spremembe ZKP glede krajevne pristojnosti sodišča mogoče uporabiti analogijo.⁶⁰ Predlagana sprememba na nedvoumen način ureja krajevno pristojnost sodišča tudi v primerih, ko je bilo kaznivo dejanje javno storjeno z drugimi avdio in videosredstvi ter podobnimi sredstvi, in sicer tako, da jih primeroma našteje.

K 5. členu (32. člen ZKP)

Spremembe 32. člena so namenjene povečanju učinkovitosti postopka in hkrati krepijo pravico obdolženca do hitrega sojenja, saj nalagajo sodišču, da med pripravo na glavno obravnavo združi vse sorodne zadeve in izvede enoten postopek (z navedenim se zagotavlja zlasti spoštovanje 22. in 23. člena Ustave Republike Slovenije, torej enako obravnavanje in posredno zagotovitev odsotnosti arbitrarnega oziroma samovoljnega sodnega odločanja).

---

⁶⁰ Mag. Horvat Štefan, Zakon o kazenskem postopku s komentarjem, GV Založba, Ljubljana, 2004, str. 71.

Sodišče ima sicer že po veljavni ureditvi možnost združevanja postopkov, do česar pa v praksi pogosto ne pride, kar pomeni tudi naknadno delo z izrekanjem enotnih kazni. Predlog sprememb po vzoru avstrijske ureditve združitve sorodnih zadev in izvedbo enotnega postopka vzpostavlja kot pravilo, izjemoma pa dopušča, da iz tehtnih razlogov ali iz razlogov smotrnosti ali, ker bi to oteževalo uspešno izvedbo kazenskega postopka (razlogi so skratka smiselno enaki kot pri novem 31.a členu ZKP). Predsednik sodišča na predlog strank, preiskovalnega sodnika, sodnika posameznika ali predsednika senata (torej tudi tistih, ki bi sicer odločali o posamični zadevi) s sklepom bodisi zavrne bodisi sprejme predlog o nezdržitvi (obrača se torej dosedanja logika postopanja). Pristojnost za odločanje se glede na obrnjeno logiko prestavlja na predsednika sodišča, ki je pristojno za enoten postopek (ni namreč logično, da bi o tem odločal npr. kar sodeči senat, saj gre za izjemo od pravila). Predsednik sodišča, ki je pristojno za enoten postopek, ima torej vlogo, ki je deloma podobna vlogi izvenobravnavnega senata.

Predlog pa ne posega v ureditev, ki velja za združitev postopkov v primeru t.i. mešane koneksitete (več obdolžencev in več različnih kaznivih dejanj), saj gre za izjemo, ki pride v poštev le, če obstaja medsebojna zveza med kaznivimi dejanji in če so podani isti dokazi.

Ob doslednem izvajanju novega 31.a člena ZKP združevanje na sodni ravni sicer ne bo pogosto, ker bo praviloma že pred tem vložen enotni obtožni akt.

Glede na predlagane spremembe 32. člena ZKP, se redakcijsko spreminja četrti odstavek 269. člena ZKP, predviden pa je tudi poseben režim v prehodnih določbah.

Kršitev pravil glede združevanja in izvedbe enotnega postopka lahko pomeni oziroma privede tudi do bistvene kršitve določb kazenskega postopka po drugem odstavku 371. člena ZKP.

K 6. členu (novi 33.a člen)

Specializirani oddelek sodišča, ki opravlja preiskavo in sodi v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih podobnih kaznivih dejanj, v katerih obtožni akt vloži državno tožilstvo, pristojno za pregon storilcev navedenih kaznivih dejanj, ima razmeroma togo določeno stvarno pristojnost (specializirano državno tožilstvo namreč preganja storilce taksativno naštetih kaznivih dejanj – drugi odstavek 192. člena ZDT-1). V praksi prihaja do primerov, ko glede na okoliščine posamezne zadeve ni smiselno, da jo obravnava specializirani oddelek sodišča, zato je predvidena možnost, da ta lahko zaprosi za prenos zadeve v obravnavo drugemu okrožnemu sodišču. O prenosu zadeve odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije, ki lahko zadevo prenese v obravnavo kateremu koli izmed okrožnih sodišč (ne bi bilo smiselno, da se zadeva lahko prenese le tistemu, ki bi bilo sicer stvarno in krajevno pristojno, saj je treba upoštevati tudi pripad zadev oziroma obremenjenost posameznega okrožnega sodišča; seveda pa se bo praviloma prenašalo zadeve sicer stvarno in krajevno pristojnemu okrožnemu sodišču). Glede na navedeno je predvideno, da o prenosu zadeve v obravnavo odloča Vrhovno sodišče Republike Slovenije, saj gre lahko tudi za prenos zadeve okrožnemu sodišču iz območja drugega višjega sodišča. Za prenos morajo obstajati tehtni razlogi, ki so v predlagani določbi primeroma naštetih (stopnja zahtevnosti, zapletenosti in pomena zadeve ter smotrnost obravnavanja). Predvidena je tudi možnost, da se zadeva lahko prenese drugemu specializiranemu oddelku. Zoper sklep Vrhovnega sodišča Republike Slovenije ni možna pritožba.

K 7. členu (39. člen ZKP)

Gre za redakcijsko spremembo, s katero se popravlja sklicevanje na napačni člen.

K 8. členu (52. člen ZKP)

Rok za podajo predloga za pregon oziroma vložitev zasebne tožbe se podaljšuje iz treh na šest mesecev. Z navedeno rešitvijo se izboljšuje položaj oškodovancev oziroma zasebnih tožilcev, tudi npr. pri kaznivih dejanjih zoper spolno nedotakljivost, ki se zaradi povezanosti med storilcem in oškodovancem sicer preganjajo na predlog (glede na bližino storilca in oškodovanca je smiselno, da ima slednji več časa za premislek).

9. člen (54. člen ZKP)

Z redakcijsko spremembo se za oškodovance, ki so mladoletni, dosledno uporablja naziv »mladoletne osebe«.

K 10. členu (60. člen ZKP)

S predlagano spremembo se olajšuje položaj oškodovanca, ki ima po veljavni ureditvi na voljo le osem dni za določitev o tem, ali bo začel oziroma nadaljeval pregon. Gre za razmeroma pomembno odločitev, zaradi česar se rok podaljšuje na 30 dni. Poleg tega se oškodovancu tudi olajšuje sprožitev pregona, kadar ni bil obveščen o zavrženju ovadbe, saj trenutna ureditev oškodovancu učinkovito pravzaprav sploh ne omogoča sprožitve pregona s tem, ko določa trimesečni rok za sprožitev pregona po zavrženju (o katerem ni bil obveščen).

Možnost oškodovanca, da preganja sam, ni varovana, če ga sodišče ne obvesti o tem, da je državni tožilec odstopil od pregona. Glede na to, da je oškodovanec varovan tako v primeru, če dolžnost seznanitve opusti državni tožilec (četrti odstavek 60. člena ZKP), kot tudi v primeru, če dolžnost pravičnega vabljenja na glavno obravnavo (na kateri tožilec umakne obtožnico) opusti sodišče (drugi odstavek 61. člena ZKP), je predvidena možnost vrnitve v prejšnje stanje tudi v tem primeru, in sicer po analogiji z ureditvijo 61. člena ZKP. Predviden je relativni trideset dnevni rok, oziroma trimesečni absolutni rok (ob upoštevanju tretjega odstavka 61. in tretjega odstavka 58. člena ZKP). Absolutni rok je smiseln glede na (sodno) fazo postopka.

K 11. členu (novi 62.a člen)

Predlagana je uporaba določb, ki sicer podrobneje urejajo postopek preverjanja zdravstvenih razlogov, kadar se nanje sklicuje obdolženec, tudi v primeru, kadar se nanje sklicujejo oškodovanec, oškodovanec kot tožilec ali zasebni tožilec (in želijo doseči vrnitev v prejšnje stanje). Takšna rešitev je smiselna z vidika enakega obravnavanja (22. člen Ustave). Ni pa predvidena uporaba petega odstavka 193. člena ZKP, torej določbe, v kateri so primeroma naštetih opravičljivi in razmeroma ozko izbrani »nezdravstveni« razlogi za obdolženčevo odsotnost (upoštevajoč različen položaj in posledično praviloma tudi različen interes za nadaljevanje postopka, ki ga imajo obdolženec na eni strani in oškodovanec, oškodovanec kot tožilec ter zasebni tožilec na drugi strani, ni niti smiselno niti sorazmerno, da bi sodišče opravičenost »nezdravstvenih« odsotnosti zadnjih treh subjektov presojalo z enako strogostjo kot opravičenost odsotnosti obdolženca); to je smiselno le takrat, kadar je npr. oškodovanec vabljen kot priča (predvidene spremembe 239. in 244. člena ZKP).

K 12. členu (64. člen ZKP)

Sprememba je povezana s prenosom četrtega odstavka 24. člena Direktive 2012/29/EU, ki vsebuje domnevo, da je oškodovanec mladoletnik, če njegova starost ni jasna, obstajajo pa razlogi, ki govorijo v prid temu, da je dejansko mladoletnik. Omenjena direktiva predvideva takšno domnevo le za potrebe pravic oškodovancev, ki jih ureja, s sistemskega vidika pa je logično, da se predvidi za celotno ureditev po ZKP. Poleg tega se v 64. členu ZKP redakcijsko popravlja izraz »mladoletnik« (ki je v primeru oškodovanca »mladoletna oseba«).

K 13. členu (65. člen ZKP)

S predlagano spremembo tretjega odstavka 65. člena ZKP se širi nabor kaznivih dejanj, pri obravnavi katerih mora imeti mladoletni oškodovanec pooblaščenca, in sicer tako, da se vključujejo vsa kazniva dejanja iz XXI. poglavja KZ-1 (torej kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke), dodaja pa se tudi kaznivo dejanje spravljanja v suženjsko razmerje iz 112. člena KZ-1. Poleg tega se izrecno določa tudi, da mora imeti mladoletni oškodovanec pooblaščenca, kadar je (v zvezi s prej omenjenimi kaznivimi dejanji) zaslišan v predkazenskem postopku. Predlagano spremembo utemeljuje teža oziroma narava omenjenih kaznivih dejanj (kadar so storjena proti mladoletnemu oškodovancu), posredno pa je povezana tudi z drugimi določbami ZKP (podrejeno plačilo stroškov postopka iz proračuna – tretji odstavek 97. člena, odsotnost obdolženca pri zaslišanju žrtve v preiskavi – četrti odstavek 178. člena ZKP, izjema od oprostitve dolžnosti pričevanja odvetnika, zdravnika, socialnega delavca, psihologa ali kakšne druge osebe, ki jo veže poklicna zaupnost – 5. točka prvega odstavka 236. člena ZKP; s tem je povezan tudi tretji odstavek novega 222.a člena ZKP, zaslihanje oseb, mlajših od 15 let, ki so bile žrtve kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena ZKP, se praviloma opravi v posebej prilagojenih prostorih – nov šesti odstavek 240. člena ZKP, prepoved neposrednega zaslihanja oseb, mlajših od 15 let, ki so bile žrtve kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena ZKP na glavni obravnavi – peti odstavek 331. člena ZKP, možnost, da se v takšnih primerih predvaja posnetek zaslihanja – 341. člen ZKP). Pri zaslišanju oškodovanca, ki je mladoletna oseba, v (pred)kazenskem postopku je potrebno spoštovati njeno najvišjo korist oziroma z njo ravnati kar se da obzirno in skrbno (kot to določa novi 18.a člen ZKP oziroma tudi veljavni drugi odstavek 13. člena ZNPPol). Navedeno lahko v praksi pomeni tudi to, da mora policija v primeru, če pooblaščenec ne pride pravočasno, zagotoviti, da mladoletni oškodovanec ne bo zaslišan brez pooblaščenca (pri čemer je potrebno upoštevati, da gre tu za ranljivo kategorijo oškodovancev, ne pa npr. za osumljenca).

Veljavni četrti odstavek 65. člena ZKP mladoletnemu oškodovancu v vseh primerih, drugim oškodovancem pa v primeru, da so žrtve nasilja, omogoča, da jih v predkazenskem in kazenskem postopku spremlja oseba, ki jo oškodovanec sam izbere. Zaradi določb tretjega odstavka 3. člena in (c) točke 20. člena Direktive 2012/29/EU je treba to možnost razširiti tudi na ostale oškodovance, vsaj v primerih, ko to terja narava ali teža kaznivega dejanja, s katerim so bili oškodovani, ali njihove osebne okoliščine ali stopnja ogroženosti; razen v primerih, ko bi bilo spremstvo osebe, ki jo je izbral oškodovanec, v nasprotju z interesi uspešne izvedbe (pred)kazenskega postopka (npr. če bi šlo za osebo, ki je domnevni storilec kaznivega dejanja) ali koristmi oškodovanca. V tem primeru si lahko oškodovanec izbere drugo osebo.

Predlagani novi peti odstavek 65. člena ZKP na načelni ravni določa obveznost policije, državnega tožilstva in sodišča, da oškodovancu tako v predkazenskem kot tudi kazenskem postopku zagotovijo izogibanje stiku z osumljencem ali obdolžencem, razen ko je tak stik nujno potreben zaradi uspešne izvedbe postopka. S tem bo izpolnjena zahteva Direktive 2012/29/EU iz 19. člena. Zagotavljanje

ločenih čakalnic za žrtve kaznivih dejanj (v novih sodnih prostorih) je sicer predvsem vprašanje dejanskih možnosti za prihodnje gradnje oziroma predpisov, ki urejajo organizacijo sodišč (navedeno namreč že ureja četrta alineja drugega odstavka 23. člena Sodnega reda⁶¹), ZKP pa – na primer z določbami o videokonferenci (244.a člen ZKP) in zaščiti prič (141.a člen in 240.a člen ZKP) ter drugimi – že omogoča izogibanje navedenim stikom.

K 14. členu (novi 65.a člen ZKP)

Direktiva 2012/29/EU v 4. členu določa dokaj širok nabor informacij, ki jih je treba oškodovancu posredovati ob prvem stiku s pristojnimi organi v predkazenskem ali kazenskem postopku. Glede na to, da do prvega stika oškodovanca s pristojnimi organi ne pride v vsakem primeru v isti fazi postopka, hkrati pa vsakemu oškodovancu ni treba podati enakih informacij, sta v prvem odstavku predlaganega novega 65.a člena obseg in vrsta le-teh zamejena z osebnimi okoliščinami ter stopnjo ogroženosti konkretnega oškodovanca, njegovimi posebnimi potrebami po zaščiti (nova sedma alineja 144. člena ZKP), naravo in težo kaznivega dejanja ter fazo predkazenskega ali kazenskega postopka, v kateri do prvega stika pride. Prvi stik je lahko na primer podaja ovadbe ali zbiranje obvestil, pristojni organ bosta praviloma policija ali državni tožilec.

Po prvem odstavku novega 65.a člena gre za informacije o vrsti zdravstvene, psihološke in druge pomoči in podpore ter organizacijah, ki jo nudijo (na primer centri za socialno delo, zdravstvene organizacije, nevladne organizacije in podobno); o možnostih po zakonu, ki ureja preprečevanje nasilja v družini (na primer varne namestitve, multidisciplinarni timi, prepoved približevanja in podobno); o zaščitnih in drugih ukrepih za zagotavljanje osebne varnosti po tem zakonu (predvsem 141.a, 240.a in 244.a člen ZKP) in zakonu, ki ureja zaščito prič; o pravicah iz 65. člena ZKP ter o pravici do brezplačne pravne pomoči po zakonu, ki ureja brezplačno pravno pomoč; o možnostih za povrnitev škode po ZKP (premoženjskopravni zahtevek) in po zakonu, ki ureja odškodnino žrtvam kaznivih dejanj; o pravici do tolmačenja in prevajanja po 8. členu ZKP); o plačilu in povrnitvi stroškov oškodovanca po 92. členu ZKP ter o kontaktni osebi pristojnega organa, s katero lahko oškodovanec komunicira o svoji zadevi.

V predlaganem tretjem odstavku novega 65.a člena ZKP je v skladu s 6. členom Direktive 2012/29/EU določena pravica oškodovanca do prejemanja informacij o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka ter pravnomočnih sodb (šesti odstavek 363. člena ZKP), če zanje zaprosi (ali če tako določa zakon; predvidena sprememba šestega odstavka 363. člena ZKP). Tudi s to pravico je treba oškodovanca seznaniti, saj drugače zanj ne more vedeti in ne zaprositi. Takšno zaprosilo oškodovanca bo moral pristojni organ v predkazenskem oziroma kazenskem postopku, s katerim bo oškodovanec v stiku, ustrezno zabeležiti – tako, da se bodo s tem lahko seznanili policija, pristojni državni tožilec oziroma sodnik, da bodo oškodovanca lahko obveščali. Obveščanje o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka se bo lahko izvajalo preko spletne aplikacije (kar policija že počne), lahko torej tudi v primerih, ko npr. zaradi razsežnosti kaznivega dejanja niti ni povsem jasno, kdo vse so (številni) oškodovanci.

Predlagani četrti odstavek novega 65.a člena ZKP določa oškodovančevo pravico v primeru, če je osumljenec ali obdolženec v hišnem priporu ali priporu, ki je prav tako določena v 6. členu Direktive

---

⁶¹ Sodni red, Uradni list RS, št. 87/16.

2012/29/EU.⁶² Pristojni organ bo moral torej ob prvem stiku oškodovanca seznaniti, da ima zaradi zagotavljanja svoje osebne varnosti pravico biti obveščen o izpustitvi oziroma pobegu osumljenca oziroma obdolženca iz hišnega pripora ali pripora, če bo za to zaprosil, kar bo moral pristojni organ v predkazenskem ali kazenskem postopku ustrezno zabeležiti. Obveščanje bo pristojni organ (torej policija, državno tožilstvo ali sodišče) lahko zavrnil, če bi bil osumljenec ali obdolženec zaradi tega lahko ogrožen. O pobegu osumljenca ali obdolženca iz hišnega pripora bosta oškodovanca obveščala policija ali sodišče, in sicer glede na to, kateri izmed obeh bo ugotovil, da je osumljenec ali obdolženec pobegnil (peti odstavek 199.a člena ZKP), o izpustitvi osumljenca ali obdolženca iz hišnega pripora pa bo oškodovanca obveščalo sodišče (prvi odstavek 199.a člena ZKP). O izpustitvi oziroma pobegu osumljenca ali obdolženca iz pripora bo oškodovanca obveščal zavod, kjer se pripor prestaja. O zaprosilu oškodovanca in njegovih kontaktnih podatkih pa bo zavod (oziroma policijo - če slednja ne bo sama sprejela zaprosila) ali sodišče ustrezno obvestil tisti pristojni organ, ki bo zaprosilo sprejel. S tem je povezana tudi predlagana dopolnitev 211. in 211.a člena ZKP. Oškodovanec lahko zaprosi, da se glede izpustitve in pobega osumljenca ali obdolženca obvešča tudi pristojni center za socialno delo.

Odločitev o prejemanju informacij o stanju postopka, pravnomočnih sodbah in poteku pripora lahko oškodovanec v skladu s predlaganim šestim odstavkom 65.a člena kadarkoli med predkazenskim in kazenskim postopkom spremeni, kar je prav tako določeno v 6. členu Direktive 2012/29/EU. Navedeno bo pristojni organ moral ustrezno zabeležiti – tako, da se s tem lahko seznanijo drugi prej navedeni pristojni organi.

Predvideno je tudi, da se od oškodovanca ob prvem stiku s pristojnim organom pridobi dan, mesec in leto rojstva ter EMŠO (pri čemer se upošteva predlog Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki je bolj podrobno pojasnjen v predlogu spremembe 240. člena ZKP). Hkrati se ga seznanijo z dolžnostjo obveščanja o spremembi naslova ali prebivališča (kar sicer ureja 66. člen ZKP) in s pravico prevzema pregona (433. člen ZKP). Obe rešitvi sta sicer predvideni le za primere, ko oškodovanec ni naznanil kaznivega dejanja (če je oškodovanec podal ovadbo, bo namreč že takrat obveščen tako o dolžnosti obveščanja o spremembi naslova ali prebivališča kot tudi o pravici do prevzema pregona – 143.č člen ZKP). Bistvena je zlasti seznanitev z dolžnostjo obveščanja državnega tožilstva, saj bo le tako slednje lahko obvestilo oškodovanca o možnosti sprožitve oziroma prevzema subsidiarnega pregona (gre torej zlasti za spremembe naslova ali prebivališča, do katerih pride v predkazenskem postopku, ko morebiti niti ni neposrednega stika med državnim tožilcem in oškodovancem).

---

⁶² Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. Up-286/01 z dne 11. 12. 2003, Uradni list RS, št. 2/2004 in OdlUS XII, 114 »15. Po naravi stvari sta pripor in hišni pripor v temelju enaka. Gre za to, da mora oseba prebivati na točno določenem mestu. Tudi po trajanju gre lahko za izenačeno omejevanje. Bistvena razlika pa nastopi v stopnji (intenzivnosti) omejevanja in v načinu, na katerega se omejevanje izvršuje. Za razliko od pripora, kjer je obdolženec izoliran v zaprti javni ustanovi, v kateri je pod stalnim nadzorom pooblaščenih uradnih oseb ves čas, je obdolženec v hišnem priporu v domačem okolju, ob prisotnosti svoje družine. Vendar pa že iz zakonske ureditve izhaja, da lahko zapusti svoje prebivališče samo na podlagi izrecnega poprejšnjega dovoljenja sodišča. Sodišče pa ga lahko da samo v že navedenih primerih in samo, kadar je to neogibno potrebno. Zato že iz zakonske ureditve hišnega pripora izhaja, da gre za takšno omejevanje človekovih pravic, ki po svoji intenzivnosti in načinu izvrševanja omejitve pomeni omejevanje osebne svobode. [...]

20. Ker predstavlja hišni pripor odvzem prostosti, ki je v večini bistvenih okoliščin podoben priporu, je jasno, da morajo biti kriteriji za ustavnosodno presojo dopustnosti posega v pravico do osebne svobode s hišnim priporom v temelju enaki kot pri priporu. [...]

V skladu z 8. členom Direktive 2012/29/EU je v predlaganem sedmem odstavku 65.a člena določena še možnost, da do pomoči iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena po potrebi dostopajo tudi bližnji sorodniki oškodovanca. Opredeljeni so s sklicevanjem na predlagani drugi stavek sedme alineje 144. člena ZKP, ki bližnje sorodnike oziroma družinske člane opredeljuje v skladu z (b) točko prvega odstavka 2. člena Direktive 2012/29/EU. Glede na to, da so v predlagani dopolnitvi 144. člena ZKP opredeljeni kot oškodovanci v primeru, kadar je žrtev zaradi kaznivega dejanja umrla, je v tukaj predlaganem sedmem odstavku 65.a člena ZKP izrecno določeno, da jim določena pomoč pripada tudi, če se ne štejejo za oškodovanca (če torej žrtev ni umrla zaradi kaznivega dejanja). Pomoč jim pripada takrat, kadar so izkazane posebne potrebe po zaščiti (nova sedma alineja 144. člena ZKP) in je to utemeljeno z obsegom škode, povzročene oškodovancu. Do ukrepov iz tretje alineje prvega odstavka (zaščitni ukrepi) pa bodo družinski člani oškodovanca upravičeni pod pogoji iz 141.a ali 240.a člena ZKP, zato je zaradi jasnosti navedeno le sklicevanje na te člene.

K 15. členu (66. člen ZKP)

S predlagano dopolnitvijo se ureja dolžnost oškodovanca (oziroma njegovega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca), da obvesti državno tožilstvo o spremembi naslova ali prebivališča. Na ta način ga bo slednje lahko obvestilo o možnosti sprožitve ali prevzema subsidiarnega pregona. Glede na navedeno je treba predvideti tudi seznanitev oškodovanca z dolžnostjo obveščanja, kar je urejeno v novem 65.a členu ZKP (oziroma v novem 147.a členu za primere, kadar je oškodovanec tudi ovaditelj).

K 16. členu (74. člen ZKP)

Gre za redakcijsko spremembo, ki je posledica spremembe 8. člena ZKP.

K 17. členu (76. členu ZKP)

Določba se redakcijsko posodablja (»informativni sistem e-sodstvo«) ter hkrati usklajuje s terminologijo ZPP (»elektronski podpis, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu«).

K 18. členu (78. člen ZKP)

Bolj podrobno se ureja disciplinsko kaznovanje z denarno kaznijo, upoštevajoč sodbi ESČP *Pečnik v. Slovenija* (št. 44901/05 z dne 27. 9. 2012) in *Kyprianou v. Ciper* (št. 73797/01 z dne 15. 12. 2005) in novejši odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije (št. Up-185/14, U-I-51/16 z dne Uradni list RS z dne 28. 9. 2016). Z zadnjo odločbo je (tudi zaradi odločitve ESČP v že omenjeni zadevi *Pečnik v. Slovenija*) Ustavno sodišče Republike Slovenije spremenilo svoje prejšnje stališče, ki ga je sicer podalo pri ocenjevanju ustavnosti zakona, ki ureja pravdni postopek (št. U-I-145 z dne 23. 6. 2005). Ustavno sodišče Republike Slovenije je tako v najnovejši odločitvi zapisalo, da sodnik v tem postopku sicer ne odloča o lastni razžalitvi, temveč o tem, ali je bil prizadet ugled sodne veje oblasti. Kadar pa je sodna veja oblasti predmet kritike prav zaradi sodnikovega ravnanja, je podana utemeljena bojazen vzpostavitve dvoma, ali je sodnik odločil nepristransko. Dejstvo, da se domnevno žaljiva izjava nanaša neposredno na sodnika, ki naj o njej odloči, lahko v očeh razumnega človeka poraja resne pomisleke glede nepristranskega sojenja. Ugotavljanje, ali se je sodnik, ki je v takem primeru odločil o kaznovanju, dejansko počutil razžaljenega, kako se je na žalitev odzval in kako je obrazložil sklep o kaznovanju, ni potrebno. Dejstvo, da sodnik vrednostno ocenjuje izjave, ki se nanašajo nanj osebno, ter sankcionira njihovega avtorja, že samo zase poraja objektivno utemeljen dvom o nepristranskem sojenju. Videz nepristranskosti pa je v tem primeru še dodatno okrnjen zaradi dejstva, da sodnik

sklep o kaznovanju po prvem odstavku 78. člena ZKP izda po uradni dolžnosti, kar pomeni, da v "svoji zadevi" ni le sodnik, temveč tudi tožilec.

Glede na navedeno se s spremembo zagotavlja, da sodnik oziroma senat, na katerega je naslovljena žalitev, ne bo sam odločal o takšni žaljivi izjavi (kar bi bilo lahko v nasprotju s pravico do poštenega sojenja iz prvega odstavka 6. člena EKČP oziroma bi videz nepristranskosti sodišča okrnilo do te mere, da ne bi bilo več mogoče govoriti o nepristranskem sojenju v smislu prvega odstavka 22. člena Ustave). Predvideno je, da praviloma o žaljivi vlogi odloča sodnik ali senat, pred katerim je bila dana izjava oziroma, ki bi moral odločiti o vlogi (če je žaljiva izjava podana v vlogi). Kolikor se žaljiva izjava nanaša na tega sodnika ali senat, o njej odloči, potem to stori izvenobravnavni sodnik. O pritožbi zoper sklep okrajnega ali okrožnega sodišča, odloča višje sodišče (prvi odstavek 402. člena ZKP), o pritožbi zoper sklep višjega sodišča pa odloča Vrhovno sodišče Republike Slovenije v senatu treh sodnikov (deveti odstavek 25. člena ZKP). Glede na dejstvo, da zoper sklep Vrhovnega sodišča Republike Slovenije po naravi stvari ni mogoča devolutivna pritožba in glede na dejstvo, da je Vrhovno Sodišče Republike Slovenije najvišje redno sodišče v državi, ki odloča le o najpomembnejših zadevah, je za odločanje tega sodišča v primerih žaljive izjave predviden poseben režim. Tako bo o žalitvah, podanih v vlogah na Vrhovno sodišče Republike Slovenije, odločal Predsednik Vrhovnega sodišča (ali izvenobravnavni sodnik – če bo žalitev uperjena zoper Predsednika), o pritožbi zoper ta sklep pa senat treh sodnikov (z navedeno spremembo je povezana tudi sprememba četrtega odstavka 399. člena ZKP, ki ureja možnost pritožbe zoper sklep, ki ga izda Vrhovno sodišče Republike Slovenije). Ni namreč smiselno, da bi na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije o žalitvi odločal kar senat, ki odloča o sami vlogi (saj bi bil to lahko tudi petčlanski ali sedemčlanski senat), kar pomeni, da bi bilo težko oblikovati senat, ki bi glede na manjši pomen kaznovanja žaljivih izjav (z vidika drugih pristojnosti Vrhovnega sodišča Republike Slovenije) odločal o pritožbi.

Iz obrazložitve prej citirane novejšje odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije (natančneje njene 18. točke) sledi, da mora sodišče, osebi, ki naj bi podala ustno žalitev, omogočiti, da se seznaní z vsem gradivom, ki bi lahko vplivalo na njen pravni položaj in se do njega opredeli (kar sledi že iz 22. člena Ustave). Seveda je to pomembno zlasti v primerih, kadar sodnik (ali senat), na katerega se nanaša žalitev, ne bo sam odločal o njej. Glede na navedeno, je v predlogu spremembe 78. člena ZKP predvideno, da mora sodnik (predsednik senata) osebi, ki naj bi podala žaljivo izjavo, omogočiti, da se opredeli do predloga za kaznovanje.

K 19. členu (83. člen ZKP)

83. člen ZKP ureja izločanje dokazov in se v veljavnem četrtem odstavku sklicuje na 4.a točko 39. člena ZKP, ki je v zakonu ni več. Zato je predlagana nadomestitev navedenega besedila s pravilno navedbo 2. točke drugega odstavka 39. člena. Redakcijsko se popravlja tudi določba šestega odstavka (»informativni sistem e-sodstvo«).

K 20. členu (84. člen ZKP)

Predvidene so spremembe 84. člena ZKP. Tako je treba na posnetku katerega koli preiskovalnega dejanja zabeležiti spremembo prisotnih oseb, z vidika zagotavljanja integritete posnetka pa je koristno tudi, da se v zapisniku o preiskovalnem dejanju navede podatek o kontrolni vrednosti in metodi njenega izračuna oziroma se na drug ustrezen način zagotovi možnost naknadnega preverjanja istovetnosti in integritete posnetih podatkov (formulacija je smiselno povzeta po rešitvi,

ki sicer velja za zavarovanje integritete podatkov iz zasežene elektronske naprave – peti odstavek 223.a člen ZKP).

Poleg tega se zaradi preprečevanja sekundarne viktimizacije oškodovanca predlaga obvezno snemanje zaslišanja priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, torej kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost ipd. (sodišča namreč že razpolagajo z ustrezno opremo).

Redakcijsko se popravlja tudi določba petega odstavka (»informativni sistem e-sodstvo«).

K 21. členu (86. člen ZKP)

Predlagana sprememba je posledica uvedbe ločenih mnenj, ki bodo dopustna takrat, kadar Vrhovno sodišče odloča o zahtevi za varstvo zakonitosti, ne gre pa za odločanje o priporu (nov 114.a člen ZKP). Glede na to, da bo vrhovnim sodnikom torej dopuščeno dati javna ločena mnenja, je treba poseči tudi v obstoječo ureditev. ZKP že zdaj dopušča »posebna mnenja«, ki pa so razmeroma podnormirana in niso javna dostopna, lahko pa se dajo na zapisnik o posvetovanju ali glasovanju, ali pa se zapisniku priložijo. Predlagana ureditev ne posega v obstoječa posebna mnenja, temveč poleg njih uvaja ločena mnenja vrhovnih sodnikov. Možno bi bilo sicer bolj natančno normirati tudi posebna mnenja oziroma jih preoblikovati v nekakšna ločena mnenja, za katera bi veljala postopkovna tajnost, vendar pa predlagatelj ocenjuje, da jih ni treba bolj podrobno urejati, ker so namenjena le instančnemu sodišču, ko odloča o pravnem sredstvu.

Vrhovni sodnik, ki bo želel dati ločeno mnenje, ga bo moral napovedati ob odločanju, njegova napoved pa se bo vpisala v zapisnik o posvetovanju in glasovanju. Ločeno mnenje se za razliko od posebnega mnenja ne bo prilagalo zapisniku o posvetovanju in glasovanju, saj bo javno in bo posledično priloženo odločbi o zahtevi za varstvo zakonitosti. Če vrhovni sodnik ne bo dal ločenega mnenja v predvidenem roku, bo obveljala domneva, da se mu je odpovedal. V tem primeru se bo zapisniku o posvetovanju in glasovanju priložil uradni zaznamek s pojasnilom, da je potekel rok za izdelavo ločenega mnenja.

Možnost dati ločeno mnenje predpostavlja tudi javnost rezultata glasovanja (z vidika transparentnosti delovanja Vrhovnega sodišča pa je pomembno, da je rezultat glasovanja javen tudi v primeru, ko ne bo nobenega napovedanega ločenega mnenja). Zapisnik o posvetovanju in glasovanju se torej v teh primerih ne bo zaprl v poseben ovitek in bo prosto dostopen v spisu.

Določba se redakcijsko posodablja (»informativni sistem e-sodstvo«) ter hkrati usklajuje s terminologijo ZPP (»elektronski podpis, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu«). Hkrati se (sledječ ZPP) ne predvideva več, da je zapisnik treba podpisati še z elektronskim podpisom sodišča.

K 22. členu (92. člen ZKP)

Ustrezno se popravlja ureditev stroškov kazenskega postopka. Sprememba je povezana z novim 212.a členom ZKP.

Glede na sistemski pristop, ki uvaja novo ureditev vročanja v pravnih postopkih, le-temu sledi tudi ta novela ZKP. Tako kot v ZPP bodo vročanje opravljali detektivni in izvršitelji.

K 23. členu (novi 114.a člen ZKP)

Predlagana je nova rešitev, na podlagi katere bodo vrhovni sodniki pri odločanju o zahtevi za varstvo zakonitosti lahko podali ločena mnenja. Nova rešitev je oblikovana na podlagi vzora ureditve, ki sicer velja za ločena mnenja ustavnih sodnikov.

Glede na to, da gre za novo rešitev, je predlagana v omejenem obsegu. Niso predvidena ločena mnenja pri zahtevah za varstvo zakonitosti v pripornih zadevah, tako glede na naravo pripornih zadev kot tudi glede na dejstvo, da takrat kazenski postopek še ni pravnomočno končan (*mutatis mutandis* enaka logika velja za primere, kadar Vrhovno sodišče odloča o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje). Možno pa je ločeno mnenje tudi pri procesnih odločitvah, torej kadar Vrhovno sodišče odloči s sklepom (drugi odstavek 423. člena ZKP), saj predlagatelj ocenjuje, da tudi v teh primerih lahko ločeno mnenje pripomore k razvoju sodne prakse (npr. glede izpolnjevanja pogojev iz prvega odstavka 420. člena ZKP). Predlagana rešitev ne posega v obstoječo možnost, po kateri lahko sodnik ob odločanju poda posebno mnenje (ki je namenjeno le instančnemu odločanju in za katerega velja postopkovna tajnost), kar je bolj podrobno pojasnjeno v obrazložitvi spremembe 86. člena ZKP. Je pa predlagano, da vrhovni sodniki, kadar imajo možnost dati ločeno mnenje, ne morejo dati posebnega mnenja (*a contrario* to pomeni, da posebno mnenje lahko dajo v pripornih zadevah in kadar odločajo o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje). V nasprotnem primeru bi lahko prišlo do nepregledne situacije, ko bi nekateri vrhovni sodniki podali javno ločeno mnenje, drugi »tajno« posebno mnenje, postavilo pa bi se tudi vprašanje »tajnosti« zapisnika o posvetovanju in glasovanju itd.

Možnost dajanja ločenih mnenj s strani sodnikov najvišjega rednega sodišča v državi po oceni predlagatelja lahko pripomore k razvoju sodne prakse (saj bodo obrazložena ločena mnenja ob ustrezni prepričljivosti argumentacije pripomogla tako k temu, da bo večinska odločba bolj izbrušena, kakor tudi k temu, da bo lahko v prihodnjih odločbah večji poudarek dan vidikom, ki jih izpostavljajo posamezni sodniki). Tudi z vidika zagotavljanja enotnosti sodne prakse pa je pomembno, da so odločbe čim bolj prepričljivo obrazložene (k čemur posredno pripomorejo ločena mnenja). Upoštevati je treba tudi položaj Ustavnega sodišča, ki v postopkih ustavne pritožbe zagotavlja, da sodna praksa ni arbitrarna. Posledično se bo na podlagi ureditve ločenih mnenj povečalo zaupanje v pravno varnost kot del ustavnega načela pravne države (2. člen Ustave). Nenazadnje možnost dajanja ločenih mnenj prispeva tudi k večji transparentnosti in javnosti sodnega odločanja. Ločena mnenja so tudi odraz neodvisnosti sodnikov (iz 125. člena Ustave), torej neodvisnosti, ki pripada vsakemu posameznemu sodniku (in se v tem delu razlikuje od »sistemske« neodvisnosti sodišč iz prvega odstavka 23. člena Ustave) ter, ki jo gre v kontekstu ločenih mnenj razumeti bolj kot vezanost sodnika na Ustavo in zakon (kar posledično pomeni, da sodnik ni »vezan« k strinjanju s stališčem senata, katerega del je, čeprav ga je seveda dolžan spoštovati).

Ločeno mnenje je namenjeno predstavitvi stališč, ki jih je vrhovni sodnik izrazil ob obravnavanju in odločanju o zahtevi za varstvo zakonitosti in ki so narekovali njegovo odločitev. Možno je skupno ločeno mnenje (ki ga da več vrhovnih sodnikov skupaj), vrhovni sodnik pa se lahko tudi pridruži ločenemu mnenju drugega vrhovnega sodnika. Ločeno mnenje je treba napovedati ob odločanju, pridružitve ločenemu mnenju pa ni treba napovedati. Sodnik lahko tudi odstopi od ločenega mnenja, in sicer že tako, da ga ne izdelava v predvidenem roku (praviloma sedmih dni), odkar je dobil besedilo odločbe o zahtevi za varstvo zakonitosti. Senat lahko določi rok za izdelavo ločenega mnenja, ki je

krajši ali daljši od sedmih dni, če to narekujejo narava ali okoliščine konkretne zahteve za varstvo zakonitosti, in sicer takoj po končanem glasovanju z večino glasov članov senata.

Ločeno mnenje se ne prilaga zapisniku o posvetovanju in glasovanju, saj se nanaša na odločbo o zahtevi za varstvo zakonitosti in se posledično pošilja oziroma vroča skupaj z njo (tako strankam kot tudi organom, ki so pristojni za izvršitev sodne odločbe).

Vrhovno sodišče pa lahko vprašanja glede ločenih mnenj, ki niso urejena v ZKP, ureja tudi samo, in sicer s poslovníkom, ki ga sprejmeta najmanj dve tretjini sodnikov Vrhovnega sodišča in ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije (tako lahko npr. po vzoru Ustavnega sodišča Republike Slovenije v poslovniku določijo, da vrhovni sodnik da odklonilno ločeno mnenje, če se ne strinja z izrekom in pritrdilno ločeno mnenje, če se ne strinja z obrazložitvijo.).

K 24. členu (115. člen ZKP)

Prvi odstavek 115. člena ZKP določa tajnost posvetovanja in glasovanja. Glede na to, da se uvaja možnost dajanja ločenih mnenj vrhovnih sodnikov (ki predpostavlja tudi javnost rezultata glasovanja), je treba ustrezno prilagoditi navedeno določbo.⁶³

K 25. členu (117. člen ZKP)

Minister, pristojen za pravosodje, določi pravila za postopanje izvršiteljev in detektivov, kadar opravljajo vročanje, in njihovo nagrado. Predlagatelj torej z novelo predlaga ukinitve možnosti vročanja, ki jo je poznal dosednji 117. člen ZKP, in sicer vročitev fizičnega pisanja po pravni ali fizični osebi, ki opravlja vročanje pisanj kot registrirano dejavnost. V to obliko vročanja je bilo poseženo z novelo ZKP-I.⁶⁴ Navedena novela je v prehodnih določbah predvidevala, da pravne in fizične osebe, ki opravljajo vročanje na podlagi posebnega dovoljenja ministra, pristojnega za pravosodje, prenehajo za posamezno sodišče opravljati dejavnost vročanja v kazenskem postopku, ko posamezno sodišče zagotovi opravljanje dejavnosti vročanja v kazenskem postopku po pravnih in fizičnih osebah, izbranih v postopku javnega naročanja po zakonu, ki ureja javno naročanje (glej tretji odstavek 87. člena novele ZKP-I). Postopek javnega naročanja s strani sodišč ni bil nikoli izveden, zato je ta določba ostala mrtva črka na papirju. Vročitev fizičnega pisanja po pravni ali fizični osebi, ki opravlja vročanje pisanj kot registrirano dejavnost, je zdaj nadomeščena z vročanjem po izvršiteljih in detektivih. Detektivom pooblastilo za vročanje daje že Zakon o detektivski dejavnosti, izvršitelji pa v postopkih izvršbe po Zakonu o izvršbi in zavarovanju prav tako že opravljajo vročanje sodnih pisanj.

Obdolžencu, priči, zasebnemu tožilcu, oškodovancu kot tožilcu in oškodovancu se omogoča vročanje pisanj na naslov za vročanje po varni elektronski poti. Hkrati se določba drugega odstavka tudi redakcijsko popravlja (»informativni sistem e-sodstvo«, »varen elektronski predal«).

⁶³ V strokovni javnosti je sicer mogoče zaslediti tudi stališče, v skladu s katerim ta sprememba niti ne bi bila potrebna: »Tako kot bi morale veljati za izid glasovanja, bi morala biti dana tudi možnost, da se javno objavijo ločena mnenja sodnikov. V ZKP ni nobene določbe, ki bi to prepovedovala. [...] Z ustavnoskladno razlago prvega odstavka 115. člena ZKP bi torej sodišča že sedaj lahko omejila tajnost glasovanja zgolj na zapisnik o posvetovanju in glasovanju z zaprtjem ovojnice po javni razglasitvi izida glasovanja z navedbo sodnikov, ki so glasovali proti odločitvi (pritrdilno ločeno mnenje ustavnega sodnika dr. Mitje Deisingerja, ki se sicer zavzema za možnost podaje ločenih mnenj sodnikov na vseh rednih sodiščih; št. U-I-69/15 z dne 28. 1. 2016).

⁶⁴ Uradni list RS, št. 68/08 z dne 8. 7. 2008.

Sprememba tretjega odstavka je povezana s prehodno določbo te novele, ki črta prehodno določbo novele ZKP-I.

S spremembo petega odstavka se vzpostavlja ustrezna pravna podlaga za določitev tarife pri elektronskem vročanju v kazenskem postopku (pri čemer se smiselno sledi rešitvam, ki jih za elektronsko vročanje v pravnem postopku predvideva Zakon o pravnem postopku).

K 26. členu (117.a člen ZKP)

S spremembo tretjega odstavka 117.a člena ZKP se določa možnost vročitev elektronskih pisanj bodisi prek e-sodstva, bodisi s posredovanjem pravne ali fizične osebe, ki opravlja takšno vročanje kot registrirano dejavnost. Hkrati se predvideva, da morajo slednje predhodno pridobiti tudi dovoljenje ministra za pravosodje (smiselno se sledi rešitvam, ki jih za elektronsko vročanje v pravnem postopku predvideva Zakon o pravnem postopku). Člen se tudi sicer glede elektronskega vročanja terminološko usklajuje z Zakonom o pravnem postopku.

K 27. členu (128. člen ZKP)

Jasno se določa tudi pravica dostopa in pregleda do dokumentacije/listin oziroma delov kazenskega spisa, ki vsebuje tajne podatke po Zakonu o tajnih podatkih, in sicer tako, da se zagovorniku in strankam dopušča pregled tovrstne dokumentacije oziroma spisovnega gradiva. Prepis ali kopiranje listin oziroma delov spisa, ki vsebujejo tajne podatke, pa sodišče lahko, kadar je to nujno potrebno za učinkovito obrambo, učinkovito uporabo pravnega sredstva oziroma učinkovito sodno varstvo dovoli pod pogoji, ki jih določa zakon o tajnih podatkih. Hkrati se po zgledu zakona, ki ureja pravdni postopek, bolj fleksibilno urejajo zahtevani zaščitni ukrepi, ki jih je treba zagotoviti za pregled spisa s tajnimi podatki. Izrecno je tudi predvideno, da imajo pod pogoji, ki jih določa ta zakon in kadar je to nujno potrebno za izvedbo njihov nalog, vpogled v listine oziroma dele spise, ki vsebuje tajne podatke tudi sodni izvedenci, cenilci in tolmači. Člen se tudi sicer glede elektronskega vročanja terminološko usklajuje z Zakonom o pravnem postopku.

K 28. členu (129. členu ZKP)

Tretji odstavek 129. člena ZKP že določa obveznost sodišča, da sodbo v izvršitev pošlje organu, ki je pristojen za njeno izvršitev. Navedeno velja tudi za varnostni ukrep prepovedi opravljanja poklica, ki je še konkretiziran v 159. členu ZIKS-1. Pravne posledice obsodbe, ki se nanašajo na prenehanje ali izgubo posameznih pravic, so prenehanje opravljanja določenih javnih funkcij ali pooblastil uradne osebe ali prenehanje delovnega razmerja ali izguba pravice tujca do prebivanja v Republiki Sloveniji (prvi odstavek 79. člena KZ-1); smiselno velja tudi za 21. člen ZOPOKD. V praksi nastajajo problemi, ker sodišča o obsodilnih sodbah, na podlagi katerih nastopijo tovrstne pravne posledice obsodbe, ne obveščajo delodajalcev oziroma drugih pristojnih organov ali institucij. Pravne posledice obsodbe morajo biti sicer predpisane z zakonom in nastanejo *ex lege*, za storilca pa se sme uporabiti samo tista pravna posledica obsodbe, ki je bila z zakonom določena ob storitvi kaznivega dejanja (tretji in četrti odstavek 78. člena KZ-1). Ne glede na navedeno, pa v primeru, ko gre npr. za prenehanje delovnega razmerja, takšna pravna posledica obsodbe seveda predpostavlja določeno ravnanje delodajalca, ki mora biti o sodbi pravočasno obveščen. Nekateri področni zakoni so takšno obveščanje s strani sodišč predpisali precej natančno (npr. 107. člen ZOFVI), drugi nekoliko manj podrobno (npr. 109. člen ZFPPIPP), tretji pa le predpostavljajo obveščanje s strani sodišč, brez da bi vsebovali izrecno pravno podlago (npr. 154. člen ZJU). Glede na navedeno je smiselno, da se

obveznost sodišča, da pošlje ustrezne podatke o sodbi jasno predpiše v ZKP, pri čemer se področnim zakonom dopusti, da navedeno vprašanje glede na naravo konkretne pravne posledice obsodbe, ki jo predpisujejo, uredijo bolj podrobno. Dodatno velja omeniti, da predlagana določba predstavlja *lex specialis* in *lex posterior* glede na že obstoječi 138. člen ZKP, ki predvideva obveščanje delodajalca pravnomočni obsodilni sodbi na kazen zapora. Navedeno velja v delu, ki se nanaša na pravne posledice obsodbe (obveščanje delodajalca, kot ga ureja 138. člen ZKP, je sicer smiselno tudi npr. zaradi nadomeščanje delavca, ki je obsojen na zaporno kazen ipd.).

K 29. členu (130. člen ZKP)

S predlagano rešitvijo se sorazmerno omejuje možnost pretvorbe denarne kazni, ki je izrečena po ZKP, v zaporno, pri čemer se upošteva odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-145/03 z dne 23. junija 2005⁶⁵ in novejši odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. Up-185/14, U-I-51/16 z dne 28. septembra 2016 (v citiranih dveh odločbah je Ustavno sodišče Republike Slovenije ocenilo, da možnost sodišča, da v postopku odločanja o kaznovanju po 78. členu ZKP izreče denarno kazen, ki se lahko na podlagi 130. člena ZKP nadomesti s kaznijo do 73 dni zapora, pomeni možnost tako hudega posega države v pravice posameznikov, da bi morala biti dejanje in sankcija opredeljena v skladu z jamstvi 28. člena Ustave, izrekanje sankcije pa bi moralo biti predvideno v samostojnem postopku, v katerem bi bila zagotovljena vsa ustavna procesna jamstva kazenskega postopka iz 27. in 29. člena Ustave).

K 30. členu (137. člen ZKP)

Namen ukrepa začasnega odvzema vozniškega dovoljenja, ki ga izreče sodišče, je v tem, da se iz javnega prometa takoj izloči voznik, za katerega se predvideva, da bo še naprej ogrožal javni promet, pri čemer se upoštevajo njegova osebnost, prejšnje življenje in način storitve kaznivega dejanja. Vozniško dovoljenje se odvzame za čas trajanja postopka oziroma že pred njegovo uvedbo. Pred uvedbo kazenskega postopka sme policija, ki opravlja ogled, vzeti vozniško dovoljenje tistemu, za katerega je podan utemeljen sum, da je storil kaznivo dejanje zoper varnost javnega prometa, toda največ za tri dni.

Policija na podlagi zbranih obvestil sestavi kazensko ovadbo, v kateri navede dokaze, za katere je zvedela pri njihovem zbiranju. Kazenski ovadbi priloži tudi predmete, skice, fotografije, uradne zaznamke, izjave in drugo gradivo, ki utegne biti koristno za uspešno izvedbo postopka. V času ogleda kraja dejanja, ki ga je opravila policija kot operativno kriminalistično dejanje v predkazenskem postopku, se ugotovljajo dejstva in okoliščine tudi s pomočjo strokovnjakov in izvedencev. Za izdelavo mnenj, pridobitev rezultatov in s tem ustrezno podkrepljen predlog za začasen odvzem vozniškega

---

⁶⁵ Uradni list RS, št. 69/2005 in OdlUS XIV, 62: »Ureditev kaznovanja po 11. členu ZPP, predvsem glede zaporne kazni, ki lahko za fizično osebo doseže 30 dni, za (med drugim) odvetnika pa kar 100 dni, očitno dosega takšno stopnjo, ki bi utemeljila sklep, da gre za odločanje o kazenski obtožbi (za kar bi morala biti zagotovljena vsa procesna in materialnopravna jamstva glede kazenskega postopka in glede kaznivih dejanj). Očitno je, da ureditev kaznovanja – ne sama po sebi, pač pa zaradi višine zagroženih kazni, v 11. členu ZPP (torej v okviru pravnega postopka) ni v skladu z zahtevami iz prvega odstavka 23. člena Ustave in iz 6. člena Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in glede jamstev v kazenskem postopku. [...] točka 20: ESČP je glede avstrijske ureditve kaznovanja za žaljive vloge, ki je zelo podobno ureditvi v ZPP, ugotovilo, da zagrožena kazen v višini okoli 1500 EUR (ki se lahko spremeni v zaporno kazen do deset dni) ni tako visoka, da bi že bilo mogoče govoriti o izpolnitvi tretjega kriterija. Nasprotno pa je ugotovilo glede grozeče kazni do 16 dni zapora.« V neskladju z Ustavo je zato, ker določa tako visoke kazni, ki narekujejo sklep, da gre za odločanje o kazenski obtožbi in bi zato morala biti izpolnjena vsa procesna jamstva glede kazenskega postopka tudi po 29. členu Ustave.«

dovoljenja je potreben daljši čas (npr. rezultati alkoholimetrične analize, zaslihanje poškodovanih v prometni nesreči, ipd.).

V daljšem časovnem obdobju (petih dni) bo mogoče začasen odvzem vozniškega dovoljenja skupaj s kazensko ovadbo ustrezno konkretizirati, sodišče pa bo na podlagi takšnega predloga lažje opravilo preizkus ali je predlagani začasen odvzem upravičen. Smiselno enako se podaljšuje tudi rok, ki veže državnega tožilca. Poleg tega bi se kazenski postopek v tem delu »izenačil« s prekrškovnim postopkom (ki je praviloma manj zapleten), kjer mora policija (prekrškovni organ) že zdaj ob začasnem odvzemu vozniškega dovoljenja na podlagi 113.a člena ZP-1 v petih dneh od ugotovitve prekrška in storilca predlagati sodišču, da storilcu začasno odvzame vozniško dovoljenje. Predlog za začasni odvzem vozniškega dovoljenja je sestavni del obdolžilnega predloga.

V praksi prihaja do težav, ker se ukrep začasnega odvzema vozniškega dovoljenja ne zavede v evidenco voznških dovoljenj (evidenco vodi Ministrstvo za infrastrukturo), kar pa pomeni, da nadzorni organi ob ponovni kontroli osumljenega nimajo podatka o veljavnosti njegovega voznškega dovoljenja. Zaradi tega je onemogočen učinkoviti nadzor tovrstnih kršiteljev, ki so pogosto objestni vozniki in povratniki ter predstavljajo grožnjo za varnost cestnega prometa. Tako se osumljenca kaznivega dejanja, ki mu je bilo vozniško dovoljenje začasno odvzeto na podlagi 137. člena ZKP postavlja v privilegiran položaj napram storilcu prekrška, ki mu je bilo vozniško dovoljenje začasno odvzeto na podlagi 113.a člena ZP-1. Zato je narejen tudi ustrezni sklic na določbe ZP-1.

K 31. členu (143.a člen ZKP)

V skladu s 143.a členom ZKP sodišča izdajajo potrdila, iz katerih izhaja, da posameznik ali pravna oseba je ali ni v kazenskem postopku. Sedanja ureditev je izvedbeno zapletena in zahtevna tako z vidika prosilca kot tudi sodišča, saj predvideva, da se prosilec osebno zgleda na sodišču tako ob vložitvi prošnje kot ob sprejemu potrdila. Gre za izdajo potrdila o dejstvih, ki so razvidna iz vpisnika, kar sicer ureja 75. člen Sodnega reda. Zato je smiselno črtati del sedanjega drugega odstavka 143.a člena, ki pravi, da sodišče izda potrdilo »tako, da iz informacijskega sistema za spremljanje kazenskih postopkov v Republiki Sloveniji ali druge dokumentacije sodstva izpiše...« Hkrati velja poudariti, da zadnji stavek veljavnega četrtega odstavka 143.a člena ZKP vsebinsko sodi v prvi odstavek, ki določa pogoje oziroma razloge za pridobitev potrdila, da posameznik ali pravna oseba je ali ni v kazenskem postopku, zato se ga s predlogom tja tudi prestavlja.

Sodišče lahko potrdilo izda le, če nedvoumno ugotovi, na katero osebo se prošnja nanaša, zato je v prošnji nujna navedba identifikatorja za enoznačno opredelitev posameznika. Za posameznike je to praviloma EMŠO, vendar le za posameznike, ki so vpisani v centralnem registru prebivalstva (v nadaljevanju: CRP).⁶⁶ Za posameznike, ki niso vpisani v CRP oziroma nimajo EMŠO, pa so ob prvem

---

⁶⁶ Zakon o centralnem registru prebivalcev (Uradni list RS, št. 72/06 – UPB; v nadaljevanju: ZCrp) v 3. členu določa, da je CRP osrednja zbirka podatkov:

- o državljanih, ki imajo stalno ali začasno prebivališče v Republiki Sloveniji in tujcih, ki imajo dovoljenje za stalno ali začasno prebivanje v Republiki Sloveniji,
- o državljanih, ki so stalno ali začasno, za več kot tri mesece, odsotni iz Republike Slovenije,
- o tujcih, ki v Republiki Sloveniji nimajo dovoljenja za stalno ali začasno prebivanje, imajo pa določene pravice ali obveznosti na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, davkov, iz humanitarnih razlogov ali na drugem področju, če je tako določeno z zakonom. V 8. členu pa ZCRP ureja, kako se določi EMŠO za vse osebe iz 3. člena istega zakona.

vpisu v katerikoli kazenski vpisnik zavedeni vsaj obdolženčevo ime, priimek in datum rojstva. Za pravne osebe, ki so vpisane v poslovnem registru, je obvezna sestavina prošnje matična številka, za druge pravne osebe pa davčna številka. Poleg tega se tudi za pravno osebo natančneje določa vsebina prošnje, in sicer v skladu s terminologijo Zakona o sodnem registru (v nadaljevanju: ZSReg).⁶⁷ Potrdila, da posameznik ali pravna oseba je ali ni v kazenskem postopku, vsebujejo osebne podatke in je zato treba pri njihovi izdaji ravnati s temu primerno skrbnostjo. Sodišča vsakodnevno pošiljajo posameznikom in pravnim osebam dokumente, ki vsebujejo podobne informacije oziroma občutljive osebne podatke: vabila, obtožne akte, odredbe, sklepe, sodbe. Ti dokumenti se vročajo skladno s splošnimi pravili ZKP o vročanju, ne pa tako, da bi se naslovnik moral osebno zglasiti na sodišču zaradi prevzema, in sicer tako v primerih, ko gre za dokumente iz faze kazenskega postopka, v katerih za posameznika oziroma pravno osebo velja domneva nedolžnosti, kot tudi v primerih, ko se dokumenti nanašajo na faze kazenskega postopka, v katerih je o krivdi že pravnomočno odločeno.

V skladu s predlogom se torej prosilcem ne bo treba več osebno zglasiti na sodišču, da prevzamejo potrdilo (s tem v zvezi je pomemben podatek, da so sodišča leta 2014 izdala kar 30.550 potrdil), čeprav bo to še vedno mogoče. Ker pri potrdilu ne gre za akt, ki je »vsebinsko« del kazenskega postopka, temveč je njegova izdaja še najbolj podobna upravnemu postopku, je predvideno osebno vročanje v skladu z zakonom, ki ureja upravni postopek, če bo posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku, sicer pa kar z navadno pošto. Predlog torej izhaja iz predpostavke, da je treba z vidika poenostavitve poslovnih procesov ustrezne varovalke zagotoviti pri prevzemu oziroma vročitvi potrdila, in sicer zlasti v primeru, če je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku (upošteva se torej občutljivost vsebine posredovanih podatkov).

K 32. členu (143.c člen ZKP)

Predlagana je redakcijska sprememba (popravlja se napačen sklon).

K 33. členu (novi 143.č člen ZKP)

Direktiva 2012/29/EU zahteva, da se žrtve pravočasno in individualno ocenijo, da bi ugotovili posebne potrebe po zaščiti, pri čemer se upoštevajo osebne značilnosti žrtev ter vrsta, narava in okoliščine kaznivega dejanja (ter tudi ravnanje obdolženca in oškodovanca v kazenskem postopku in izven njega – npr. ogrožanje oškodovanca). Posebno pozornost je treba nameniti žrtvam s posebnimi potrebami (žrtve, ki so utrpele znatno škodo zaradi resnosti kaznivega dejanja; žrtve kaznivih dejanj zaradi predsodkov ali diskriminacije; žrtve, ki so zaradi odnosa s storilcem in odvisnosti od njega posebej ranljive; žrtve terorizma, organiziranega kriminala, trgovine z ljudmi, nasilja na podlagi spola, nasilja med bližnjimi, spolnega nasilja, izkoriščanja ali zločinov iz sovraštva ter žrtve, ki so invalidi); za otroke in mladoletne osebe, ki so žrtve, pa se vedno šteje, da imajo posebne potrebe. Obseg individualne ocene se lahko prilagodi glede na resnost kaznivega dejanja ter stopnjo škode, izvede pa se v sodelovanju z žrtvijo in ob upoštevanju njenih želja (22. člen Direktive). Iz razumljivih razlogov ni treba ocenjevati oškodovancev, ki so pravne osebe.

Pristojni organi že zdaj v različnih fazah (pred)kazenskega postopka ocenjujejo tudi stopnjo ogroženosti žrtev ter jim zagotavljajo ustrezno psihično in fizično zaščito ter pomoč ali pa jih usmerijo k ustreznim organom in organizacijam, ki jim pomoč lahko nudijo. Policija zagotavlja žrtvam

---

⁶⁷ Uradni list 54/07 – UPB, 65/08, 49/09, 82/13 – ZGD-1H in 17/15.

zagotavlja tudi pisne informacije o njihovih pravicah v postopku ter usmeritve k različnim oblikam pomoči.

Predlagana rešitev formalizira individualno oceno. Glede na neposredni stik z oškodovancem, ki ga ima v predkazenskem postopku zlasti policija, je predvideno, da bo policija prvenstveno oblikovala individualno oceno, kasneje pa jo bo po potrebi nadgrajevalo državno tožilstvo.

Na podlagi individualne ocene se bo ugotovilo, koliko je oškodovanec izpostavljen sekundarni in ponovni viktimizaciji (nekoliko poenostavljeno se prva nanaša na nadaljnje trpljenje oškodovanca oziroma podoživljanje prvotnega trpljenja, ki ga npr. lahko povzroči neprimerno vedenje do oškodovanca, druga pa na ponovno storitev enakega ali podobnega kaznivega dejanja proti istemu oškodovancu), ustrahovanju in maščevanju. Takšna ocena pa se bo potem (ob drugih zakonskih pogojih) upoštevala pri ugotovitvi, ali in v kolikšni meri bi oškodovancu koristili ukrepi iz prvega odstavka 84. člena (audio-vizualno snemanje), 148.b člena (zaslišanje s strani istih oseb oziroma oseb istega spola), predlagane spremembe petega in šestega odstavka 240. člena (zaslišanje s pomočjo strokovnjaka oziroma zaslišanje v posebej prilagojenih prostorih), prvega in četrtega odstavka 240.a člena (zaščitni ukrepi za priče), prvega odstavka 244.a člena (videokonferenca) in 295. člena ZKP (izključitev javnosti glavne obravnave).

Policija bo torej individualno oceno sama uporabila v primeru zaslišanja oškodovanca-priče v predkazenskem postopku (nov šesti odstavek 148.b člena ZKP), sicer pa bo o ostalih zaščitnih ukrepih (ob upoštevanju osvežene individualne ocene in siceršnjih zakonskih pogojev za posamezni ukrep) odločalo sodišče.

Nobene ovire pa ni, da se ne bi individualna ocena uporabila tudi pri drugih ukrepih po ZKP (npr. kadar gre za izključitev javnosti iz razlogov na strani oškodovanca, ali, kadar izvedenec opravlja razgovor z oškodovancem in lahko npr. uporabi t.i. varne sobe).

Drug predpis lahko določi, da individualno oceno za določeno vrsto kaznivih dejanj ali za določena kazniva dejanja izdelata in posodablja drug organ (kar bi bilo npr. smiselno pri žrtvah nasilja v družini, kjer CSD že po veljavni ureditvi poda oceno ogroženosti zaradi pridobitve brezplačne pravne pomoči). V takšnem primeru bi šlo seveda le za spremembo pristojnega organa, ne pa tudi same vsebine individualne ocene.

K 34. členu (144. člen ZKP)

V predlagani novi sedmi alineji 144. člena ZKP je podan pomen izraza »oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti«, kot ga opredeljuje 22. člen Direktive 2012/29/EU. Opredelitev novega izraza je smiselna, saj direktiva nato v 23. členu opredeljuje dodatne pravice do zaščite v predkazenskem in kazenskem postopku za take oškodovance, ki so posledično opredeljene v predlagani spremembah in dopolnitvah ZKP. Neustrezno bi namreč bilo v vsakem od dopoljenih členov ZKP, ki opredeljujejo dodatne pravice oškodovancev s posebnimi potrebami po zaščiti, pisati celotno opredelitev, katerim oškodovancem pripadajo te pravice oziroma v primeru katerih kaznivih dejanj jim te pravice pripadajo. »Duševna celovitost« pomeni v sami definiciji in v povezanih členih v zvezi s pravicami žrtev kaznivih dejanj proces zagotavljanja popolnega stanja (kljub obstoju kaznivega dejanja zoper žrtev) človeka kot polne, priznane osebnosti po 35. členu Ustave Republike Slovenije. Delno podobna

določba je predpisana v prvem odstavku 2. člena Pravilnika o varovanju ogroženih uslužbencev policije (Uradni list RS, št. 76/13) - glede varovanja uslužbencev policije. »Znatno prekršeno« predstavlja občutno gradacijo glede na smiselno podobno definicijo »navadnega« oškodovanca, in sicer z vidika posega v osebno ali premoženjsko pravico; praviloma torej ne bo šlo za lažje kaznivo dejanje (npr. tatvina mobilnega telefona, tatvina kolesa), temveč za nekoliko hujše oblike kaznivih dejanj, ali pa bo šlo za lažje kaznivo dejanje, pri katerem bodo pretehtale druge okoliščine (npr. grozovitost izvršitve tatvine ipd.)

Hkrati je v novi sedmi alineji 144. člena ZKP v skladu z (a) (ii) in (b) točko prvega odstavka 2. člena Direktive 2012/29/EU razširjen pojem oškodovanca v procesnem smislu še na določene družinske člane osebe, katere smrt je bila neposredna posledica kaznivega dejanja. V zvezi z navedenim ni mogoče oziroma ne bi bilo utemeljeno sklicevanje na 1. do 3. točko prvega odstavka 236. člena ZKP, ki za druge potrebe že opredeljuje določen krog bližnjih oseb oziroma družinskih članov. Opredelitev v 236. členu ZKP je namreč širša, kot pa jo zahteva direktiva.

Dosedanje sedmo, osmo, deveto in deseto alinejo je treba zaradi navedene dopolnitve ustrezno preštevilčiti, hkrati pa se dosedanja deveta (nova deseta) alineja redakcijsko spreminja, tako da se pri definiciji zunajzakonske skupnosti izrecno sklicuje na temeljni zakon (dosedanja definicija v 144. členu ZKP namreč ni vključevala odsotnosti »razlogov, zaradi katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna« - prvi odstavek 12. člena ZZZDR; prvi odstavek 4. člena DZ). Vprašanje uporabe določb ZKP, ki veljajo za zakonsko oziroma izvenzakonsko skupnost, za sklenjeno oziroma nesklenjeno istospolno partnersko skupnost, pa bo zdaj urejeno v drugem odstavku 2. člena in drugem odstavku 3. člena Zakona o partnerski zvezi.⁶⁸

K 35. členu (146. člen ZKP)

Predlagan je nov drugi odstavek 146. člena ZKP, iz katerega sledi, da naznanitelj priloži oziroma navede dokaze, za katere ve. Hkrati pa predlagani drugi odstavek pravnim osebam javnega in zasebnega prava (zlasti bankam, hranilnicam in drugim gospodarskim družbam – in ne npr. njihovim uslužbencem kot fizičnim osebam) ter podružnicam tujih podjetij (ki niso samostojne pravne osebe; terminologija je prevzeta iz Zakona o gospodarskih dejavnostih) in samostojnim podjetnikom posameznikom (ne pa tudi posameznikom, ki samostojno opravljajo dejavnost – torej notarjem, odvetnikom ipd.) omogoča, da – kadar se odločijo naznaniti kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti – skupaj z naznanilom posredujejo tudi podatke, za katere je z zakonom ali sklepom pristojnega organa osebe zasebnega prava določena kakršnakoli vrsta tajnosti (torej tudi po Zakonu o tajnih podatkih) ali zaupnosti. Gre za podatke, ki nastanejo pri ali v zvezi z dejavnostjo pravne osebe zasebnega prava (npr. kreditna ocena, ki jo banka izdelava sama), ali podatke, ki jih omenjeni pravni subjekti pridobijo pri ali v zvezi s svojo dejavnostjo.

Zaradi novega drugega odstavka 146. člena ZKP je treba dosednji drugi odstavek preštevilčiti v tretji odstavek.

K 36. členu (nov 147.a člen ZKP)

---

⁶⁸ Uradni list RS, št. 33/16, ZPZ.

Direktiva 2012/29/EU v 5. členu določa, da morajo države članice žrtvam zagotoviti pisno potrdilo o naznanitvi kaznivega dejanja (in njegov brezplačen prevod) in da jim morajo omogočiti podajo ovadbe v jeziku, ki ga razumejo ali pa jim morajo zagotoviti jezikovno pomoč. Iz preambule omenjene direktive sledi, da mora potrdilo vsebovati »osnovne elemente kaznivega dejanja, kot so vrsta kaznivega dejanja, čas in kraj, ter kakršna koli škoda ali izguba, ki jo povzroči kaznivo dejanje. Na potrdilu bi morala biti navedena tudi številka zadeve ter čas in kraj prijave kaznivega dejanja, da bi služilo kot dokaz o prijavi kaznivega dejanja, npr. kot podlaga za zahtevke iz zavarovanja (recital 24).«

S predlagano rešitvijo se tako državnemu tožilcu kot tudi drugim organom, ki lahko sprejmejo ovadbo, nalaga obveznost poučiti oškodovanca o pravici do prejema potrdila o vložitvi ovadbe in obveznost izdati takšno potrdilo, če oškodovanec to želi. Oškodovanca je v potrdilu treba opozoriti na dolžnost obveščanja o vsaki spremembi naslova ali prebivališča (zaradi izvrševanja njegovih pravic po 60. členu ZKP). Prav tako ga je v potrdilu treba obvestiti o pravici do prevzema pregona (433. člen ZKP). Potrdilo pa vsebuje tudi ovaditeljev dan, mesec in leto rojstva ter EMŠO (pri čemer se upošteva predlog Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki je bolj podrobno pojasnjen v predlogu spremembe 240. člena ZKP). Sprejem ovadbe se lahko potrdi tudi na kopiji sprejete pisne ovadbe ali na drugem dokumentu v primeru ustne ovadbe, če vsebuje podatke iz prejšnjega odstavka (npr. policijskem zapisniku o sprejemu ustne ovadbe oziroma predloga za pregon).

Možno je, da bo oškodovanec podal ovadbo na način, ki ne bo zagotavljal neposredne komunikacije z državnim tožilcem (npr. preko elektronske pošte). V tem primeru je oškodovanca treba opozoriti na pravico do prejema potrdila (oziroma dolžnost obveščanja o spremembi naslova ter o možnosti prevzema pregona) ob prvem stiku s pristojnim državnim tožilstvom v predkazenskem ali kazenskem postopku.

Upoštevajoč zahteve Direktive 2012/29/EU oškodovancu pri naznanitvi ni treba zagotoviti sodnega tolmača, gre zgolj za brezplačno jezikovno pomoč, ki jo lahko nudi na primer drugi državni tožilec ali druga oseba zaposlena pri državnem tožilstvu, če oseba, ki sprejme ovadbo, ne razume oziroma ne govori istega jezika kot oškodovanec. Izključene so le osebe, ki bi lahko bile kasneje priče v kazenskem postopku – na primer očitavec, nadalje osumljenčevi bližnji in osebe, ki zaradi drugih utemeljenih razlogov niso primerne za nudenje jezikovne pomoči (npr. sodno osebje). Oškodovanec lahko zahteva tudi brezplačen prevod pisnega potrdila o podani ovadbi (pri čemer gre lahko tudi za vnaprej pripravljen in preveden obrazec, v katerega se vnesejo osebni idr. podatki).

Predlagana ureditev predstavlja *lex specialis* glede na potrdilo o vpisu ovadbe, ki ga predvideva 81. člen Državnotožilskega reda (saj potrdilo o podaji ovadbe predvideva le za oškodovanca).⁶⁹

K 37. členu (148. člen ZKP)

Predvidene so spremembe možnosti vabljenja na policijo (zaradi zbiranja obvestil ali zaslišanja). Po eni strani se olajšuje vabljenje (ki je možno tudi neposredno ustno, po telefonu ali po elektronski poti), po drugi strani pa se možnost prisilne privedbe veže na predhodno podan pravni poduk v pisnem vabilu. Dosedanji sedmi odstavek, ki ureja možnost pritožbe pristojnemu državnemu tožilcu, se dopolnjuje in nadgrajuje. Obstoječi sedmi odstavek 148. člena ZKP ureja možnost pritožbe pri

---

⁶⁹ Uradni list RS, št. 7/12 in 29/12.

pristojnem državnem tožilcu (v roku treh dni), in sicer za vsakega, zoper katerega je policija uporabila katero izmed dejanj iz drugega ali tretjega odstavka 148. člena ZKP (gre torej za klasične policijske ukrepe v predkazenskem postopku, kot so npr. zbiranje obvestil, preverjanje istovetnosti itd., ter tudi vabljenje oseb). Predlagana je sprememba, ki bolj določno ureja možnost pritožbe. Predviden je osemdnevni rok, v katerem mora pristojni državni tožilec obvestiti pritožnika o tem, kar je ukrenil. Izrecno je tudi predvideno, da zoper to odločbo ni možna pritožba oziroma upravni spor. Prav tako seveda ni nobenega razloga, da ne bi vzporedno z omenjeno pritožbo potekal tudi pritožbeni postopek zoper delo policistov po ZNPPol. Pritožba po ZKP je namreč prvenstveno namenjena ohranitvi korektnosti kazenskega postopka, medtem ko pritožba po ZNPPol nima vpliva na konkretni postopek, v katerem je prišlo do nepravilnosti.

S spremenjenimi in dopolnjenimi določili devetega odstavka se zagotavljata sprotno obveščanje in zagotavljanje informacij in dokaznega gradiva (vse drugo dokazno gradivo kot so razni predmeti, skice, fotografije, priskrbljena poročila, zapisi ipd.) državnemu tožilcu, ki je gospodar predkazenskega postopka in se mu na ta način omogoča še kakovostnejša in celovitejša sprotna obveščanost o izvedenih ukrepih in ugotovitvah policije in s tem pogoji za učinkovito usmerjanje ter zagotavljanje zakonitosti in smotrnega izvajanja policijske preiskave v predkazenskem postopku. Predlagana določba odpravlja tudi dvom o možnosti sporočanja in posredovanja zbranih obvestil, podatkov in gradiva preko varnih elektronskih naprav in povezav med policijo in državnim tožilstvom. Ne glede na to, da v primeru varne elektronske povezave tako posredovanje podatkov in dokumentov omogočajo že zdaj veljavni predpisi, je tudi zaradi pomembnosti varnosti elektronskega posredovanja in izmenjave podatkov v predkazenskem postopku to izrecno urejeno tudi v tem zakonu, ki ureja predhodni in kazenski postopek.

Redakcijsko se popravljata drugi in deseti odstavek 148. člena ZKP.

K 38. členu (nov 148.b člen)

Direktiva 2012/29/EU predvideva določene posebnosti, čese razgovor z oškodovancem opravi pred policijo oziroma v fazi »policijske preiskave«. Glede na individualno oceno oškodovanca je tako mogoče uveljaviti določene zaščitne ukrepe (npr. drugi odstavek 23. člena Direktive 2012/29/EU), poleg tega je treba zaslišanje oškodovanca opraviti kar se da hitro (20. člen Direktive 2012/29/EU), zlasti, če gre za osebo, ki sicer živi v tujini (a točka prvega odstavka 17. člena Direktive 2012/29/EU). Glede na individualno oceno oškodovanca (143.č člen ZKP) in če z zbiranjem obvestil ni mogoče odlašati ali če to preprečujejo začasni razlogi organizacijske narave (npr. bolniška odsotnost policista istega spola), pa je predvideno, da obvestila od oškodovanca kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost, kaznivega dejanja nasilja v družini, drugega kaznivega dejanja s prvinami nasilja, ki je storjeno proti bližnjemu ali kaznivega dejanja, ki je bilo proti oškodovancu storjeno zaradi njegovega spola (pri zadnjem torej ne gre za objekt kazenskopravnega varstva, temveč za motiv storilca), opravi policist istega spola kot oškodovanec, če se oškodovanec s tem strinja. Celotno zbiranje obvestil od oškodovanca praviloma opravijo iste osebe (s čimer se preprečuje dodaten stres, ki bi ga sicer zaslišanje povzročilo oškodovancu); kadar gre za kaznivo dejanje iz prejšnjega stavka, oškodovanec lahko izrazi željo, da od njega zbira obvestila oseba istega spola, pri čemer te osebe potem praviloma med zaslišanjem ne zamenja druga..

K 39. členu (149.a člen ZKP)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je pred časom razveljavilo celotno XIII. poglavje ZEKom-1. Kot je bolj podrobno pojasnjeno v obrazložitvi k spremenjenemu 149.b členu ZKP in novima 149.c in 149.č členoma, je glede na omenjeno odločbo treba izoblikovati katalog kaznivih dejanj, pri katerih bo dovoljeno pridobiti podatke o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju. Iz systemskega vidika ni videti utemeljenega razloga, da bi se ta katalog razlikoval od že obstoječega kataloga kaznivih dejanj po 149.a členu ZKP (torej od kataloga kaznivih dejanj, v zvezi s katerimi se lahko odredi ukrep tajnega opazovanja). To pa je obenem tudi priložnost, da se obstoječi katalog dopolni in prečisti, upoštevajoč zlasti teže kaznivih dejanj oziroma varovano dobrino. Tako sta na primer v obstoječem katalogu tudi kaznivi dejanji obremenjevanja in uničevanja okolja po 332. členu KZ-1 in onesnaženje morja in voda s plovil po 333. členu KZ-1 – navedba obeh v 2. točki 149.a člena ZKP je odveč, saj prideta v poštev že po 1. točki 149.a člena ZKP (saj je zagrožena kazen zapora pet ali več let).

Katalog kaznivih dejanj bo torej zdaj nekoliko širši, kot je v četrtem odstavku 149.a člena ZKP, v določenem manjšem delu pa tudi nekoliko ožji. Pri tem je treba opozoriti, da črtanje posameznega člena iz kataloga v 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP še ne pomeni, da je omenjena inkriminacija v celoti izključena (upoštevajoč 1. točko četrtega odstavka 149.a člena ZKP, po kateri pride v poštev katero koli kaznivo dejanje, za katerega je predpisana kazen zapora petih ali več let). Poleg tega zdaj v katalogu v 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP ne bo več izrecno navedeno kaznivo dejanje Zloraba notranje informacije po 238. členu KZ-1, ker je slednje že izrecno navedeno v katalogu po 2. točki drugega odstavka 150. člena ZKP, na katerega se izrecno sklicuje prvi katalog. Ker pa gre v tem primeru za katalog kaznivih dejanj, ki se nanaša na prikriti preiskovalni ukrep, kar pomeni, da mora biti normativna podlaga kar se da jasna in določna ter upoštevajoč že uveljavljeno tehniko kataloškega normiranja (npr. v drugem odstavku 150. člena ZKP) so pri členih, navedenih v 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP izrecno izpostavljene vse oblike, ki pridejo v poštev (tudi tiste, ki so sicer pokrite že s »splošno klavzulo« 1. točke četrtega odstavka 149.a člena ZKP, torej pri katerih je zagrožena kazen 5 ali več let zapora). V nasprotnem primeru bi se lahko zgodilo, da bi bili določeni odstavki istega člena KZ-1 pokriti po 2. točki, nekateri drugi odstavki pa po 1. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP, kar bi pomenilo, da bi morali naslovniki pravne norme določbe ZKP brati skupaj z zadevnimi členi KZ-1.

Iz prečiščenega in dopolnjenega kataloga je delno izključeno prikrievanje (po četrtem odstavku 217. člena KZ-1), in sicer zaradi nemožnosti utemeljitve z vidika načela sorazmernosti glede stopnje posega v pravico do komunikacijske zasebnosti. Peti odstavek (hudodelska združba) pa je vključen po kriteriju višine zaporne kazni. Iz enakega razloga je delno izključeno tudi kaznivo dejanje povzročitev splošne nevarnosti po 314. členu KZ-1.

Glede grožnje po 135. členu KZ-1 in zlorabe osebnih podatkov po tretjem, četrtem in petem odstavku 143. člena KZ-1 ter javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po 297. členu KZ-1 je z vidika varovanih vrednot oziroma dobrin in ob upoštevanju načela sorazmernosti še bilo možno predlagati vključitev v katalog, podobno velja za nekatera druga kazniva dejanja. Glede prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države iz 308. člena KZ-1 – to kaznivo dejanje je vključeno z vidika (pomembnosti) primarno varovane vrednote (ozemeljska suverenost, ozemeljska oblast – jurisdikcija) kot tudi morebitne povezave s kaznivimi dejanji s področja trgovine z ljudmi (zlasti 113. in 112. člen KZ-1).

Katalog kaznivih dejanj po četrtem odstavku 149.a člena ZKP se dopolnjuje s kvalificiranima oblikama kaznivega dejanja zaposlovanja na črno, ki se pogosto izvršujeta v organizirani obliki, zaradi česar so za njihovo preiskovanje ključni tudi prometni podatki.

V katalog so vključena tudi kazniva dejanja zalezovanja po 134.a členu KZ-1, ponarejanja listin po 250. členu KZ-1, posebnega primera ponarejanja listin po 251. členu KZ-1, mučenja živali po drugem, tretjem in četrtem odstavku členu 341. člena KZ-1, goljufije na škodo Evropske unije iz 229. člena KZ-1 (zlasti glede na naravo oziroma posledice omenjenih kaznivih dejanj).

Pomoč storilcu po storitvi kaznivega dejanja iz 282. člena KZ-1 je vključena samo, če se nanaša na kazniva dejanja, ki so določena v četrtem odstavku 149.a člena ZKP, in sicer tudi zoper osebe iz četrtega odstavka 282. člena Kazenskega zakonika (torej storilčeve bližnje); navedeno posledično vpliva tudi na možnost pridobitve prometnih podatkov glede navedenih oseb.

Glede na dejstvo, da bo katalog kaznivih dejanj iz četrtega odstavka 149.a člena ZKP veljal tudi za pridobivanje prometnih podatkov, je treba poudariti, da vanj niso vključene (navadne) tatvine, zatajitve ipd., ki so do začetka učinkovanja odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije iz leta 2014 po nekaterih ocenah predstavljale relativno velik delež izrečenih oziroma predlaganih ukrepov glede posega v podatke o prometu, čeprav z vidika načela sorazmernosti tega ni možno upravičiti.

Predlagano je tudi redakcijsko črtanje štirinajstega odstavka 149.a člena, ki ureja postopek podajanja pobude za dovolitev oziroma odreditev ukrepov tajnega opazovanja pri kaznivih dejanjih, ki se preganjajo na zasebno tožbo. Po noveli KZ-1C se kaznivo dejanje Grožnje iz 135. člena KZ-1 namreč ne preganja več na zasebno tožbo, temveč na predlog (19. člen novele KZ-1C).

K 40. členu in 41. členu (149.b člen ZKP ter novi 149.c, 149.č, 149.d in 149.e členi ZKP)

Izhajajoč iz odločbe Ustavnega sodišča U-I-65/13-19 z dne 3. julija 2014 ter relevantnih sodb Sodišča Evropske Unije (*Digital Rights Ireland Ltd.*⁷⁰, *Tele2 Sverige AB*⁷¹) in Evropskega sodišča za človekove pravice (*Zakharov proti Rusiji*⁷², *Szabó in Vissy proti Madžarski*,⁷³ *Benedik proti Sloveniji*⁷⁴) je predlagatelj upošteva načelo sorazmernosti in posledične zahteve po niansiranem pristopu k posegom v človekove pravice in svoboščine, na novo uredil režim pridobivanja prometnih in sorodnih podatkov za potrebe kazenskega postopka.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je namreč razveljavilo celotno XIII. poglavje ZEKom-1. Med drugim je ocenilo, da omenjeni ukrep ni nujno potreben, ker zakonodajalec obdelave osebnih podatkov ni zamejil le na preiskovanje, odkrivanje in pregon hudih kaznivih dejanj (zlasti 20., 23. in 27. točka obrazložitve).⁷⁵ Ker je zakonodajalec z določitvijo obvezne hrambe prometnih podatkov izrazil posegel v pravico do varstva osebnih podatkov, hkrati pa ni skrbno odmeril okoliščin, na podlagi katerih bi ta poseg zamejil le na tisto, kar je še nujno za dosego namena, je s tem nesorazmerno posegel v pravico do varstva osebnih podatkov iz prvega odstavka 38. člena Ustave (zlasti 27. točka obrazložitve). Upoštevajoč citirano odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije (zlasti opombo št. 33⁷⁶), je treba izoblikovati ožji katalog kaznivih dejanj, v primeru katerih bo takšen poseg dovoljen. Podobno stališče je mogoče zaslediti tudi v strokovni literaturi.⁷⁷ Glede na navedeno

⁷⁰ Št. C-293/12 z dne 16. 5. 2014 (združeni zadevi C-293/12 in C-594/12).

⁷¹ Št. C-203/15 z dne 21. 12. 2016 (združeni zadevi C-203/15 in C 698/15).

⁷² Št. 47143/06 z dne 4. 12. 2015.

⁷³ Št. 37138/14 z dne 12. 1. 2016.

⁷⁴ Št. 62357/24 z dne 24. 4. 2018.

⁷⁵ Podobno tudi Sodišče Evropske unije v sodbi v združenih zadevah C-293/12 in C-594/12 z dne 8. 4. 2014 (zlasti točka 61, nato pa tudi točke 41, 42, 49, 51, 57, 58, 59 in 60 obrazložitve).

⁷⁶ Opomba št. 33 v odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-65/13 z dne 3. 7. 2014.

⁷⁷ Gorkič Primož, Hramba in obdelovanje prometnih podatkov za namene kazenskega postopka po razveljavitvi ZEKom-1, Pravna praksa št. 33/14, GV Založba, Ljubljana, 2014, str. 6-10: »Pri tem zlasti ni mogoče mimo opombe 33 v odločbi, ki

je oblikovan dopolnjen in prečiščen katalog kaznivih dejanj po četrtem odstavku 149.a člena ZKP, ki je sicer namenjen odreditvi ukrepa tajnega opazovanja, vendar pa ni videti utemeljenega razloga, da bi imeli drugačen katalog kaznivih dejanj za pridobivanje prometnih podatkov po 149.b členu ZKP (katera kazniva dejanja so vključena v omenjen katalog je bolj podrobno pojasnjeno v obrazložitvi spremembe tistega člena).

Glede na omenjene sodbe najverjetneje uvedba obvezne neselektivne hrambe prometnih podatkov v bodoče ne bo mogoča, zato se zakonsko ureja dostop do podatkov, ki jih operaterji hranijo iz drugih (komercialnih) razlogov, kjer skladno z ZEKom-1 operaterji lahko že zdaj hranijo določene prometne podatke, in sicer za krajši čas.⁷⁸

Prej enotni 149.b člen ZKP je predlagatelj glede na različno intenzivnost in kakovost posega v človekove pravice in svoboščine razdelil v tri člene (novi 149.b, 149.c in 149.č člen) ter pri vsakem poskrbel za ustrezne sistemske varovalke pred zlorabami.

V spremenjenem 149.b členu se ureja vsebina dosedanjega klasičnega ukrepa po prvem in drugem odstavku obstoječega člena. Odreditev ukrepa (za nazaj - *ex tunc*) je vezana na prenovljen nabor kataloških kaznivih dejanj v 149.a členu. Predlagatelj je jasno določil pogoje za uporabo tega ukrepa.

Drugi odstavek podrobneje ureja vsebino predloga in odredbe, pri čemer je glede na obstoječo ureditev natančneje določeno, da mora biti identifikacija komunikacijskega sredstva dovolj natančna, da zahtevek omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb.

Nov je tudi tretji odstavek, ki v izjemnih primerih dovoljuje ustno odredbo preiskovalnega sodnika, če obstaja nevarnost da bi bila zaradi odlašanja ogrožena življenje ali zdravje ljudi.

V četrtem odstavku je predlagan *ex post* sistem nadzora nad tem ukrepom z dolžnostjo, da se oseba, katere podatki so bili posredovani, o tem v določenem času obvesti. Dosedanja neomejena prepoved obveščanja osumljencev o posredovanju podatkov časovno omejuje na štiriindvajset mesecev po posredovanju podatkov, pri čemer pa lahko sodišče v odredbi določi drugačen rok (oziroma ga spremeni, podaljša še dvakrat po 12 mesecev največ torej za skupno 48. mesecev, ali prepoved seznanitve odpravi), če to terjajo posebne okoliščine primera. Splošni rok štiriindvajsetih mesecev predstavlja razumen čas za zaključek predkazenskega postopka (v primerjavi s šestmesečnim rokom za zaključek preiskave). Zakon tako v običajnih primerih ne določa obveznega obveščanja osumljencev temveč le časovno omejuje odstop od splošnih predpisov v teh primerih glede seznanitve z lastnimi osebnimi podatki.

---

primerja 149.b člen ZKP in 150. člen ZKP, pri katerem je zakonodajalec določil katalog kaznivih dejanj, katerih preiskovanje lahko poteka tudi s posegi v komunikacijsko zasebnost. Menim, da je mogoče prvi in drugi odstavek 149.b člen ZKP razlagati skladno z Ustavo in uporabljati brez - sicer zelo zaželeno in celo nujne intervencije zakonodajalca.«.

⁷⁸ "Dalje lahko operater dlje časa hrani tiste prometne podatke, ki jih sam potrebuje za potrebe obračuna in za plačila v zvezi z medomrežnim povezovanjem (2. odstavek 151. člena ZEKom-1). Rok hrambe je omejen do popolnega poplačila storitve, če pa do tega ne pride, pa najdlje do preteka zastaralnega roka (največ eno leto po poteku leta, v katerem je terjatev dospela v plačilo, 3. točka 1. odstavka 355. člena Obligacijskega zakonika v zvezi z 2. odstavkom istega člena, čeprav večino operaterjev glede na njihove splošne pogoje podatke hrani največ 3 mesece od datuma dospelosti računa)." Mnenje IP, št. 0712-1/2014/2620, 30.07.2014.

Hkrati je izrecno opredeljeno, da na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije, pridobljene podatke pa je dovoljeno uporabiti samo za namene zadeve, v zvezi s katero so bili pridobljeni (smiselno enako velja za 149.c člen ZKP).

Predvideno je, da se odredba vroča operaterjem oziroma ponudnikom storitev informacijske družbe v delu, ki se nanaša nanj (pri čemer se upoštevajo tudi izkušnje oziroma stališče Informacijskega pooblaščenca).

Za razliko od 149.b člena, novi 149.c člen ZKP ureja t. i. *ex nunc* odredbe. Ker gre za ukrep za naprej, kar pomeni večjo osredotočenost in manjšo invazivnost, je tu katalog kaznivih dejanj pa ustrezno širši, upošteva načelo sorazmernosti in metodo niansiranja. Po razpoložljivih podatkih predlagatelja relativno velik delež predlogov po dosedanjem 149.b členu odpade na kazniva dejanja zatajitve, tatvine in velike tatvine, za katera se bo lahko uporabljal ta člen.

Drugi odstavek 149.c člena ZKP specificira vsebino pisne odredbe (vključno z zahtevo po obrazložitvi sorazmernosti uporabe ukrepa, izbire kategorije podatkov in časovne komponente ukrepa). Posebej velja poudariti, da je na podlagi tega člena omogočeno t. i. sledenje v realnem času, če so za to podani tehnični pogoji, in sicer za kataloška kazniva dejanja iz 149.a člena ali če je podano soglasje lastnika oziroma zakonitega uporabnika. S tem zadnjim primerom so pokrite statistično pogoste situacije pri uporabi tega ukrepa, ko recimo pride do tatvine ali zatajitve mobilnega telefona. V ostalih primerih je posredovanje podatkov, ki se nanašajo na lokacijo komunikacijskega sredstva ali uporabnika, po načelu sorazmernosti izključeno. Pri tem gre za primerljivo tehtanje, upošteva stopnjo invazivnosti, kot pri ukrepu tajnega opazovanja, katerega se prav tako ne more odrediti za vsa kazniva dejanja, temveč zgolj za kataloško določena.

Tako v 149.b kot v 149.c členu ZKP je ohranjena določba, da se podatki sporočajo pristojnemu organu, kar pa seveda ne pomeni, da preiskovalni sodnik ne bi mogel v posameznem primeru po lastni presoji odrediti tudi (hkratnega) posredovanja njemu samemu.

Novi 149.č člen ZKP ureja primere iz obstoječega tretjega odstavka 149.b člena. Ker so se v praksi pojavljali dokumentirani primeri, ko je bil s strani policije ta ukrep preširoko uporabljen, včasih tudi za pridobivanje prometnih komunikacijskih podatkov varovanih po 37. členu Ustave, nov zapis jasneje določa da ta člen nikakor ni bil niti ni namenjen temu – to pokrivata predhodna dva člena (149. b in 149. c člen), kar jasno izhaja iz drugega in četrtega odstavka 149.č člena.

Predvidena je tudi sprememba, v skladu s katero lahko na podlagi 149.č člena ZKP izrecno deluje tudi državni tožilec ali sodišče samostojno (kar je sicer *a fortiori* logično že s sistemskega vidika, glede na to, da ima po veljavni zakonodaji to možnost tudi policija sama).

Kot sistemske varovalke pred morebitno zlorabo ali nepravilno uporabo tega (149.č), člena iz malomarnosti sta predvidena dva ukrepa. Zakon predvideva možnost (pričakovano previdnostno ravnanje) operaterja ali ponudnika storitev informacijske družbe, ne pa kot kakršenkoli obliko odgovornosti, če operater ali ponudnik te možnosti ne uporabi, da namesto državnemu tožilcu oziroma policiji podatke na svoje stroške pisno posreduje neposredno pristojnemu sodišču. Preiskovalni sodnik nato opravi ustrezno presojo in zbrane podatke bodisi posreduje državnemu

tožilcu oziroma policiji bodisi jih uniči. Če jih uniči, o tem napravi uradni zaznamek in ga posreduje operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, vodi pristojnega okrožnega državnega tožilca (če je šlo za zahtevek državnega tožilca) ali državnemu tožilcu in Ministrstvu za notranje zadeve (če je šlo za zahtevek policije) in policiji, ki imajo možnost uvesti potrebne (npr. notranje-organizacijske) ukrepe. Zadnja sistemska varovalka je nadzor *ex post*, ki je zagotovljen preko možnosti obveščanja osebe, katere podatki so bili s strani operaterja ali ponudnika posredovani.

Pravilo glede razmejčitve med ukrepom po tem členu in predhodnih dveh členih je, da če je za pridobitev želenega podatka potrebna kakršna koli obdelava (t.j. vpogled, prilagajanje, spreminjanje, razvrstitev ali povezovanje,...) prometnih podatkov (vključno npr. podatkov o dinamičnem ali statičnem IP naslovu), s katerimi razpolaga operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe, potem ne gre za ukrep, ki bi bil dovoljen po tem (149.č) členu. To logično pomeni, da tudi operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe po 149.č členu ne sme obdelovati svojih baz prometnih podatkov, da bi prišel do derivativnega »naročniškega« podatka za organ, ki od njega zahteva tak podatek. Slednji ima na voljo ukrepe za pridobitev prometnih podatkov po predvidenem postopku po 149.b in 149.c členu ZKP, operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe pa ima v tem primeru na voljo možnost iz drugega odstavka 149.č člena ZKP. Z navedeno rešitvijo se implementira tudi zgoraj citirana sodba v zadevi ESČP *Benedik proti. Sloveniji*.

Tako se bo na podlagi prvega odstavka tega člena lahko od operaterjev (oziroma ponudnikov storitev informacijske družbe) zahtevalo podatke o naročniku in morebitnem zakonitem zastopniku znanega naslova elektronske pošte, telefonske ali IMSI številke. Za znanega naročnika je tako mogoče pridobiti podatke, ki se nahajajo v pogodbi (naročnik, podatki iz 148. člena ZEKom-1, kraj in čas sklenitve pogodbe) ter podatke v zvezi s pogodbo, ki ne predstavljajo posega, za katerega se zahteva uporaba pooblastil iz 149.b in 149.c člena (IMSI številka, podatek o aktivaciji in deaktivaciji telefonske številke).

Zaradi skladnosti z odločbami Ustavnega sodišča Republike Slovenije, Sodišča Evropske unije ter Evropskega sodišča za človekove pravice omenjenimi na začetku te obrazložitve, pa se izrecno prepoveduje zahtevanje in posredovanje podatkov, ki se lahko zahtevajo samo po 149.b ali 149.c členu ZKP in jasno določa, da med te podatke spadajo tudi podatki, za katere morda na prvi pogled ni nedvoumno, da spadajo v kategorijo varovanih podatkov, vendar je za njihovo pridobitev potrebna obdelava tako varovanih podatkov s strani operaterja oz. ponudnika informacijske družbe (npr. dinamični IP-ji, čas uporabe ali aktivnosti telefona, SIM kartice ali uporabniškega računa storitev informacijske družbe, karkoli vezano na IMEI številko, razen podatkov o prodaji določenega aparata s strani operaterja). Ker gre pri teh podatkih za varovanje komunikacijske zasebnosti je skladno s 37. členom Ustave v splošnem za njihovo pridobitev oz. obdelovanje potrebna sodna odredba (kar je s to novelo sistemsko rešeno v 149.b in 149.c členu ZKP). Prav tako je v sodbi Tele2 Sodišče Evropske Unije povedalo, da je za pridobitev tovrstnih podatkov potrebna presoja sodišča oz. nepristranskega (in od izvršne veje relativno) neodvisnega nadzornega organa, torej ne policije.⁷⁹

S predlaganim novim 149.d členom ZKP se določa pravna podlaga za identifikacijo storilca kaznivega dejanja, ki se preganja na zasebno tožbo. Zasebni tožilec bo tako lahko predlagal sodišču, da zaradi

---

⁷⁹ Glej supra, op. št. 72, 120. odstavek.

učinkovitega sodnega varstva od upraviteljev zbirk osebnih podatkov pridobi osebne podatke (določljivega) storilca, vključno z osebnimi podatki, ki jih upravljajo operaterji in ponudniki storitev informacijske družbe. Hkrati je (posredno, preko sklicevanja na novi 149.č člen ZKP) zaradi upoštevanja odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-65/13-19 z dne 3. julija 2014 izrecno izvzeta možnost pridobitve prometnih podatkov.

Predlagani novi 149.e člen ZKP zagotavlja izvajanje obveznosti, ki jih je Republika Slovenija prevzela z ratifikacijo Konvencije Sveta Evrope o kiberkriminalu (15. oz. 16. člen). Tako se organom odkrivanja in pregona kaznivih dejanj daje pooblastilo, da od imetnika, uporabnika ali operaterja oziroma ponudnika storitev informacijske družbe zahtevajo, da za krajši čas zavaruje (tj. zadrži izbris) določenih elektronskih podatkov, ki jih sicer že hrani, zato da jih bo kasneje, ko bo pridobljena sodna odredba za njihovo pridobitev, še mogoče pridobiti.

Preiskovanje in pregon zlasti hujših kaznivih dejanj večkrat zahteva poznavanje podatkov, ki jih o osumljencu, oškodovancu oziroma tretjih osebah hranijo tretje osebe, še zlasti operaterji in ponudniki drugih elektronskih komunikacijskih storitev. Ti podatki, kot so podatki o obisku, podatki o prometu ter podatki o vsebinah komunikacije (lahko pa seveda tudi kakšni drugi podatki v elektronski obliki), se praviloma hranijo le nekaj časa, potem pa brišejo. Tako lahko pride do situacije, ko bi državni tožilec ali policija že računala, da bo te podatke potrebno pridobiti, vendar še ne bo razpolagala z dokazi, potrebnimi za utemeljitev zadostne stopnje suma za pridobitev pripadajoče sodne odredbe (npr. po 149.b ali 150. členu ZKP), ali pa bo postopek z odredbo (npr. zaradi mednarodnega elementa) zamuden. Da bi se izognili situaciji, da podatkov v času vročitve odredbe več ne bi bilo oziroma bi bili že spremenjeni, se organom preiskovanja in pregona da možnost, da od osebe, ki hrani takšne podatke, zahtevajo, da jih ohrani, se pravi, da jih ne izbriše, in sicer za največ 30 oziroma 60 dni. Če v tem času potem prejme sodno odredbo za njihovo posredovanje, mora podatke posredovati, sicer pa ohranitev odpraviti.

Potrebno je poudariti, da se v skladu s tem členom ne da zahtevati hrambe podatkov, ki jih operater idr. sam po sebi ne bi že hranil (npr. kakšnih začasnih podatkov o prometu), ampak zgolj podaljšati hrambo podatkov, ki jih že hrani, a le za krajše obdobje.

Zahtevo za ohranitev lahko poda državni tožilec oziroma policija. V njej mora navesti podatke, ki omogočajo identifikacijo podatkov, za katere se zahteva ohranitev v, katere kategorije podatkov je treba ohraniti oziroma na katero osebo se ti nanašajo, navedbo kaznivega dejanja (historičnega dogodka), zaradi katerega se zahteva ohranitev, razloge za sum, da se je to dejanje zgodilo, ter utemeljitev potrebe po podatkih za njegovo preiskovanje oziroma utemeljitev verjetnosti, da podatkov kasneje več ne bo. Državni tožilec oziroma policija na tej podlagi izda zahtevo, v kateri so vse opisane sestavine.

Glede prepovedi razkritja velja, da tisti, ki je podatke ohranil, tega ne sme razkriti do preteka roka, za katerega je bila zahtevana ohranitev. Če je bila izdana sodna odredba, se prepoved razkritja podaljša v skladu s pogoji, ki so določeni v primeru izdaje sodne odredbe.

K 42. členu (nova 150.a in 150.b člena ZKP)

Predlagani prvi odstavek novega 150.a člena ZKP določa, da sme policija z IMSI lovilecem ugotavljati:

1. podatke, potrebne za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje za namen priprave ukrepa iz prvega odstavka 149.b člena, prvega odstavka 149.c člena ali ukrepa iz 1. točke prvega odstavka 150. člena ZKP;

2. lokacijo komunikacijskega sredstva.

Ukrep iz zgornje 1. točke lahko v skladu s predlaganim drugim odstavkom odredi preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca le, če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena tega zakona in če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da se za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja komunikacijsko sredstvo ali bo tako sredstvo uporabljeno, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da izvajanje ukrepa iz prvega odstavka 149.b člena, prvega odstavka 149.c člena ali ukrepa iz 1. točke prvega odstavka 150. člena tega zakona brez ugotavljanja podatkov, potrebnih za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje, ne bi bilo možno ali bi bilo povezano z nesorazmernimi težavami.

Ukrep iz zgornje 2. točke pa se glede na tretji odstavek lahko odredi le, če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena tega zakona ali kaznivega dejanja protipravnega odvzema prostosti po 133. členu KZ-1 in če obstaja utemeljeni sum, da za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja določeno komunikacijsko sredstvo ali bo tako sredstvo uporabljeno, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da odkrivanje lokacije storilca z drugimi ukrepi ne bi bilo možno ali bi bilo povezano z nesorazmernimi težavami.

Policija mora v skladu s predlaganim četrtem odstavkom o izvedbi navedenih prikritih preiskovalnih ukrepov, o pregledu IMSI lovilca ter ugotovitvah sestaviti zapisnik, ki mora obsegati vsaj:

- navedbo prepoznanih številke komunikacijskih sredstev, številke za elektronsko komuniciranje oziroma lokacij komunikacijskih sredstev;
- datum ter uro začetka in konca uporabe ukrepov iz prvega odstavka tega člena;
- podatke, ki omogočajo identifikacijo izvajalcev ukrepov;
- številko odredbe in sodišče, ki jo je izdalo;
- način izvedbe ukrepa;
- ugotovitve na podlagi izvajanja ukrepa in druge pomembne okoliščine.

Peti odstavek ureja pravila obdelave osebnih podatkov tretjih oseb – torej oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci, pridobljenih z IMSI lovilcem. Navedene podatke je dovoljeno obdelovati le takrat, ko je to iz tehničnih razlogov neizogibno potrebno za dosego cilja ukrepa, in na način, da se najmanj posega v pravice teh oseb. Ti podatki se, razen za primerjavo podatkov pri ugotavljanju identitete številke za razpoznavo komunikacijskega sredstva, ne smejo uporabljati in se morajo po prenehanju izvajanja ukrepa takoj izbrisati. O izbrisu se sestavi zapisnik, ki mora vsebovati tudi število izbranih podatkov.

Po predlaganem šestem odstavku novega 150.a člena ZKP IMSI-lovilca ni dovoljeno uporabljati za prisluškovanje elektronskim komunikacijam ali ugotavljanje lokacije komunikacijskih sredstev oseb, ki niso osumljenci oziroma obdolženci, temveč le za ugotavljanje podatkov o številkah in lokaciji komunikacijskega sredstva osumljenca ali obdolženca. Prav tako ni dovoljeno uporabljati takšnega IMSI-lovilca, s katerim bi se lahko prisluškovalo (ne zadostuje torej le elektronska blokada te funkcije; lahko se uporablja le IMSI-lovilec, ki ni hkrati tudi prenosna prisluškovalna naprava).

V skladu s sedmim odstavkom mora IMSI lovilec za zakonito izvedbo novega prikritega preiskovalnega ukrepa omogočati sledljivost obdelav podatkov (torej tako vpogledov v zapise kot tudi sprememb v zapisih, njihovega kopiranja in podobno). Ne gre za trajno sledljivost obdelav, saj je sledljivost povezana z možnostjo uveljavljanja upravičenj oseb, na katere se podatki nanašajo. Če bodo podatki namenjeni uporabi v nadaljnjem postopku (torej gre za osebne podatke osumljenca, ki se ne izbrišejo po predlaganem petem odstavku novega 150.a člena), je za ravnanje z njimi postopek predviden v 154. členu ZKP, v zvezi s katerim so prav tako predlagane ustrezne spremembe. V zvezi s podatki oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci (in ki se v skladu s petim odstavkom po prenehanju ukrepa brišejo), pa poseben rok za zagotavljanje sledljivosti ni določen, kar pomeni, da mora biti zagotovljena v roku, ki ga določa Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) – torej šest let.

Treba je izpostaviti, da je že po veljavni ureditvi mogoče, da preiskovalni sodnik odredi način izvršitve ukrepa, ki ga odredi, torej je lahko pri izvedbi samega ukrepa tudi prisoten, kar velja tudi za uporabo IMSI lovilca.

Če bi bili ukrepi izvršeni v nasprotju s pravili iz novega 150.a člena ZKP ali brez odredbe preiskovalnega sodnika ali v nasprotju z njo, sodišče ne bo smelo opreti svoje odločbe na tako dobljene podatke.

V predlaganem novem 150.b členu ZKP je določena dodatna možnost za uporabo ukrepa ugotavljanja lokacije komunikacijskega sredstva iz 2. točke prvega odstavka novega 150.a člena ZKP. Preiskovalni sodnik lahko na predlog državnega tožilca ta ukrep odredi tudi takrat, ko je odkrivanje lokacije komunikacijskega sredstva, za katerega je verjetno, da ga uporablja obdolženec, nujno za izvedbo pripora, hišnega pripora, tiralice ali privedbe v postopku zaradi kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena ZKP in je hkrati mogoče utemeljeno sklepati, da lokacije obdolženca ne bo mogoče odkriti z drugimi ukrepi. Tudi pri izvedbi tega ukrepa se smiselno uporabljajo četrti do sedmi odstavek 150.a člena ZKP.

Z dopolnitvami ZKP iz tega člena predloga novele so povezane tudi spremembe in dopolnitve 152., 153. in 154. člena ZKP.

K 43. členu (152. člen ZKP)

ZKP v 152. členu določa vsebino predloga in odredbe v zvezi s prikritimi preiskovalnimi ukrepi iz 150. in 151. člena ZKP. Glede na to, da se s predlogom novele dodajata nova ukrepa v novih členih, je treba 152. člen ZKP ustrezno dopolniti še z navedbo novih 150.a in 150.b členov.

Spremenjena 2. točka 152. člena, določa, da tega, da je bilo nekaj odrejeno, ni mogoče oziroma ni potrebno utemeljevati, lahko pa se to navede.

Hkrati se omogoča, da se tudi v zvezi s prikritimi preiskovalnimi ukrepi po 151. členu ZKP v nujnih primerih dovoli ustna odredba, tako kot je to npr. mogoče pri prikritih preiskovalnih ukrepih po 150. členu ZKP (torej pri prisluškovanju).

K 44. členu (153. člen ZKP)

V 153. členu ZKP je določen postopek po prenehanju uporabe ukrepov iz 149.a, 150., 151., 155. in 155.a člena ZKP. S predlagano dopolnitvijo se navedbi ukrepov v prvem odstavku 153. člena ZKP dodaja še navedba ukrepov iz 150.a in 150.b člena. Hkrati se dodaja tudi navedba ukrepa iz 149.b člena ZKP, ki je po pomoti izpadla zaradi spremembe v noveli ZKP-K, po kateri je operater na podlagi odredbe preiskovalnega sodnika dolžan podatke posredovati neposredno policiji ter navedba ukrepa iz 149.c člena ZKP, ki je potrebna glede na razbitje dosedanjega 149.b člena ZKP v 149.b in 149.c člen ZKP.

Ob upoštevanju dosedanje prakse in izkušenj Informacijskega pooblaščenca iz inšpekcijskih postopkov je izrecno predvideno, da mora policija vse izvode gradiva, zbranega s PPU, predati državnemu tožilcu.

S spremembo četrtega odstavka 153. člena in drugega odstavka 154. člena se jasno določa besedilo, ki zasleduje enak namen kot že veljaven ZKP. Namreč po četrtem odstavku 153. člena lahko državni tožilec v dveh letih po izvajanju zadnjega od PPU, ki ga je odredil sam, izjavi, da pregona ne bo začel in izsledke izroči preiskovalnemu sodniku, ki takšne izsledke pod pogoji iz drugega odstavka 154. člena tega zakona lahko uniči. S tem se primarno uresničuje garantna funkcija sodišča in zagotavlja sodni nadzor uporabe in pridobljenih podatkov s prikritimi preiskovalnimi ukrepi (PPU), ki jih odreja/dovoljuje državni tožilec, določa pa se tudi časovni okvir, v katerem je pričakovana aktivnost državnega tožilca glede na razpolaganje z izsledki, ki posegajo v zasebnost osumljenca in tretjih oseb. Poleg tega je bolj jasno zapisano, katere aktivnosti tožilca pretrgajo dvoletni rok (predlaganje, odreditev ali izvedba aktivnosti, ukrepa oziroma preiskovalnega dejanja, usmerjenega v pregon - pri čemer zadošča že enkratno pretrganje, po katerem rok preneha teči).

K 45. členu (154. člen ZKP)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je z odločbo št. U-I-246/14 z dne 24. 3. 2017, razveljavilo prvi odstavek 154. člena ZKP. Predlagana določba rešuje vprašanje hrambe gradiv iz prikritih preiskovalnih ukrepov v skladu s prej navedeno odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije tako, da določa namene hrambe, roke hrambe pa *ipso facto* prepušča predpisom, ki urejajo hrambo (kazenskih) spisov, saj njihovo hrambo (še vedno) veže na rok hrambe kazenskega spisa.

Ustavno sodišče Republike Slovenije se je namreč izrecno opredelilo do tega, da je blanketna pravna tehnika dopustna tudi v tem primeru. Nova izrecna zakonska opredelitev namenov hrambe, s katero se odpravlja protiustavnost zakonske norme, pa mora biti na ustavnoskladen način upoštevana tudi pri nadaljnjem normiranju oziroma v aktu predsednika Vrhovnega sodišča RS glede hrambe spisov (glej 244. člen v povezavi z 294. členom Sodnega reda, para. 32).

154. člen ZKP v drugem odstavku z določbo o poslovanju in ravnanju sodišča z gradivom pridobljenim s prikritimi preiskovalnimi ukrepi določa hrambo in uničenje podatkov ter drugega gradiva, pridobljenega z uporabo ukrepov iz 149.b, 150., 151. in 155.a člena ZKP. Glede na navedeno je ustrezno, da pravila veljajo tudi za nov 149.c člen kot tudi za nova prikrita preiskovalna ukrepa, zato je predlagana dopolnitev 154. člena ZKP ustrezno še z navedbo novih 149.c, 150.a in 150.b členov (ob tem pa se črta navedba 156. člena ZKP, ki ureja dostop do bančnih podatkov, in ne gre za prikriti preiskovalni ukrep, niti takšno intenziteto posega v zasebnost). Hkrati se smiselno enako kot 153. člen spreminja tudi 154. člen ZKP. Predlog besedila z izrecno navedbo aktivnosti, ukrepov oziroma

preiskovalnih dejanj, usmerjenih v pregon zasleduje in izraža enak pomen in namen veljavne določbe ZKP. Zakonodajalec je v noveli ZKP-A leta 1998 zakonsko konkretiziral pozitivno obveznost države oziroma organov pregona, da v razumnem času izvajajo svojo funkcijo ter da se osebni podatki osumljencev in drugih posameznikov pridobljeni na prikrit način s prikritimi preiskovalnimi ukrepi ne hranijo nesorazmerno dolgo in po nepotrebnem glede na namen njihovega pridobivanja in hrambe. Po drugem odstavku 154. člena pride do uničenja izsledkov PPU, kadar državni tožilec izjavi, da ne bo začel pregona. Do uničenja izsledkov lahko pride tudi v primeru, če državni tožilec v dveh letih po izvajanju PPU ni aktiven. V primeru, da državni tožilec v dveh letih po izvajanju zadnjega od PPU vloži obtožni akt ali če predlaga, odredi ali izvede aktivnosti, ukrepe oziroma preiskovalna dejanja, usmerjena v pregon (na primer predlog za odredbo hišne preiskave, ukrepe za izsleditev storilca, npr. s tiralico, zahtevo za mednarodno pravno pomoč, predlog za izvedbo posameznega preiskovalnega dejanja, vložitev zahteve za preiskavo itd.), pa pogoji (in razlogi) za uničenje izsledkov niso podani, saj se šteje, da državni tožilec zaradi svoje aktivnosti usmerjene v utemeljevanje suma oziroma pregona, takšne izsledke potrebuje za namen kazenskega postopka. Kazenski pregon je omejen z zastaranjem, uničenje zakonito zbranih dokazov pred potekom zastaranja pa ni utemeljeno, razen seveda, če tožilec izjavi, da ne bo začel pregona.

Dodatno, glede na veljavno besedilo ZKP, pa se zaradi varovanja interesov oškodovanca, ki lahko v skladu s 60. členom ZKP prevzame pregon, določa obveznost obveščanja oškodovanca pred uničenjem izsledkov PPU. Kolikor oškodovanec prevzame pregon, ni razlogov za uničenje zakonito zbranih dokazov, saj bi se s tem otežil ali onemogočil subsidiarni pregon oškodovanca.

Prav tako je predvideno, da se osumljenca seznanijo z zapisnikom oziroma uradnim zaznamkom, kadar se uničijo podatki in se to ustrezno protokolira.

V četrtem odstavku 154. člena ZKP je predvidena tudi navedba novega drugega odstavka 156.a člena ZKP, in sicer glede na možnosti, ki jih prinaša ta nova določba.

Veljavno besedilo petega odstavka 154. člena ZKP predvideva le naknadni nadzor uporabe tajnih in zaupnih podatkov, ki pa je - glede na njegovo naravo - lahko le omejenega učinka. Ne preprečuje seznanitve z varovanimi podatki in njihovo hrambo, temveč le njihovo uporabo v dokaznem postopku. Predlagana ureditev sledi smernicam ESČP in uvaja tudi sodni nadzor v realnem času, t.j. med izvrševanjem ukrepa. Ureditev postopka sledi smernicam, ki veljajo za postopke odločanja o prikritih preiskovalnih ukrepih (odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, U-I-25/95), t.j. gre *ex parte* sodni postopek, pri čemer lahko sodnik odloči tudi, da se podatki takoj uničijo in se torej ne hranijo. To velja za položaje, ko se s prikritimi ukrepi zberejo podatki o komunikaciji med osumljencem in njegovim zagovornikom, ter za položaje, ko se zberejo podatki, ki presegajo okvirje odreditve prikritih preiskovalnih ukrepov in s tem nesorazmerno posegajo v zaupnost razmerij s tretjimi osebami. Uničenje v tem kontekstu je ekvivalent vrnitve zaseženih listin in predmetov po predlaganem 222.a členu ZKP. V luči odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14 velja omeniti, da v tem primeru seveda ni mogoče zagotoviti *ex ante* opredelitve s strani na primer odvetnika ali predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije, saj gre za izsledke prikritih preiskovalnih ukrepov. Po drugi strani pa tudi ni smiselno preprečiti seznanitve državnega tožilca z vsebino podatkov (upoštevajoč dejstvo, da se je s podatki že seznanila policija) in da državni tožilec usmerja delovanje policije v predkazenskem postopku. Glede na navedeno, bo postopek ob smiselni uporabi

določb 222.a člena ZKP v tem primeru nekoliko prilagojen, saj bosta tako državni tožilec kot policija že seznanjena s podatki. Je pa glede na siceršnje delovanje po 154. členu ZKP tu predpisano delovanje izvenobravnavnega sodnika (namesto preiskovalnega sodnika), upoštevajoč tudi odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14 z dne 21. 1. 2016.

K 46. členu (156. člen ZKP)

S predlagano spremembo dela besedila prvega odstavka 156. člena ZKP bo jasno določeno, za pridobitev katerih podatkov bank, hranilnic, plačilnih institucij, družb za izdajo elektronskega denarja, oziroma podružnic ali zastopnikov, ki za navedene institucije oziroma pravne osebe opravljajo plačilne storitve ali distribuirajo elektronski denar ali družb za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto (npr. bitcoin) se zahteva odredba preiskovalnega sodnika ter, da ostale osebne in bančno zaupne podatke, navedene v petem odstavku istega člena, policija (oziroma državni tožilec) lahko pridobita brez odredbe sodišča. Termin »družba za izdajo elektronskega denarja, oziroma podružnica ali zastopnik, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar« zajema tudi druge družbe, ki opravljajo ali posredujejo pri opravljanju plačilnih storitev za plačilne institucije, kot so opredeljene v Zakonu o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18 in 9/18 – popr.) ali distribuirajo elektronski denar, saj imajo pri tem na podlagi ZPPDFT obveznost identifikacije stranke (na primer pri prodaji).

Veljavno besedilo prvega odstavka se je namreč deloma prekrivalo s taksativno naštetimi podatki iz petega odstavka 156. člena ZKP, ki jih policija lahko pridobi brez odredbe, zato je obstajala različna praksa sodišč kot tudi finančnih institucij o tem, na zahtevo oziroma odredbo katerega organa morajo posredovati določene podatke za potrebe predkazenskih in kazenskih postopkov. Smiselno se glede poslovanja z virtualnimi valutami usklajujejo tudi drugi, tretji in šesti odstavek 156. člena ZKP (terminologija se sicer zgleduje po Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma⁸⁰).

Predvidena je tudi sprememba, v skladu s katero lahko na podlagi petega odstavka 156. člena ZKP deluje tudi državni tožilec samostojno (kar je sicer *a fortiori* logično tudi s systemskega vidika, glede na to, da ima po veljavni zakonodaji to možnost že policija sama).

Glede na to, da je določene podatke o vlogah in depozitih mogoče pridobiti pod pogoji in po postopku iz petega odstavka 156. člena ZKP, je zaradi jasnosti treba podatke o vlogah in depozitih, za katere se po prvem odstavku zahteva odredba preiskovalnega sodnika, jasneje opredeliti tako, da gre za podatke o stanju vlog in depozitov. Tako bo jasno, na primer, da podatki in dokumentacija o vlogah, ki govorijo o višini, vrednosti oziroma obsegu premoženja in ki jih je mogoče po prvem odstavku 156. člena pridobiti le po odredbi sodišča, ne pomenijo t.i. statusnih podatkov o komitentih oziroma pooblaščenih komitentov bank na primer »podatkov o imetniku ali pooblaščenču določene hranilne vloge«, ki jih je po petem odstavku 156. člena ZKP mogoče pridobiti na pisno zahtevo državnega tožilca ali policije, torej brez sodne odredbe. Iz istega razloga, torej zaradi jasnosti in določnosti zakona se dodaja tudi družbe za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje s t.i. virtualnimi valutami/denarjem kot je npr. bitcoin. Hkrati je v predlaganem petem odstavku 156. člena ZKP zdaj izrecno navedeno, da državni tožilec ali policija lahko pridobi »podatke o obstoju pogodbenega ali

---

⁸⁰ Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 60/07, 19/10, 77/11, 108/12 – ZIS-E, 19/14 in 68/16 – ZPPDFT-1).

poslovnega razmerja osumljenca z zgoraj naštetimi institucijami oziroma posamezniki, ki ne zajemajo podatkov o premoženjskem stanju osumljenca».

Pri prepovedi razkritja posredovanja podatkov je zdaj izrecno določeno, da prepoved velja 24 mesecev po zaključku izvrševanja odredbe preiskovalnega sodnika oziroma posredovanja podatkov državnemu tožilcu ali policiji. Preiskovalni sodnik lahko z odredbo določi drugačen rok, ga podaljša, skrajša ali prepoved seznanitve odpravi.

Upoštevanje zaznane težave v praksi je ustrezno dopolnjeno besedilo prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 156. člena glede posredovanja podatkov, in sicer na način, da je nedvomno jasno, da morajo biti zahtevani podatki brez odlašanja sporočeni tako preiskovalnemu sodniku kot hkrati tudi pristojnemu organu, če tako odredi preiskovalni sodnik.

K 47. členu (156.a člen ZKP)

156.a člen določa rok za izdajo pisne odredbe za izvajanje ukrepov po 149.a., 149.b, 150., 151., 155., 155.a in 156. členu. Glede na navedeno je ustrezno, da se vanj umesti tudi izvajanje ukrepov po 149.c, 150.a in 150.b členu, ki jih odredi preiskovalni sodnik, hkrati pa se rok za odločanje preiskovalnega sodnika iz 48 podaljšuje na 72 ur (gre za ureditev, ki je smiselno enaka novi ureditvi pri hišni in osebni preiskavi – spremembe 215. člena ZKP; gre torej za novo sistemsko rešitev, s katero se bo zagotavljala večja stopnja spoštovanja zakonitosti delovanja državnega tožilstva in posredno tudi policije).

Iz letnih statističnih podatkov Vrhovnega državnega tožilstva je razvidno, da je v veliki večini predlogom državnih tožilcev za odredbo prikritih preiskovalnih ukrepov s strani sodišča ugodeno (v letu 2015 je bilo tako od 2280 predlaganih predlogov za prikrite preiskovalne ukrepe ugodeno 2113, glej Letno poročilo VDT za leto 2015, str. 47, tabela 18). Kljub temu je iz prakse moč razbrati, da nezmožnost preizkusa zavrnilnega stališča posameznega preiskovalnega sodnika zavira razvoj sodne prakse in jasnost ter določnost kriterijev v bolj mejnih oziroma občutljivih zadevah (treba je upoštevati tudi načelno pravno mnenje, ki je podrobneje citirano v obrazložitvi sprememb 215. člena ZKP). Iz tega razloga je predvideno, da mora v primeru nestrinjanja preiskovalni sodnik z obrazloženim mnenjem zahtevati, da o tem odloči senat (šesti odstavek 25. člena). Zoper odločitev izvenobravnavnega senata ni predvidena pritožba (drugi odstavek 399. člena ZKP).

Seveda obstaja tudi možnost, da se preiskovalni sodnik ne strinja z ustnim predlogom državnega tožilca, če ZKP dopušča ustno odredbo (npr. v drugem odstavku 152. člena ZKP). V tem primeru že po veljavni ureditvi ravna po četrtem odstavku 154. člena ZKP, ki se malenkostno redakcijsko spreminja.

K 48. členu (157. člen ZKP)

S smiselnim upoštevanjem odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-89/15 se podaljšuje rok za vložitev pritožbe zoper odločbo o pridržanju, in sicer za tri dni. Pri tem je treba upoštevati, da bo pridržani po koncu pridržanja bodisi izpuščen na prostost, bodisi po prvem odstavku 157. člena ZKP pripeljan k preiskovalnemu sodniku in v skladu z njegovo odločitvijo priprt ali izpuščen na prostost. V obeh primerih je po oceni predlagatelja podaljšani rok primeren. Obstaja tudi možnost, da preiskovalni sodnik odredi sodno pridržanje, za pritožbo zoper ta (nov) sklep se smiselno uporablja določba sedmega odstavka 157. člena ZKP (četrti odstavek 203. člena ZKP).

K 49. členu (158.a člen ZKP)

Predlagane so redakcijske uskladitve besedila določb prvega, drugega in tretjega odstavka 158.a člena Zakona o kazenskem postopku - namreč uskladitve z novejšim izrazoslovjem Zakona o državnem tožilstvu (199. člen), ki določa, da gre za Posebni oddelek Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije, saj (le) izrazoslovno ne gre več za specializirani oddelek Skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala.

Glede prvega odstavka 158.a člena Zakona o kazenskem postopku so predlagane tudi naslednje vsebinske oziroma redakcijske spremembe:

- širitev kroga uradnih oseb pod pristojnostjo Posebnega (policijskega) oddelka Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije na vse uradne osebe Slovenske obveščevalno-varnostne agencije – tako kot je to v šesti alineji drugega odstavka 199. člena Zakona o državnem tožilstvu (v nadaljevanju: ZDT-1),
- širitev kroga uradnih oseb pod pristojnostjo Posebnega (policijskega) oddelka Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije na vse uradne osebe Obveščevalno-varnostne službe Ministrstva za obrambo - tako kot je to v peti alineji drugega odstavka 199. člena ZDT-1,
- ter iz redakcijskih (uskladitvenih) razlogov so črtane druge uradne osebe, zaposlene na področju notranjih zadev, ker je ta krog uradnih oseb že črtan (leta 2013) tudi iz druge alineje drugega odstavka 199. člena ZDT-1,

Izrecno se na predlog Posebnega oddelka določa, da je tudi policija dolžna nemudoma obveščati pristojnega državnega tožilca Specializiranega državnega tožilstva, saj je policija tista, ki kaznivo dejanje prva zazna (in ne policisti Posebnega oddelka).

Dodan je tudi vsebinski novi četrti odstavek, ki določa, da Posebni oddelek v skladu z Zakonom o državnem tožilstvu obravnava tudi povezane zadeve, če je tako odločeno (glede na tretji odstavek 199. člena ZDT-1).

Poleg tega je predvideno, da mora Posebni oddelek obvestiti predstojnika organa, v katerem je zaposlena uradna oseba, o zaključku predkazenskega postopka, saj je ta podatek pomemben z vidika pristojnosti, ki jih ima predstojnik organa v odnosu do te uradne osebe (posebej pa je urejeno obveščanje v primeru, ko je treba uradni osebi odvzeti pooblastila).

Generalni direktor policije npr. na podlagi 61. člena Zakona o organiziranosti in delu v policiji lahko odvzame policijska pooblastila, če so bila uporabljena v nasprotju s predpisi. Nema lokrat dejanje in okoliščine, da je policist nezakonito uporabil policijska pooblastila, ugotovijo policisti Posebnega oddelka. Policisti Posebnega oddelka ugotovijo tudi druge okoliščine, ki so pomembne za odločitev, ali je imelo ravnanje policista znake kaznivega dejanja, zaradi katerih bi mu bilo treba prekiniti pogodbo o zaposlitvi ali izreči drug delovnopравни ukrep.

Državni tožilec Posebnega oddelka zdaj o tem, da je zavrgel ovadbo in o razlogih za to, na podlagi 161. člena ZKP, obvešča Policijo le v primerih, ko je ovadbo prejel od Policije. V primerih, da je bila ovadba podana neposredno državnemu tožilstvu ali posebnemu oddelku, pa to ni posebej urejeno. S

predlagano določbo bo omogočena izmenjava podatkov, ki bo omogočala pravočasno ukrepanje zoper policiste, ki so storili kaznivo dejanje. Policistu, za katerega je znano, da je storil kaznivo dejanje, želimo preprečiti vsakršno možnost, da bi izkoriščal položaj policista oziroma policijska pooblastila, vključno s prisilnimi sredstvi.

K 50. členu (160.a člen ZKP)

Specializirane preiskovalne skupine so primarno ustanovljene zaradi združitve specialnih znanj s posameznih področij (t.j. s področja davkov, carin, finančnega poslovanja, vrednostnih papirjev, varstva konkurence, preprečevanja pranja denarja, preprečevanja korupcije, prepovedanih drog in inšpekcijskega nadzora), ki so v konkretnem primeru potrebna ali celo nujna za uspešno izvedbo predkazenskega postopka v primeru suma izvršitve zahtevnega kaznivega dejanja (zlasti s področja gospodarstva, korupcije ali organiziranega kriminala). S predlagano spremembo se jasno določa, da so lahko člani specializirane preiskovalne skupine, ki so v to skupino imenovani s strani predstojnikov organov, pri katerih delujejo, navzoči pri posameznih preiskovalnih dejanjih (zaslišanjih, hišnih preiskavah, preiskavah elektronskih naprav ipd.) in pri teh preiskovalnih dejanjih tudi svetujejo državnemu tožilcu (ne da bi sami aktivno prevzeli vodenje oziroma izvajanje funkcije pregona). Na ta način bodo lahko pomembne strokovne vsebine iz zgoraj navedenih področij ustrezno upoštevane, odprta strokovna vprašanja pa rešena ali ustrezno naslovljena že sproti ob izvajanju preiskovalnih dejanj.

Posamezen član specializirane preiskovalne skupine je dolžan biti navzoč pri izvedbi preiskovalnega dejanja, če tako odredi državni tožilec – vodja preiskovalne skupine; če je član preiskovalne skupine sam zainteresiran za sodelovanje pri preiskovalnem dejanju, pa se ga lahko udeleži na podlagi predhodnega soglasja državnega tožilca, ki vodi in usmerja preiskovalno skupino (predlagana določba torej v ničemer ne posega v položaj državnega tožilca, ki ostaja edini pooblaščen za vodenje in usmerjanje dela preiskovalne skupine). Novo pooblastilo oziroma možnost bo državni tožilec uporabil predvsem, kadar bo ocenil, da bo navzočnost oziroma svetovanje člana preiskovalne skupine s specializiranimi znanji pri izvedbi posameznega preiskovalnega dejanja prispevalo k boljšim rezultatom tega dejanja in posledično celotnega predkazenskega postopka.

K 51. členu (161. člen ZKP)

Predlagana rešitev ureja ravnanje državnega tožilca pred zavrženjem ovadbe za kaznivo dejanje, za katero je v zakonu predpisana kazen zapora več kot osem let zapora. Pred zavrženjem ovadbe mora državni tožilec oškodovanca pisno seznaniti z obrazloženimi razlogi za zavrženje in mu tako dati možnost, da se do njih predhodno opredeli. S tem se vnaša dodatna varovalka, ki preprečuje neutemeljeno zavrženje in omogoča bolj kakovostno utemeljene odločitve državnega tožilca. Predlagano varovalko za dodatno zaščito oškodovancev (fizičnih oseb) upravičuje že sama nevarnost/teža kaznivega dejanja (v povezavi z zahtevami Direktive 2012/29/EU, ki na sistemski ravni ureja položaj žrtev kaznivih dejanj – zlasti njenega 11. člena). Zagotovljena je tudi ustavno varovana samostojnost državnega tožilca oziroma državnega tožilstva,⁸¹ saj ima mnenje oškodovanca le »posvetovalno« naravo. Mnenje se pošlje tudi vodji pristojnega okrožnega državnega tožilstva, kar

---

⁸¹ »Državnim tožilcem mora biti samostojnost zagotovljena pri izvrševanju njihove funkcije v konkretnih zadevah, saj državno tožilstvo ni takšen del izvršilne oblasti, ki bi ga v smislu političnih in strokovnih navodil v konkretnih zadevah lahko usmerjala vlada ali katero koli ministrstvo.« Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-42/12 z dne 7. 2. 2013, Uradni list RS, št. 17/2013 in OdlUS XX, 1.

slednjemu olajšuje možnost ukrepanja po 170. členu ZDT-1, na podlagi katerega lahko prevzame zadevo v reševanje ali jo dodeli drugemu državnemu tožilcu, če so za to podani zakonski razlogi (četrty odstavek 170. člena ZDT-1). Navedeno predstavlja še dodatno varovalko pred prezgodnjim zavrženjem ovadbe.

Velja poudariti tudi, da predlagana rešitev ne posega v že obstoječo možnost državnega tožilca, da »povabi tistega, ki je vložil kazensko ovadbo« oziroma, da »sme zahtevati potrebne podatke od državnih organov, podjetij in drugih pravnih oseb« (tretji odstavek 161. člena ZKP). Oškodovancu pa poleg tega še naprej ostaja možnost subsidiarnega pregona, če je njegova ovadba kasneje zavržena (zlasti 60. člen ZKP).

Upoštevajoč ustavno varovano samostojnost državnega tožilca, »posvetovalno naravo« mnenj državnih organov, institucij in oškodovancev, dejstvo, da je treba v praksi preprečiti prezgodnjo opustitev pregona zlasti v fazi predkazenskega postopka in že omenjeno možnost oškodovanca, da nadaljuje s subsidiarnim pregonom, je obvezno »posvetovanje« predvideno le pred zavrženjem ovadbe, ne pa tudi v kasnejših fazah kazenskega postopka (npr. pred umikom obtožnice).

Oškodovanec je v skladu s spremembo 66. člena ZKP dolžan obvestiti državno tožilstvo o spremembi naslova oziroma prebivališča. Če tega ne stori in ga posledično ni mogoče seznaniti z razlogi za zavrženje, velja neizpodbojna domneva, da se ne želi opredeliti glede namere o zavrženju.

K 52. členu (161.a člen ZKP)

V četrtem odstavku se popravlja nedosledna raba besedne zveze »splošno koristno delo« s pojmom »delo v splošno korist«, ki se pojavlja na drugih mestih. Hkrati se glede na ustanovitev organa, ki je pristojen za probacijo z ZPro in prenos določenih nalog tudi v zvezi z delom v splošno korist na omenjeni organ ustrezno redakcijsko popravlja sklicevanje na centre za socialno delo (pri mladoletnih storilcih kaznivih dejanj bodo te naloge še naprej opravljali centri za socialno delo). S to spremembo je povezana tudi predlagana prehodna določba.

Hkrati je v petem odstavku predvideno podaljšanje roka za izpolnitev sporazuma o poravnavanju, in sicer iz treh mesecev na šest mesecev, pri čemer se smiselno upošteva mnenje Vrhovnega državnega tožilstva. Slednje je namreč opozorilo na čas, ki ga potrebujejo strokovni delavci na centrih za socialno delo, da organizirajo izvedbo splošno koristnega dela (kar seveda tudi zahteva določen čas). Osumljenca je namreč treba povabiti na individualni pogovor, ga napotiti na zdravniški pregled, organizirati ustrezno izobraževanje s področja varstva pri delu ter poskrbeti za njegovo zavarovanje.

Daljši rok po drugi strani ne bi bil primeren, saj bi se »vzgojni učinek« poravnavanja razvodenel, po drugi strani bi predolg rok lahko pustil vtis, kot da gre za nekakšno kazen, poravnalec mora poleg tega nadzorovati izvrševanje dogovorjenega (predolg rok bi mu ta nadzor otežil), hkrati pa bi predolg rok negativno vplival tudi na pravice oškodovanca, da izve, kakšen je bil končni rezultat.

V novem sedmem odstavku 161.a člena ZKP se, upoštevajoč predlog Službe Vlade za zakonodajo Republike Slovenije, dodaja pooblastilna norma za izdajo Pravilnika o poravnavanju v kazenskih

zadevah.⁸² Navedena določba sodi v materialni del zakona, posledično je predvideno tudi črtanje ustrezne prehodne določbe, torej 83. člena novele ZKP-A.

K 53. členu (162. člen ZKP)

2. točka prvega odstavka 162. člena ZKP določa eno od nalog, ki jo lahko državni tožilec v izpolnitev naloži osumljencu v postopku odloženega pregona. Gre za plačilo določenega prispevka v korist javne ustanove ali v dobrodelne namene ali v sklad za povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj, vendar pa uporabljeni pojem »dobrodelnih namenov« ni podrobneje opredeljen in lahko v praksi povzroča težave. Namesto »sklada za povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj« je zdaj predvidena namenska proračunska postavka za pomoč žrtvam in povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj (glede na 13. točko 21. člena ZIPRS1819), pri čemer se namen te proračunske postavke (zaenkrat le v ZKP) razširja tudi na pomoč žrtvam in ne zgolj na odškodnino. Trenutno je prihodkov na podlagi 2. točke prvega odstavka 162. člena ZKP na letni ravni približno 300.000 evrov. Z zagotovitvijo prihodkov na namensko postavko se bo posledično razbremenila integralna postavka za odškodnine žrtvam kaznivih dejanj pri državnem pravobranilstvu.

Zato je predlagana ustrezna sprememba 2. točke prvega odstavka 162. člena ZKP tako, da so »dobrodelni nameni« nadomeščeni s plačilom v korist »nevladni organizaciji v javnem interesu, kot jo določa zakon, ki opredeljuje nevladno organizacijo«. Definicija sledi novemu Zakonu o nevladnih organizacijah (2., 3., 5. in 10. člen).⁸³

Pri spremembi 3. točke prvega odstavka se redakcijsko popravlja nedosledna uporaba besedne zveze »splošno koristnega dela« z drugje uporabljenim pojmom »delo v splošno korist«.

Predlagana je tudi takšna dopolnitev naloge prepovedi približevanja žrtvi ali kakšni drugi osebi, ki nedvoumno vključuje prepoved kakršnih koli stikov, vključno z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi. Gre za smiselno enako spremembo kot je predvidena v 195.a členu ZKP.

Predlagana je redakcijska dopolnitev tretjega odstavka 162. člena ZKP, s katero se upošteva ustanovitev organa, ki je pristojen za probacijo, ter posledičen prenos določenih nalog centrov za socialno delo na omenjeni organ z ZPRO. Pri mladoletnih storilcih kaznivih dejanj bodo te naloge še naprej opravljali centri za socialno delo. S to spremembo je povezana tudi predlagana prehodna določba. Hkrati se izvrševanje naloge oprave kakšnega splošno koristnega dela poenoti z izvrševanjem dela v splošno korist (13. člen ZIKS-1). Na izvedbeni ravni gre namreč za podobne ukrepe, katerih izvajanje vodijo in nadzorujejo centri za socialno delo (oziroma kot to počne organ, ki je pristojen za probacijo). V zvezi z izvrševanjem tega ukrepa nastanejo različni stroški (stroški zavarovanja osebe, zdravniškega pregleda, stroški malice in prevoza, stroški za usposabljanje za varno opravljanje dela). Ti stroški se krijejo iz proračuna, zato morajo biti opredeljeni v zakonu, kar se zdaj zagotavlja preko sklicevanja na ureditev, ki velja po ZIKS-1.

K 54. členu (163.a člen)

---

⁸² Uradni list RS, št. 114/04, 58/11 – ZDT-1 in 23/18.

⁸³ Uradni list RS št. 21/18; ZNorg.

Direktiva 2012/29/EU v 12. členu določa, kateri zaščitni ukrepi oziroma ukrepi za podporo žrtvam so na voljo tudi v postopkih poravnalne pravičnosti. Po ZKP gre torej za postopke poravnavanja po 161.a členu in postopke odloženega pregona po 162. členu ZKP.

Glede na to, da se oba postopka lahko izvajata le s soglasjem oškodovanca in da je dogovor v okviru obeh postopkov prostovoljen, dopolnitev ureditve v tem pogledu ni potrebna.

V skladu z direktivo mora oškodovanec, preden soglaša s postopkom, imeti na voljo vse potrebne informacije glede poteka postopka, njegovega morebitnega rezultata in posledic. Glede na navedeno je predlagano, da mora državni tožilec, ko povabi osumljenca in oškodovanca zaradi odloženega pregona, oškodovanca seznaniti z njegovim položajem in pravicami (navedeno vprašanje, kar se tiče vsebine vabil, že ureja ustrezno navodilo generalnega državnega tožilca).

Obveščanje oškodovanca v postopku poravnavanja pa že ureja 19. člen Pravilnika o poravnavanju v kazenskih zadevah,⁸⁴ zato posebna dopolnitev ZKP v tem delu ni potrebna.

Drugi odstavek 163.a člena ZKP predvideva tudi možnost, da državni tožilec povabi osumljenca in oškodovanca, da bi se lahko odločil, ali naj odstopi zadevo v poravnavanje, sklene sporazum o priznanju krivde, ne začne kazenskega pregona ali vloži predlog za izdajo kaznovalnega naloga. Določba je popravljena v skladu s spremembo prvega odstavka 163.a člena ZKP.

K 55. členu (165.a člen ZKP)

S predlagano spremembo se jasno poudarja, da je po 165.a členu možno izvesti več posameznih preiskovalnih dejanj, hkrati pa na to odločitev ni več vezana uspešnost zahteve za preiskavo. Namen predlagane ureditve je spodbuditi državne tožilce, da bi večkrat uporabili možnosti, ki jih že sedaj omogoča 165.a člen ZKP, kar bo prispevalo tudi k skrajšanju kazenskih postopkov. V kolikor je namreč potrebne dokaze moč pridobiti že s posameznimi preiskovalnimi dejanji, ni potrebe po zahtevi formalne preiskave. Navedena rešitev bo vodila k večjemu številu neposrednih obtožnic (kar je že sedaj brez soglasja preiskovalnega sodnika mogoče pri kaznivih dejanjih, pri katerih je zagrožena kazen zapora do 8 let oziroma v skrajšanem postopku, ki teče pred okrajnim sodiščem).

K 56. členu (178. člen ZKP)

Na Ministrstvu za pravosodje je potekal projekt Barnahus - hiša za otroke, katerega namen je preprečiti sekundarno viktimizacijo otroka, oškodovanca zlasti spolnih deliktov. V okviru hiše za otroke naj bi delovala skupina različnih strokovnjakov, ki bo skrbela za celostno obravnavo otroka. Te osebe bi bile lahko prisotne med zaslišanjem, kolikor bi preiskovalni sodnik ocenil, da je njihova prisotnost smiselna oziroma potrebna. Pri tem je seveda upoštevati tudi predvideno spremembo četrtega odstavka 65. člena ZKP, ki ureja pravico oškodovanca, da ga v (pred)kazenskem postopku spremlja oseba, ki jo sam izbere (tista ureditev sicer ustrezno dopolnjuje ureditev 78. člena ZKP).

S predlaganim členom se odpravlja terminološka nedoslednost v četrtem odstavku 178. člena ZKP, kjer je za oškodovanca, mlajšega od 15 let, ki nastopa kot priča, uporabljen izraz žrtev.

---

⁸⁴ Uradni list RS, št. 114/04, 58/11 – ZDT-1.

K 57. členu (188. člen ZKP)

Predlagana je smiselno enaka rešitev, kot je na predlog Varuha človekovih pravic in Vrhovnega državnega tožilstva predvidena v 295. členu ZKP, le da se tam nanaša na fazo glavne obravnave, tu pa na fazo preiskave oziroma na posamezna preiskovalna dejanja. Pri tem glede na specifičnost različnih faz še vedno ostajajo določene razlike («koristi kazenskega postopka» v 188. členu in škodovanje interesom pravičnosti v 295. členu ZKP). V 188. člen ZKP je sicer urejena možnost, da preiskovalni sodnik odredi prisotnim, da informacije zadržijo v tajnosti, samo vprašanje, katere osebe so sicer lahko prisotne pri določenem preiskovalnem dejanju, pa je urejeno v 178. členu ZKP. Zato je treba oba člena razumeti skupaj.

K 58. členu (193. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, v skladu s katero bo obdolženec lahko opravičil izostanek, če bodo za to opravičeni razlogi (ki so v besedilu člena naštetih primeroma). Opravičilo mora vložiti pri sodišču, pred katerim teče postopek, vsaj 48 ur pred narokom, na katerega je vabljen, razen če razlog nastane kasneje in ga tudi ni bilo mogoče predvideti. Če bo izostanek opravičen iz zdravstvenih razlogov, bo sodišče lahko preverjalo (ne)opravičenost obdolženčevega izostanka, upoštevajoč ureditev po ZZVZZ. Slednji je namreč predvidel mehanizem, ki sodišču omogoča preverjanje opravičenosti izostanka iz zdravstvenih razlogov. S strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) imenovani zdravnik tako na zahtevo sodišča poda pisno mnenje o opravičenosti izdaje zdravniškega potrdila – »opravičila« (sedma alineja prvega odstavka 81. člena ZZVZZ). V preteklosti je Varuh človekovih pravic že opozoril, da ZKP ne vsebuje jasnega sklicevanja na ureditev po ZZVZZ, kar se s predlagano spremembo odpravlja. Kljub temu je treba omeniti, da tako iz besedila določbe, ki predvideva izdajo zdravniškega potrdila,⁸⁵ kot tudi iz obrazložitve predloga ZZVZZ,⁸⁶ sledi, da je bila omenjena rešitev namenjena za najrazličnejše sodne postopke. Predvideno je, da bo sodišče lahko že ob prvem izostanku preverjalo opravičenost potrdila (smiselno je, da ima to možnost na voljo tudi, če se takoj pokažejo razlogi za dvom).

Sodišče torej lahko zdravstvene razloge upošteva le, če je bolezen ali poškodba nenadna in nepredvidljiva ter onemogoča prihod na sodišče ali sodelovanje pri dejanju v kazenskem postopku. Obdolženec mora predložiti zdravniško opravičilo, izdano na obrazcu v skladu z ZZVZZ. Sodišče lahko zahteva presojo opravičenosti izdaje zdravniškega opravičila pri imenovanem zdravniku ZZZS. Stroški, ki nastanejo zaradi presoje, v primeru opravičene izdaje zdravniškega opravičila bremenijo ZZZS, v primeru neopravičene izdaje pa gredo v obdolženca.

Sodišče je dolžno v vabilu tudi predhodno obvestiti obdolženca o dolžnosti podaje ustreznega opravičila.

---

⁸⁵ »...potrdilo o opravičeni odsotnosti z naroka glavne obravnave ali drugega procesnega dejanja pred sodiščem...« - prvi odstavek 80.a člena ZZVZZ.

⁸⁶ "S predlaganim novim členom se zaradi varstva koristi strank v sodnih postopkih in v skladu z načelom pospešitve sodnega postopka in preprečevanja neopravičenega prelaganja obravnav zaradi izostanka udeležencev, določijo pogoji za izdajo zdravniškega opravičila za odsotnost z naroka z glavne obravnave." - Predlog ZZVZZ-K, Poročevalec Državnega zbora, št. 93/XXXIV z dne 2. 7. 2008, str. 38.

Z opredelitvijo, da mora biti škoda »pomembna«, se sodiščem omogoča, da navedeni pojem napolnijo z vsebino glede na okoliščine konkretnih zadev, brez da bi bili vnaprej vezani z ustaljenimi obligacijsko ali kazenskopravnimi pojmi.

K 59. členu (194. člen ZKP)

Sklicevanje na 193. člen je potrebno glede na predvidene spremembe omenjenega člena (torej zaradi podrobnejše ureditve možnosti opravičila).

K 60. členu (195.a člen ZKP)

Predlagana je takšna dopolnitev prepovedi približevanja določeni osebi, ki nedvoumno vključuje prepoved kakršnih koli stikov z osebo, vključno z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi. Glede na omenjeno spremembo se spreminja tudi določba tretjega odstavka 195.a člena, ki predvideva možnost izreka denarne kazni, če prepoved namerno krši z ukrepom varovana oseba. Z vključitvijo prepovedi komuniciranja z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi se prepoved približevanja ureja smiselno enako kot je urejena tudi v Zakonu o prepovedi nasilja v družini oziroma v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije. Zaradi notranje enotnosti ZKP in večje jezikovne usklajenosti je poleg spremembe 195.a člena predlagana tudi sprememba 7. točke prvega odstavka 162. člena ZKP.

Hkrati se nedvoumno določa tudi smiselna uporaba določb petega in šestega odstavka 199.a člena ZKP glede nadzorovanja izvajanja ukrepa in ravnanja v primeru njegove kršitve (pri prepovedi približevanja določenemu kraju ali osebi se torej v tem delu uveljavljajo smiselno enake rešitve kot veljajo za hišni pripor).

K 61. členu (211. člen ZKP)

Glede na predlagani četrti odstavek novega 65.a člena ZKP bo oškodovanca, če bo za to zaprosil, zavod za prestajanje pripora obveščal o izpustitvi oziroma pobegu osumljenca oziroma obdolženca iz pripora. Zavod bo z zaprosilom oškodovanca in njegovimi kontaktnimi podatki seznanjen s strani pristojnega organa, ki bo sprejel zaprosilo.

Glede na to, da gre za osebne podatke oškodovanca, mora Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij oziroma zavod imeti pravno podlago za zbiranje le-teh. Zato se s predlaganimi dopolnitvami 211. člena ZKP dopolnjuje zbirka osebnih podatkov o pripornikih tako, da bo lahko vsebovala tudi potrebne podatke o oškodovancih. Ustrezno je določen tudi namen zbiranja osebnih podatkov o oškodovancih.

K 62. členu (211.a člen ZKP)

Glede na predlagani četrti odstavek novega 65.a člena ZKP bo oškodovanca, če bo za to zaprosil, zavod za prestajanje pripora obveščal o izpustitvi oziroma pobegu osumljenca oziroma obdolženca iz pripora. Zavod bo z zaprosilom oškodovanca in njegovimi kontaktnimi podatki seznanjen s strani pristojnega organa, ki bo sprejel zaprosilo.

Glede na to, da gre za osebne podatke oškodovanca, mora Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij oziroma zavod imeti pravno podlago za zbiranje le-teh. Zato se s predlaganimi dopolnitvami 211.a člena ZKP dopolnjuje Centralna evidenca pripornikov tako, da bo lahko vsebovala tudi potrebne podatke o oškodovancih. Ustrezno je določen tudi namen zbiranja osebnih podatkov o oškodovancih.

Četrty odstavek 211.a člena se popravlja redakcijsko (Davčna uprava se nadomešča s FURS).

K 63. členu (212. člen ZKP)

Glede na 34. člen Ustave Republike Slovenije, ki določa varstvo človeškega dostojanstva (in 21. člen Ustave Republike Slovenije, ki določa varstvo človekove osebnosti in dostojanstva tudi med odvzemom prostosti) se v tretjem dastavku 212. člena določa tudi možnost, da pristojno sodišče neodvisno odloči, da so prostori za pripor prezasedeni in je zato treba pripornika premestiti v drug zavod. Postopek premestitve se začne na predlog direktorja zavoda. Pri predlagani rešitvi je upoštevano tudi mnenje Varuha človekovih pravic.

K 64. členu (nov 212.a člen ZKP)

Ob upoštevanju opozoril Varuha človekovih pravic⁸⁷ in drugih (CPT) je ocenjeno, da je treba s predlagano spremembo posebej urediti položaj nosečih pripornic in pripornic, ki imajo majhnega otroka. Na način, kot ga določajo predlagane določbe, se po mnenju predlagatelja spoštujejo človeško dostojanstvo (prvi odstavek 21. člena in 34. člen Ustave Republike Slovenije), pravice otrok in pravice staršev (56. in 54. člen Ustave Republike Slovenije) ter v povezavi z navedenimi ustavnimi vrednotami in pravicami tudi temeljno načelo najvišje koristi otroka (3. in 18. člen Konvencije združenih narodov o otrokovih pravicah).⁸⁸ Načelo največje koristi otroka je konkretizirano in je na enumerativni način določeno (uporabno za upravno odločanje), z navedbo da gre »zlasti« za otrokovo duševno stabilnost ali zdravstveno stanje. Pripornici se na njeno zahtevo lahko dovoli, da z njo biva otrok, ki je mlajši od dveh let, pri čemer direktor zavoda lahko pridobi tudi mnenje pristojnega centra za socialno delo. Glede na različne možne življenjske situacije, se pripornici omogoča, da do odločitve direktorja zavoda otrok ostane z njo oziroma se ji naknadno pripelje. Direktor zavoda po uradni dolžnosti spremeni svojo odločitev, če to zahteva otrokova največja korist. Predvideni je tudi pritožbeni postopek (pravno varstvo ni zagotovljeno le pritožnici, temveč tudi zakonitemu zastopniku – torej ali posvojitelju ali morebitnemu skrbniku, ki vključuje kratke roke za odločanje, pritožbeni organ pa mora (ker gre za negativno odločitev) obvezno pridobiti mnenje centra za socialno delo. Predlagane določbe urejajo tudi pogoje bivanja mlade matere in otroka.

Podoben sistem varstva zaprtih oseb (obsojenke) obstaja že po 62. členu Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij.

K 65. členu (213.b člen ZKP)

Ob upoštevanju mnenja Varuha človekovih pravic se izrecno določa, da je treba zavrnitev dovolitve obiskovanja pripornika sprejeti v obliki sklepa, kar pomeni, da bo odločitev obrazložena, hkrati pa bo zoper njo tudi možnost pritožbe (prvi odstavek 399. člena ZKP). A *contrario* pa velja, da dovoljenja za obisk pripornika ni treba izdati v obliki sklepa oziroma druge odločbe.

K 66. členu (213.c člen ZKP)

---

⁸⁷ Glejte Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2010, str. 95.

⁸⁸ Akt o nasledstvu - Uradni list RS, št. 35/92 – Mednarodne pogodbe, št. 55/92.

213.c člen ZKP ureja disciplinsko kaznovanje pripornika za disciplinski prestopok. Izrecno ne predvideva možnosti zaslišanja slednjega pred izrekom kazni, četudi je možno zaslediti stališče, da je takšno predhodno zaslišanje treba izvesti.⁸⁹

Varuh človekovih pravic je izpostavil konkretne primere, v katerih pripornik ni bil predhodno zaslišan. Navedel je tudi priporočila CPT. Glede na navedeno je predlagana sprememba, iz katere nedvoumno sledi, da mora preiskovalni sodnik ali predsednik senata pripornika zaslišati pred izrekom disciplinske kazni.

Upoštevajoč priporočila CPT, se prav tako ukinja disciplinska kazen prepovedi ali omejevanja obiskov in dopisovanja (takšna prepoved ali omejitev je torej mogoča le zaradi interesov postopka – četrti odstavek 213.b člena ZKP). Namesto tega je predviden začasen odvzem pravice ali omejitev pravice imeti pri sebi določene stvari, med katerimi pa niso najnujnejše (kar sicer ureja 213. člen ZKP). Disciplinska kazen se torej ne more nanašati na stvari za osebno rabo, vzdrževanje higiene, sredstva za spremljanje javnih medijev, tiskovine in strokovno in drugo literaturo ter denar, saj bi bilo navedeno nehumano.

K 67. členu (213.č člen ZKP)

Pri smiselni uporabi ZIKS-1 sta dodana zagotavljanje varnosti in disciplinsko kaznovanje, črtani pa so osebna preiskava in preiskava bivalnih prostor (ker to že pokrivata zagotavljanje varnosti in vzdrževanje reda in discipline) ter pogoji za uporabo strelnega orožja, ki jih določa ZIKS-1 (nanj pa napotuje tudi navedba prisilnih sredstev v prvem odstavku 213.č člena ZKP).

K 68. členu (215. člen ZKP)

Upoštevajoč vlogo državnega tožilca kot vodje kazenskega pregona in usmerjevalca dela policije,⁹⁰ je predlagano, da sodišče izda odredbo o osebni ali hišni preiskavi na obrazložen pisni predlog državnega tožilca (oziroma drugega upravičenega tožilca – pri čemer se upošteva predlog Vrhovnega sodišča Republike Slovenije). Navedena rešitev pa ne posega v izjeme, ko so preiskave možne tudi brez odredbe (218. člen ZKP), prav tako je seveda (z vidika tehnične izvedbe podaje predloga) možno, da v bolj urgentnih primerih (npr. opravljanja hišne preiskave pri pridržani osebi) državni tožilec le potrdi predlog, ki ga je pripravila policija, kolikor se z njim strinja.

Podobno kot pri predlagani spremembi pri odločanju preiskovalnega sodnika glede prikritih preiskovalnih ukrepov v 156.a členu ZKP je tudi v primeru nestrinjanja preiskovalnega sodnika v primeru hišne ali osebne preiskave s prejetim pisnim predlogom državnega tožilca predvideno, da preiskovalni sodnik v takšni situaciji predlog in svojo obrazloženo zahtevo za presojo posreduje senatu (šesti odstavek 25. člena). Praksa namreč tudi v teh primerih opozarja, da nezmožnost preizkusa zavrnilnega stališča posameznega preiskovalnega sodnika omejuje razvoj sodne prakse in jasnost ter določnost kriterijev v bolj mejnih oziroma občutljivih zadevah. Zoper odločitev izvenobravnavnega senata ni predvidena pritožba (drugi odstavek 399. člena ZKP).

---

⁸⁹ Supra, op. št. 61, str. 503.

⁹⁰ Iz Načelnega pravnega mnenja Vrhovnega sodišča Republike Slovenije sledi, da je že po veljavni ureditvi za hišno oziroma osebno preiskavo praviloma potreben pisni predlog upravičenega tožilca (št. VS040824 z dne 6. 4. 2012; Pravna mnenja 1/2012).

Odstop izvenobravnavnemu senatu v primeru nestrinjanja preiskovalnega sodnika sicer sledi že iz načelnega pravnega mnenja občne seje VSS z dne 19. decembra 1990: »Če javni tožilec v predhodnem postopku preiskovalnemu sodniku predlaga izdajo odredbe o hišni preiskavi, preiskovalni sodnik pa se s tem ne strinja, zahteva odločitev zunajobravnavnega senata (6. odst. 23. člena ZKP), pri čemer zoper to odločbo ni pritožbe.«.

K 69. členu (216. člen ZKP)

Sledeč izkušnjam iz prakse, je predlagana rešitev, na podlagi katere se zagotavlja varstvo pravic imetnika stanovanja oziroma prostorov pri hišni preiskavi (slednji je lahko bodisi osumljenec ali pa tretja oseba). Kadar imetnik ni dosegljiv oziroma kadar ni dosegljiv njegov zastopnik, mu sodišče po uradni dolžnosti postavi pooblaščenca izmed odvetnikov. Predlagana rešitev tudi posredno preprečuje ekskluzijo pridobljenih dokazov (219. člen ZKP).

V dveh novih stavkih četrtega odstavka 216. člena ZKP določa osebe, ki so zaradi izvajanja nadzora nad potekom hišne preiskave v prostorih zakonodajne oblasti. Predlagana določba ne ureja vprašanja pogojev za dopustnost takšne preiskave, načina preiskave, ter morebitnega drugačnega sodnega varstva.

K 70. členu (218. člen ZKP)

Glede na predlagano rešitev, po kateri bo sodišče izdalo odredbo za osebno ali hišno preiskavo na predlog državnega tožilca, je predvideno, da bo morala policija v primeru preiskave brez odredbe vedno poročati državnemu tožilcu, preiskovalnemu sodniku pa takrat, kadar se je postopek že začel (veljavna rešitev namreč predvideva, da se državnemu tožilcu poroča le, če se postopek še ni začel).

K 71. členu (219.a člen ZKP)

V prvem odstavku je črtano zastarelo naštevanje pojavnih oblik elektronske naprave, hkrati pa se izrecno in jasno določa tudi možnost preiskovanja podatkov, ki so shranjeni v povezanem računalniškem sistemu, npr. oblaku. Z elektronsko napravo so mišljeni npr. računalnik, optični mediji, spominske kartice, usb ključi ipd.

Predlagana sprememba šestega odstavka 219.a člena ZKP določneje opredeljuje krog oseb, ki se jih ne smejo kaznovati ali zapreti zaradi zavrnitve sodelovanja pri preiskavi elektronske naprave. Natančneje je določeno, da to velja tudi za osebo, ki se "lahko odreče pričevanju« (236. člen ZKP), in ne šele, če se je dejansko »odrekla pričevanju.« Veljavna določba varuje pred prisiljevanjem k sodelovanju šele, če se oseba pri zaslišanju (kot priča), torej v sodnem postopku, odreče pričevanju in tako dopušča razlago, da so osebe iz 235. in 236. člena ZKP dolžne sodelovati pri preiskavi elektronske naprave, preden jih sodišče prvič zasliši, torej zlasti v predkazenskem postopku. Z vidika varstva zaupnosti med odvetnikom in njegovimi strankami to pomeni, da je mogoče odvetnika kaznovati, tudi če ravna skladno s pravili, ki ga zavezujejo k varstvu zaupnosti, hkrati pa za takšno različno ureditev položaja v predkazenskem postopku ni videti razumnega razloga.

Predlagana dopolnitev drugega odstavka 219.a člena in novi deveti, deseti in enajsti odstavek 219.a člena ZKP najprej sledijo ureditvi 8. člena ZOdv, ki dopušča preiskavo odvetniške pisarne le na podlagi sodne odredbe. Glede na to, da je jedro preiskave pisarne zaseg listin, jedro preiskave elektronske

naprave pa »zaseg podatkov« (ki se ustrezno zavarujejo), je treba preiskavo pisarne in preiskavo elektronske naprave obravnavati smiselno enako. Poleg tega je ob upoštevanju odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14 narejen sklic na novo določbo, v skladu s katero mora sodna odredba o zasegu naprave odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku vsebovati obrazložitev, iz katere je razvidno, da se ne nanaša na privilegirano komunikacijo in obrazložitev in da iskanih podatkov, ki se nanašajo na določen predkazenski ali kazenski postopek, ni mogoče pridobiti na drug način. V predlagani določbi so sicer izrecno navedeni »odvetnik, odvetniški kandidati ali odvetniški pripravnik (torej osebe, ki imajo zaupen odnos s strankami), seveda pa te ureditve ni mogoče zaobiti tako, da bi se na primer v odvetniški pisarni zasegla elektronska naprava, ki jo dejansko uporablja tajnica, rekoč, da zanjo privilegij ne velja.

Hkrati ta člen uvaja mehanizem sodnega nadzora nad izvajanjem preiskave elektronskih naprav, ki vsebujejo tajne ali zaupne podatke. Pred tem je imetniku elektronske naprave že bilo omogočeno, da se izjavi, ali zaseženi nosilci take podatke sploh vsebujejo. Tako zavarovani zaupni podatki so zapečateni, zaradi česar je njihovo pregledovanje onemogočeno (predlog novega sedmega odstavka 223.a člena ZKP).

Predlagana ureditev sledi izhodiščem, na katerih temelji ravnanje z zaseženimi predmeti in listinami v predlaganem 222.a členu ZKP. Ker se za preiskovanje elektronskih naprav zahteva ustrezno strokovno znanje, je predlagana rešitev, po kateri preiskavo opravlja izvedenec, ki ga postavi izvenobravnavni sodnik (glede na postopek, ki lahko sledi po 222.a členu ZKP, to ne more biti preiskovalni sodnik, ob upoštevanju odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14 in dejstvu, da je preiskovalni sodnik izdal odredbo za zaseg in lahko tudi sam opravil zaseg). S tem se na eni strani prepreči čezmerna seznanitev s podatki, na drugi strani pa se - preko pravil o izvedenstvu - ohranja pristojnost sodišča, da vodi izvedensko delo ter skrbi za to, da se ohrani tajnost oziroma zaupnost podatkov. Predvideno je, da se preiskava elektronske naprave opravi v prostorih sodišča ali v drugih prostorih, ki jih določi sodišče zaradi same tehnične izvedbe (primerjajte 61. točko odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14), pri njej pa so lahko prisotne osebe, ki bi lahko ugovarjale, da naprava vsebuje privilegirano komunikacijo.

Z izvidom in mnenjem, ki ga pripravi izvedenec ter v njem navedenimi najdenimi podatki in njihovimi prepisi sodišče ravna na enak način, kot ravna z zaseženimi spisi, ki vsebujejo tajne ali zaupne podatke. Po opravljeni preiskavi se opravi pregled najdenih podatkov. Če se pri preiskavi najdejo drugi zaupni podatki, se ti pregledajo v navzočnosti imetnika elektronske naprave in drugih oseb, vključno s predstavnikom Odvetniške zbornice Slovenije, ki lahko zahtevajo njihovo uničenje. Uničijo se le najdeni, ne pa tudi zavarovani podatki. Z njimi se ravna skladno s sedmim in osmim odstavkom 223.a člena ZKP. Ponovno se smejo preiskovati le pod pogoji in na način, določen s predlaganimi novimi določbami 219.a člena ter pravili o izvedenstvu.

Redakcijsko se spreminja peti odstavek, tako da se uporabi bolj primeren izraz (»zavarovani podatki« namesto »shranjeni ali kopirani podatki«).

Redakcijsko se spreminja tudi sedanji deveti (novi dvanajsti odstavek). Besedna zveza v veljavni določbi (»zasežejo tudi ti«) ni najbolj primerna, saj se »zaseg« navezuje na predmete (v tem primeru fizične elektronske naprave). Podatki so bili že zavarovani v okviru predhodnega postopka

zavarovanja podatkov iz zaseženih elektronskih naprav (223.a člen ZKP), zato je njihov ponoven zaseg nelogičen.

K 72. členu (220. člen ZKP)

Predlagane spremembe 220. člena ZKP izhajajo iz ugotovitve, da ZKP nepopolno ureja vprašanje edicijske dolžnosti in njenih izjem. Sedanja ureditev edicijske dolžnosti (drugi odstavek 220. člena) ureja le primer, ko predmete zahteva sodišče, ne ureja pa položajev, ko te predmete zahtevata bodisi policija bodisi državni tožilec, oba ob izvrševanju pooblastil iz 148. člena ZKP (primerjajte četrti odstavek 220. člena, drugi odstavek 161. člena in tretji odstavek 158.a člena ZKP), kar zdaj urejajo predlagane spremembe drugega odstavka. V predlaganih spremembah drugega odstavka se določa tudi jamstvo, ki preprečuje izvajanje kaznovalnega dela edicijske dolžnosti zoper obdolžence ali njihove bližnje (privilegij zoper samoobtožbo, družinska zasebnost). Poleg tega se zagroženi zapor (kot alternativna kazen) iz 30 dni skrajšuje na 10 dni (iz smiselno enakih razlogov kot pri spremembah 130. člena ZKP).

Poleg tega je zdaj v šestem odstavku izrecno predvideno, da mora sodna odredba, na podlagi katere se zasežejo predmeti ali spisi odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku, vsebovati obrazložitev, iz katere je razvidno, da se ne nanaša na privilegirano komunikacijo in obrazložitev, iz katere je razvidno, da iskanih podatkov, ki morajo biti v odredbi določeno (točno – npr. listina o bančnem kreditu, št. ...) ali določljivo (podatki, ki se nanašajo na dogodek ...) opredeljeni in ki se nanašajo na materijo določenega predkazenskega ali kazenskega postopka ter jih dejansko ni mogoče pridobiti na drug način (kar sledi iz odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14, 21. 1. 2016; objava: Uradni list RS, št. 8/16). Četudi se s predlogom novele ravnanje s privilegirano komunikacijo ureja širše, pa je varovalka glede obrazložitve sodne odredbe predvidena le za odvetnike (upoštevajoč privilegij zoper samoobtožbo ter pravico do obrambe) ter upoštevajoč relativno naravo privilegijev po 236. členu ZKP.

Glede na navedeno je predvideno, da se sodna odredba vroči tudi Odvetniški zbornici Slovenije, ki mora v primernem roku (največ dveh ur) zagotoviti navzočnost svojega predstavnika pri zasegu. Če zaseg ni opravljen v okviru preiskave odvetniške pisarne (npr. v odvetnikovem stanovanju ali vozilu), se glede navzočnosti predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije pri preiskovalnem dejanju smiselno uporablja določba Zakona o odvetništvu (8. člen), o navzočnosti predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije pri preiskavi odvetniške pisarne (pri čemer se sledi stališčem ESČP). Rok največ dveh ur za zagotovitev nadzornih prič Odvetniške zbornice Slovenije je primeren, saj je treba sorazmerno upoštevati tudi javni interes, namreč interes pravne države iz 2. člena Ustave Republike Slovenije in dalje (učinkovitost predkazenskega in kazenskega postopka), ne samo interes varovanja odvetniške zaupnosti (prvi odstavek 137. člena Ustave Republike Slovenije ter 35., 36. in 37. člen Ustave Republike Slovenije).

Druga rešitev, ki jo prinašajo predlagane spremembe 220. člena ZKP, je usmerjena v zagotavljanje nadzora nad zasegom predmetov in listin, do katerih pride v nasprotju oziroma ne glede na voljo njihovega imetnika, zavezanega k varstvu »tajnosti ali zaupnosti« podatkov, ki jih vsebujejo predmeti oziroma listine. Rešitve v tem predlogu ponujajo tako nadzor v realnem času kot tudi naknadni sodni nadzor.

Nadzor v realnem času omogoča predlagani sedmi odstavek 220. člena. Izvaja ga tisti, ki so mu predmeti ali listine zaseženi ter ostale pri zasegu navzoče osebe, vključno s predstavnikom Odvetniške zbornice Slovenije (pri preiskavi odvetniške pisarne). Če te izjavijo, da zaseženi predmeti ali spisi sodijo v sfero poklicne tajnosti oziroma zaupnosti razmerij, potem morajo tisti, ki izvajajo zaseg (praviloma bo to policija) ravnati, kot to določa predlagana sprememba 222.a člena, t.j. zapečatiti zasežene predmete in spise. To hkrati pomeni, da jih ne smejo pregledovati, navzočim pa morajo omogočiti, da se izjavijo o tem, ali sodijo zaseženi predmeti oziroma spisi v varovano sfero ali ne. Tisti, ki izvajajo zaseg, so dolžni ravnati po 222.a členu ZKP tudi po uradni dolžnosti, takoj ko ugotovijo, da imajo verjetno opravka z varovanimi podatki (prvi odstavek predlaganega 222.a člena).

Predlagana ureditev dopolnjuje položaj predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije po 8. členu Zakona o odvetništvu tako, da daje predstavniku zbornice pravico izjavljati se o naravi predmetov, ki se zasežejo pri preiskavi odvetniške pisarne in s tem doseči naknadni sodni nadzor zasega po predlaganem 222.a členu. Pri tem je treba upoštevati tudi širšo razlago »odvetniške pisarne«, kot jo je podalo Ustavno sodišče Republike Slovenije v zgoraj omenjeni odločbi (31. točka z naslovom »Prostorski vidik odvetniške zasebnosti«). To vprašanje prostorske zasebnosti v zvezi z opravljanjem odvetniškega poklica bo sicer verjetno treba *de lege ferenda* dodatno urediti v 8. členu ZOdv.

Predlagana določba sedmega odstavka se nanaša na zaseg varovanega gradiva, ne glede na to, kje je zaseženo (tudi npr. zunaj odvetniške pisarne, v prevoznem sredstvu itd.) in ne glede na to, ali do zasega pride v okviru osebne ali hišne preiskave, morebitne izročitve predmeta ali listine na zahtevo organa postopka ali v okviru drugega primerljivega ukrepa ali dejanja.

Naknadni sodni nadzor se izvaja ob pregledovanju zapečatenih ovitkov z zaseženimi predmeti in spisi (predlagani 222.a člen).

K 73. členu (novi 222.a člen ZKP)

Predlagana določba opredeljuje režim ravnanja s predmeti ali spisi, ki sodijo v sfero varovanja (poklicne) tajnosti. S tem se omogoča naknadni sodni nadzor, v primeru odvetnikov ob navzočnosti predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije.

Po določbah tega člena je treba ravnati takrat, ko to zahteva tisti, ki se mu predmeti zasežejo (ali druge osebe, opredeljene v predlaganem sedmem odstavku 220. člena ZKP) ali kadar organ, ki izvrši zaseg, sam ugotovi, da gre verjetno za varovane predmete oziroma spise. Med predmete in spise ne sodijo elektronske naprave. Ravnanje z elektronskimi napravami, ki vsebujejo zaupne podatke, ureja predlog novega sedmega odstavka 223.a člena ZKP. Upoštevajoč splošno naravo predloga sedmega odstavka 220. člena, ki ureja ravnanje ob zasegu na splošno (in ne le ob preiskavi odvetniške pisarne) se po tem členu ravna, ne glede na to, kje je varovano gradivo zaseženo.

Naknadni sodni nadzor varstva poklicne tajnosti je zagotovljen tako, da se po zasegu zapečateni spisi pregledujejo pri izvenobravnavnem sodniku. Ta odloči, kateri predmeti ali spisi se vrnejo in kateri ne. Naloga sodnika (predlagani četrti odstavek 222.a člena) je najprej ugotoviti, ali je bil zaseg opravljen ob ustrezni predhodni sodni kontroli ali zahtevi za izročitev, s čimer se sanirajo zasegi na podlagi presplošnih sodnih odredb ali zahtev za izročitev predmetov oziroma listin oziroma ali so obstajale okoliščine, zaradi katerih z zasegom ni bilo mogoče odlašati (164. člen ZKP). Sodnik mora predmete,

glede katerih te zahteve niso bile izpolnjene, vrniti, razen v primerih, ko velja dolžnost posredovanja podatkov, analogno izjemam k pravici odreči pričevanje po 5. točki prvega odstavka 236. člena ZKP.

Drugi in šesti odstavek 222.a člena zagotavljata pravico predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije biti navzoč pri pregledovanju spisov in pravico izjavljati se o naravi zaseženih predmetov in spisov, ki jo izvršuje s predlogom, naj se ti vrnejo.

Tretji odstavek predloga 222.a člena ZKP ureja položaj, ko se zasežejo predmeti ali spisi s podatki, ki jih je osumljenec ali obdolženec zaupal svojemu zagovorniku. Drugi podatki, ki jih je posređoval odvetniku, preden je ta prevzel naloge zagovornika, so varovani v okviru varstva poklicne tajnosti in ne v okviru osumljenčeve ali obdolženčeve pravice do obrambe. Gre za rešitev, analogno 2. točki 235. člena ZKP. Zaseženo gradivo s podatki, ki jih je osumljenec ali obdolženec zaupal svojemu zagovorniku, se vrne, razen če se v tem delu obdolženec strinja z zasegom. Glede na namen varovanja privilegirane komunikacije je predvideno, da se pri komunikaciji med zagovornikom in osumljencem ali obdolžencem ter pri privilegiranih pričah (4., 5. in 6. točka prvega odstavka 236. člena ZKP), policisti, ki so izvedli zaseg in državni tožilec, ne smejo seznaniti s vsebino zaseženih predmetov ali spisov. Le tako je mogoče zagotoviti, da se podatki ne bodo neupravičeno razkrili (upoštevajoč še možnost pritožbe, torej možnost, da višje sodišče odloči proti zasegu; primerjajte tudi z začasnim režimom iz odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14; točke 60. do 63.) Če bi se državnemu tožilcu ali policistom že predhodno dovolil pregled teh podatkov, bi bil smisel varovanja izgubljen (tudi z vidika operativne uporabnosti teh informacij za državno tožilstvo in policijo). Seveda pa bodo državni tožilec in policisti lahko zagovarjali utemeljenost sodne odredbe oziroma zasega na podlagi podatkov, s katerimi bodo razpolagali, in na koncu si bodo lahko tudi pogledali same podatke, če bo takšna odločitev sodišča.

Upoštevač odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14 (točki 57. in 76.) je predvidena tudi pritožba zoper odločitev v prid zasega (iz navedenih točk obrazložitve citirane odločbe Ustavnega sodišča je tudi jasno razvidno, zakaj odločanje o zasegu ne more biti prepuščeno preiskovalnemu sodniku).

Uvaja se možnost pritožbe tudi za državnega tožilca, čemur se hkrati prilagaja tudi vsebina celotnega člena (tako npr. izvenobravnavni sodnik ne bo mogel predhodno odrediti uničenja podatkov). Pritožba državnega tožilca, ki je sicer nadstandard glede na zahteve Ustavnega sodišča, ni vnaprej omejena, glede na namen celotne ureditve pa je dejansko omejena s tem, da državni tožilec ne bo smel vpogledati v gradivo zaupne narave (v primeru delne zavrnitve zahteve pa tudi ne v gradivo, za katerega vlagatelj zahteve zatrjuje, da je zaupne narave).

K 74. členu (223.a člen ZKP)

Glede tretjega odstavka 223.a člena ZKP velja smiselno enaka obrazložitev kot glede dopolnitve šestega odstavka 219.a člena ZKP.

Upoštevač rešitve, ki jih vsebujejo spremembe 220. člena ZKP in predlog 222.a člena ZKP, imajo imetnik elektronske naprave, na kateri se nahajajo varovani podatki in druge osebe iz predlaganega sedmega odstavka 220. člena ZKP ter tudi predstavnik Odvetniške zbornice Slovenije možnost, da dosežejo ločeno zavarovanje, pečatenje nosilcev zavarovanih podatkov ter njihovo hrambo pri

sodišču.

Zaseg in zavarovanje podatkov se mora opraviti, ne da bi se pregledovala njihova vsebina, praviloma torej tako, da se izdelata kopija celotnega nosilca podatkov ali tako, da se zaseže in zapečati sama elektronska naprava. Če je podan ugovor zaupnosti podatkov (po sedmem odstavku 220. člena ZKP – odvetniška zaupnost), se ti podatki ne smejo pregledovati ali preiskovati. Če podatkov odvetnikov, odvetniških kandidatov in odvetniških pripravnikov ni mogoče zaseči in zavarovati, ne da se prej ne pregledajo ali preiščejo (npr. pri hrambi v oblaku), to lahko stori le preiskovalni sodnik ali sodni izvedenec, ki ga on postavi. Tako zavarovani podatki se izročijo v hrambo sodišču. Pregled in preiskava podatkov se dovoli in opravi pod pogoji ter na način, določen v predlaganem devetem do enajstem odstavku 219.a člena ZKP.

223.a člen ZKP se popravlja tudi redakcijsko (izraz »zaseženi podatki« se nadomešča s primernejšim »zavarovani podatki«, hkrati se tudi jasno izpostavlja, da se zaseže elektronska naprava, v četrtem in devetem odstavku se poleg imetnika izrecno dodajata tudi znan in dosegljiv uporabnik; smiselno enako se popravlja tudi prvi odstavek).

K 75. členu (227. člen ZKP)

S predlagano spremembo se zmanjšuje nabor osebnih podatkov, ki se pridobi ob zaslišanju obdolženca. Tako slednjemu ne bo treba več posredovati podatkov o imenu in priimku staršev, narodnosti, podatkov o tem, ali je vpisan v vojaško evidenco in pri katerem organu za obrambo ter o tem, ali je bil odlikovan. Na ta način se upošteva tudi priporočila Informacijskega pooblaščenca in Varuha človekovih pravic. Slednji na primer opozarja, da je zbiranje osebnih podatkov obdolženca smiselno le, če pripomore k njegovi identifikaciji ali k ugotavljanju olajševalnih in obteževalnih okoliščin pri odmeri kazni. Zbiranje prej omenjenih osebnih podatkov pa z vidika tega namena bodisi ni treba bodisi je pretirano. Dodajata pa se nov osebni podatek, in sicer funkcije na državni ali samoupravni lokalni ravni (saj poklic ne pokriva tudi teh kategorij), podatek pa je pomemben zlasti zaradi tega, ker lahko pravnomočna obsodilna sodba vpliva na obstoj funkcije. Predlagana sprememba bo posredno vplivala tudi na druge določbe ZKP (tako npr. na to, katere osebne podatke bo vsebovala obtožnica – 1. točka prvega odstavka 269. člena ZKP ter tudi na to, katere osebne podatke bo vseboval izrek sodbe – tretji odstavek 364. člena ZKP).

K 76. členu (235. člen ZKP)

Gre za redakcijski popravek (»uradna ali vojaška tajnost« je zastarel termin, ki ga Zakon o tajnih podatkih ne vsebuje več).

K 77. členu (236. člen ZKP)

S predlagano spremembo prvega odstavka 236. člena ZKP se uvaja podobna rešitev, kot jo (gledano iz primerjalno-pravnega vidika) že vsebujeta na primer švicarski (t.i. *Quellenschutz*)⁹¹ in kosovski Kazenski zakonik⁹² in kot jo nenazadnje priporoča tudi Svet Evrope.⁹³ Upoštevajoč slovensko

---

⁹¹ Angleška različica Kazenskega zakonika Švicarske konfederacije je dostopna tudi na spletu (gre za 28.a člen, Zaščita virov): <https://www.admin.ch/ch/e/rs/3/311.0.en.pdf>.

⁹² Tudi angleška različica Kazenskega zakonika Republike Kosovo je dostopna na spletu (gre za 38. člen, Zaščita virov informacij): <http://www.assembly-kosova.org/common/docs/ligjet/Criminal%20Code.pdf>.

kazensko-procesno ureditev se torej omogoča varovanje vira, razen v primerih, kadar bi bilo razkritje nujno za preprečitev neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi ali za preprečitev izvršitve kaznivega dejanja, za katerega je predpisana kazen treh ali več let zapora in preprečitev še nekaterih kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva, ki imajo v temeljni obliki nižjo predpisano kazen od treh leta zapora, so pa po svoji naravi takšna, da jih je tudi smiselno izvzeti iz skupine tistih, pri katerih pravo ne zagotavlja varovanja vira, če bi se sicer lahko preprečilo takšno kaznivo dejanje. Pri tem je treba upoštevati, da že ZMed napotuje na kazensko zakonodajo, ko gre za ureditev tega, kdaj urednik, novinar ali avtor prispevka niso dolžni razkriti vira informacij (drugi odstavek 21. člena ZMed). V predlagani rešitvi so tako posledično vključeni vsi trije (v ZMed) naštetih subjekti.

Glede na siceršnjo ureditev ZKP se kršitev odpovedi pričevanju sankcionira tako, da sodišče na tako izpovedbo ne sme opreti svoje odločbe (237. člen ZKP). Prav tako je predvidena sprememba, s katero se bo takšni »novinarski« priči omogočilo, da navede naslov in naziv zaposlitve (in ne svojih osebnih podatkov), če je vabljen kot priča zaradi svojega dela (tretji odstavek 240. člena ZKP). Takšna oseba tudi ne more biti postavljena za izvedenca (prvi odstavek 251. člena ZKP) oziroma tolmača (četrti odstavek 233. člena ZKP).

Velja še omeniti, da se z novelo KZ-1C ponovno uvaja nekaznivost objave tajnih podatkov, če pretehta javni interes po razkritju (to spremembo je sicer treba ločiti od procesne možnosti zavrnitve pričanja, je pa pomembna z vidika celostne obravnave novinarjev v kazenski zakonodaji).

S spremembo tretjega odstavka 236. člena ZKP se dodatno določa možnost zaslišanja mladoletne priče, ki ne more razumeti pomena pravice, da ni dolžna pričati, če sodnik oceni, da je zaslišanje v njeno največjo korist, tudi na predlog tožilstva ali drugih udeležencev v kazenskem postopku poleg obdolženca, ki ima možnost zahtevati zaslišanje že po prvem stavku tega člena. Pri odločanju sodnik opravi zahtevno tehtanje med različnimi pravicami mladoletnika kot oškodovanca, pa tudi pravicami ostalih udeležencev, ki so lahko v koliziji, v ospredju pa je največja korist otroka.

Ureja se torej možnost zaslišanja mladoletne priče v tistih primerih, ko je ugotovitev dejanskega stanja v največjem interesu otroka, ker ga je v primeru, da je bilo izvršeno kaznivo dejanje (npr. ko je sam žrtev kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost, storilec pa njemu bližnja oseba), nujno zaščititi pred nadaljnjo viktimizacijo. Pogosto je izjava mladoletnega oškodovanca pomemben dokaz o spolnem deliktu, zato je prepoved zaslišanja v primeru nesposobnosti razumeti pravico do oprostitev pričevanja zoper starše, posvojitelje ali druge sorodnike v nasprotju z največjo koristjo otroka, na katero mora paziti državni organi po uradni dolžnosti (npr. 5a. člen ZZDR in 7. člen DZ). Izjema sicer omogoča zaslišanje tudi mladoletnika-priče, ki sam ni neposredni oškodovanec, če je to v njegovi največji koristi (na primer zaradi sorodstvenega razmerja med pričo in obdolžencem ter oškodovancem).

Sodnik v primeru iz tretjega odstavka ne pouči priče po drugem odstavku tega člena, ker pouka ni sposobna razumeti. Sodnik lahko pri ugotavljanju sposobnosti otroka ali razume pouk v primeru dvoma angažira ustreznega strokovnjaka.

---

⁹³ Priporočilo št. R (2000) 7 Odbora ministrov državam članicam o pravici novinarjev, da ne razkrijejo svojih virov informacij z dne 8. marca 2000 (Recommendation No. R (2000) 7 of the Committee of ministers to member states on the right of journalists not to disclose their sources of information)..

Navedena sprememba pa ne vpliva ne presojo verodostojnosti izjave mladoletne priče kot dokaza in dokazne ocene, ki jo sprejme sodišče.

V okviru projekta Barnahus je bilo izpostavljeno tudi, da mladoletnikovo (otrokovo) pričanje zahteva ustrezno strokovno usposobljenost in sodelovanje različnih strokovnjakov, da se prepreči dodatne čustvene in psihološke posledice in sekundarna viktimizacija. Zaradi prizadevanj, da bi v (pred) kazenskem postopku prišlo do čim manjšega števila zaslišanj mladoletne žrtve, je zaslišanje mogoče izvesti tudi kot nujno oziroma posamično preiskovalno dejanje (s tem so povezane tudi spremembe drugih določb v tej noveli).

K 78. členu (237. člen ZKP)

Redakcijska sprememba 237. člena ZKP je potrebna zaradi spremembe tretjega odstavka 236. člena ZKP. Poleg tega se popravlja sklicevanje (mladoletnik – mladoletna oseba).

K 79. členu (239. člen ZKP)

Glede na predvideno ureditev, ki zadeva vabilo obdolžencu in možnost opravičila (spremembe 193. člena ZKP), je predlagana tovrstna rešitev tudi pri pričah.

K 80. členu (240. člen ZKP)

Predlagana dopolnitev v tretjem odstavku 240. člena je povezana s predlagano spremembo privilegiranih prič (glede varovanja vira in avtorstva pri določenih osebah iz medijev). Tako naj bi se tudi takšni priči omogočilo, da navede naslov in naziv zaposlitve (in ne svojih »domačih« osebni podatkov), če je vabljen kot priča zaradi svojega dela (tretji odstavek 240. člena ZKP). Hkrati je predvideno, da priča navede tudi EMŠO (saj slednji predstavlja enolični identifikator). Z navedeno rešitvijo se upošteva predlog Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, da bi bilo za varstvo koristi otroka oziroma izvajanje pravic oškodovanca zagotovitev enoličnega identifikatorja nujna, koristna pa bi bila tudi za vse druge udeležence postopka, saj to omogoča bistveno lažje preverjanje pravilnosti podatkov, njihovo ažuriranje, vse to pa odpravlja enega od razlogov za zastoje v postopkih zaradi nepravilnih, spremenjenih in nepopolnih podatkov.

Za namene ZKP je v predlagani novi sedmi alineji 144. člena določen pomen izraza »oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti«. Direktiva 2012/29/EU v 23. členu opredeljuje dodatne pravice oškodovancev oziroma žrtev s posebnimi potrebami po zaščiti, ki so do določene mere že opredeljene v veljavnih določbah ZKP. S predlaganim novim petim odstavkom 240. člena ZKP pa je v skladu z (b) točko drugega odstavka 23. člena direktive omogočeno, da se sodišče odloči, da bo zaslišanje take priče opravljeno s pomočjo strokovnjaka ustrezne stroke. Če si bo taka priča v skladu z dopolnjenim četrtem odstavkom 65. člena ZKP izbrala osebo, da jo spremlja, pa bo pri zaslišanju lahko prisotna tudi ta. Prav tako je upoštevanje (a) točko drugega odstavka 23. člena direktive predvideno, da se zaslišanje priče lahko opravi v posebej prilagojenih prostorih (gre za možnost, ki jo imajo sodišča na voljo že zdaj, s predlagano rešitvijo se vzpostavlja izrecna pravna podlaga). Zaslišanje priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, bo praviloma v prilagojenih prostorih. Sodišče bo moralo izrecno obrazložiti opravičljive razloge, ki utemeljujejo, zakaj zaslišanje v takšnih prostorih za oškodovance iz prejšnjega stavka ni treba.

Trenutno so posebej prilagojeni prostori na voljo na območju vseh okrožnih sodišč. Tehnični pogoji za

njihovo uporabo so torej izpolnjeni, vendar pa se v praksi sodniki te možnosti ne poslužijo zadosti pogosto. Prostori morajo biti posebej prilagojeni na način, da se oškodovanec – otrok (žrtev spolnega in podobnega delikta) počuti varno in prijetno, omogočeno pa je tudi snemanje zaslišanja. Predlagana rešitev bo z namenom spodbujati nje uporabe od sodnikov zahtevala, da se izrecno opredelijo do tega, zakaj takšne možnosti zaslišanja v posebej prilagojenih prostorih niso uporabili.

K 81. členu (240.a člen ZKP)

Člen se redakcijsko popravlja, in sicer tako, da se besedilo »uradna tajnost« nadomešča z besedilom »podatki, ki zaradi interesov postopka niso javno dostopni«. Gre namreč za nekakšno postopkovno tajnost, izraz »uradna tajnost« pa se je včasih uporabljal v zvezi s podatki, ki so kot takšni opredeljeni z zakonom, ki ureja tajne podatke.

K 82. členu (244. člen ZKP)

Glede na predvideno ureditev, ki zadeva vabilo obdolžencu in možnost opravičila (spremembe 193. člena ZKP), je predlagana tovrstna rešitev tudi pri pričah.

Hkrati se iz smiselno enakih razlogov kot pri predvidenih spremembah 130. člena ZKP višina zagroženega zapora skrajšuje iz 30 na 10 dni.

K 83. členu (245. člen ZKP)

Definicija ogleda se dopolnjuje, tako da je bolj izčrpna. Poleg opazovanja (torej uporabe vida) je namreč pri ogledu treba upoštevati tudi druga čutila (torej zaznavanje v najširšem smislu). Hkrati se seveda pri izvedbi ogleda oziroma dokumentiranju zaznanih sledov uporabljajo najrazličnejša tehnična sredstva.

K 84. členu (249. člen ZKP)

Gre za starejše izrazoslovje, ki se s predlagano spremembo posodablja, tako da bo bolj jasno, da so bili s to določbo mišljeni strokovni organi javnega prava, kot sta na primer Nacionalni forenzični laboratorij ali Inštitut za sodno medicino.

K 85. členu (264. člen ZKP)

20.d člen Direktive 2012/29/EU določa, da morajo biti zdravstveni pregledi čim manjši in da se izvedejo le, če so nujno potrebni za namene kazenskega postopka. Glede na navedeno se ustrezno spreminja določba, ki ureja pregled poškodovanca s strani izvedenca.

K 86. členu (nov 264.a člen ZKP)

S predlogom novele sta med drugim predvideni tudi dve spremembi, ki varujeta oškodovance. V skladu s prvo mora organ, ki vodi postopek, oškodovancu omogočiti, da se izogne neželenim stikom z osumljencem ali obdolžencem, razen če je stik potreben zaradi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka (peti odstavek 65. člena ZKP). V skladu z drugo je potrebno zaslišanje priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, opraviti v posebej prilagojenih prostorih, razen, če to ni potrebno zaradi opravičljivih razlogov, ki jih mora sodišče posebej obrazložiti (nov šesti odstavek 240. člena ZKP). Poleg tega je predvidena smiselna uporaba obeh določb tudi za izvedenca, kadar ta opravi razgovor z oškodovancem. Pri tej rešitvi se upošteva tudi mnenje Varuha človekovih pravic.

Navedeno pomeni, da bo moral izvedenec tudi sam oškodovancu omogočiti, da se izogne neželenim stikom z osumljencem ali obdolžencem, razen če je to potrebno za opravo izvedenskega dela, prav tako bo moral obrazložiti opravičljive razloge, zaradi katerih razgovor z oškodovancem kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost (ali drugega kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena ZKP) ne bo opravljen v posebej prilagojenih prostorih; pri ostalih oškodovancih pa bo razgovor lahko opravljen v tovrstnih prostorih. Pri tem bo upošteval tudi individualno oceno (nov 143.č člen ZKP).

Poleg tega je treba upoštevati še, da bo lahko oškodovanec že glede na splošne določbe na pogovor z izvedencem prišel v spremstvu osebe, ki jo bo sam izbral (četrti odstavek 65. člena ZKP).

K 87. členu (265. člen ZKP)

V praksi prihaja do tega, da sodišče, ki obdolženca pošlje na daljše opazovanje (hkrati pa mu odredi pripor), zavodu za prestajanje kazni zapora ne posreduje sklepa o odreditvi pripora niti drugih podatkov o priporniku, ki so nujni za opravljanje zakonsko določenih pristojnosti pravosodnih policistov. Glede na navedeno se zagotavlja bolj jasna pravna podlaga za posredovanje navedenih podatkov tudi v takšnem primeru. Poleg tega je predvideno tudi, da sodišče zavod obvesti o spremembi pripora (torej njegovem podaljšanju ali odpravi), saj je tudi ta informacija pomembna z vidika opravljanja pristojnosti pravosodnih policistov.

K 88. členu (284. člen ZKP)

Sedanja ureditev ne daje možnosti predsedniku senata, da tudi v primeru, če je vložen ugovor, opozori senat na morebitne vsebinske pomanjkljivosti obtožnice, ki bi pomenile zaključek postopka, zato je v predlogu predvidena takšna možnost; sedanja ureditev tudi določa dvomesečni rok, v katerem lahko predsednik senata zadevo predloži senatu, v predlogu pa je ta rok črtan, saj so zaradi obdolženčeve nedosegljivosti relativno pogoste situacije, ko obtožnica v tem roku še niti ni vročena obdolžencu, torej v tem roku ni možno vedeti, ali bo ugovor vložen ali ne, pri čemer s potekom tega roka predsednik senata izgubi pravico predložitve zadeve senatu in mora razpisati glavno obravnavo tudi v primeru, ko bi bila obtožnica že zavržena ali kazenski postopek ustavljen, če bi zadeva prišla v obravnavo na zunajobravnavnem senatu.

K 89. členu (285. člen ZKP)

Gre za redakcijski popravek, ki je potreben zaradi spremembe 284. člena ZKP.

K 90. členu (285.a člen ZKP)

V prvem odstavku 285.a člena ZKP, ki določa predobravnavni narok, je predlagana dopolnitev z rokom, v katerem mora predsednik senata razpisati predobravnavni narok. Predlagan je rok najkasneje dveh mesecev po pravnomočnosti obtožnice. Če predsednik senata v navedenem instruksijskem roku predobravnavnega naroka ne razpiše, mora o tem obvestiti predsednika sodišča, ki stori, kar je treba, da se predobravnavni narok razpiše v nadaljnjih dveh mesecih.

Upoštevajoč predloge Odvetniške zbornice Slovenije se manj strogo formulira prepoved prekluzije kasnejšega navajanja dokaznih in drugih predlogov ter zahtevanja izločitve predsednika senata in izločitve dokazov, kar je treba upoštevati tudi v kontekstu drugih sprememb tega predloga novele (npr. zaslišanja prič v predkazenskem postopku). Posredno se torej vzpostavlja enakost orožij.

Prekluzija bo zdaj prepovedana le, če bo šlo za očitno zavlačevanje postopka ali zlorabo pravic (. Glede na sistematiko ZKP ima predlagana sprememba vpliv tudi na drugi odstavek 83. člena ZKP (izločitev dokazov) in četrti odstavek 329. člena ZKP (novi oziroma ponovljeni dokazni predlogi do konca glavne obravnave).

Nov kriterij za zavrnitev predlaganega dokaza je bolj določno opredeljen. Sodišče lahko torej dokazni predlog kot prepozen zavrne še v primerih, ko so zadržki glede njegove pravočasnosti takšni, da jih ni mogoče ovreči ali omajati niti po vsestranskem preizkusu, ker vse okoliščine, zdrava pamet in vse izkušnje, brez dokazovanja in brez možnosti nasprotnega utemeljevanja izključujejo vsako možnost drugačnega sklepa (opredelitev standarda očitnosti se povzema po odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. Up-62/96 z dne 11.4.1996).

K 91. členu (288. člen ZKP)

Sprememba je potrebna zaradi novega 62.a člena ZKP, s katerim se tudi pri presoji opravičenosti izostanka iz zdravstvenih razlogov, na katere se sklicujejo oškodovanec, oškodovanec kot tožilec oziroma zasebni tožilec, uporabljajo pravila, ki sicer veljajo za obdolženca (193. člen ZKP). Posledično je treba tudi pri vabljenju navedenih subjektov zagotoviti, da bodo ustrezno obveščeni o možnosti vrnitve v prejšnje stanje.

K 92. členu (295. člen ZKP)

Upoštevajoč priporočila Varuha človekovih pravic kot tudi Vrhovnega državnega tožilstva, se med pogoji za izključitev javnosti glavne obravnave (zaradi večje jasnosti) izrecno navaja »varstvo osebnega ali družinskega življenja priče«. Navedena rešitev je sicer po marsikateri razlagi že zdaj vsebovana v besedilu »če bi po mnenju senata javnost škodovala interesom pravičnosti«, kolikor seveda priča ni oškodovanec ali mladoletnik.

Glede na predlagane spremembe ZKP bo senat lahko pri presoji razlogov za izključitev javnosti, ki se nanašajo na oškodovanca, upošteval tudi individualno oceno njegove ogroženosti.

K 93. členu (296. člen ZKP)

Izključitev javnosti se ureja tako, da izrecno ne velja za osebo, ki jo oškodovanec izbere za spremstvo, seveda pod pogoji navedenimi v predlagani spremembi četrtega odstavka 65. člena ZKP.

K 94. členu (301. člen ZKP)

Predlog spremembe tretjega odstavka 301. člena ZKP spreminja veljavno zakonsko podlago za snemanje glavnih obravnav (in sicer zavoljo večje jasnosti, pri čemer ne gre za večje vsebinske posege). Snemanja glavnih obravnav so tako (še vedno) dovoljena izjemoma, pri čemer je sedaj izrecno določen namen takšnih snemanj, ki jih posredno tudi zamejuje (gre za izvrševanje pravice javnosti sojenja). Pristojnost za dovolitev snemanja ima predsednik sodišča (ne več Predsednik Vrhovnega sodišča), sodeči senat (oziroma sodnik posameznik v skrajšanem postopku) pa lahko iz opravičenih razlogov odloči, da se posamezni deli obravnave ne snemajo. Primeroma sta naštetata tudi dva izmed razlogov za takšno odločitev (spoštovanje domneve nedolžnosti in pravic drugih oseb),

možni pa so seveda tudi drugi razlogi (npr. varstvo interesov postopka, varstvo pravice do poštenega postopka ipd.) Hkrati je vključen tudi izrečni sklic na pravila (novega) Sodnega reda.⁹⁴

Da je Predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije lahko odločil o prošnji za snemanje, je moral preveriti pravilnost in utemeljenost navedb v prošnji glede interesa javnosti za posredovanje slikovnega posnetka, ali je glavna obravnava javna, ali obstajajo kakšni opravičeni razlogi za prepoved snemanja, vse to pa v kratkih rokih (en dan). Pravilnost in utemeljenost navedb v prošnji je bilo mogoče preveriti le v neposrednem stiku s sodiščem, na katerem teče postopek, tako z vpisnikom, kot s sodnikom in po potrebi s predsednikom tega sodišča. V pristojnosti predsednika tega sodišča je tudi hišni red, v katerem je določeno, kako so osebe, ki imajo pri sebi naprave za slikovna, zvočna ali slikovno-zvočna snemanja, dolžne ravnati s temi napravami.

Prošenj za snemanje je bilo zelo veliko, v letu 2014 npr. kar 1079 (leta 2013 997, leta 2012 644), torej povprečno 4,3 na dan. Odločanje o prošnjah je predstavljalo precejšnjo obremenitev Predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki poleg tega niti ni imel na voljo informacij, na podlagi katerih bi lahko odločil. Glede na navedeno, je predlagano, da o tem odloča predsednik sodišča, na katerem poteka glavna obravnava, ki se jo želi slikovno snemati. Predsednik tega sodišča ima na voljo vse potrebne informacije, pooblastila po hišnem redu, poleg tega pa bo zaradi razpršenega odločanja obremenitev predsednika posameznega sodišča bistveno manjša.

K 95. členu (314. člen ZKP)

Določba se redakcijsko posodablja (»informativni sistem e-sodstvo«).

K 96. členu (315. člen ZKP)

Določba se redakcijsko posodablja (»informativni sistem e-sodstvo«). Hkrati se (sledeč ZPP) ne predvideva več, da je zapisnik treba podpisati še z elektronskim podpisom sodišča.

K 97. členu (331. člen ZKP)

Za namene ZKP je v predlagani novi sedmi alineji 144. člena določen pomen izraza »oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti«.

Direktiva 2012/29/EU v 23. členu opredeljuje dodatne pravice oškodovancev oziroma žrtev s posebnimi potrebami po zaščiti, v 24. členu pa pravice mladoletnih oškodovancev do zaščite, ki so do določene mere že opredeljene v veljavnih določbah ZKP.

Veljavni peti odstavek 331. člena ZKP že določa posebno pravico oseb, mlajših od 15 let, ki so žrtve kaznivih dejanj iz veljavnega tretjega odstavka 65. člena ZKP, da na glavni obravnavi ne smejo biti zaslišane in se zato prebere zapisnik o prejšnjem zaslišanju. Dodatno se s predlagano dopolnitvijo določa še možnost sodišča, da – kadar je to potrebno (na podlagi osebnih okoliščin in stopnje ogroženosti priče) – v primeru, ko gre za mladoletnega oškodovanca ali oškodovanca s posebnimi potrebami po zaščiti, prav tako odloči, da na glavni obravnavi ne bosta zaslišana, temveč se bo prebral zapisnik o njunem prejšnjem zaslišanju.

---

⁹⁴ Uradni list RS, št. 87/16 (zlasti 17. člen).

Če je bilo prejšnje zaslišanje take priče posneto z napravo za zvočno ali zvočno-slikovno snemanje (s predlagano spremembo 84. člena ZKP je predvideno tudi obvezno snemanje takšnih zaslišanj) lahko sodišče že v skladu z veljavnim 341. členom ZKP odloči tudi, da se namesto zaslišanja posluša oziroma pogleda tak posnetek.

Poleg tega se zvišuje starost, ki je v veljavnem tretjem odstavku 331. člena ZKP predvidena za možnost izključitve javnosti med zaslišanjem priče (starost se s 14 let dviguje na 18 let).

K 98. členu (339. člen ZKP)

Zaradi težav, ki se pojavljajo v praksi, se (sledječ predlogu Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki se zgleduje po nemški ureditvi) bolj jasno ureja možnost sodišča, da se izogne nepotrebemu branju obsežnega dokaznega gradiva na glavni obravnavi, hkrati pa so predvidene tudi izjeme oziroma možnost ugovora. Posebej velja omeniti, da je v primeru, ko postopek vodil sodnik posameznik okrožnega sodišča (2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP) oziroma sodnik posameznik v skrajšanem postopku, treba smiselno uporabiti rešitev, da o ugovoru odloči senat (v teh primerih bo torej tudi o ugovoru lahko odločil le sam sodeči sodnik – smiselna uporaba npr. sledi tudi iz 429. člena ZKP).

K 99. členu (341. člen ZKP)

Gre za redakcijsko spremembo, s katero se glede na spremembe 84., 240. in 331. člena ZKP dodatno izpostavlja možnost, da se na glavni obravnavi lahko predvaja posnetek zaslišanja priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena ZKP.

K 100. členu (359. člen ZKP)

S predlagano spremembo se dodaja ustrezna pravna podlaga, ki bo kazenskim sodiščem omogočila odločanje o takšnem načinu izvršitve kazni, kot ga uveljavlja novela KZ-1C - odprti, polodprti oddelek. Terminološko je besedilo tudi usklajeno z drugim odstavkom 269. člena ZKP. V KZ-1 in ZKP se bo torej poenotila raba pojma »način izvršitve kazni zapor«, tako da bi obsegala vikend zapor, hišni zapor, delo v korist skupnosti in še režim prestajanja (vrsta oddelka).

K 101. členu (363. člen ZKP)

Probacija med drugim predstavlja tudi izvrševanje pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom (prvi odstavek 2. člena ZPro). Kolikor je v okviru takšne pogojne obsodbe izrečeno navodilo prepovedi približevanja žrtvi (7. točka tretjega odstavka 65. člena KZ-1), je morebitne kršitve moč nadzorovati le, če je oškodovanec predhodno obveščen o obstoju takšnega navodila. Zato je predvideno vročanje takšne pravnomočne sodbe oškodovancu. Ob tem je smiselno, da se oškodovancu vroči tudi obsodilna sodba, v kateri je izrečen varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo (4. točka 69. člena Kazenskega zakonika).

Določba tretjega odstavka se usklajuje z ureditvijo po ZPP in se posledično poenostavlja (sodbo, ki se izda v elektronski obliki, podpiše predsednik senata s svojim elektronskim podpisom, tako ni potreben niti podpis zapisnikarja niti podpis sodišča).

K 102. členu (366. člen ZKP)

Na predlog Vrhovnega državnega tožilstva in Odvetniške zbornice Slovenije se podaljšuje rok za pritožbo, in sicer iz petnajst na trideset dni. Sedanji rok je namreč dokaj kratek, zlasti v zapletenih in obsežnih zadevah, v katerih je obsežen spis in posledično tudi obsežna sodba. Smiselno enako rešitev je na področju civilnega prava uvedla novela ZPP-E.⁹⁵

K 103. členu (367. člen ZKP)

S spremembo člena se upošteva odločba št. U-I-5/17 in Up-320/14 z dne 14. 9. 2017, s katero je Ustavno sodišče Republike Slovenije ugotovilo, da je četrti odstavek 367. člena ZKP v neskladju s pravico do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave. Po mnenju Ustavnega sodišča kazensko sodišče s sodbo ne odloča le o kazenski obtožbi, ampak tudi o interesu oškodovanca, ki vključuje oškodovančeve premoženjske zahtevke, izhajajoče iz izvršenega kaznivega dejanja, in oškodovančev interes, da se v kazenskem postopku v zadostni meri zagotavlja spoštovanje njegovega osebnega dostojanstva kot žrtve kaznivega dejanja.

S predlagano spremembo se ureja možnost pritožbe oškodovanca zoper zavrnilno in oprostilno sodbo iz vseh pritožbenih razlogov. Oškodovanec sme izpodbijati tudi obsodilno sodbo, vendar le v delu, s katerim je sodišče odločilo o njegovem premoženjskopravnem zahtevku in v delu glede stroškov postopka.

Oškodovancu se tako omogoča pritožba tudi v primeru, če sodišče odloči o njegovem premoženjskopravnem zahtevku tako, da ga napoti na pravdo, ker sodišče meni, da podatki kazenskega postopka ne dajejo zanesljive podlage niti za popolno niti za delno razsojo (drugi odstavek 102. člena ZKP) oziroma meni, da se bi zaradi tega preveč zavlekel postopek (prvi odstavek 100. člena ZKP). Oškodovanec bo tako lahko s pritožbo uveljavljal neutemeljenost napotitve na pravdo zlasti, kadar bo menil, da je premoženjski zahtevek dovolj določen, premoženjska škoda ali korist pa celo element kaznivega dejanja. Z navedenim se spodbuja sodišča, da vsebinsko odločijo o premoženjskopravnem zahtevku, kadar so za to podani zakonski pogoji.

K 104. členu (376. člen ZKP)

Sprememba je povezana s podaljšanjem roka za pritožbo, ki se iz petnajstih dni podaljšuje na trideset dni (366. člen ZKP). Posledično se podaljšuje tudi rok za odgovor na pritožbo, in sicer iz osmih na petnajst dni.

K 105. člen (377. člen ZKP)

Predlagana sprememba je namenjena spodbuditi uporabe možnosti, ki jih predvideva tretji odstavek 377. člena. S preverjanjem pritožbenih trditev ali z »informativno« izvedbo v pritožbi zatrjevanih dokazov bo olajšana odločitev senata, ali naj o zadevi odloči na (javni) seji, ali obravnavi in katere dokaze naj na slednji izvede. K temu bo prispevala tudi morebitna opredelitev strank o pridobljenih novih podatkih (obveščen bo tudi oškodovanec, kolikor se bo v skladu s predvideno spremembo 367. člena ZKP pritožil zoper sodbo). S seznanitvijo pa bodo obrambi zagotovljena jamstva iz 29. člena Ustave. Predlagana sprememba posredno vpliva tudi na odločanje o pritožbi zoper sklep (prvi odstavek 403. člena ZKP).

---

⁹⁵ Sprememba 333. člena ZPP-E, Uradni list RS, št. 10/17.

K 106. členu (378. člen ZKP)

Glede na to, da ima oškodovanec možnost pritožbe zoper sodbo, se ustrezno spreminjajo določbe, ki urejajo sejo senata višjega sodišča. Višje sodišče tako o seji obvesti oškodovanca, ki se je pritožil zoper sodbo, če to sam zahteva, ali če predsednik senata oceni, da je njegova navzočnost na seji koristna za razjasnitev stvari.

Oškodovanec, ki se je pritožil, na seji lahko predstavi glavne poudarke vložene pritožbe, senat pa od njega lahko zahteva potrebna pojasnila. Oškodovancu, ki je vložil pritožbo, se lahko dovoli, da v dopolnitev pritožbenih navedb prebere posamezne spise ali listine iz spisa oziroma da vpogleda v določeno spisovno gradivo. Neupravičena odsotnost oškodovanca ni ovira, da senat ne bi imel seje. Oškodovanca prav tako ni treba obveščati o odloženi razglasitvi odločitve, prav tako se brez obveščanja oškodovanca, ki je vložil pritožbo, lahko izdajo določeni sklepi o zavrženju (389. in 390. člen ZKP).

K 107. členu (381. člen ZKP)

Senat sprejme odločitev, da bo opravil obravnavo na seji senata. Veljavna ureditev predvideva enak potek seje senata in prvega dela obravnave vse do začetka izvajanja dokazov. Obravnava se torej ponovno začne s poročilom sodnika poročevalca (ki v obsežnih zadevah lahko traja več ur ali celo več dni) in s ponovno predstavitvijo pritožb, kar je zamudno in – ker gre za isti senat in iste navzoče stranke – tudi nepotrebno. Po predlagani dopolnitvi pa se bo obravnava začela z zaslišanjem obtoženca, če so bile na seji senata, na kateri je bilo odločeno, da se opravi obravnava navzoče vse stranke in zagovorniki, o seji pa je bil obveščen tudi oškodovanec.

K 108. členu (398. člen ZKP)

Predlagana sprememba upošteva pravice tretjih oseb, ki niso stranke v postopku. Glede na možnosti, ki jih ima na razpolago sodišče druge stopnje, ko odloča o pritožbi zoper sodbo sodišča prve stopnje, je treba zagotoviti, da bodo tudi tretje osebe lahko vložile pritožbo kot redno pravno sredstvo zoper sodbo sodišča druge stopnje, v vsakem primeru, kadar jim bo slednje s sodbo vzelo predmet (drugi odstavek 73. člena KZ-1) ali premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem (75., 77.a in 77.b člen KZ-1). Enako velja tudi za pravne osebe, če jim bo sodišče druge stopnje izreklo odvzem premoženjske koristi (77. člen KZ-1). Zgolj možnost vložitve ustavne pritožbe namreč ne zadošča zahtevam iz 25. člena Ustave.

K 109. členu (399. člen ZKP)

S spremembo četrtega odstavka 399. člena ZKP se v povezavi s spremembo sedmega odstavka 25. člena in četrtega odstavka 420. člena ZKP sistematično ureja možnost pritožbe v primeru, kadar Vrhovno sodišče Republike Slovenije odredi pripor. Četrty odstavek 399. člena ZKP namreč izrecno prepoveduje pritožbo zoper sklep Vrhovnega sodišča Republike Slovenije. Zato je predlagana sprememba, po kateri je pritožba dovoljena v primeru, ko je Vrhovno sodišče Republike Slovenije odredilo pripor, in sicer pri odločanju o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje, pri čemer se uporabljajo določbe, ki veljajo za postopek na drugi stopnji (drugi odstavek 398. člena ZKP v povezavi s četrty odstavkom 391. člena ZKP). V povezavi s to rešitvijo je predlagana tudi sprememba, s katero se določa pritožbeni organ, to je senat petih sodnikov Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (predlagani sedmi odstavek 25. člena ZKP). S takšno rešitvijo je že zadoščeno ustavni zahtevi po pritožbi oziroma pravnem sredstvu (25. člen Ustave in specifično z vidika pripora drugi odstavek 20.

člena Ustave). Glede na navedeno je v tovrstnih primerih predlagana tudi ukinitve možnosti vložitve zahteve za varstvo zakonitosti (predlagana sprememba četrtega odstavka 420. člena ZKP). Ni namreč smiselno, da bi isto sodišče najprej na prvi stopnji odredilo pripor, potem bi na drugi stopnji v širšem senatu odločalo o pritožbi zoper ta sklep, na koncu pa bi na tretji stopnji v še širšem senatu odločalo o izrednem pravno sredstvu zoper pravnomočno odločbo o priporu. Treba je upoštevati tudi, da je pritožba kot redno pravno sredstvo z vidika možnih pritožbenih razlogov širša od zahteve za varstvo zakonitosti (zlasti z vidika ugotavljanja dejanskega stanja), poleg tega pa ima obdolženec na voljo še ustavno pritožbo.

Z navedeno rešitvijo se izrecno upošteva tudi odločba št. U-I-12/15 z dne 28. 9. 2016, s katero je Ustavno sodišče Republike Slovenije zapisalo, da mora biti v skladu z drugim odstavkom 20. člena Ustave priporniku dana pravica do pritožbe proti pisni in obrazloženi odločbi o odreditvi pripora dana v vsakem primeru in ne glede na to, v kateri fazi (pred)kazenskega postopka je odrejen pripor. Ureditev, v skladu s katero po trenutno veljavnem četrtem odstavku 399. člena v zvezi s četrtem odstavkom 394. člena Zakona o kazenskem postopku ni dovoljena pritožba zoper sklep, s katerim Vrhovno sodišče kot pritožbeno sodišče odredi pripor, je v neskladju z drugim odstavkom 20. člena Ustave, ki zahteva, da je zoper vsako odreditev pripora dovoljena pritožba. Nespoštovanje ustavnih procesnih jamstev, ki so izrecno določena v drugem odstavku 20. člena Ustave, pa hkrati pomeni, da se o posegu v pravico do osebne svobode odloča na protiušten način, zato je taka ureditev tudi v neskladju tudi s prvim odstavkom 19. člena Ustave. Ustavno sodišče Republike Slovenije je poleg tega določilo prehodni režim, ki je enak predlagani spremembi ZKP.

Poleg tega se glede na podrobnejše urejanje kaznovanja žaljivih izjav, dopušča tudi možnost pritožbe zoper sklep, s katerim je bila na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije izrečena disciplinska kazen po prvem odstavku 78. člena ZKP.

K 110. členu (400. člen ZKP)

Upoštevajoč predlog Vrhovnega državnega tožilstva se podaljšuje splošni rok za pritožbo zoper sklep, in sicer iz osem na petnajst dni.

K 111. členu (403. člen ZKP):

V zvezi s postopkom s pritožbo zoper sklep prvi odstavek 403. člena ZKP določa med drugim smiselno uporabo četrtega in petega odstavka 377. člena ZKP. Glede na to, da 377. člen ZKP petega odstavka ne vsebuje več, je predlagana redakcijska sprememba tako, da bo ustrezno določena smiselna uporaba tretjega in četrtega odstavka 377. člena ZKP.

K 112. členu (407. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, v skladu s katero bi pri t.i. nepravni obnovi novo sodbo izdal izvenobravnavni sodnik. Glede na naravo odločitve, ki zadeva le odločbo o kazni in ki se nanaša na odpravo napak, storjenih pri izreku enotne kazni oziroma glede na upoštevanje amnestije, pomilostitve ali drugih razlogov, ki so nastali pri pravnomočnosti sodbe, pri izvršitvi enotne kazni, se na ta način kadrovske racionalizira delovanje sodišč. Pri tem velja opozoriti, da bi se v primerih, ko bi bil izvenobravnavni sodnik dejansko tisti, ki je bil hkrati tudi predsednik sodečega senata (oziroma »sodnik posameznik okrožnega sodišča« - 2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP), lahko poslužili instituta izločitve sodnika.

Izvenobravnavni sodnik pred izdajo nove sodbe bodisi zasliši nasprotno stranko, če je to državni tožilec, ga lahko namesto tega tudi pozove, da se lahko v roku osmih dni pisno opredeli do predloga obsojenca (s čimer se olajšuje delo državnega tožilca, hkrati pa zahteva po predhodnem zaslišanju obsojenca ostaja nespremenjena, saj je to tudi v interesu pravno neukega obsojenca).

K 113. členu (416. člen ZKP)

Besedilo člena je bilo v sedaj veljavni obliki vključeno v besedilo osnutka ZKP po prvi obravnavi predloga osnutka zakona (leta 1993). Prvotni osnutek zakona z leta 1993 je smiselno uporabo določb poglavja o obnovi kazenskega postopka predvideval le ta primer odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije, predlog zakona za drugo obravnavo iz leta 1994 pa je vključil tudi smiselno uporabo poglavja o obnovi kazenskega postopka za primer odločb ESČP. Glede na besedilo člena, ki se spreminja, je treba ugotoviti, da je njegova uporaba v delu, ki se nanaša na obnovitve postopka na podlagi sodbe ESČP, omejena le na primere, če se sodba »nanaša na kakšen razlog za obnovo kazenskega postopka«. Ti razlogi so navedeni v 410. členu ZKP. Vendar je treba pritrditi komentarju ZKP mag. Štefana Horvata, ki glede te določbe navaja, da obnova postopka iz 416. člena iz razloga sodbe ESČP po ZKP dejansko ne pride v poštev. Tako je glede sodb ESČP izvedljiva le zahteva za varstvo zakonitosti iz 421. člena ZKP.⁹⁶ Kot je pojasnjeno tudi v komentarju, se ESČP ne spušča v presojo, ali je bilo dejansko stanje v pravnomočni sodbi pravilno ugotovljeno in ali je bil kazenski zakon pravilno uporabljen, temveč presoja zgolj, ali so bile v kazenskem postopku kršene človekove pravice in temeljne svoboščine iz EKČP.⁹⁷ Ta pogoj tudi ni predpisan za odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije. Glede na navedeno je predvideno črtanje dela veljavne določbe, ki dopušča obnovo tudi na podlagi sodb ESČP.

Za obnovo kazenskega postopka zaradi odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije se spreminja tudi sklicevanje na člene iz tega poglavja in sicer na način, da se smiselno uporabljajo le procesni členi tega poglavja (členi 406. do 415.) in ne vsi členi, ki npr. določajo tudi razloge za obnovo postopka, saj smiselna uporaba teh določb v primeru vložene zahteve za spremembo pravnomočne sodne odločbe na podlagi odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije ni vsebinsko logična.

K 114. členu (420. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, s katero se ukinja možnost vložitve zahteve za varstvo zakonitosti, v primerih, ko je pripor odredilo Vrhovno sodišče Republike Slovenije, in sicer pri odločanju o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje. Gre za del sprememb, s katerimi se sistematično ureja možnost vložitve pritožbe zoper sklep Vrhovnega sodišča Republike Slovenije o odreditvi pripora. Takšna pritožba je po veljavnem četrtem odstavku 399. člena ZKP izrecno izključena, zdaj pa bo o njej odločal senat petih sodnikov Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (predlagani sedmi odstavek 25. člena ZKP). Ukinitvev možnosti vložitve zahteve za varstvo zakonitosti je predlagana, ker je z možnostjo vložitve pritožbe že zadoščeno ustavni zahtevi po pritožbi oziroma pravnem sredstvu (25. člen Ustave in specifično z vidika pripora drugi odstavek 20. člena). Ni namreč smiselno, da bi isto sodišče najprej na prvi stopnji odredilo pripor, potem na drugi stopnji v širšem senatu odločalo o pritožbi zoper ta sklep, na koncu pa na tretji stopnji v še širšem senatu odločalo o izrednem pravnem sredstvu zoper pravnomočno odločbo o priporu. Treba je tudi upoštevati, da je pritožba kot redno pravno sredstvo z

---

⁹⁶ Supra, op. št. 61, str. 900.

⁹⁷ Ibidem.

vidika možnih pritožbenih razlogov širša od zahteve za varstvo zakonitosti (zlasti z vidika ugotavljanja dejanskega stanja), Vrhovno sodišče Republike Slovenije bo o njej odločalo v senatu petih sodnikov, torej v senatu enakega obsega, kot sicer odloča o zahtevah za varstvo zakonitosti v pripornih zadevah, v katerih je bil pripor odrejen s strani sodišča druge stopnje (Vrhovno sodišče Republike Slovenije pa je pri njih imelo vlogo pritožbenega organa) oziroma v zadevah, v katerih je samo pred vložitvijo obtožnice podaljšalo pripor. Prav tako je treba upoštevati tudi, da ima obdolženec na voljo še ustavno pritožbo. S predlagano rešitvijo se upošteva tudi prehodni režim, kot ga je Ustavno sodišče Republike Slovenije določilo v odločbi št. U-I-12/15 z dne 28. septembra 2016.

K 115. členu (421. člen ZKP)

Veljavni tretji odstavek 421. člena ZKP posebej določa tudi štetje roka za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti v primeru, ko zoper odločbo sodišča prve stopnje ni bilo pritožbe. Glede na to, da peti odstavek 420. člena ZKP določa, da je zahteva za varstvo zakonitosti dopustna le, če je vložnik izčrpal pravna sredstva (na kršitve, ki jih navaja v zahtevi za varstvo zakonitosti, se je moral sklicevati že v predhodni pritožbi, pa jih sodišče ni obravnavalo, ali pa so takšne, da jih v pritožbi še ni mogel uveljavljati), torej ni mogoče vložiti zahteve za varstvo zakonitosti, če prej ni bila vložena pritožba. Zato je predlagano črtanje tega dela tretjega odstavka 421. člena ZKP.

Zaradi razbremenitve Vrhovnega sodišča pri odločanju o zahtevah za varstvo zakonitosti, ki so očitno neutemeljene, se predvideva možnost, da vrhovni državni tožilec Vrhovnemu sodišču predlaga zavrnitev zahteve za varstvo zakonitosti kot očitno neutemeljene. Predlagana sprememba je povezana tudi s spremembo osmega odstavka 25. člena in 425. člena (glej obrazložitev k 425. členu).

Zahteva za varstvo zakonitosti (ZVZ) ostaja edino pravno sredstvo (glej obrazložitev k 416. členu) v primeru sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP), ki je lahko podlaga za vložitev ZVZ in sicer jo je na podlagi spremenjene določbe mogoče vložiti zoper pravnomočno sodno odločbo, tako v škodo kot korist obdolženca, upošteva je ugotovljeno kršitev pravice posameznika. Vrhovni državni tožilec, ki zastopa javni interes, bo ZVZ lahko vložil tudi na podlagi pobude oškodovanca kaznivega dejanja.

Bolj ustrezno se ureja rok za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti zaradi sodbe ESČP, upošteva je, da sodba Evropskega sodišča za človekove pravice postane dokončna po izteku trimesečnega roka za vložitev zahteve za presojo velikega senata ESČP, zato je smiselno, da se rok za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti veže na to časovno točko. Rok za vložitev zahteve se, kot v že veljavni ureditvi, nanaša na osebe iz 3. odstavka 421. člena ZKP.

Za razliko od Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ESČP ne razveljavlja predpisov Republike Slovenije, ampak le ugotavlja kršenje konvencije v konkretnih zadevah s strani države. Dodatno velja poudariti, da iz mednarodnega prava in EKČP ne izhaja neposredna obveznost, da država zagotovi t.i. obnovo postopka (*reopening*) v kazenskih, civilnih ali upravnih postopkih zaradi sodbe ESČP, vendar pa je preko sodne prakse ESČP vse bolj uveljavljen pristop, da države omogočajo obnovo postopka v kazenskih postopkih, manj pogosto pa tudi v civilnih in upravnih, v primerih, kjer je to potrebno kot posamezni ukrep za izvršitev sodbe ESČP. Podobno ureditev so npr. sprejele tudi Nemčija, Avstrija, Portugalska, Nizozemska (če je obnova postopka potrebna za dosego pravičnega zadoščenja po 41. členu EKČP) ter Španija, Litva in Estonija (v vseh treh državah sicer bolj omejeno, saj odločitev o

obnovi postopka vključuje obveznost tehtanja resnosti kršitve in pogoj, da kršitve ni mogoče odpraviti na drug način). Slovaška zakonodaja vsebuje podobno besedilo kot veljavna slovenska zakonodaja, vendar obstaja razumevanje, da predstavlja sodba ESČP novo dejstvo, zato je omogočena tudi obnova postopka.

K 116. členu (425. člen ZKP)

Na kazenskopравnem področju je Vrhovno sodišče Republike Slovenije razmeroma obremenjeno s številom zadev, še posebej pa z najzahtevnejšimi zadevami, t.j. zahtevami za varstvo zakonitosti (ZVZ), saj predstavljajo okrog 50% pripada zadev kazenskega oddelka, t.j. v zadnjih letih preko 300 zadev letno. Čeprav lahko tudi sicer neutemeljena ZVZ odpre možnost za rešitev pomembnega vprašanja (in večina ZVZ je neutemeljenih), pa je mogoče domnevati, da je med njimi večina takšnih, da odločitve v teh zadevah nimajo nikakršnega pozitivnega učinka na razvoj kazenskega prava ali poenotenje sodne prakse. Prav to dvoje pa sta ključni nalogi Vrhovnega sodišča Republike Slovenije. Namen spremembe je skratka zagotoviti, da se bo Vrhovno sodišče Republike Slovenije lahko v celoti posvetilo ključnim nalogam, torej poenotenju in razvoju sodne prakse. Odločanje o ZVZ, ki so očitno neutemeljene in ki očitno ne bodo pripomogle k ciljem, ki naj jih zasleduje Vrhovno sodišče, je potrebno ustrezno omejiti, hkrati pa predvideti ustrezne varovalke. Takšna zavrnitev je možna le glede na podlagi obrazloženega predloga Vrhovnega državnega tožilca, sprejeta pa mora biti soglasno in še vedno je potrebno navesti razloge zaradi katerih je ZVZ očitno neutemeljena. Tovrstna skrajšana obrazložitev je v civilnem postopku že prestala presojo ustavnosti).⁹⁸

Da sta razvoj kazenskega prava in poenotenje sodne prakse ključni nalogi Vrhovnega sodišča izhaja tudi iz strokovne literature⁹⁹, sicer na primeru civilnih zadev, kjer je jasno izraženo stališče, da mora Vrhovno sodišče izvajati predvsem svojo funkcijo precedenčnega sodišča.

Predlog uvaja možnost poenostavljenega reševanja zahtev za varstvo zakonitosti v primeru, ko so očitno neutemeljene. Poenostavitev je v tem, da se take zadeve rešujejo v senatu treh sodnikov (in ne petih) ter da je obrazložitev odločitve lahko kratka oziroma skrajšana.

Poleg tega so v predlogu vgrajene kavtele, ki zagotavljajo, da bo na tak, poenostavljen način, odločeno le v primerih, ko bo izpolnjen pogoj „očitnosti“. Tak način odločanja bo možen le (1) na podlagi predloga Vrhovnega državnega tožilca in (2) ob soglasni odločitvi trojice vrhovnih sodnikov.

Upoštevati je treba tudi, da gre za izredno pravno sredstvo (in ne za redno, kot je pritožba). Iz ustavnopravnih razlogov ni potrebe po enakem obravnavanju rednih in izrednih pravnih sredstev. O tem se je že izjasnilo Ustavno sodišče Republike Slovenije, sicer na primeru civilnopravnih izrednih pravnih sredstev, vendar razlogi smiselno veljajo tudi za kazenskopравno področje: »V sozvočju s tako naravnanim smislom revizije, ki izhaja iz ustavnopravno zarisane vloge Vrhovnega sodišča kot pomembnega soustvarjalca prava, je tudi popolna sumarnost obrazložitve sklepa o nedopustitvi revizije. Postopek odločanja o dopustitvi revizije ni usmerjen k varovanju individualnih pravic strank v konkretnih primerih; temu je docela namenjen postopek na prvi in drugi stopnji. Tam se udejanjata človekovi pravici do učinkovitega sodnega varstva (vključno z izvršitvijo sodne odločitve) in do

---

⁹⁸ U-I-302/09 Up-1472/09, U-I-139/10, Up-748/10 z dne 12. 5. 2011, Uradni list RS, št. 43/2011 in OdlUS XIX, 22.

pravnega sredstva, in tedaj v polni meri velja tudi zahteva po vsebinski obrazložitvi sodne odločbe. Namen postopka odločanja o dopustitvi revizije pa je iskanje prvin, ki konkretni primer in interese strank v konkretnem sodnem postopku presejajo. Je preliminarni postopek sui generis, v katerem poskuša stranka izzvati javni interes in katerega posledica je odločitev, ki v strankin individualni položaj ne posega znatno: povzroči "le" odklonitev možnosti v javni interes usmerjenega revizijskega preizkusa, ki ga Ustava ne zahteva. Odločanje o tem, ali strankin primer vsebuje za pravni red kot celoto pomembna pravna vprašanja, nosi v sebi le neznatno mero odločanja o njenih "pravica, obveznostih in pravnih koristih". Tisto, čemur je namenjeno ustavno procesno jamstvo obrazloženosti: varovanje individualnega položaja stranke (njene pravice spoznati, kakšni so bili razlogi za odločitev, nanašajočo se na njeno pravico, obveznost oziroma pravni interes), ni primarno in ni odločilno. Tej količini individualnega varstva pa ustreza količina obrazložitve, kakršno zahteva izpodbijani drugi odstavek 367.c člena ZPP. Povedano drugače, iz pravice do izjavljanja in do poštenega postopka iz 22. člena Ustave ne izhaja dolžnost Vrhovnega sodišča vsebinsko obrazložiti odločitev o tem, ali bo glede na merilo javnega interesa pripustilo pravno sredstvo, ki ga človekove pravice ne terjajo. Z vidika tega procesnega jamstva zadošča, da se Vrhovno sodišče v sklepu le splošno sklicuje na zakonske razloge za nedopustitev revizije.«¹⁰⁰

Predlagana rešitev sledi primeru nemške ureditve. Zakon o kazenskem postopku ZRN (StPO¹⁰¹) v 349. členu ureja enostavno rešitev ti. **očitno neutemeljenih revizij** (offensichtlich unbegründet). Zakonska ureditev in **praktična izvedba**, ki pomeni veliko razbremenitev BGH, je prestala presojo tako tega sodišča samega, kot nemškega zveznega ustavnega sodišča (BverfG).

BverfG je presojalo ustavnost II. odstavka 349. člena StPO z vidika **enakosti pred zakonom** (3. člen Ustave ZRN, v nadaljevanju: GG) in **pravice do zaslišanja v postopku** (I. odstavek 103. člena GG), torej pravic, ki imajo vzporednice v slovenski ustavi. BverfG je napravilo povzetek teh presoj v svoji odločbi iz leta 2002¹⁰², ki je obravnavala **prakso rednih sodišč** prav z vidika očitka o preveč ekstenzivnem tolmačenju II. odstavka 349. člena StPO v smeri krčenja obsega presoje in njene obrazložitve.

Kar je še posebej pomembno pa je, da je BverfG izrecno navedlo, da ni ustavno sporno, da sta lahko sklep sodišča in tudi sam predlog državnega tožilstva le **kratko obrazložena**¹⁰³, pri čemer mora sodišče tožilstvu slediti le glede rezultata, ne pa vsem delom njegove obrazložitve.¹⁰⁴ Pomembna pa je tudi opredelitev BverfG glede pojma »očitno neutemeljeno«.,

K 117. členu (nov 427.a člen ZKP)

Zaradi uvedbe možnosti dajanja ločenih mnenj vrhovnih sodnikov je treba ustrezno dopolniti tudi vsebino odločbe, s katero Vrhovno sodišče odloči o zahtevi za varstvo zakonitosti. Ločena mnenja so sicer možna tudi pri procesnih sklepih, zaradi česar omenjene rešitve ni mogoče predvideti (le) pri vsebini sodbe (torej v 364. členu ZKP). Po vzoru odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije bo tako pri odločbah Vrhovnega sodišča za obrazložitvijo treba navesti izid glasovanja in imena in priimke vrhovnih sodnikov, ki so glasovali za odločitev ter imena in priimke vrhovnih sodnikov, ki so dali ločena mnenja (s poslovníkom pa lahko Vrhovno sodišče določi tudi npr. da se za obrazložitvijo

¹⁰⁰U-I-302/09, tč.14.

¹⁰¹ Objavljen npr. na strani <http://dejure.org/gesetze/StPO/>, skupaj z judikaturo.

doda pojasnilo, ali so posamezni vrhovni sodniki dali odklonilna ali pritrdilna ločena mnenja – deveti odstavek 114.a člena ZKP).

K 118. členu (434. člen ZKP)

Sprememba 434. člena zasleduje enake cilje kot sprememba 269. člena ZKP. Na ta način bo zagotovljeno, da bodo opredeljeni le tisti dokazi, za katere državni tožilec meni, da utemeljujejo sum storitve kaznivega dejanja.

K 119. členu (445.a člen ZKP)

S predlagano dopolnitvijo 1. točke drugega odstavka 445.a člena ZKP bo državnemu tožilcu omogočeno, da ob predlogu za izdajo sodbe o kaznovalnem nalogu sodišču predlaga tudi izrek pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom (63. do 67. člen KZ-1) in s tem tudi odreditev enega ali več navodil iz 65. člena KZ-1 (zdravljenje, obiskovanje določene posvetovalnice, usposabljanje za poklic, poraba dohodkov v skladu s preživitvinskimi obveznostmi, prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov z eno ali več določenimi osebami, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev, prepoved druženja z nekaterimi osebami, prepoved približevanja, prepoved dostopa na posamezne kraje). Pri tem bo moral najprej državni tožilec (oziroma kasneje sodnik) glede na razpoložljive podatke oceniti, katero navodilo je primerno (drugi odstavek 65. člena KZ-1).

K 120. členu (495. člen ZKP)

S predlagano spremembo se upošteva pripomba Varuha človekovih pravic. Ta namreč opozarja, da je treba poleg zdravljenja upoštevati tudi posebno zaščito in varstvo obsojenca, ki se izvaja v varovanih oddelkih socialno varstvenih ustanov.

K 121. členu (496. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, v skladu s katero bi ponovne odločitve glede trajanja in spreminjanja varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ali obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti sprejemal izvenobravnavni sodnik. Glede na naravo odločitve, ki zadeva le varnostni ukrep, se na ta način kadrovsko racionalizira delovanje sodišč. Pri tem velja opozoriti, da bi se v primerih, ko bi bil izvenobravnavni sodnik dejansko tisti, ki je bil hkrati tudi predsednik sodečega senata (oziroma »sodnik posameznik okrožnega sodišča« – 2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP), lahko poslužili instituta izločitve sodnika.

Glede na veljavno ureditev je predvidena še ena sprememba, in sicer se narok razpiše le, če je to treba.

Hkrati se upošteva tudi mnenje Varuha človekovih pravic, ki opozarja, da v konkretnem primeru oseba ne sme ostati brez nastanitve (oziroma posebne zaščite in varstva), če sodišče predhodno ustavi izvajanje varnostnega ukrepa. Predvidena je smiselna uporaba drugega odstavka 495. člena ZKP (torej obveščanje CSD in najbližje osebe po zakonu, ki ureja duševno zdravje), pri čemer je seveda odvisno od okoliščin konkretnega primera, ali bo to dejansko izvedljivo (in tudi če bo, bo to verjetno v krajšem roku, kot je sicer predpisan v tretjem odstavku 495. člena ZKP).

K 122. člen (502.b člen ZKP)

Veljavna ureditev podaljševanja začasnih zavarovanj zahtevka za odvzem premoženjske koristi je posledica odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-296/02 z dne 20. maja 2004. V omenjeni zadevi je Ustavno sodišče Republike Slovenije opravilo t.i. strogi test sorazmernosti. Pri presoji enega izmed treh vidikov, t.i. sorazmernosti v ožjem smislu je med drugim zapisalo, da so poleg dokaznega standarda bistveni tudi pogoji, ki omejujejo obseg omejevalnega ukrepa, da bi ta ne postal nesorazmeren. Ker gre pri začasnem zavarovanju zahtevka za odvzem premoženjske koristi za trajajoč omejevalni ukrep, je treba že na zakonski ravni določno omejiti njegovo trajanje. Ker takrat veljavni ZKP o tem ni vseboval nobene izrecne določbe, je omogočal pretiran poseg v pravico do lastnine iz 33. člena Ustave.

Posledično so bile v ZKP vnesene spremembe, ki so omogočile obdobjno podaljševanje začasnega zavarovanja. V predkazenskem postopku, kakor tudi po izdaji sklepa o uvedbi preiskave lahko začasno zavarovanje traja tri mesece. Po vložitvi obtožnice trajanje začasnega zavarovanja ne sme biti daljše od šestih mesecev. Rok se lahko podaljša v enakih časovnih razdobjih. Skupno trajanje začasnega zavarovanja pred uvedbo preiskave oziroma, če ta ni uvedena, pred vložitvijo obtožnice, ne sme biti daljše od enega leta. V preiskavi skupno trajanje začasnega zavarovanja ne sme biti daljše od dveh let. Po vložitvi obtožnice do izreka sodbe sodišča prve stopnje skupno trajanje začasnega zavarovanja ne sme presegati treh let. Do izvršitve pravnomočne sodne odločbe o odvzemu premoženjske koristi sme začasno zavarovanje skupno trajati največ deset let (tretji do peti odstavek 502.b člena ZKP).

Zlasti z vidika dela državnih tožilcev je zaradi kratkosti naštetih rokov prihajalo do prevelikega administriranja, ne da bi to dodatno delo izdatno povečalo pravno varnost obdolženca oziroma osebe, zoper katero je začasno zavarovanje odrejeno. Glede na navedeno je predlagana sprememba, po kateri bo v predkazenskem postopku, kakor tudi po izdaji sklepa o uvedbi preiskave začasno zavarovanje lahko trajalo šest mesecev, po vložitvi obtožnice pa eno leto (torej dvakrat dlje kot zdaj). Skupno trajanje začasnega zavarovanja pred uvedbo preiskave oziroma pred vložitvijo obtožnice pa je podaljšano na dve leti.

Sedanje besedilo tretjega odstavka 502.b člena ZKP je mogoče razlagati na dva načina. Po prvem se relativni šestmesečni rok trajanja zavarovanja nanaša na celoten postopek, vse do izvršitve sodbe, kar pomeni, da je postopek podaljšanja zavarovanja treba opraviti vsakih šest mesecev, tudi med pritožbenim postopkom. Po drugem pa se ta rok nanaša le na čas od vložitve obtožnice do izreka sodbe sodišča prve stopnje, zavarovanje, ki je bilo podaljšano po izreku sodbe, pa znotraj absolutnega roka iz petega odstavka traja do izvršitve sodbe. V izogib več razlagam se določba dopolnjuje tako, da bo nedvoumno obveljala prva razlaga.

Z vidika varstva obdolženca oziroma osebe, zoper katero je začasno zavarovanje odrejeno, je treba izpostaviti, da že veljavna ureditev omogoča, da sodišče odpravi začasno zavarovanje na predlog udeležencev. Sodišče lahko odpravi začasno zavarovanje tudi po uradni dolžnosti zaradi poteka roka ali če državni tožilec zavrže ovadbo oziroma izjavi, da ne bo začel pregona ali da od njega odstopa. Prav tako ga – če sodišče meni, da začasno zavarovanje ni več potrebno – lahko odpravi po pridobitvi izjave državnega tožilca ali po poteku roka za izjavo (drugi do četrti odstavek 502.b člena ZKP).

K 123. členu (506. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, v skladu s katero bi o preklicu pogojne obsodbe odločal izvenobravnavni sodnik. Glede na naravo odločitve in tudi glede na dejstvo, da že zdaj omenjeni sodnik zasliši obsojenca in opravi potrebne poizvedbe, se na ta način kadrovske racionalizira delovanje sodišč. Pri tem velja opozoriti, da bi se v primerih, ko bi bil izvenobravnavni sodnik dejansko tisti, ki je bil hkrati tudi predsednik sodečega senata (oziroma »sodnik posameznik okrožnega sodišča« – 2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP), lahko poslužili instituta izločitve sodnika. Glede na veljavno ureditev je predvideno tudi, da se narok razpiše le, če je to treba, poleg tega pa očitno izmikanje obsojenca naroku ne more preprečiti preklica pogojne obsodbe.

Izrecno je določeno tudi, da je po določbah prvih štirih odstavkov možen preklic pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom. V četrtem odstavku pa je dodana možnost, ki jo določa 61. člen KZ-1, in sicer da sodišče v pogojni obsodbi določeno obveznost nadomesti z drugo.

Hkrati se upošteva tudi mnenje Varuha človekovih pravic, ki opozarja, da v konkretnem primeru oseba ne sme ostati brez nastanitve (oziroma posebne zaščite in varstva), če sodišče predhodno ustavi izvajanje varstvenega nadzorstva (kadar je npr. sodišče ob izreku varstvenega nadzorstva odredilo navodilo, ki vključuje zdravljenje v ustreznem zdravstvenem zavodu). Predvidena je smiselna uporaba drugega odstavka 495. člena ZKP (torej obveščanje CSD in najbližje osebe po zakonu, ki ureja duševno zdravje), pri čemer je seveda odvisno od okoliščin konkretnega primera, ali bo to dejansko izvedljivo (in tudi če bo, bo to verjetno v krajšem roku, kot je sicer predpisan v tretjem odstavku 495. člena ZKP).

K 124. členu (506.a člen ZKP)

V določbi, ki ureja ravnanje z zaseženimi predmeti oziroma zavarovanim premoženjem se črta beseda »lahko«, s čimer se bolj jasno izpostavlja dolžnost sodišča, da odredi prodajo, uničenje ali podaritev predmetov oziroma premoženja v javno korist, če je hramba povezana z nesorazmernimi stroški ali pa se vrednost premoženja ali predmetov zmanjšuje.

K 125. členu (510. člen ZKP)

510. člen ZKP ureja izbris pogojnih obsodb iz kazenske evidence. Čeprav je za izbris pri t.i. zakonski rehabilitaciji (torej po izteku zakonsko določenih rokov ob pogoju, da obsojenec v vmesnem času ne stori novega kaznivega dejanja) sicer pristojno Ministrstvo za pravosodje (508. člen ZKP), 510. člen ZKP istočasno določa, da ugotovitveni sklep izda sodišče, ki je sodilo na prvi stopnji in ga vroči obsojencu, državnemu tožilcu (če je postopek tekkel na njegovo zahtevo) in Ministrstvu za pravosodje. Pogoje za izbris pogojne obsodbe iz kazenske evidence sicer določa KZ-1 (ZKP jih v 510. členu le povzame). Pogojna obsodba se izbriše v enem letu po poteku preizkusne dobe (2. točka četrtega odstavka 82. člena v zvezi s tretjim odstavkom 82. člena KZ-1).

Predlagano je črtanje 510. člena ZKP, s čimer se poenostavlja ureditev, hkrati pa se odpravlja tudi dilema pri razlagi 510. člena kot bodisi *lex specialis* pri brisanju pogojnih obsodb (gre za razlago, ki se je uveljavila v praksi) ali kot norme, ki predvideva subsidiarno pristojnost sodišča glede na primarno dolžnost Ministrstva za pravosodje (upoštevajoč zgodovinsko genezo predpisov).

K 126. členu (511. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, v skladu s katero bi o prošnji za izbris obsodbe na podlagi sodne odločbe odločal izvenobravnavni sodnik. Glede na naravo odločitve, ki zadeva ugotavljanje obstoja pogojev za izbris obsodbe ter tudi glede na dejstvo, da že zdaj omenjeni sodnik opravlja določene poizvedbe ter ugotavlja dejstva in zbira dokaze, se na ta način kadrovske racionalizira delovanje sodišč. Pri tem velja opozoriti, da bi se v primerih, ko bi bil izvenobravnavni sodnik dejansko tisti, ki je bil hkrati tudi predsednik sodečega senata (oziroma »sodnik posameznik okrožnega sodišča« – 2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP), lahko poslužili instituta izločitve sodnika.

K 127. členu (513. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, v skladu s katero bi o prošnji za prenehanje varnostnih ukrepov prepovedi opravljanja poklica, prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja in odvzema voznškega dovoljenja in za prenehanje pravne posledice obsodbe odločal izvenobravnavni sodnik. Glede na naravo odločitve, ki zadeva ugotavljanje obstoja pogojev za prenehanje varnostnih ukrepov ter tudi glede na dejstvo, da že zdaj omenjeni sodnik opravlja določene poizvedbe ter ugotavlja dejstva in zbira dokaze, se na ta način kadrovske racionalizira delovanje sodišč. Pri tem velja opozoriti, da bi se v primerih, ko bi bil izvenobravnavni sodnik dejansko tisti, ki je bil hkrati tudi predsednik sodečega senata (oziroma »sodnik posameznik okrožnega sodišča« – 2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP), lahko poslužili instituta izločitve sodnika.

S predlagano rešitvijo se smiselno upošteva sprememba, ki jo prinaša novela KZ-1C, torej nov varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja (71.a člen KZ-1). Hkrati je glede na naravo omenjenega varnostnega ukrepa predvideno zaslišanje oškodovanca (pri čemer pa njegova odsotnost, v primeru, če je bil v redu vabljen, ne preprečuje sodniku, da sprejme odločitev). Izraz »žrtev« se v tem členu uporablja, ker gre za terminologijo novele KZ-1C, uporablja se torej v delu, v katerem je povzeta ureditev, ki velja po noveli KZ-1C.

Peti odstavek se redakcijsko popravlja, glede na to, da bo odločitev sedaj v rokah izvenobravnavnega sodnika.

K 128. členu (518. člen ZKP)

Člen se redakcijsko spreminja tako, da se ustrezno popravijo v njem navedena kazniva dejanja in da se določi obveznost pošiljanja podatkov policiji (namesto Ministrstvu za notranje zadeve), saj je policija samostojni organ v sestavi MNZ in je kot taka pristojna za sprejem v določbi navedenih podatkov. Hkrati se črta dolžnost obveščanja Urada za preprečevanje pranja denarja o kaznivih dejanjih pranja denarja in z njimi povezanih kaznivih dejanj (glede na tovrstno obveznost obveščanja, ki sledi že iz zakona, ki ureja omenjeni urad).

K 129. členu (522. člen ZKP)

Prepoved mučenja oziroma nečloveškega ali ponižujočega ravnanja je ustavno zagotovljena človekova pravica, katere obveznost zagotavljanja izhaja že iz najpomembnejših mednarodnih instrumentov varstva človekovih pravic, in sicer 3. člena EKČP Konvencije Združenih narodov proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju,¹⁰⁵ Konvencije Sveta

---

¹⁰⁵ Uradni list RS-Mednarodne pogodbe št. 7/1993.

Evrope o preprečevanju mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja¹⁰⁶ in Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah.¹⁰⁷

Navedeni mednarodni instrumenti so skladno z 8. členom Ustave neposredno uporabljivi in zavezujoči za vse pravosodne organe Republike Slovenije. Prepoved izročanja v primeru kršitve temeljnih pravic pa se je tudi izoblikovala tudi skozi prakso ESČP.

Iz judikature ESČP tako izhaja, da mora država, preden koga izroči drugi državi, presoditi, ali je slednja sposobna uresničiti pozitivne obveznosti, ki izhajajo iz 2. člena EKČP, tj. pravice do življenja, kot tudi, ali obstajajo verjetne okoliščine, da bi bila oseba z izročitvijo v državi sprejemnici izpostavljen mučenju ali nečloveškemu ravnanju ali kaznovanju v smislu 3. člena EKČP. S tem v zvezi mora država presoditi, ali obstajajo utemeljeni razlogi za obstoj konkretne nevarnosti, da bi bila oseba v primeru izročitve podvržena kršitvi pravice iz 3. člena EKČP. Breme dokazovanja utemeljenosti obstoja konkretnega tveganja oziroma nevarnosti, da bi bila zadevna oseba v državi sprejemnici izpostavljena dejanski nevarnosti nečloveškega ravnanja ali nevarnosti mučenja ter dejanske kršitve človekovih pravic skladno s sodno prakso ESČP primarno leži na strani osebe, ki se izroča (povzeto po odločbi *Saadi proti Italija*¹⁰⁸). Presoja obstoja verjetnosti tveganja kršitve pravice osebe po 3. členu EKČP v primeru izročitve državi prosilki, pomeni oceno bodočega tveganja, da bi bila oseba v državi sprejemnici izpostavljena dejanski nevarnosti kršitve 3. člena EKČP v priporu ali zaporu. Iz judikature ESČP¹⁰⁹ izhaja, da mora oseba izkazati dejstva, vezana na njene značilnosti ali skupino, ki ji pripada, da je podana precej visoka stopnja verjetnosti ("high likelihood"), da bo podvržena kršitvam pravic po EKČP.

Upoštevajoč dejstvo, da se EKČP v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, kot tudi da so tako sodišča v sodnem delu izročitvenega postopka kot tudi minister za pravosodje v upravnem delu izročitvenega postopka zavezani upoštevati tako EKČP kot tudi sodno prakso ESČP, je bilo z novelo ZKP-K določeno, da minister za pravosodje pri odločanju o dovolitvi izročitve tujca presoja tudi okoliščino, ali obstoji verjetnost, da bi bila oseba, katere izročitev se zahteva, v državi prosilki mučena oziroma bi se z njo ravnalo nečloveško ali ponižujoče. Namen določbe je bil jasno zapisati obveznost presoje navedene nevarnosti kršitve človekove pravice, ki izhaja iz ESČP, tudi v nacionalni zakonodaji, ne glede na dejstvo, da so bila tako sodišča kot tudi upravni organi že pred tem dolžni zagotavljati in presojati obstoj zatrjevanih kršitev navedene človekove pravice.

V praksi se sprememba z novelo ZKP-K (tretji odstavek 530. člena ZKP) ni pokazala kot dodana vrednost v postopku odločanja o izročitvi. Obstoječa ureditev je namreč v praksi omogočala interpretacijo, da je odločanje o tej okoliščini zgolj v pristojnosti ministra za pravosodje, kar pa glede na zapisano nedvomno ne drži. Presoja zatrjevanih kršitev človekovih pravic, zagotovljenih z EKČP kot tudi Ustavo, je zagotovo v presoji vsakega sodnega in upravnega organa, ki ga mednarodni pravni akti in Ustava RS zavezujejo. Potencialna kršitev temeljnih pravic predstavlja razlog za sprejem negativne odločitve, v primeru, da bi sodišče ugotovilo obstoj te nevarnosti, skladno z obstoječo prakso in standardi. Ta okoliščina je namreč relevantna že v primeru odločanja o izročitvenem priporu, saj se

¹⁰⁶ Uradni list RS - Mednarodne pogodbe, št. 2/1994.

¹⁰⁷ Uradni list SFRJ-Mednarodne pogodbe št. 7/1971.

¹⁰⁸ Št. 37201/06 z dne 28.2.2008, par.129¹⁰⁸ in N. V. Finland, št. 38885/02 z dne 26.7.2005, par 167.

¹⁰⁹ *Azimov v. Russia*, 67474/11 z dne 19.3.2013, par. 128 in *Fozil Nazarov v. Russia*, št. 74759/13 z dne 11.12.2014, par 38.

slednji odredi zaradi izvedbe izročitvenega postopka. V primeru, da že v času odločanja o priporu obstajajo okoliščine, ki vodijo v zavrnitev izročitve, odreditev pripora in izvedba postopka nista upravičena, saj pomeni nepotreben poseg v eno izmed temeljnih pravic.

Iz judikature ESČP tudi izhaja, da ima oseba pravico do učinkovitega pravnega sredstva zoper odločbo o izročitvi, ki bi lahko pomenila kršitev 3. člena EKČP, in sicer da mora biti ta presoja neodvisna.

Ustava v 23. členu zagotavlja vsaki osebi pravico, da o njenih pravicah in dolžnostih ter obtožbah proti njemu brez nepotrebnega odlašanja odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom ustanovljeno sodišče.

Upoštevajoč dejstvo, da Ustava osebam zagotavlja pravico neodvisnega sodnega varstva glede njihovih pravic, in še posebej človekovih pravic, je smiselno, da tudi o morebitnih zatrjevanjih kršitvah človekovih pravic, vključno s prepovedjo mučenja in nečloveškega in poniževalnega ravnanja v prvi vrsti in primarno odloča neodvisno in nepristransko sodišče in ne minister za pravosodje kot upravni organ izvršilne veje oblasti.

Izročitveni postopek je namreč dvofazen, in sicer se v sodni fazi presoja obstoj pogojev za izročitev, v upravni fazi pa sledi odločitev ministra za pravosodje. Kljub pravnomočni odločitvi sodišča, da so izpolnjeni pogoji za izročitev, lahko minister odkloni izročitev osebe državi prosilki, če oceni, da izročitev ne bi bila primerna. Glede na naravo odločanja se lahko šteje, da je sodni del izročitvenega postopka osredotočen na ugotavljanje pogojev, ki so predpisani z notranjo zakonodajo in večstranskimi in dvostranskimi mednarodnimi sporazumi, ki zavezujejo državo, odločitev ministra za pravosodje kot predstojnika upravnega organa izvršilne veje oblasti v izročitvenem postopku pa je po svoji naravi tudi politična in vsebuje diskrecijsko polje odločanja.

Upoštevajoč neposredno uporabnost mednarodnih pravnih aktov ter ustavno določen način zagotavljanja sodnega varstva človekovih pravic, je primerna rešitev, po kateri o zatrjevanjih kršitvah človekovih pravic, vključno s prepovedjo mučenja in nečloveškega in poniževalnega ravnanja, odloča sodišče. Posledično se med pogoji za izročitev, ki jih presoja sodišče, določa novi pogoj za izročitev, in sicer presoja, da ne obstaja verjetnost, da bi bila oseba, katere izročitev se zahteva, v državi prosilki mučena oziroma bi se z njo nečloveško ali ponižujoče ravnalo oziroma da bi se jo na ta način kaznovalo. Takšna rešitev je uveljavljena tudi v številnih primerljivih tujih sistemih, saj se v sodnem delu izročitvenega postopka tudi učinkoviteje zagotavljajo kazensko procesna jamstva osebe, katere izročitev se zahteva.

K 130. členu (524. člen ZKP)

Obstoječa ureditev predvideva, da se od tujca zahteva, naj navede, kar ima povedati v svoj zagovor. Zaradi spoštovanja ustavno zagotovljenega privilegija posameznika zoper samoobtožbo je ustrežnejša ureditev, po kateri preiskovalni sodnik tujca pouči, da lahko navede, kar ima povedati v svoj zagovor, vendar pa se ni dolžan zagovarjati (gre za to, da je torej zagovor možnost, ki jo tujec lahko izkoristi).

K 131. členu (525. člen ZKP)

33. člen Konvencije o statusu beguncev uveljavlja načelo »*non refoulement*«, ki prepoveduje izgon in vračanje osebe na ozemlje, kjer bi bila njeno življenje ali svoboda ogrožena zaradi njene rase, vere, državljanstva, pripadnosti neki določeni družbeni skupini ali določenega političnega prepričanja. Če ima oseba že pravnomočno priznano mednarodno zaščito bodisi v Sloveniji bodisi v drugi državi, njena izročitev v državo, kjer bi bile njene pravice ogrožene, ni dopustna. V teh primerih izročitev ne bi bila dovoljena tudi na podlagi 530. člena ZKP, pri čemer pa je potrebna takojšnja izpustitev osebe, če je osebi mednarodna zaščita že pravnomočno priznana, saj bi omejitev svobode v zvezi z izročitvenim postopkom v takem primeru predstavljala nedopusten poseg v človekove pravice.

K 132. členu (526. člen ZKP)

Ustavno sodišče RS je v svoji odločitvi, opr. št. Up-500/15 z dne 20. julija 2015, zavzelo stališče, ki narekuje ustrezno stopnjo sodnega varstva pred kršitvami prepovedi mučenja, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja v postopku predaje na podlagi Evropskega naloga za prijetje in predajo (ENPP). Iz navedene odločitve izhaja, da mora biti tudi v postopku, v katerem se na podlagi ZSKZDČEU odloča o dovolitvi predaje drugi državi članici Evropske unije na podlagi ENPP, osebi dana možnost, da se izjavi o vseh dejstvih in dokazih kot tudi o pravnih vprašanjih, ki so pomembna za odločitev o zadevi. Pravica do izjave, ki je že sama po sebi elementarno ustavno procesno jamstvo v vsakem sodnem postopku, po stališču Ustavnega sodišča še poudarjeno pridobi na ustavnopravni teži, kadar je od nje lahko odvisno spoštovanje druge človekove pravice, v tem primeru pravice do prepovedi mučenja iz 18. člena Ustave, ki je absolutna človekova pravica. Bistvo predloga preiskovalnega sodnika je v tem, da vsebuje odločilne razloge pravne in dejanske narave za sprejem odločitve o dovolitvi predaje. Osebi, katere predaja se zahteva, je tako po odločitvi Ustavnega sodišča Republike Slovenije treba v ustrezno kratkih rokih dati možnost, da se izjavi o obrazloženem predlogu preiskovalnega sodnika in vseh morebitnih pridobljenih podatkih oziroma dokazih, na katerem temelji navedeni predlog. Glede na to, da predstavlja postopek predaje na podlagi ENPP v razmerju do držav članic Evropske unije, vsebinsko enak postopek postopku izročitve tujca tretjim državam, je treba tudi osebi, katere izročitev se zahteva s strani države, ki ni država članica Evropske unije, dati možnost, da se v ustrezno kratkih rokih izjavi o obrazloženem predlogu preiskovalnega sodnika in vseh morebitnih pridobljenih podatkih oziroma vsem procesnem gradivu, na katerem temelji navedeni predlog. Zaradi zagotavljanja kontradiktornosti postopka je dana možnost izjave o navedeni dokumentaciji tudi državnemu tožilcu, ki je stranka v izročitvenem postopku.

K 133. členu (529.a člen ZKP)

V skladu s spremembo 522. člena ZKP se redakcijsko usklajujejo tudi določbe 529.a člena ZKP.

K 134. členu (530. člen ZKP)

Upoštevajoč predlagano rešitev v predvideni spremembi 522. člena ZKP, da o zatrjevanjih kršitvah človekovih pravic, vključno s prepovedjo mučenja in nečloveškega in poniževalnega ravnanja odloča neodvisno in nepristransko sodišče, je potrebna ustrezna uskladitev tretjega odstavka 530. člena ZKP. Usklajuje se tudi terminologija iz novega tretjega odstavka 525. člena glede priznane mednarodne zaščite.

K 135. členu (nov 530.a člen ZKP)

Izročitveni postopki so specifična oblika mednarodne kazenskopravne pomoči, v katerih se tujec na podlagi odločitve pristojnih organov izroča tuji državi, da bi mu ta sodila ali zoper njega izvršila

kazensko sankcijo. Navedeno izhaja tudi iz sodne prakse Vrhovnega sodišča Republike Slovenije¹¹⁰, ki poudarja, da je izročitveni postopek namenjen ugotavljanju pogojev za izročitev tujega državljana državi prosilki. Glede na to, da je odločitev o izročitvi vezana na ugotavljanje materialnopravnih in procesnopravnih pogojev za izročitev, določenih z zakonom oziroma mednarodno pogodbo, in da torej ne gre za odločanje o krivdi, je načelo hitrega postopanja v teh postopkih še bolj izraženo. Ob dejstvu, da iz sodne prakse izhaja, da je v večini izročitvenih postopkov odrejen pripor, pri čemer pa je ta skladno s petim in šestim odstavkom 524. člena ZKP omejen, je ključnega pomena, da procesna in poizvedovalna dejanja in odločanje o pravnih sredstvih v postopku za izročitev trajajo najkrajši potrebni čas. Iz prakse nadalje izhaja, da v posameznih primerih, ko oseba, ki se izroča, vloži vsa razpoložljiva pravna sredstva zoper odločitev sodišča o izpolnjevanju pogojev za izročitev in zoper odločbo ministra o izročitvi, kot jih predvidevajo ZKP, Zakon o upravnem sporu, Zakon o ustavnem sodišču in EKČP, postopek o izročitvi ni zaključen v roku iz petega oziroma šestega odstavka 524. člena ZKP. Zaveza vseh upravnih in sodnih organov, ki v RS odločajo v postopku o izročitvi je, da v najkrajšem potrebnem času in najkasneje v zakonsko odrejenem roku maksimalnega trajanja izročitvenega pripora dokončno in pravnomočno odločijo o izročitvi osebe. Obveza hitrega postopanja v izročitvenih postopkih, v katerih je odrejen pripor, izhaja že iz drugega odstavka 200. člena ZKP, smiselno pa je, da se pospešijo tudi postopki upravnih sporov, ki jih obravnava Upravno sodišče Republike Slovenije v zvezi s tožbami zoper odločbe ministra za pravosodje o izročitvi. Posledično je v teh izročitvenih zadevah določen krajši rok za vložitev tožbe v upravnem sporu, kot tudi rok, v katerem sodišče odloči o tožbi. Primerjalno specifične roke ureja tudi zakon s področja mednarodne zaščite, pri čemer pa v teh primerih za razliko od večine izročitvenih postopkov, osebam ni omejena prostost na podlagi kazenske zakonodaje.

K 136. do 139. členu (539., 540., 541. in 546. člen ZKP)

Gre za redakcijske popravke, ki so potrebni glede na definicijo oškodovanca in siceršnja pozornost, ki jo predlog novele posveča oškodovancu (v celotnem ZKP je treba zagotoviti dosledno uporabo omenjenega izraza). V navedenih členih izraz oškodovanec ni uporabljen v smislu žrtve kaznivega dejanja, temveč kot generično ime za upravičenca v postopku za povrnitev škode, rehabilitacijo in uveljavitev drugih pravic oseb, ki so bile neupravičeno obsojene ali jim je bila neutemeljeno vzeta prostost.

Poleg tega se 539. in 540. člen tako redakcijsko kot tudi vsebinsko prilagajata novemu Zakonu o državnem odvetništvu (sklic na predhodni postopek po omenjenem zakonu in posledično črtanje določbe o zastaranju, ki je že v ZDOdv).¹¹¹

K 140. členu (551. člen ZKP)

V ostalih členih XXXIII. poglavja je uporabljen izraz policija, ki tudi v praksi (kot samostojni organ v sestavi MNZ) samostojno izvaja zakonske določbe. Glede na navedeno je predlagana redakcijska sprememba.

K 141., 142., 143., 144. in 145. členu (prehodne določbe)

Glede na naravo in formulacijo novega 33.a člena ZKP, ki ureja prenos pristojnosti iz specializiranega oddelka na drugo okrožno sodišče in v izogib nejasnostim v zvezi z že začetimi kazenskimi postopki, je

¹¹⁰ Odločba Vrhovnega sodišča RS, opr. št. Ips 232/2003 z dne 4. 9. 2003.

¹¹¹ Uradni list RS, št. 23/17; ZDOdv.

predvideno, da se spremembe glede navedenega člena ne uporabljajo glede kaznivih dejanj, za katera so bili obtožni akti vloženi pred začetkom uporabe tega zakona.

Glede na sistemski pristop, ki uvaja novo ureditev vročanja v pravnih postopkih, le-temu sledi tudi ta novela ZKP. Tako kot v ZPP bodo vročanje opravljali detektivi in izvršitelj in ne več pravne in fizične osebe, ki bi jih izbralo Ministrstvo za pravosodje. Temu so prilagojene tudi prehodne določbe.

Zato je predlagano, da z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati prehodna določba – tretji odstavek 87. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 68/08), ki določa, da pravne in fizične osebe, ki opravljajo vročanje na podlagi posebnega dovoljenja ministra, pristojnega za pravosodje, prenehajo za posamezno sodišče opravljati dejavnost vročanja v kazenskem postopku, ko posamezno sodišče zagotovi opravljanje dejavnosti vročanja v kazenskem postopku po pravnih in fizičnih osebah, izbranih v postopku javnega naročanja po zakonu, ki ureja javno naročanje. Tako javno naročilo do danes ni bilo uspešno izvedeno, zato zadošča, da se določi prenehanje veljavnosti relevantnih določb zakona in podzakonskega predpisa, ni pa v tem delu potreben poseben prehodni režim glede nadaljnjega delovanja oseb, izbranih v postopku javnega naročila. Z novim sedmim odstavkom 161.a člena ZKP je povezano tudi črtanje ustrezne prehodne določbe, torej 83. člena novele ZKP-A.

Določiti pa je treba tudi prenehanje veljavnosti Pravilnika o delovanju oseb, ki opravljajo vročanje v kazenskem in pravnem postopku (Uradni list RS, št. 104/10, 35/13 in 63/16). Predvideno je, da bo omenjeni pravilnik glede vročanja v pravnem postopku prenehal že s prehodnimi določbami novele ZPP-E, predlog novele pa ureja siceršnje prenehanje veljavnosti omenjenega pravilnika, pri čemer je predvideno, da se določbe v delu, ki določa pravila za delovanje pooblaščenih vročevalcev v kazenskem postopku, uporabljajo do začetka uporabe predloga novele. Urejeno je tudi prenehanje opravljanja vročanja s strani pooblaščenih vročevalcev in ukinitve obstoječega registra, hkrati pa je predpisan rok za izdajo novega pravilnika.

Črtanje drugega odstavka 87. člena novele ZKP-I je povezano s spremembo tretjega odstavka 117. člena ZKP. Gre za pa rešitev, ki sledi smiselno enaki rešitvi v noveli ZPP-E glede elektronskega vročanja v civilnem postopku (črta se obveznost objave seznama organov in oseb, ki se jim praviloma vroča po elektronski poti).

K 146. členu (končna določba)

Predlog novele bo začel veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Za začetek uporabe pa je predviden šestmesečni rok. Šestmesečni rok je predviden zaradi tega, ker je glede na naravo in obseg predvidenih sprememb potrebno (razmeroma) daljše obdobje, da se naslovniki norm nanje ustrezno pripravijo in prilagodijo. Izjema je glede na potrebnost čimprejšnje uporabe predvidena za spremembe prikritih preiskovalnih ukrepov (in 156. člena ZKP) ter z njimi povezanih določb. Ta izjema pa ne velja za spremenjeni peti odstavek 154. člena ZKP (ki se sicer tudi nanaša na prikrite preiskovalne ukrepe), saj je ta sprememba povezana zlasti z novim 222.a členom ZKP.

Za začetek uporabe spremenjenih in novih določb, ki zadevajo prikrite preiskovalne ukrepe je glede na naravo teh ukrepov predviden trimesečni rok.

